

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

4to BS. 559. 14.

CHARTA PAPYRACEA

GRAECE SCRIPTA

MUSEI BORGIANI VELITRIS

QUA SERIES

INCOLARUM PTOLEMAIDIS ARSINOITICAE IN AGGERIBUS
ET FOSSIS OPERANTIUM EXHIBETUR

EDITA

A NICOLAOSCHOW

ACADEMIAE VOLSCORUM VELITERNAE SOCIO

CUM ADNOTATIONE CRITICA ET PALAEOGRAPHICA
IN TEXTUM CHARTAE

ROMAE
APUD ANTONIUM FULGONIUM
CIO. MDCC. LXXXVIII

PRAESIDUM FACULTATE.

PRAEFATIO

IN hac praefatione, ut lectores ad textum chartae papyraceae, quae ob novitatem & praestantiam inter pretiosissima Musei Borgiani Velitris monumenta Aegyptia referri meretur, paululum praeparentur, quatuor pertractanda sunt capita: *Primo*, nempe, historia chartae, eiusque descriptio praemittuntur. *Secundo*, ipsa monumenti natura & argumentum explicantur. *Tertio*, aetas constituitur. *Quarto* denique, novi huius monumenti utilitas monstratur. Haec enim ea sunt, quae hic a me desiderantur, quibus quoque pro facultate satisfacere conabor. Etsi vero in hoc monumento, quod omni respectu novum est, quam plurimae difficultates interpreti obiiciantur, quae brevi tempore, deficientibus praesertim aliis eiusdem generis monumentis, superari nequeunt; attamen in eiusmodi rebus tentandum est aliquid, nihilque praetermittendum, quod ad studium antiquitatis amplificandum aliquo modo pertinere videtur; hanc enim diligentiam aetas nostra exigit, in qua obscuriora etiam novo lumine penetrantur, nihilque absconditum aut intentatum relinquitur.

CAPUT PRIMUM

Historia chartae papyraceae, eiusque descriptio: inseruntur autem loca scriptorum veterum, in quibus papyrus & fabricatio chartae ex papyro describuntur.

Reperta fuit charta papyracea Musei Borgiani una cum quadraginta aut quinquaginta aliis anno MDCCLXXVIII. in loco quodam subterraneo urbis Gizae, in cuius regione, ut notum est, antiqua Memphis vulgo sita esse creditur (1). Omnes

a 2

hae

(1) In specimine versionum Danielis Copticarum, quod cl. Munterus Romae edidit, charta Borgiana cum *quingentis* aliis detecta esse dicitur: at num. *quingenti* vitiosus est. Historia monumenti, quam hic narraui, ex literis ad amplifs.

Praefulem Stephanum Borgiam hac de re scriptis, deducta est. Memphin hodierna Giza magis australem fuisse D' Anvilius (*Mem. sur l' Egypte ancienne & mod.* p. 138. XIV.) idoneis argumentis evincit. Idem & Niebuhr. tom. I, pag. 101.

hae chartae papyraceae [quonam modo volutae fuerint, nescio] in capsula quadam ex ligno sycomori reconditae, negotiatori cuidam exiguo pretio offerebantur : hic autem, summi harum rerum valoris ac pretii nescius, unam tantum, quae nostra est, novitatis causa emptam ad amplissimum Praefulem Stephanum Borgiam mittendam curabat : reliquas diripiebant Turcae, earumque fumo [nam odorem fumi aromaticum esse dicunt] sese oblectabant. En miseram insignium horum monumentorum sortem, qua per tot rerum vicissitudines feliciter conservata foedis ac inhumanis hisce barbaris, ut praeda, oblata fuisse videntur : benigniori autem nostrae chartae sorte laetemur, atque spe, fore, ut & plura aliquando, sub melioribus forsitan auspiciis, eiusdem generis monumenta reperiantur, de tristi hoc damno nos consolemur.

Placuit hic insigniora veterum scriptorum loca, in quibus de papyro, charta papyracea, eiusque fabricationis modo agitur, descriptioni chartae Borgianae praemittere, *partim* ut eiusmodi descriptio maiori utilitate & perspicuitate institueretur, *partim* etiam ut, quid de his rebus ex antiquitate traditum sit, uno intuitu dispiceretur; loca enim veterum nullibi adhuc in unum locum congesta habentur. Quoniam autem nonnulla ex his locis adhuc obscura sunt, textui notas subiicere coactus fui, in quibus etiam ea breviter enarrantur, quae sparsim a viris doctis bene & utiliter observata esse deprehendi : hanc digressionem mihi a nonnullis lectoribus exprobratam iri praevideo, at ipsorum sententiam ipsa rei utilitas forsitan mitigabit. Inter haec autem loca praecipuus est insignis ille Plinii locus de papyro, cuius verum sensum, praeferrim ubi de fabricatione chartae ex papyro agitur, Salmasius sine dubio primus in clara luce constituit. Guilandinus enim [ut de interpretibus Pliniani loci aliquid memorem] cuius liber de papyro a nonnullis nimium extollitur, ab aliis nimium deprimatur, locum Plinianum satis mediocriter interpretatus est, in arte interpretandi, ut videtur, parum versatus : etsi negari nequeat, eum quibusdam Plinii locis magnam lucem attulisse, sine qua forsitan ipse Scaliger, a quo tamen
nimis

nimis duriter tractatur, corruptum Plinii textum nunquam adeo feliciter emendasset. Hosce secutus Salmasius vitia textus Pliniani, adhuc intacta, observavit, textumque, qualem hodie in editione Harduina legimus, etiam sine codicum auxilio in integrum restituit: ingenii tamen aequae felicibus nonnulla adhuc relicta sunt, in quibus nempe Salmasius foecundo suo ingenio nimium indulgisse videtur. Scriptores diplomatici [Mabillonius, Maffei, Benedictini. & auctor *Dictionary* diplomatici] qui in explicando modo, quo ex papyro charta conficitur, locum Plinii attingunt, nihil novi adferunt, sed aut Guilandinum aut Salmasium sequuntur; Maffei tamen ceteris doctius & copiosius hoc argumentum tractavit. Diu argumentum de papyro & fabricatione chartae papyraceae intactum fuit, donec tandem comes Caylius locum Plinii retractavit, atque id, quod in virorum doctorum commentariis hucusque desiderabatur, supplevit: ipse enim non modo Plinium egregie interpretatus est, sed & ipsum papyrum eiusque varia genera ex recentiorum botanicorum observatis illustravit, qua illustratione non modo Plinio, sed & aliis veterum scriptorum locis nova lux affulsi. Hosce commentatores in notatis ad loca subsequencia diligenter consului.

Herodot. lib. II. 92. edit. Wesselingii (1):

Τὴν δὲ βυβλον, τὴν ἐπετειὸν γινομένην, ὅταν ἀνασπασῶσι ἐκ τῶν ἐλεῶν, τὰ μὲν ἀνω αὐτῆς ἀποταμνοῦντες εἰς ἄλλο τι τραποῦσι, τὸ δὲ κατῶ

(1) Versio: *Papyri quotannis nascentis, postquam scilicet eam e paludibus extraxerint, superiorem partem amputant, & in alium quendam usum convertunt; inferiorem autem, quae cubiti circiter longitudine remanet, edunt pariter ac vendunt. Qui autem papyro eximie praeparato frui cupiunt, in furno ardenti tostam comedunt.*

βυβλος & πapyrus in antiquis scriptoribus fere synonyma sunt, nec in alia re differre videntur, nisi quod βιβλος

vel βυβλος ab antiquioribus adhibeatur, a recentioribus πapyrus. Hae voces tamen non solum Niloticum papyrum denotant, sed & quodvis aliud iuncorum aut scirporum genus, in quacunque alia regione nascens. Sic βυβλινον σπλον ap. Homer. *Odys* φ. v. 390. funis nautica est; at non e libro papyri Aegyptii facta, sed sine dubio e scirpo Italicensi. Eodem modo intelligendus est locus Herodoti lib. VII. p. 522. ubi de Strymone, ponte a Persis iuncto, agitur, dicitur

κατω λελειμμενον, σπον τε επι πηχυον, τρωγουσι και πωλεουσι (1)·
οι δε αν και καρτα βουλωνται χρηστη τη βυβλω χρασθαι. εν κλιβανω
διαφανει πνιξαντες ουτω τρωγουσι.

Idem lib. v. pag. 399. (2):

Και τας βιβλους διφθερας καλεουσι απο του παλαιου οι Ιωνες,
οτι κοτε εν απανι βιβλων εχρωντο διφθερησι αυγησι τε και οιεσι· ετι
δε

dicitur nempe de Xerxe: Παρεσκευαζετο
δε και οπλα ες τας γεφυρας βυβλινα τε
και λευκολινου. οπλα h. l. sunt funes,
rudentes, hi rudentes autem ex scirpo
quodam indigena fabricati esse videntur.
Sic multae regiones palustres suos scirpos
habuisse videntur, qui ob similitudinem,
quam interdum cum papyro Aegyptio habent,
etiam papyri nomine insigniuntur,
ut scirpus Italicus, in Arretii, Clusii,
& Perusiae regionibus nascens, qui
a Strabone geogr. lib. v. p. 346. nomine
παπυρος indicatur, ubi inter praecipua
huius regionis commoda referuntur:
Λιμναι μεγαλαι τε και πολλαι ουσαι· και
γαρ πλειται, και τρεφουσιν οφον πολυ
και των πτηνων τα λιμνια· τυφη τε και
παπυρος, ανθηλη τε πολλη κατακομιζεται
α λιμναι μεχρι του Τιβερεως. Multi scri-
ptores Latini, in primis poetae, ad
hunc papyrus Italicum eiusque multi-
plicem apud Romanos usum adludunt,
in quibus interpret semper attentus esse
debet, ne ea, quae de papyro Italico
dicta sunt, papyro Nilotico adtribuat:
Hinc & Salmastius in exercitat. Plin.
part. II. pag. 1003. prudenter monuit:
Multi auctorum loci (agitur in primis
de auctoribus Latinis) *de hoc vulgari
papyro, qui scirpus est, accipiendi sunt,*
quos perperam de Aegyptio capiunt
docti — *ubi papyrus in candelis ad lu-*
mina & funera usui esse memoratur,
de communi papyro, hoc est, scirpo su-
mere debemus. Plinius de papyro in
verbis: *Post hanc* (sc. chartam emporeticam)
papyrus est, extremumque eius
scirpo simile. sine dubio papyrus Itali-

cum respicit, quem autem scirpum ap-
pellat, ut comes Caylius optime vidit
(*Memoires de l'acad. des inscript.*
tom. xxvi.).

Papyrus, qui in Apulia, Calabria & Si-
cilia nascitur, antiquiores haud co-
gnovisse videntur, Plinius certe eiusdem
nullibi meminit; nisi forte sit veterum
sari, ut Guilandinus suspicatur.

Varias papyri species (Niloticam,
Siculam, Italicam, quibus etiam acce-
dit Syriaca apud Theophrastum) her-
barii recentiores ad *cyper*i genus retu-
lerunt. Vid. Caylius loc. laud. p. 278.

(1) Sola papyri pars, quae radici
proxima est, ab Aegyptiis manducatur,
nt & ipse Guilandinus in Aegypto ob-
servavit, quem vide in lib. de papyro
pag. 118. Hunc cibum inter Aegyptios
satis antiquum fuisse colligitur ex Ho-
rapolline lib. I. hieroglyph. pag. 44.
n. 30. ed. Pauwii, ubi nota hieroglyphi-
ca, *papyri fasciculus*, ita explica-
tur: *Αρχαιογονιαν δε γραφοντες πα-*
πυρου ζωγραφουσι δεσμων. δια τουτου
δηλοντες τας πρωτας τροφας· τροφων
γαρ ουκ αν τις ευροι η γονης αρχην. *Anti-*
quam gentis originem repraesentaturi
papyri fasciculum depingunt. *Hac ima-*
gine prima gentis alimenta indicant:
horum alimentorum enim pariter ac foe-
tus principium nemo utique inveniret.

(2) Versio: *Et chartas papyraceas*
ab antiquis temporibus Iones membra-
nas appellant, quia tunc in chartarum
penuria membranarum caprinarum & ovillarum
utabantur: ad huc quoque mea aetate
multi ex barbaris in eiusmodi membra-
nis scribunt.

Δε και το κατ' εμε πολλοι των βαρβαρων ες τοιαυτας διαφορας γραφουσι (1).

Theophrast. hist. plant. lib. IV. cap. IX. pag. 423.
ed. Amstel. (2):

των γουν εν Αιγυπτω φυομενων το μεν ολον πολυ πληθος εστιν εις το αριθμησασθαι καθ' εκαστον. Ου μιν, αλλ' ωστε απλως επαιν, απαντα εδωδιμα και χυλους εχοντα γλυκαις· διαφερειν δε δοκει τη γλυκυτητι και τω τροφιμα μαλιστα ειναι τετα ταυτα, ο τε παπυρος, και το καλουμενον σαρι, και τριτον, ο μνασιον καλουσι.

Φυεται δε ο παπυρος, ουκ εν βαθει του υδατος, αλλ' οσον εν δυο πηχεσιν, ενιαχου δε και ελαττονι· παχος μεν ουν της ριζης καρπος ανδρος ευρωστου· μηκος δε υπερ δεκα πηχαις (3). Φυεται δε υπο της γης αυτης, πλαγιας ριζας εις τον πηλον καθιαισα, λεπτας και

(1) Concidit hic Varronis assertum (Alexandria condita chartam papyraceam tum primum inventiam esse) quod infra in loco Pliniano videbimus.

(2) Versio : Plantarum in Aegypto nascentium nimia est multitudo, ut singulas enumerarem Attamen, ut universim loquar, omnia edulia sunt succosque habent dulces : dulcedine autem & alimentorum copia hac tres ceteris praestare videntur, papyrus, sari (ut vulgo nominatur) & tertia, quam mnasium vocant.

Nascitur papyrus, non in aquis profundis, sed in profunditate duorum circiter cubitorum, alicubi etiam minori : radicis quidem crassitudo viri robusti carpus est : at longitudo (sc. papyri) decem cubiti & amplius. Sub ipsa quidem terra pullulat, obliquas radices in terram luteam dimittens, graciles & frequentes : sursum autem papyrus proprie vocatos, triangulares, altitudine quatuor circiter cubitorum, comam habentes inutilem, debilem, fructum vero omnino nullum : hos vero a multis partibus producit.

Lignorum vice radicibus utuntur, non ad ignem solum, verum ex iisdem etiam varia fabricantur vasa & utensilia : lignum enim multum & bonum habet.

Ipse porro papyrus ad plurimas res utilis est : etenim navigia ex eo conficiunt : atque e libro vela texunt & tegetes, etiam vestimenta quaedam stragula porro atque funes. & quamplurima alia etiam exteris notissima.

Inprimis vero & plurimum adiuumentum ad alimenta hominum ex ipso paratur : omnes enim indigenae papyrus & crudum & coctum & assatum mandunt : succum quidem exsugunt, manducatum autem exspuunt. Talis igitur papyrus tot & tantos praebet usus.

Nascitur etiam in Syria circa lacum, in quo & arundo illa odorifera : ex hoc autem papyro Antigonus ad navium usum funes fieri iussit.

(3) Aristot. lib. I. hist. anim. cap. XIV. aphorif. 134. Αρθρα δε χειρος και βραχιονος καρπος. Adeoque tota manus eo usque, quo brachio iungitur.

και πυκνας (1) • ανω δε τους παπυρους καλουμενους, τριγωνους, με-
γεθος ως τετραπηχεις, κομην εχοντας αχρειαν, ασθενη, καρπον
δε ολωσ ουδενα (2) • τουτους δε αναδιδωσι κατα πολλα μερη.

Χρωσται δε ταις μεν ριζαις αντι ξυλων, ου μονον τω καιεν αλλα
και τω σκευη αλλα ποικιλν εξ αυτου παντοδαπα • πολυ γαρ εχει
το ξυλον και καλον,

Αυτος δε ο παπυρος πορος πλειστα χρησιμος, και γαρ πλοια
ποιοουσιν εξ αυτου (3) • και εκ της βιβλου ιστια τε πλεκουσι (4),
και ψιαθους, και ετθητας τινας, και στρωμνας, και σχοινια τε και
ετερα πλειω και εμφανεστατα δη τοις εξω (5). Μαλιστα δε και πλειστη
βοηθεια πορος την τροφην απ' αυτου γινεται • ματωνται γαρ απαντες οι

εν

(1) Salmastii emendationem in tex-
tum recipere nullus dubitavi, antea le-
gebatur: Φυεται δε υπερ. Praepositio-
nes υπερ & υπο in mss. brevitate inter-
dum vix discernuntur; hinc scriba,
in sensum loci parum attentus, facile
errare potuit. Scaliger in libro contra
Guilandinum aliter, at minus feliciter.

(2) Textum Theophrasti Plinii ver-
bis: Thyrsi modo cacumen includens.
Salmastius accommodaturus emendavit:
ακρειαν, θυρσεινην, at male: hic enim
de papyris minoribus, e radice circa
scapum pullulantibus, agitur, quibus
a Prospero Alpino ensium forma tribui-
tur: Plinius autem scapi cacumen cum
thyrsi cacumine comparat. Prosper Al-
pinus de plantis Aegyptt. pag.43. papy-
rum ita describit: Papyrus, quem berd

(Βερτ & παβερτ, unde
forsan παπυρος) Aegyptii nominant, est
planta fluminis Nili. binis aut pluribus
caulibus rectissimis, supra aquam sex se-
ptemve cubitibus (quod cum eo, quod
Guilandinus de papyro tradit, apprime
convenit) assurgens: cauliumque in fa-
stigiis scapus innumeris capillamentis
longis rectisque contextus cernitur. Fo-
liis quoque (apud Theophrastum papyri
triangulares) constat multis, rectis,
ensiformis, ispbac aliquatenus simili-
bus, triangularibus ac mollibus.

(3) A summa usque antiquitate na-
vibus aut cymbis Niloticis struendis papy-
ri lignum infervisse ex fabula Isidis col-
ligitur; haec enim, navi papyrina veeta,
membra filii, per Nili aquas dispersa,
perquirat. Ipsam fabulam Plutarch. de
Iside & Osiride oper. tom.II. p.358. ita
narrat: Της Ισιδος προς τον υιον Ωρον,
εν Βουτω τρεφομενον, πορευθεισης, το δε
αγγειον εκποδων αποθεμενης, Τυφωνα,
κυνηγητουτα νικτωρ προς την σεληνην,
εντυχειν αυτω, και το σωμα γνωρισαντα
διελειν εις τεσσερακαθδεκα μερη και διαρ-
ριψαι • την δε Ισιν, πυθομενην, αναζητηεν
εν βαρδι παπυρινη, ταδε ελη διεκπλευου-
σαν. Οθιν ουκ αδικεισθαι τους εν πα-
πυρινοις σκαφεισι πλεοντας υπο των προ-
κοδελων, η φοβουμενων η σεβουμενων δια
την θεον.

(4) Βιβλος hoc loco est cortex scapi,
qui exteriori proximus est: a Plinio li-
ber vertitur. Ad Plinium, ubi Theo-
phrasti locus latine redditur, Guilandinus
argutatur, errorem autem Caylius
pag.282. animadvertit.

(5) Antea legebatur: και εμφανεστατα
δη τοις εξω τα βιβλια. Acute vidit
Scaliger τα βιβλια, a sciolo quodam
in margine notatum, tempore demum
contextui adglutinatum esse: Scaligeri
opinionem amplexus τα βιβλια e textu
eliminavi.

εν τη χώρα παπυρον, και ωμον και εφθον και οπθον· και τον μεν χυλος καταπινουσι, το δε μασημα εκβαλλουσιν. Ο μεν ουν παπυρος τοιούτος τε και τοιαύτας παρεχεται τας χρειας.

Γινεται δε και εν Συρια περὶ την λιμνην, εν η και ο καλαμος, ο ευωδης· οθεν και Αντιγονος εις τας ναυς εποιετο τα σχοινα.

Dioscorides lib. I. cap. CXXV. Περι παπυρου (1).

Παπυρος γνωριμος εστι πασιν, αφ' ης ο χαρτης κατασκευαζεται· ευχρησται δε ωρος την εν ιατρικη χρησιν, ωρος αναστομωσιν ουελγων σκευασθαισα διαβροχος, περιελουμενου λιου αχρι ξηρασιας· στενοουμενη γαρ και καθιεμενη εμπιπλταται υγρασιας, και εξοιδουσα διανοιγεται ουελγας (2).

Εχει δ' ετι η ριζα αυτης και τροφιμον· διαμασσωμενοι γουν αυτην ει εν Αιγυπτω αποχυλιζουσιν, εκπτυνοντες το διαμασσημα.

Χρωνται δε και αντι ξυλων αυταις· η δε κεκαυμενη παπυρος αχει τεφρωσεως δυναται νομας επεχειν τας εν στοματι και παντι μερει (3)· βελτιον δε ο χαρτης καις δρα το τριουτου.

b

Stra-

(1) Versio : Papyrus omnibus notus est, ex quo charta conficitur : ad usum autem medicum imprimis utilis est, madefactus nempe ad laxationem fistularum, volutato circumcirca usque ad siccitatem panno linteo : hoc modo papyrus coarctatus & confritus humore impletur, atque turgendo fistulas aperit.

Habet praeterea radix nutriendi vim; ipsius enim succum Aegyptii manducando exsugunt, manducatum autem exspuunt.

Pro lignis etiam radicibus utuntur : papyrus autem, in cineres redactus, depassiones carnis in ore & quavis alia corporis parte inhibere potest : melius autem charta, igne adusta, eiusmodi quid efficit.

(2) Eiusmodi medicos papyri usus rerum rusticarum scriptores frequenter tradiderunt, ut Columella lib. VI. cap. VI. 4. quae ap. Vegetium lib. III. cap. II. 3. repetuntur. Alium Vegetii locum lib. I. cap. XIII. 3. qui hunc Dioscoridis locum illustrat, adscribam :

Papyrus per ipsam fistulam trahitur, ita ut capita papyri, quae extra fistulam eminent, ex utraque parte alligentur lino, ne cadat; & diebus quinque vel pluribus, donec callositas fistulae papyri distentione turgescat, & maius vulneris foramen fiat. Tunc ad mensuram vulneris ex fistulari medicamento colligium facies, exempto papyro, intra fistulam iniicies, ut impleatur ex integro: plane ne excidat, munies diligenter.

Scapo papyri nempe a Dioscoride vis medica tribuitur, ut Guilandinus p. 109. bene animadvertit. Quod & iis, quae Prosper Alpinus p. 43. de medica papyri utilitate asserit, respondet, non at enim : Chirurghi aliorum medulla utuntur ad ulcerum ora dilatanda. Ex scapique combusto cinere recentia ulcera curant : qui etiam maligna augeri, si saepe aspergatur, non sinit.

(3) Νομν, depassio carnis (ulcerum genus quod serpendo carnem devorat) a medicis adhibetur : in Dioscoride aliquoties hoc sensu occurrit.

Strabo lib. XXII. pag. 799. (1):

Φυεταί δ' ἐν ταῖς Αἰγυπτιακαῖς λιμναῖς καὶ τοῖς ἐλεσί η τε βιβλος καὶ ὁ Αἰγυπτίος κυάμος, ἐξ οὗ το κίβωρον. Σχεδὸν τι ἰσοψείας ραβδοί, ὅσον δέκα πόδες· ἀλλ' ἡ μὲν βιβλος ψίλη ραβδος ἐστίν, ἐπ' ἀκρῶ εχούσα χαιτὴν — Ἡ δὲ βιβλος ἐνταυθα μὲν οὐ πολλὴ φυεταί, οὐ γὰρ ἀσκαίται· ἐν δὲ τοῖς κατὰ μερῶσι τοῦ Δέλτα πολλή, ἡ μὲν χειρῶν, ἡ δὲ βελτιῶν [ἡ ἱερατικὴ (2)]. Κανταυθα δὲ τινες τῶν τὰς ᾠροσόδους ἐπεκτείναν βουλομένων μετηνεγκαν τὴν Ἰουδαϊκὴν ἐντρεχίαν, ἣν ἐκίνοι παρευερον ἐπὶ τοῦ φοινίκος τοῦ Καρυωτικῆ καὶ βαλσαμου· οὐ γὰρ ἐωσι πολλαχού φυεσθαι, τῆ δὲ σπανεῖ τιμὴν ἐπιθέντες τὴν ᾠροσόδον αὐτῶς αὐξοῦσι, τὴν δὲ κοινὴν χρῆσαν διαλυμαίνοντα (3).

Plinii hist. nat. lib. XIII. segm. XXI.

Prius quam digrediamur ab Aegypto, & papyri natura dicetur, cum chartae usu maxime humanitas vitae constet & memoria. Et hanc Alexandri magni victoria repertam, auctor est M. Varro, condita in Aegypto Alexandria, antea non fuisse chartarum usum (4): in palmarum foliis primo scri-

(1) Verſio: *Nascuntur in lacubus & paludibus Aegyptiis papyrus & faba Aegyptia (ex qua ciborium) quorum caules aequali fere altitudine circa decem pedes exsurgunt: papyri autem scapus nudus est, in vertice caesariem habens. Hic quidem papyrus non multus nascitur, nec enim colitur; at in inferioribus Deltae regionibus frequentior est, alius generis inferioris, alius praestantioris (hieraticus ncmpe). Hinc & nonnulli, reeditibus augendis intenti, asturiam, qua Iudaei in cultura palmae carvotae & balsami versati sunt, in papyrus transfulerunt; nec enim multis in locis papyrus crescere sinunt; sic, pretio penuriae accommodato, proprios reaitus adaugent, publicis autem commadis detrimentum adferunt.*

(2) Ἡ ἱερατικὴ ex margine in textum

irreplisse videtur: aliqtis enim legendo: ἡ μὲν χειρῶν ἡ δὲ βελτιῶν. ex praestantiori papyro chartam hieraticam fabricari voce ἡ ἱερατικὴ in margine sibi notabat.

(3) Sterilitas papyri, quae tempore Strabonis in Aegypto erat, forte eadem est, de qua Plinius lib. XIII. ita loquitur: *Sterilitatem sentit hoc quoque (sc. papyrus): factumque iam, Tiberio principe, inopia chartae, ut e Senatu darentur arbitri dispensandae; alias in tumultu vita erat.*

(4) Hanc Varronis opinionem Guilandinus erudite refellit pag. 19. at Varronis auctoritatem contra Guilandinum Scaliger defendere conatus est. Varronis assertum nullo modo defendi posse, ex loco Herodoti supra allato perspicuum est.

scriptitatum (1), deinde quarundam arborum libris, postea publica monumenta plumbeis voluminibus, mox & privata linteis confici coepta aut ceris. Pugillarium enim usum fuisse etiam ante Troiana tempora invenimus apud Homerum: illo vero prodente, ne terra quidem ipsa, quae nunc Aegyptus, intelligitur [cum in Sebennytico saltem eius nomo nonnisi charta nascatur] postea adaggerata Nilo (2): siquidem a Pharo insula, quae nunc Alexandriae ponte iungitur, noctis dieique velifico navigii cursu terram fuisse prodidit. Mox aemulatione circa bibliothecas regum Ptolemaei & Eumenis, supprimente chartas Ptolemaeo, idem Varro membranas Pergami tradidit repertas: postea promiscue patuit usus rei, qua constat immortalitas hominum.

Papyrus ergo nascitur in palustribus Aegypti aut quiescentibus Nili aquis, ubi evagatae stagnant, duo cubita non excedente altitudine gurgitum: brachiali radicis obliquae crassitudine, triangulis lateribus: decem non amplius cubitorum longitudine in gracilitatem fastigatum (3), thyrsi modo cacumen includens, femine nullo, aut usu eius alio quam floris ad deos coronandos.

Radicibus incolae pro ligno utuntur; nec ignis tantum gratia, sed ad alia quoque utensilia vasorum. Ex ipso quidem

b 2

dem

(1) Correctionem Guilandini: *in malvarum foliis primo scriptitatum*. a viris doctis vix approbatam iri credo: rationes emendationis, quae pag. 48. adferuntur, satis debiles sunt. Scaliger in libro contra Guilandinum pag. 13. antiquam Plinii lectionem tuetur. Etiam Caylius Guilandino haec opponit: *On conserve à la bibliothèque du Roi des manuscrits de l'intérieur de l'Inde, qui sont écrits avec beaucoup de netteté sur les feuilles de cet arbre* (palma sc.).

(2) Hunc locum, qui in primis editionibus admodum vitiose legitur, Scaliger primus in integrum restituit.

(3) Plinium cum Theophrasto, qui hic latine vertitur, comparando facile

quis ita emendabit: *decem & amplius cubitorum longitudine*. Agitur nempe, quemadmodum & in loco Theophrasti (quem viri docti ob malam interpunctionem haud intellexerunt) non de radicis sed de scapi longitudine. Comes Caylius, assertum Guilandini & Prosperi Alpini (*scapum papyri supra aquam sex aut septem cubitis assurgere*) cum textu Theophrasti & Plinii conciliaturus, hisce septem cubitis duos, qui aquis operiuntur, addit: computanda est etiam differentia, quae inter palmam antiquam & hodiernam intercedit. Videtis dissert. IV. acad. Cortontom. III.

dem papyro navigia texunt : & e libro vela tegetesque, nec non & vestem, etiam stragulam ac funes - Mandunt quoque crudum decoctumque, succum tantum devorantes.

Nascitur & in Syria, circa quem odoratus ille calamus lacum : neque aliis usus est, quam inde, funibus rex Antigonus in navalibus rebus, nondum sparto communicato (1).

Nuper & in Euphrate nascens circa Babylonem papyrum intellectum est eundem usum habere chartae ; & tamen adhuc malunt Parthi vestibus literas intexere.

Praeparantur ex eo chartae, diviso acu in praetenuës, sed quam latissimas, philuras : principatus medio, atque inde scissurae ordine (2). Hieratica appellabatur antiquitus religionis tantum voluminibus dicata, quae adulatione Augusti nomen accepit, sicut secunda Liviae a coniuge eius (3) : ita descendit hieratica in tertium nomen. Proximum amphitheatricae datum fuerat a confecturae loco (4) : excepit hanc Romae Fannii sagax officina, tenuatamque curiosa interpolatione principalem fecit e plebeia, & nomen ei dedit : quae non esset ita recurata in suo mansit amphitheatrica. Post hanc Saitica [ab oppido, ubi maxima fertilitas] ex vilioribus ramentis : propiorque etiamnum cortici Taeneotica [a vicino loco] pondere iam haec, non bonitate venalis (5) : nam empo-

retica,

(1) Spartum est secundum herbarios recentiores species iunci : Turnefortius in institutionibus pag. 518. spartum Plinii *gramen spicatum* nominat : sic & Clusius in historia plantarum Hispaniae pag. 220. Vid. Caylium pag. 287.

(2) *Principatus medio*. Quod in medio papyri erat, ut praestantissimum, sic & tenuissimum : primum vocat bonitate & tenuitate praecipuum : secundum, quod proximum ab illo praecipuo locum obtinebat : atque deinceps tertium, quartum, iuxta scissurae ordinem.

(3) Hic locus ab omnibus sollicitatur : Scaliger *abolitione* legit, Harduinus *ablutione* in textum recepit : Harduini lectionem Caylius secutus est. At veterum editionum lectio *adulatione* retinenda est : varietas, quae hic in mss. deprehen-

ditur, sine dubio oritur ex breviatione vocis *adulatione*, quae a scribis varie describebatur.

(4) Guilandinus emendavit : *Proximum atribiticae datum fuerat*. At sine ratione ; vid. eius adversarium p. 36.

(5) Guilandinus pag. 165. hunc locum ita bene illustrat : *Quo quaeque philurarum longius a cortice ad thyrsi (sive scapi) interiora recedit, eo est melior praestantiorque pro chartarum confecturae materia : quoque cortici appropinquat magis, eo deterior est ac vilior : unde postmodum varia chartarum genera conficiuntur pro tunicarum papyri nobilitate ignobilitateve*. Nimis autem arbitrarie lectionem *Taeneotica* vel *Taeniotica* in *Tanitica* mutavit : hinc Scaliger p. 37. duriter in eum animadvertit.

retica, inutilis scribendo, involucris chartarum segestriumque in mercibus usum praebet, ideo a mercatoribus cognominata. Post hanc papyrus est, extremumque eius scirpo simile; ac ne funibus quidem, nisi in humore, utile.

Texuntur omnes, madente tabula Nili aqua; turbidus liquor glutinis praebet vicem. Primo supina tabula scheda adlinitur longitudine papyri, quae potuit esse, reseginibus utrinque amputatis: transversa postea crates peragit. Premitur deinde praelis, & siccantur sole plagulae, atque inter se iunguntur, proximarum semper bonitatis diminutione ad deterrimas: nunquam plures scapo, quam vice-nae (1).

Ma-

(1) Inter omnes eos, qui modum chartae Aegyptiae ex papyro conficiendae illustrarunt, nemo unquam Plinii mentem clarius perspexit, nec felicius interpretatus est, quam *Leo Allatius* in animadv. ad antiq. Hetrusc. fragm. pag. 118., & *Salmasius* ad scriptt. hist. August. tom. II. p. 697. quos etiam recentiores, qui de confectura chartae Aegyptiae loquuntur, secuti sunt, nisi ubi *Guilandini* auctoritas eos in devia deduxerit. Quum autem *Salmasius* dilucidius in locum Plinianum commentetur, ipsius verba, quae hic exscribantur, digna esse iudicavi:

Ex papyro, acu diviso in tenuissimas & latissimas pbilyras, chartae praeparabantur: tenuissimae & optimae scindebantur circa medium (i. e. scapi interiora) & inde scissurae ordinae usque ad exteriorem corticem, qui ne ad funes quidem, nisi in humore, utilis erat. Ex tenuissimis pbilyris optima & tenuissima charta texebatur: ex minus tenuibus, minus bona.

Modus autem conficiendi hic erat: pbilyrae primum tam longae, quam longum papyrus, unde erant exsectae, poterat esse, reseclis utrinque praeseGINIBUS, in tabula, Nili aqua ma-

dente, extendebantur & statuebantur: & haec prima scheda, supinae tabulae adlita, vicem statuminis in tela extensi obtinebat. Super istas pbilyras, directas in tabula & extensas, quae primam schedam constituebant, aliae deinde, transversae collocabantur & adlinebantur in modum cratis: nam crates sic texebantur, ex directis scilicet & transversis virgis. Sic etiam subtemen, in tela transversum, stamini inseritur: hinc in charta quoque prima scheda, quae in rectum tabulae adlinebatur, dicebatur stamen sive statumen; altera vero, quae transversa ponebatur, subtemen --- Stamen autem chartae ex multis pbilyris, in tabula extensis, concinnatum erat, ut stamen telae ex multis liciis: subtemen quoque chartae plures habebat papyri pbilyras transversarias, ut telae subtemen plura fila, quae transversa stamini inferebantur per radios textorios. Haec tamen differentia chartarum telarumque texturae, quod in chartis subtemen imponebatur stamini & glutini ope stamen ad subtemen connectebatur; in tela autem subtemen stamini inferebatur, & per medium decurrebat.

Postquam utraque scheda (supina sc. & transversa) contexta, subtemenque

Magna in latitudine earum differentia : tredecim digitorum optimis , duo detrahuntur hieraticae, Fanniana denos habet, & uno minus amphitheatrica : pauciores Saitica, nec malleo sufficit : nam emporeticae brevitatis sex digitos non excedit .

Praeterea spectantur in chartis tenuitas, densitas, candor, laevis. Primatum mutavit Claudius caesar : nimia quippe Augustae tenuitas tolerandis non sufficiebat calamis, ad hoc transmittens literas liturae metum adferebat ex averfis, & alias indecoro visu pertranslucida : igitur e secundo corio statumina facta sunt, e primo subtegmina . Auxit & latitudinem [pedalis erat mensura, & cubitalis macrocollis (1)] : sed ratio deprehendit vitium, unius schedae revulsione plures infestante paginas . Ob haec praelata omnibus Claudia : Augustae in epistolis

menque stamini connexum esset, & Nili turbido ingesto liquore, conglutinatum, praelis premebantur plagulae, exemptae deinde praelis sole siccabantur : plagulas appellat Plinius chartas ipsas, ex stamine & subtegmine philyrarum contextas, quas folia hodie vocamus in charta : scapus est, quem hodie manum papyri vocamus . (Nunquam scapo plures plagulae, quam vicinae), hoc est, ut nunc loquimur, folia vicina .

Hic omnes fere recentiores loci Pliniani commentatores, (Maffei hist. diplom. pag.63. ceterique scriptores diplomatici una cum Caylio) Guilandinum secuti, a Salmasii interpretatione recedunt : plagulam enim pro synonymo philyrae accipiunt, quod usui loquendi Pliniano omnino repugnat . Secundum hos igitur scapus est caules papyri ; vicinae autem necessario referendae sunt ad antecedens plagulae, id est, philyrae ; unde alius prorsus sensus (in unoquoque nempe papyri caule viginti philyrae continentur) efficitur .

Ratio autem, cur Plinii locus a re-

centioribus potius obscuratur quam illustretur, est, quod cum Guilandino philyra, schedae, stamen & subtegmen, crates, plagula, pro synonymis habeantur, quum unaquaeque harum vocum propriam ac definitam vim habeat . Philyrae enim sunt folia ex interiori papyri scapo exsecta, ex quibus, aqua Nilotica conglutinatis schedae componitur : philyra autem ramentum & corium synonyma sunt . Schedae, in linea recta tabulae cuidam imposita, & cum tela quadam comparata, vocatur stamen, in linea autem transversa, subtegmen . Crates deinde dicitur de schedis (recta nempe & transversa) secum unitis ; quia lineae rectae & transversae ad modum cratis se mutuo secant . Plagula autem est folium chartae, ex stamine & subtegmine philyrarum contextae . Hanc interpretationis clavem si quis tenuerit, a mente Plinii nunquam aberrabit .

(1) Hanc mensurae differentiam omnes chartas Aegyptias Romae recuratas respicere Caylius arbitratur ; agitur, ut mihi videtur, de sola charta Augusta.

stolis auctoritas relicta : Liviana suam retinuit , cui nihil primae erat , sed omnia secundae (1) .

Scabritia laevigatur dente conchave , sed caducae literae fiunt : minus sorbet politura charta , magis splendet (2) . Rebellat saepe humor incuriose datus primo : malleoque deprehenditur aut etiam odore , cum fuerit indigentior (3) .

Deprehen-

(1) In quo proprie constiterit mutatio chartae , a Claudio facta , Salmasius ita exponit : *Charta Augusta , quae ex primis illis philyris tota erat contexta , & tam statumen , quam subtegmen ex illis tenuissimis philyris . quae in medio papyri sunt , factum habebat , tenuitate etiam omnes reliquas chartas anteibat : Livia secundum locum obtinebat , quae ex secundis philyris texebatur (minus tenuibus) ideo etiam Augustae tenuitate cedebat . Sed quod Augusta nimium praetenuis esset , aliam invenit Claudius , cuius statumen ex secunda philyra , subtemen ex prima factum est ; & sic Liviae statumen habuit , Augustae subtemen .* (Plinius hoc ita exprimit : *Igitur e secundo corio statumina facta sunt , e primo subtegmina*) . Corium idem est ac philyra , ut supra monitum fuit .

Guilandinus & Scaliger locum hunc non intellexerunt : quin & Guilandinus Turnebo succenset , quod verba Plinii , quae antea absque ullo sensu ita legentur : *Igitur & secundo corio statumina facta sunt e primo subtegmene* . eo modo , quo hodie leguntur , & in quo meliores codd. mss. consentiunt , restituenda esse putaverit . Ex vitiosa huius loci lectione orta est falsa Guilandini opinio de charta Claudia , quod nempe ex tribus schedis (stamine , subtegmene & altero stamine) constiterit , quam opinionem recentiorum plerique amplectuntur .

In verbis : *tolerandis non sufficiebat calamis* (id est , cala nos propter nimiam tenuitatem non sustinuit , vix tolerare potuit) magna est codd. mss. varietas : nonnulli *tenerandis* alii *temperandis* le-

gunt . (Salmasius irruit : *temperatis non sufficiebat calamis*) . Haec varietas oritur ex breviatione vocis in antiquis mss. , quae varie a librariis lecta fuit & descripta .

(2) Agitur hic de modo , quo vitia chartae Aegyptiae Romae in officinis chartariorum recurabantur : in hac recurandi arte inter ceteras officina Fanniana excelluit , in qua nempe charta Aegyptia , amphitheatrica appellata , malleo ita extensa fuit & tenuata , ut latitudo eius unum digitum ampliata fuerit : eiusmodi melioratio chartae Aegyptiae , arte & industria facta , a Plinio *curiosa interpolatio* vocatur .

Polituram malleo & dente factam foliis Romanis deberi multum dubito ; nam in charta Borgiana , quae polituram Romanam nunquam sortita est , & omnis scabrities extenuata est , & rugae sublatae (prius malleo factum est , posterius dente) . Unde quoque Scaligeri & Caylii opiniones novi huius monumenti apparitione & multum incertas esse & auctoritate destitutas nemini non perspicuum erit .

Verba Plinii : *minus sorbet politura charta , magis splendet* . ita intelligenda sunt : charta rudis & impolita , splendorem chartae laevigatae quidem non habet ; at facilius liquorem atramenti imbibit , & literarum tenacior est .

(3) Harduinus contra codicum auctoritatem emendavit : *indulgentior* , hoc est , largior , abundantior (humor sc.) forte quia *indigentior* idem exprimit ac antecedens : *incuriose datus* . At eiusmodi negligentia ad characterem filii Pliniani pertinet .

Deprehenditur & lentigo oculis : sed inserta mediis glutinamentis taenia , fungo papyri bibula , vix nisi litera fundente se (1). Tantum inest fraudis : alius igitur iterum texendis labor .

Glutinum vulgare e pollinis flore temperatur fervente aqua , minimo aceti aspersu ; nam fabrile , gummisque , fragilia sunt . Diligentior cura , mollia panis fermentati colata aqua fervente : minimum hoc modo intergerii , atque etiam Nili lenitas superatur (2) . Omne autem glutinum nec vetustius esse debet uno die , nec recentius . Postea malleo tenuatur , & iterum glutino percurritur : iterumque constricta erugatur , atque extenditur malleo .

Flavii Vopisci Saturninus p.719, in Scriptoribus hist. Aug. tom.II.

Ne quis mihi Aegyptiorum irascatur & meum esse credat , quod in literas retuli , Adriani epistolam , ex libris Phlegontis liberti eius proditam , ex quo penitus Aegyptiorum detegitur , indidi :

Adrianus aug. Serviano cos.

Civitas opulenta , dives , foecunda , in qua nemo vivat otiosus : alii vitrum conflant , ab aliis charta conficitur , alii linyphiones sunt , omnes certe cuiuscumque artis & videntur & babentur (3).

Eius-

(1) *Lentigo* est macula lentiginosa , colore subrufo , quae in chartis , luminifolis obversis , detegitur . *Taenia* , inanis in plagulis ductus , cui aquae Niloticae gluten non adhaesit .

Planta papyri fungosa est , ut Guilandinus in Aegypto ipsius plantae intuitu observavit : hinc a Plinio natura fungi bibula , in qua omne liquidum funditur , papyro recte tribuitur : Cassiodorus quoque , ut mox videbimus , papyrum *spongeum lignum* vocat .

(2) Agitur hic de praeparatione glutini , quod in officinis Romanis tempore Plinii adhibebatur , cuiusque descriptio satis perspicua est . Est autem versus finem lectionis varietas , quae sensum aliquantulum mutat : Harduinus enim ex codicibus in textum recepit :

atque etiam lini lenitas superatur . Antiquam vero lectionem non modo intellectu facilem , verum & retinendam esse iudico ; docet enim Plinius , glutinum Romanum , praescripto modo praeparatum , aquam Niloticam , quae apud Aegyptios glutinis vicem praebuit , lenitate etiam ac tenuitate superare . Harduinus in nova lectione recipienda iudicium Scaligeri secutus est , qui in libro contra Guilandinum pag. 51. textum eodem modo corrigendum esse voluit .

(3) Apparet ex hac Hadriani epistola , si modo genuina sit , magnam etiam tam temporis Aegyptiorum in charta conficienda industriam fuisse , quae ipsis sine dubio commercia lucrosa cum aliis gentibus procurabat .

Eiusdem Firmus . ibld. pag. 693.

Tertius iste [Firmus sc.] Zenobiae amicus ac socius , qui Alexandriam Aegyptiorum incitatus furore pervasit ; & quem Aurelianus solita virtutum suarum felicitate contrivit . De huius divitiis multa dicuntur ; nam & vitreis quadraturis , bitumine aliisque medicamentis insertis , domum induxisse perhibetur ; & tantum habuisse de chartis , ut publice saepe diceret , exercitum se alere posse papyro & glutino (1) .

*D. Hieronymi epist. VII. ad Chromatium Iovinum & Eusebium ,
oper. tom. I. pag. 18.*

Credite amanti vera dicenti : & , quum has scriberem , vos videbam . De quibus hoc primum queror , cur , tot interiacentibus spatiis maris atque terrarum , tam parvam epistolam miseritis ; nisi quod ita merui , qui vobis , ut scribitis , ante non scripsi . Chartam defuisse non puto , Aegypto ministrante commercia : & , si alicubi Ptolemaeus maria clausisset , tamen rex Attalus membranas a Pergamo miserat , ut penuria chartae pellibus pensaretur .

*Eiusdem comment. in Isaiam cap. XVIII. oper.
tom. IV. pag. 198.*

Verf. 2. *Qui mittit in mari legatos & in vasis papyri super aquas . Ite angeli veloces ad gentem convulsam & dilaceratam , ad populum terribilem , post quem non est alius .*

De Alexandria , quae tunc No vocabatur , legati missi sunt Hierosolymam . *Et in vasis papyri , id est , epistolis sive navibus*
c suum

(1) Hoc intelligendum est de annis qui per se satis clarus est , commentariorum , qui ipsi ex commercio chartarum proveniebant . De sensu loci , tores docti prolixè disseruerunt .

suum illis auxilium promittentes dixerint : *Ite velociter ad Iudaeorum gentem convulsam* &c. (1).

Cassiodori Variar. lib. XI. pag. 185. epist. XXXVIII.

Ioanni Canonario Tusciae senator praefectus praetorio.

— *Pulchrum plane opus Memphis ingeniosa concepit, ut universa scrinia vestiret, quod unius loci labor elegans texuisset. Surgit Nilotica silva sine ramis, nemus sine frondibus, aquarum seges, paludum pulchra caesaries, virgultis mollior, herbis durior, nescio qua vacuitate plena, plenitudine vacua, bibula teneritudine spongeum lignum, cui more pomi robur in cortice est, mollities in medullis, proceritas levis sed ipsa se continens, foedae inundationis pulcherrimus fructus: nam quid tale in quaiibet cultura nascitur, quam illud, ubi prudentum sensa servantur?*

Periclitabantur ante hoc dicta sapientum: cogitata maiorum: nam quemadmodum velociter potuisset scribi, quod, repugnante duritia corticis, vix poterat expediri? Ineptas nimirum moras calor animi sustinebat; & quum differebantur verba, tepescere cogebantur ingenia. Hinc & priscorum opuscula libros appellavit antiquitas; nam hodie quoque librum virentis ligni vocitamus exuvias. Erat indecorum, fateor, doctos sermones committere tabulis impolitis; & in veteriosis ramalibus imprimere, quod sensualis poterat elegantia reperire. Gravatis manibus, paucis memoriam commonebat; nec invitabatur plura dicere, cui se talis pagina videbatur

(1) Loci Isaiæ textus Hebraicus:

חשלח בים צירים זככלי-גמא על-פני-מים

Vox גמא, *scirpus Niloticus*, *papyrus* (quæ & in aliis locis, a Celsio in hierobot. part. II. pag. 137. collectis, גמא scribitur) a גמא *absorbere, bibere*

deducitur; quia papyrus in aquis nascitur & nutritur. LXX. interpretes

ο αποσπελων εν θαλασση ομυρα, και επιστολας βιβλινας επανω του υδατος vertunt, quam versionem Guilandinus per εντολας βιβλινας explicat, *mandata in papyro scripta*: quam opinionem Caylius quoque amplecti videtur. Mihi quidem posterior Hieronymi interpretatio, qua verbis חל-גמא naves intelliguntur, ex ligno papyri fabricatae, quibusque nuncii Aegyptii in terram Iudaeorum mitterentur, praeferenda esse videtur; poetice autem naves papyriacae pro quovis alio navium genere memorantur.

debatur offerre . Sed hoc primordiis consentaneum fuit ; quoniam rude principium tale debuit habere commentum , quod provocaret ingenia sequentium .

Invitatrix pulchritudo chartarum affluenter dicitur , ubi exceptionis subtrahi materia non timetur : haec enim tergo nivea aperit eloquentibus campum , copiosa semper assistit , & , quo fiat habilis , in se revoluta colligitur , dum magnis tractatibus explicatur . Iunctura sine rinis , continuïtas de minutiis (1) , viscera nivea virentium herbarum , scripturabilis facies , quae nigredinem suscipit ad decorem &c.

Isidorus Hispal. episc. Originum lib. VI. pag. 131. ed. Basil.

De chartis .

Chartarum usum primum Aegyptus ministravit , coeptum apud Memphiticam urbem ; Memphis namque civitas Aegyptiorum est , ubi chartae usus inventus est primum , sicut ait Lucanus :

Conficitur bibula Memphitis charta papyro .

Bibulam autem papyrum dixit , quod humorem bibat : charta autem dicta , quod carptim papyri tegmen decerptum glutinatur , cuius genera quam plura sunt (2) . Prima & praecipua Augustea regia , maioris formae , in honorem Octaviani Augusti appellata (3) . Secunda Liviana , ad honorem Liviae (4) .

c 2

Ter-

(1) Utraque scheda , statuminaria nempe & transversaria ex pluribus minutiis , hoc est philyris , composita erat , unde Cassiodorus : *continuïtas de minutiis* . Praestantiores deinde philyrae ex interiori scapi parte desumptae erant : hinc *viscera nivea virentium herbarum* .

(2) Videmus hic ingeniosum grammaticum , qui ubique etymologias quaerit , easque interdum minus veras . Ex hac etymologia apparet , Isidorum credere , quod charta Aegyptia ex exteriori papyri cortice conficeretur : hoc autem falsum esse ex locis supra allatis perspicitur .

(3) Isidorus igitur saec. VI. in Plinio ita legebat : *Quae adulatione Augusti nomen accepit , sicut secunda Liviae &c.* Quod magnam sane antiquae lectioni ,

a me in loco Plinii servatae , auctoritatem conciliat .

(4) Antea legebatur : *Secunda Libiana ad honorem Libiae provinciae* . Quod & Scaligerum contra Guiland. p. 46. eodem modo emendasse , at circumspicte , video , verba eius sunt : *Apud Isidorum legitur Libiana , & a provincia Libya deducitur . Ego puto nomen provinciae delendum , & Liviam augustam ab Isidoro intelligi : quanquam non plane mutare ausim , quia huiusmodi nugis plurimis scetet Isidorus . Mihi quidem videtur vox provinciae insulsi cuiusdam librarii additamentum esse : literas autem b & v in mss. latinis vitio pronunciationis saepius commutari , cuius compertum est .*

suum illis auxilium promittentes dixerint : *Ite velociter ad Iudaeorum gentem convulsam &c.* (1).

Cassiodori Variar. lib. XI. pag. 185. epist. XXXVIII.

Ioanni Canonario Tusciae senator praefectus praetorio.

— *Pulchrum plane opus Memphis ingeniosa concepit, ut universa scrinia vestiret, quod unius loci labor elegans texuisset. Surgit Nilotica silva sine ramis, nemus sine frondibus, aquarum seges, paludum pulchra caesaries, virgultis mollior, herbis durior, nescio qua vacuitate plena, plenitudine vacua, bibula teneritudine spongeum lignum, cui more pomi robur in cortice est, mollities in medullis, proceritas levis sed ipsa se continens, foedae inundationis pulcherrimus fructus: nam quid tale in quaiibet cultura nascitur, quam illud, ubi prudentum sensa servantur?*

Periclitabantur ante hoc dicta sapientum: cogitata maiorum: nam quemadmodum velociter potuisset scribi, quod, repugnante duritia corticis, vix poterat expediri? Ineptas nimirum moras calor animi sustinebat; & quum differebantur verba, tepescere cogebantur ingenia. Hinc & priscorum opuscula libros appellavit antiquitas; nam hodie quoque librum virentis ligni vocitamus exuvias. Erat indecorum, fateor, doctos sermones committere tabulis impolitis; & in veteriosis ramalibus imprimere, quod sensualis poterat elegantia reperire. Gravatis manibus, paucis memoriam commonebat; nec invitabatur plura dicere, cui se talis pagina videbatur

(1) Loci Isaiae textus Hebraicus:

חֲשַׁלְּח בַּיָּם צִירִים וּבְכַל־גִּמְאָה עַל־פְּנֵי־

מִים

Vox גִּמְאָה, *scirpus Niloticus*, *papyrus* (quae & in aliis locis, a Celsio in hierobot. part. II. pag. 137. collectis, חֲשַׁלְּח scribitur) a גִּמְאָה *absorbere, bibere*

deducitur; quia papyrus in aquis nascitur & nutritur. LXX. interpretes

ο αποστειλων εν θαλασση ομηρα, και επιστολας βιβλινας επανω του υδατος vertunt, quam versionem Guilandinus per εντολας βιβλινας explicat, *mandata in papyro scripta*: quam opinionem Caylius quoque amplecti videtur. Mihi quidem posterior Hieronymi interpretatio, qua verbis חֲשַׁלְּח־נָבִים naves intelliguntur, ex ligno papyri fabricatae, quibusque nuntii Aegyptii in terram Iudaeorum mitterentur, praeferranda esse videtur; poëtice autem naves papyrinae pro quovis alio navium genere memorantur.

debat offerre . Sed hoc primordiis consentaneum fuit ; quoniam rude principium tale debuit habere commentum , quod provocaret ingenia sequentium .

Invitatrix pulchritudo chartarum affluenter dicitur , ubi exceptionis subtrahi materia non timetur : haec enim tergo nivea aperit eloquentibus campum , copiosa semper assistit , & , quo fiat habilis , in se revoluta colligitur , dum magnis tractatibus explicatur . Iunctura sine rinis , continuïtas de minutiis (1) , viscera nivea virentium herbarum , scripturabilis facies , quae nigredinem suscipit ad decorem &c.

Isidorus Hispal. episc. Originum lib. VI. pag. 131. ed. Basil.

De chartis .

Chartarum usum primum Aegyptus ministravit , coeptum apud Memphiticam urbem ; Memphis namque civitas Aegyptiorum est , ubi chartae usus inventus est primum , sicut ait Lucanus :

Conficitur bibula Memphitis charta papyro .

Bibulam autem papyrum dixit , quod humorem bibat : charta autem dicta , quod carptim papyri tegmen decerptum glutinatur , cuius genera quam plura sunt (2) . Prima & praecipua Augustea regia , maioris formae , in honorem Octaviani Augusti appellata (3) . Secunda Liviana , ad honorem Liviae (4) .

C 2

Ter-

(1) Utraque scheda , statuminaria nempe & transversaria ex pluribus minutiis , hoc est philyris , composita erat , unde Cassiodorus : *continuïtas de minutiis* . Praestantiores deinde philyrae ex interiori scapi parte desumptae erant : hinc *viscera nivea virentium herbarum* .

(2) Videmus hic ingeniosum grammaticum , qui ubique etymologias quaerit , easque interdum minus veras . Ex hac etymologia apparet , Isidorum credere , quod charta Aegyptia ex exteriori papyri cortice conficeretur : hoc autem falsum esse ex locis supra allatis perspicitur .

(3) Isidorus igitur saec. VI. in Plinio ita legebat : *Quae adulatione Augusti nomen accepit , sicut secunda Liviae &c.* Quod magnam sane antiquae lectioni ,

a me in loco Plinii servatae , auctoritatem conciliat .

(4) Antea legebatur : *Secunda Libiana ad honorem Libiae provinciae* . Quod & Scaligerum contra Guiland. p. 46. eodem modo emendasse , at circumspecte , video , verba eius sunt : *Apud Isidorum legitur Libiana , & a provincia Libya deducitur . Ego puto nomen provinciae delendum , & Liviam augustam ab Isidoro intelligi : quanquam non plane mutare ausim , quia huiusmodi nugis plurimis scater Isidorus . Mihi quidem videtur vox provinciae insulsi cuiusdam librarii additamentum esse : literas autem b & v in mss. latinis vitio pronunciationis saepius commutari , cuius compertum est .*

Tertia hieratica dicta, eo quod ad sacros libros eligebatur; similis Augusteae, sed subcolorata. Quarta Taeneotica, a loco Alexandriae, qui ita vocatur, ubi fiebat. Quinta Saitica, ab oppido Sai. Sexta Corneliana, a Cornelio Gallo praefecto Aegypti primum confecta. Septima empoetica, quod ea merces involvuntur, quum sit scripturis minus idonea.

Ex his igitur locis papyri natura, varique eius usus, modus etiam, quo charta olim ex hac planta conficiebatur, satis clare perspiciuntur: aetatem quoque chartarum Aegyptiarum contra Varronis opinionem Herodoti aetatem antecedere [quum Herodoti tempore, ut supra vidimus, usus chartae papyraceae inter Iones adeo communis fuerit, ut, nonnisi in chartarum penuria, in membranis scriberetur] perspicuum esse arbitror. Post tempora Herodoti Graeci, ut ex multis veterum scriptorum locis colligitur, eadem charta utebantur: at quo modo, utrum eam, qualis nempe ex Aegypto advenit, adhibuerint, an more Romano politam denuo ac recuratam, in tanto antiquitatis silentio constitui nequit. Romanorum vero industria inferiora saltem chartarum Aegyptiarum genera laeviora ac tenuiora facta esse a Plinio solo traditur, qui hoc argumentum, ut mihi videtur, satis clare exponit: qui enim hic obscuritatem Plinio obiiciunt, haud advertere videntur, hanc obscuritatis culpam non tam in ipsum auctorem, quam potius scribas transferendam esse, qui, mentem auctoris haud perspicientes, textum foedis inquinant vitiis. Quam vulgaris autem chartae papyraceae usus sub primis praesertim imperatoribus fuerit, volumina Herculanensia cum Plinio aperte testantur: qui usus deinde magis magisque exolevisse videtur, donec tandem, declinante imperio Romano, maiori membranarum copia atque commoditate charta Aegyptia rarior fuit, atque ob hanc raritatem usu communi exclusa. Adhuc tamen usu quodam invaluit, ut diplomata inpri-

inprimis & acta publica sive instrumenta in charta papyracea scriberentur : insigniora ex tenero atque subtili hoc monumentorum genere in bibliotheca Vaticana adservantur , quorum indicem , quem cl. Abbas Marinius , in re lapidaria & diplomatica omnium nostrae aetatis facile primus , amice ac humaniter mecum communicavit , hic publicum faciam .

Chartae papyraceae bibliothecae Vaticanae sunt XVII. , quarum sedecim publicatae sunt , *partim* in inscriptionibus antiquis Ioan. Baptistae Donii class. XIX. editis a Prop. Gorio , *partim* in Maffei hist. diplom. pag. 129.

A Donio sub num. IV. VI. VII. VIII. IX. X. XIV.

A Maffeo sub num. I. III. VI. VII. VIII. X. XI. XIV. XV. His accedit una inedita , Clementi XIV. a marchione Mosca Bartio dono data .

Antiquissimam omnium Maffei sub num. I. pag. 130. hist. diplom. vulgavit , antea iam a Mabillonio & Bacchinio publicatam : aetas eius , ut notum est , ad medium saec. V. pertinet , nam paulo post an. Chr. 444. scripta est .

Recentiorem edidit Donius sub num. VI. pag. 485. scriptam saec. IX. & quidem circa an. Chr. 835.

Praeter has aliam antiquam & egregie conservatam domus Alteriana possidet , de qua infra agetur . Notitiam autem literariam in hoc antiquitatis genere desiderantibus adeundus est liber inscriptus : *Congetture di un socio Etrusco sopra una carta papyracea dell' archivio diplomatico di S. A. R. il Granduca di Toscana . Firenze 1781. 4. pag. 6. 11.* , ubi omnium fere , quotquot haecenus editae sunt , chartarum Aegyptiarum brevis conspectus exhibetur .

Quin igitur usus chartae papyraceae ad nonum usque saeculum duraverit ex ipsis , quae in hoc genere supersunt , monumentis nemo dubitare potest : solus tamen Mabillonius de re diplom. lib. I. cap. VIII. pag. 34. varia scriptorum testimonia ex saeculo XI. & XII. collegit , quibus chartas , ex papyro & philyris fabricatas , in nonnullis Pontificum Romanorum diplomatis & epistolis adhibitas esse probare conatus est . At testimonia a Mabillonio adducta ambigua & incerta esse viden-

videntur; haud raro enim subsequenter praesertim saeculis a nonnullis chartam bombycinam vocis abusu quodam papyraceam vocari deprehendimus. Hoc autem certo scimus [usu nempe chartae bombycinae circa saec. XII. aut XIII. ubique introducto, conf. Montfaucon. palaeogr. Gr. lib. I. pag. 17. Aegypti quoque & Europae commerciis tunc temporis minus frequentibus] usum chartae papyraceae ita omnino defuisse, ut & Eustathius in Odyss. Φ. v. 390. pag. 1923. lin. 25. claris verbis, quae mox adponam, artem chartas ex papyro conficiendi suo tempore neglectam esse ac deperditam affirmet, deque charta papyracea, tamquam re ex sola aliorum descriptione sibi cognita nec oculis unquam visa, loquatur. En verba Eustathii: Ἐχει τι ἀρα ἡ βιβλος ἰνώδες, ἐξ οὐ εἰκος γίνεσθαι σώματα συντελούμενα εἰς γραφάς, ἵνα ὡσαύτ' ἀπο ἀρχηγόνου ἀφορμῆς, τῆς κατὰ τὴν χελωνῆν, χελύς ὑστερον πᾶσα κίθαρα ἐκλήθη — οὕτω καὶ πᾶσαι γραφικαὶ βιβλοὶ ἐκ τίνος ἀρχαίας χρῆσεως τὸν ὄνομα φέροιν· ἐγίνοντο γὰρ, φασίν, ἀπο βυβλῶν Αἰγυπτίων, ὡς οἷα παπυρῶν ὑδροχάρων, καθὰ οἱ τότε μεθώδειον ὑποκαίμενα τοῖς γραφεύσι χαρτάρια, ὅποια ἴσως καὶ τὰ ὑστερον ἰδιωτικῶς λεγόμενα ξυλοχαρτάρια, ὧν ἡ τέχνη ἀρτι ἀπὸλλεπται. *Habet byblus fibrosam aliquid, ex quo corpora ad scripturam recipiendam apta facta esse, probabile est: hinc, quemadmodum ex antiqua illa narratione de testudine omnis cithara chelys Graece vocabatur, sic & libri, Graece βιβλοὶ nuncupati, nomen suum ab antiquo chartarum biblinarum usu mutuari videntur. Conficiebantur enim, ut dicunt, ex biblis Aegyptiis sive papyris chartae, postea communiter ξυλοχαρτάρια appellatae, quarum conficiendarum ars hodie deperdita est.* Papyrus nempe tunc temporis lignum vocabant, unde ξυλοχαρτάρια chartae ex papyro: hinc & Cassiodorus de papyro: *Surgit Nilotica sylvā, bibula teneritudine spongeum lignum.*

At tempus est, ut ad chartam Borgianam redeamus, quae iam describenda est.

Quum charta papyracea musei Borgiani omnium, quas hucusque cognovimus, procul dubio unica sit, quae in Aegypto fabricata est; diligens ac minuta descriptio eorum omnium, quae in hac charta observantur, utilis erit ac necessaria.

Char-

Charta Borgiana, ut a mensura eiusdem incipiam, tres palmos romanos & decem uncias longa est, lata autem unum palmum: multo longiorem eam olim fuisse ex restantibus fragmentis colligitur, quae invicem unita longitudinem & latitudinem palmarem efficiunt, quibus tamen fragmentis argumentum chartae nondum finitur.

Inter duo vitra crystallina optime servatur, nam & contra temporis iniuriam melius praemunita est, & fabricationis modum facilius perscrutari licet: chartae Vaticanae & Alteriana ab una tantum parte vitris operiuntur.

Partes, ex quibus charta nostra composita est, tanta subtilitate tantaque diligentia unitae sunt, ut earum unio exterius oculis indagari nequeat: quod in ceteris chartis, quas equidem vidi, aliter est, in quibus interdum plagularum conglutinatio primo etiam intuitu detegitur. Huius diversitatis ratio est negligentior eiusmodi chartarum fabricatio, quae nempe plagularum extremitates rudi modo sibi impositae atque unitae scabritiem quandam efficiunt, quae oculis statim animadvertitur: huic autem vitio diligentiori partium inaequalium extenuatione in charta Borgiana occurritur. Si quis igitur chartae nostrae partes cognoscere velit, necesse est, ut eam lumini solis obvertat, quo facto, ex pluribus iisque minimis partibus chartam confectam esse inveniet; quarum nonnullae uncialem latitudinem habent, aliae paulo latiores esse videntur. Minores haec particulas phylras esse arbitror, a quarum iunctionibus plagularum unio difficulter dignoscitur; ita ut de numero & mensura plagularum nihil certi statuere possim. Diu quidem hoc consilio chartam diligenter scrutatus sum; at frustra. Interea duo loca sunt [col. I. & col. VII.] in quibus solis plagularum uniones clarae sunt & certae, de pluribus, quae ipsius monumenti intuitu probabiles esse viderentur, nihil hic affirmare ausim: in hisce plagularum iunctionibus extremitas uniuscuiusque plagulae sibi mutuo iniuncta unciae dimidium constituit. Plagulae ac phylrae hic sensu Pliniano, quem supra constituimus, accipiendae sunt.

Volumina Herculaniensia [sequor hic testimonium Winkelmanni

ckelmanni *Storia delle arti del disegno ed. Rom. tom.III. pag.187.* ipsa enim nondum vidi] pluribus etiam secum unitis plagulis constant ; at unaquaeque sex tantum uncias lata est ; nexus plagularum duas uncias efficiunt .

Adferam hic ea , quae & in aliis chartis papyrinis observavi , ut ex mutua comparatione varius fabricandi modus perspiciatur .

In chartis Vaticanis , quarum indicem supra dedi , plagularum unio primo adpectu in oculos incurrit ; uniuscuiusque autem longitudo a tredecim usque ad decem uncias descendit , nec raro latitudo chartae longitudini plagularum respondet . Dolendum est , harum nonnullas adeo alte positas esse , ut eas scrutari non liceat ; in iis autem , quas examinare potuerim , nullum aliud fabricationis discrimen animadverti , nisi quod in quibusdam textura appareat paulo crassior & politura minus diligens .

Charta papyracea domus Alterianae , scripta , ut videtur , an. Chr. 462. a Vaticanis paululum diversa est : multa de hac charta eiusque argumento & aetate in libro iam supra laudato : *Congetture di un socio Etrusco sopra una carta papiracea &c.* erudite differuntur . Longa est octo palmos & quatuor uncias , in qua septem plagularum iunctiones clare distinguuntur : primae plagulae quatuor tantum unciae supersunt [nam principium chartae deest] quinque sequentium unaquaeque unum palmum cum dimidio longa est , ultimae plagulae tertia pars remanet , palmi scilicet dimidium : in chartis Vaticanis plagulas nullibi tantae longitudinis inveni . Huius chartae levigationem ea , quae in Vaticanis observatur , satis inferiorem deprehendi ; at scriptura eiusdem egregie conservata est .

In charta Borgiana philyrarum conglutinatio , praesertim ab initio chartae , satis perspicua est ; quae quidem in ceteris chartis , quum non translucidae sint , cerni nequit . Tentavi quidem in fragmento quodam chartae Vaticanae , scriptae an. Chr. 574. , quod & in museo Borgiano inter duo vitra adservatur , easdem philyrarum iunctiones indagare & discernere ; at ob crassitiem ac densitatem chartae difficulter admodum distin-

distinguuntur. Inter texturam huius fragmenti & chartarum, quae in aedibus Vaticanis servantur, nullum fere discrimen intercedere animadverti [nam omnes hae chartae cum Alteriana ex una eademque officina prodiisse videntur] quare etiam ex hoc fragmento, quum vitrorum ope facilius, quam ipsae chartae Vaticanae, perlustrari possit, evidenter cognoscitur, quantum subtilitate texturae charta Borgiana Vaticanas superet.

In charta nostra, ut in ceteris, duo philyrarum ordines clare distinguuntur, unus rectus, alter transversus, sibi superimpositi [rectum voco, qui in longitudinem tendit, transversum autem, qui latitudinem chartae constituit] opinionem enim de tribus philyrarum ordinibus, quam Guilandini adseclae in certo quodam chartarum genere statuerunt, ex vitioso Plinii loco ortam esse iam supra monstratum est. Maior autem chartae Borgianae subtilitas non tantum diligentiori fabricationis modo, sed & maiori philyrarum subtilitati adscribenda est: cui denique subtilitati accedit densitas sive continuitas partium, qua ceteris inprimis praestare videtur.

Chartam Borgianam politam ac levigatam esse nullum est dubium; nullas enim nec inaequalitates nec rugas, quae in Vaticanis & Alteriana satis frequentes sunt, in ipsa deprehendimus, ita ut etiam in hac fabricationis parte ceteris antecellat. In chartis Vaticanis, quas mihi quidem scrutari licuit, polituram magis minusve diligentem ubique agnovi; nullam vero, cui non scabrities quaedam aut rugositas inesser, inveni. Chartis Vaticanis Alteriana multo rugosior est; haec autem rugositas negligentiori eiusdem erugationi, quae partem politurae constituit, adscribenda est; nam quod ipsum fabricationis modum attinet, Alterianam inter & Vaticanas chartas nulla est differentia.

Nitore quodam, qui in chartis Vaticanis & Alteriana cernitur, charta Borgiana destituta est: nescio an hic nitor glutini Romano tribuendus sit, quem aqua Nilotica, quae in charta nostra glutinis vicem praebuit, dare non potuerit.

Quonam modo chartae papyrinae in Aegypto politae fuerint, nescimus; nihil enim hac de re antiquitas tradidit. Eas tamen & levigatas esse & extenuatas primo etiam chartae Borgianae adspectu evidentissimum est; quare & de veritate asserti, quo Comes Caylius [*Mem. de l'acad. des inscript. tom. xxvi.*] *polituram chartarum, malleo nempe dente aut concha factam, solis Romanis deberi* contendit, multum dubito.

Color chartae Borgianae a colore ceterarum satis diversus est, chartae Vaticanae aut colorem candidum habent aut cinereum, quemadmodum & Alteriana, quae partim candida est, partim cinerea, situ enim ac vetustate candor primus immutari debebat: color autem chartae Borgianae flavus est & oleaceus, ubique aequalis, exceptis paucioribus locis, ubi situ longo paululum obfuscatus est. Quemnam colorem olim habuerit, definire nequeo; etsi haud improbable sit, colorem, quem hodie habet, eiusdem vetustati deberi, eamque, ut ceterae, ab initio candidam fuisse.

Atramentum, quo charta Borgiana scripta est, eo, quo hodie utimur, crassius fuisse videtur, nec multo diversum ab eo, quod atramentum Sinense appellamus; literae enim ob atramenti crassitiem a superficie chartae exstare videntur, & in nonnullis locis nigredo atramenti ita conservata est, ut recens esse appareat. Simili atramento volumina Herculanensia scripta esse videntur; Martorellius enim *de theca calam. lib. I. pag. 274.* atramentum horum voluminum ita describit: *Atramenti vim eiusque optimum & tenax temperamentum miramur; namque, licet papyrus sit adusta & in nigrorem abierit, atrum illum liquorem neque tot saeculorum vertigo decoxit aut obliteravit.* Id ipsum quoque Winckelmannus loco supra laud. testatur.

Chartae papyrinae, quum fibrosae sint ac tenues, atramentum pingue & crassum requirunt; atramentum enim, quod nimis liquidum esset & aquosum, tenuitatem papyri penetrat, se diffundit maculatque. In nostra charta, quum densa sit ac compacta, hodierno atramento, ut in fragmento quodam expertus sum, scribi potest, at difficulter; nam, ne calamus nimium intingatur, diligenter cavendum est.

In chartis Vaticanis, quas equidem examinavi, & Alteriana atramenti temperamentum ab hodierno vix differre videtur.

Chartae Vaticanae aut latitudinem aut longitudinem versus scriptae sunt, pleraeque tamen per latitudinem, ut & Alteriana: at charta Borgiana, ut volumina Herculanensia, longitudinem versus, quae quidem in plures columnas partita est, eadem ratione, quam Martorellius loco laud. pag. 272. in voluminibus Herculanensibus ita describit: *Scriptionis ratio non ita se habet, ut — versus per longitudinem exarati sint; sed brevissimos vides. & ad parvas columnas, binos circiter digitos latis, conformatos, quas superne deorsum facile legas, exiguo admodum spatio inter easdem iniecto.*

Columnae, in quas charta Borgiana divisa est, sunt duodecim cum dimidia, quarum unaquaeque 30. aut 34. versus habet: in volumine Herculanensi, quo Philodemi rhetorica continetur, cuiusque columnae, ut nostrae quoque, palmares sunt, unaquaeque columna, teste Winckelmanno, 40. aut 44. versus exhibet.

Columnarum chartae Borgianae latitudo diversa est: prima sex uncias lata est, secunda quatuor, omnesque reliquae trium tantum unciarum latitudinem habent.

Inter columnas [ut & in voluminibus Herculanensibus teste Winckelm.] sunt interstitia, quarum latitudo fere uncialis est; versus autem ad lineam perpendiculi exarati videntur.

De modo, quo charta nostra olim convoluta fuerit, nihil certi affirmare possum; venit enim ex Aegypto in se circumvoluta, atque solitis illis voluminum veterum adiunctis & ornamentis spoliata. Eam tamen olim volutam esse ex frequentibus eiusdem rimis, quae omnes ex flexibus voluminis detritis ortae esse videntur, perspicuum est.

Ante primam columnam vacuum quoddam spatium latitudine unciali relictum est, cuius extremitas in exiles admodum floccos definit: unde facile quis suspicabitur, bacillum quoddam huic extremitati olim innexum fuisse. Eiusmodi

bacillorum , quae ab antiquis initio ac fini voluminum adiungi solebant , quo chartae evolutae commodius legerentur , vestigia in voluminibus Herculaneis , teste Winckelmanno , cernuntur .

Charta Borgiana satis bene conservata est , si duas aut tres priores columnas , quae exteriorem voluminis partem constuebant , excipias , in quibus scriptura multum deleta est . In sequentibus quoque rimis interdum dehiscit ; at hae rimae , ut plurimum , in interstitiis columnarum occurrunt , ut ipsi scripturae minus damni adferant .

Inter columnas bene conservatas praecipuae sunt col. IV. VII. VIII. omnes vero fragmentum XXI. non solum scripturae sed & chartae ipsius integritate longe superat .

Quum de scriptura chartae infra agatur , nil obstat , quo minus ad secundum caput , in quo chartae Borgianae argumentum enarrabitur , progrediamur .

C A P U T II.

Quaeritur in hoc capite , quid in charta Borgiana contineatur , & ad quodnam monumentorum genus referenda sit .

QUI situm Aegypti eiusque naturam considerat , facile perspiciet , Aegyptum , contra Nili inundationem nondum praemunitam , nec fossarum aut canalium ope aequaliter irrigatam , desertam ac incultam fuisse ; ita ut a primo usque tempore , quo habitata fuerit , eiusmodi etiam securitatis & fertilitatis media inventa fuerint , necesse est . Hinc & Herodotus [lib. II. pag. 140.] aggeres Memphi vicinos Meni , primo Aegyptiorum regi , ex communi nempe Aegyptiorum traditione tribuit , simulque commemorat , eos suo tempore a Persis summa diligentia custodiri ; neglecta enim eiusmodi cura , periculum esse , ne tota Memphis inundaretur . Loquitur deinde [lib. II. pag. 167.] de duabus grandioribus fossis , quarum una cum lacu Moeride , altera cum mari rubro Nili aquas iungebat , quibus etiam Aegyptus sine dubio ab aquis stagnantibus liberabatur .

Hanc

Hanc tandem molium fossarumque structuram Aegyptiorum industria & agriculturae studio sub Petronio, secundo Augustali praefecto, ad summam perfectionem perductam deprehendimus; teste enim Strabone [lib. xvii. pag. 788.] aquae Niloticae aequali adeo distributione per omnes Aegypti campos ducebantur, ut, licet flumen desideratam mensuram non attigisset, omnis tamen Aegypti planities foecundaretur, nec unquam ab annonae penuria metuendum esset. Intignem Strabonis locum, qui hac in re classicus est, adscribam: Η πρεσβυτερος ποταμον παραγματοσ διαφειρα τσουτον, οσον τη επιμελεια νικαφ την φυσιν — Η επιμελεια ωλλακισ και της φυσικως εξισχυσεν επιλειπουσης, ωστε και κατα τας ελαττους αναβασεις τσ αυτην ποτισθηναι γην, οσην εν τοις μειζοσι, δια των διωρυγων και των χωματων. Επι γουν των προ Πετρωνιου χρονων η μεγαστη μεν ην φορα και αναβασις, ηνικα επι τεσσαρεσκαδικα πηχεισ ανεβαινεν ο Ναιλος · ηνικα δ' επ' οκτω, συνεβαινε λιμος. Επ' εκανου δε αρχαντος της χωρας, και δωδεκα μονον πληρωσαντος πηχεισ του Ναιλου μετρου, μεγαστη ην η φορα · και οκτω ποτε μονον πληρωσαντος, λιμου ουδεις ησθετο. *Ante Petronii tempora maxima Aegypti fertilitas erat, quando ad quatuordecim cubitos Nilus adscenderat; ad octo vero, fames erat. Ipso vero Aegypto imperante, quando duodecim tantum cubitos mensura Nili impleverat, summa erat frugum abundantia; atque in octo cubitis nemo famem sentiebat.* Haec autem Aegyptiorum industria, qua minori etiam Nili fluminis inundationi remederi studebant, tempore Plinii multum imminuta fuisse videtur; ait enim [*hist. nat. lib. v. cap. 10.*]: *Aegyptus in duodecim cubitis famem sentit: in tredecim etiamnum esurit: quatuordecim cubita hilaritatem adferunt: quindecim securitatem: sedecim delicias.* Tam subitam mutationem sine dubio durities iugi Romani effecit; vicissitudo enim, cui Aegyptus, in formam provinciae Romanae redacta, obnoxia fuit, animum gentis frangere omnemque industriam labefactare debuit.

Quoniam salus & fertilitas Aegypti a diligenti molium exstrukione & conservacione pendeant, mirum non est, si a summo imperante aut legislatore hac re sedulo invigilari deprehendimus. Apud Diodorum Siculum [*biblioth. hist. lib. I. pag. 11.*]

a Sa-

a Sabaeo, rege Aethiopum, postquam Aegyptum subegerat, lege sancitum dicitur, ut scelerati ratione criminis, cuius rei erant, ad aggeres urbis, quam incolerent, exstruendos congererentur. A Romanis graviter in eos animadvertebatur, qui aut aggeres demolirentur, aut incisiones [τα κομματα sive αὐ διακοπῆς Graece dictas] in eosdem facerent, ut aquas crescentis fluminis, antequam ad iustam mensuram pervenisset, in agros suos deducerent. Hinc in digestis [lib. XLVII. tit. II. num. 10.] inter alia crimina extraordinaria ex hoc notatum invenimus:

Si aggeribus Nili nocitum sit.

Quod Ulpianus [lib. IX. de officiis proconsulis] ita interpretatur: *In Aegypto, qui chomata rumpit vel dissolvit [hi sunt aggeres, qui quidem solent aquam Niloticam continere] aequè plectitur extra ordinem: & pro conditione sua, & pro admissi mensura quidem opere publico aut metallo plectuntur: & metallo quidem secundum suam dignitatem. Si quis arborem sycomorum exciderit: nam & haec res vindicatur extra ordinem non levi poena, idcirco quod hae arbores colligunt aggeres Niloticos, per quos incrementa Nili dispensantur & coercentur, & diminutiones aequè coercentur. Chomata [leg. commata] etiam & diacopi, qui in aggeribus fiunt, plecti efficiunt eos, qui admiserint. Habemus etiam Theodosii iunioris constitutionem de Nili aggeribus non rumpendis [lib. IX. tit. XXXI.] contra eos, qui ante tempus legibus constitutum commata & diacopos faciebant. Verba constitutionis haec sunt: *Si quis posthac per Aegyptum intra duodecimum cubitum fluminis Nili ulla fluentia de propriis ac vetustis usibus praeter fas praeterque morem antiquitatis usurpaverit; flammis eo loco consumatur, in quo vetustatis reverentiam & propemodum ipsius imperii adpetierit securitatem, consciiis ac consortibus eius Oasinae deportationi constringendis; ita ut nunquam supplicandi iis vel recipiendi civitatem vel dignitatem vel substantiam licentia tribuatur.**

Iam charta Borgiana secundum verba, quae in titulis catalogorum leguntur, seriem hominum, qui in eiusmodi aggeribus & fossis operati sunt, exhibet: quonam autem modo, utrum sponte an mercede aut lege quadam obstricti haecce

haecce opera perfecerint, incertum est ac obscurum, nihilque, quod huic rei lumen adferret, ex antiquitate relictum est. Opinabar equidem ex col.I. lin.4. ubi vox peregrina αυτοκατανδ. legitur [vid. adnot. crit. ad h. l.] collata cum col. VII. lin.1. [vid. adnot. crit.] in hisce catalogis contineri nomina operariorum, qui, magna urgente necessitate periculisque inundationis instantibus; molibus reficiendis fossisque repurgandis sponte se obtulerant: at hanc coniecturam nullam esse, ac de ipsa etiam loci [col.I. lin.4.] quo inprimis haec opinio fundata erat, lectione dubitari posse video, quare & versio obscuri huius loci delenda est.

Operarii, qui in hac charta enumerantur, Ptolemaidis Arsinoiticae incolae fuisse videntur [vid. not. ad col.I. lin.3.]: huius oppiduli seu stationis situs secundum D'Anviliam [*Memoires sur l'Egypte ancienne & moderne* p.166.] hodiernae *Labon* aut *Illabon* positioni exacte respondet. Inter eos, quorum nomina servata sunt, homines variae conditionis offendimus, ut fullones, figulos, tegetarios, olerum venditores, agafones, aliosque; servorum etiam magnus est numerus.

In charta Borgiana plures operariorum catalogi habentur: in ea parte, quae integre servata est, sunt sex: in fragmentis plures etiam numerantur.

In primo catalogo operarii aggerum recensentur, in ceteris operarii fossarum: sintne autem haec opera de solis regionis Ptolemaidis Arsinoiticae, an de aliis quoque aliarum regionum aut urbium aggeribus & fossis intelligenda, ex catalogorum titulis constitui nequit.

Teplinis in titulo primi catalogi, quemadmodum & *Phogemis* in sequentibus, nomina eorum esse potuerunt, qui aggeribus Nili fluminis muniendis fossisque purgandis praefecti erant: eiusmodi magistratus tempore Theodosii iunioris λογογραφοι των χωματων appellabantur, eorumque meminit codex Theodos. [lib. XI. tit. XXIV. *de patrociniis vicorum* pag. 188.]: hoc munus, ut videtur, sub primis imperatoribus militare fuit, & quidem a milibus, quos praefectus Aegypti ad hoc ipsum constituerat, administratum. Cogitandum igitur esset,
Tepli-

Teplinin in regione Ptolemaidis Arsenoiticae aggerum operibus praefuisse, fossarum autem *Phogemin*, ita ut cura horum operum inter plures divisa fuerit: ipsa vero logographorum nomina in titulis notata esse, ut aggeres & fossae, de quibus hic agitur, ab aliis facilius distinguerentur.

Potius vero crediderim, *Teplinin* & *Phogemin* possessores regionis fuisse, in qua haec opera facta sunt: eosque, legibus obstrictos, seriem operariorum, quorum ministerio usi erant, securitatis publicae causa ne eiusmodi opera negligerentur, magistratui, cui cura harum rerum mandata erat, exhibuisse.

Diligenter quidem studui lucem aliquam invenire, qua obscuri ac perdifficilis huius monumenti consilium & argumentum illustrari potuissent; at opera mea inutilis fuit, nihilque statuere ausim. Nihilominus tamen ex quacunque parte chartam nostram consideraverim, mihi hoc semper magis magisque persuasum fuit, quod publicum usum habuerit, atque ad aëta civitatis cuiusdam publica [ipsius forsan Ptolemaidis Arsenoiticae, praesertim quum operarii huius stationis incolae fuisse videantur] olim pertinuerit: unde quis facile suspicabitur, chartam hanc cum ceteris, quae in capsula ex ligno sycomori positae reperiebantur, huius aut alius cuiuscumque urbis tabularii publici partem constituisse. Si quis vero arbitretur, chartam Borgianam privato tantum usui destinatam fuisse, in qua nempe diurna mercenariorum opera notabantur; ex eiusmodi opinione maximas difficultates oriri sentiet, quae vix ulla probabili ratione tolli posse videntur. In Aegypto etiam, in qua ob continuas vastationes nulla fere monumenta scripta conservata sunt, exceptis paucioribus codicibus sacris, quos zelus piorum hominum vix ac vix quidem ab interitu vindicaverit, privatorum hominum chartae vix servari potuisse videntur; modus autem conservationis, si de chartis publicis agatur, facilius perspicietur. At his rebus immorari nolo, in quibus vanis coniecturis nihil efficitur.

Initio primi catalogi, quemadmodum & sequentium, tempus, quo opus incepit, quoque finitum fuit, diligenter nota-

notatum est : dies autem , quam operarii primi catalogi in operibus aggerum transigerunt , diei quintae februarii anni fixi respondet , ita ut opera haec tempore inchoata sint , quo agrorum cultura frugumque seminatio iam finitae erant .

Notum est , Nili incrementa solstitio aestivo [die XXI. iunii] sole in signum cancri ingrediente , vulgo incipere , eademque usque ad aequinoctium autumnale [diem XXIII. septembris] sole per signum librae transeunte , continuare : quo tempore flumen intra ripas sensim retrocedens campos fertiles ac pinguefactos suis possessoribus relinquit . Hac in re unanimis semper fuit scriptorum consensus : Herodotus [lib. II. pag. 97.] tempora inundationis ac recessus Nili ita constituit : Κατέρχεται μὲν ὁ Νεῖλος πληθύνων , ἀπο τῶν πρῶτων τῶν θερινῶν ἀρχαμένος , ἐπὶ ἑκατὸν ἡμέρας · πελάσας δὲ εἰς τὸν ἀεὶθμον τούτων τῶν ἡμερῶν ὀπίσω ἀπερχεται . Plinius Herodoti locum ob oculos habuit , dum [H. N. lib. V. cap. X.] ita scribit : *Incipit crescere [Nilus sc.] luna nova , quaecunque post solstitium est : sensim modiceque , cancrum sole transeunte : abundantissime autem , leonem : & residit in virgine iisdem , quibus accrevit , modis : in totum autem revocatur intra ripas in libra , ut tradit Herodotus , centesima die .* At secundum Herodoti verba Nilus usque ad centesimam diem crescit , elapsis vero centum diebus primum residere sensimque intra ripas retrogredi incipit , ut Salmasius quoque in exercitationibus Plinianis [pag. 427.] observat . Plinius ergo Herodoti mentem non percepit , quam Ammianus Marcellinus [lib. XXII. cap. XV. pag. 333.] melius ita reddidit : *Quum sol per cancri sidus coeperit vehi , augetur adusque transitum eius in libram : diebusque centum subtilius fluens , minuitur postea .* Cum hisce fere consentiunt , quae in hodiernis itinerariis [Niebuhr vol. I. pag. 125. & 127. , Pococke vol. I. pag. 200.] de eadem re observantur .

Aegyptii igitur , ut plurimum , mense novembri [nisi ubi tardiori fluminis recessu , quod tamen raro contingit , impediuntur] fruges ferere incipiunt : seminatione finita , aggeres a damnis , quae vis fluminis inundantis intulerit , resarciuntur , fossaeque sive canales ab omni immunditie ,

quae profluvium aquarum impedire poterit, repurgantur, ita ut pars horum operum praecipua ante messem peragatur. Mense maio fruges demetuntur: quibus demessis, Aegyptii denuo de aggeribus contra Nili inundationem muniendis cogitant, quaeque ante messem nondum absoluta erant, perficiuntur.

Charta Borgiana, ut videtur, opera aggerum & fossarum complectitur, quae & ante messem & post messem facta sunt: si modo in fragmentis XVI. & XVII. vere scriptum fuerit *επιφί* [qui mensis Aegyptius die xxv. iunii anni fixi init] ut in notis ad haec loca suspicabar. Hinc & ratio, cur in fragmentis minor sit, quam in ipsa charta, operariorum numerus, facile perspicitur; operibus enim difficilioribus ante messem finitis, leviora, quae post messem restabant, minorem etiam operariorum numerum exigebant.

In operariorum serie servorum nominibus patroni nomen vulgo adiectum est; ceteris autem patrum & matrum nomina, arte etiam aut vitae genere, quod unusquisque sectabatur, interdum notatis. Nonnulli solo matris nomine distinguuntur, voce *απατωρ* in quibusdam locis inter nomen filii & matris inserta, in aliis omissa.

Cognitus est Lyciorum mos, quo nunquam a patre, sed a matre sola denominabantur; ita ut, si quis inter eos interrogaretur, quis esset, se ab hac vel illa genitum esse diceret, nulla unquam patris mentione facta, solamque matris stirpem memoraret. Talia sunt, quae Herodotus [lib. I. pag. 173.] de hoc Lyciorum more prodidit: *κερμενοῦ δὲ ἑτέρου τοῦ πατρῴου, τις εἶναι, καταλέξει ἑαυτὸν μητροθεν, καὶ τῆς μητρὸς ἀναμνεσται τὰς μητέρας*. Primam huius moris originem, quam antiqui in fabula Bellerophontis quaerebant, Plutarchus [*de virtutibus mulierum* opp. tom. II. pag. 247.] prolixè exponit. Eiusmodi etiam moris vestigia cl. Abbas Lanzius, peritissimus rerum Etruscarum iudex, apud Etruscos deprehendit, dum in ipsorum sepulcralibus monumentis nomini defuncti matris nomen adiungitur, ut in insigni eruditissimi Lanzii opere [*Saggio di lingua Etrusca, e di altre antiche d' Italia*] quod summo eruditorum desiderio brevi in lucem prodibit, videbitur.

Antiquus vero Lyciorum aut Etruscorum mos cum nostro monumento nihil commune habet ; in quo ex proprio quodam, ut videtur, Graeco-Aegyptiorum usu, qui inter plebejos homines imprimis invaluisse videtur, operariorum nominibus matris nomen adscribitur. Hunc plebeium Graeco-Aegyptiorum usum exemplum, quod inter apophthegmata patrum [*in Cotelerii monumentis eccles. Gr. tom. I. pag. 427.*] deprehenditur, egregie illustrat, ipsa loci verba adscribam : Διηγησατο ο αγιος Επιφανιος, ο επισκοπος Κυπρου, οτι ην τις ηνιοχος κατα την Αλεξανδρειαν, ος ην μητρος Μαρίας υιος * ουτος, ιππικου επιτελουμενου, κατεπεσεν, ειτα αναστας παρηλθε τον εκβεβληκοτα και ενικησε. Και το πληθος ανεβουησεν * ο υιος Μαρίας πεπρωκε και εγηγηρται και ενικησε. Auriga Alexandrinus non a patre, sed a matre *Mariae filius* nominatur : quod, ut mihi videtur, consuetudini Graeco-Aegyptiae, quam in charta Borgiana animadvertimus, lucem adfundit.

De voce *απατωρ*, quae satis frequenter ante matris nomen inseritur, nihil certi affirmare possum. Vix tamen induci possum, ut credam, omnes, qui hoc epitheto signantur, spurios fuisse sive extra legitimum matrimonium natos ; cogitandum enim esset, eiusmodi epitheton, nominibus in charta quadam publica adscriptum, ei, cui tribuebatur, ne minimo quidem dedecori fuisse ; quod summam utique morum licentiam argueret, quodque explicare nescio. Potius igitur crediderim voce *απατωρ* solummodo indicari, quod nomen patris incognitum esset vel ignoraretur : quod in hac plebe saepius forsan accidere potuit, praesertim quum usu invaluisset, neglectis patrum nominibus, a matribus denominari : mirum tamen est, quod in eiusmodi casu vocem adeo ambiguam adhibuerint. Nihil equidem perspicui hac in re video, quam lubens adeo aliorum sagacitati relinquo.

In fine primorum catalogorum iteratum operariorum numerum sequitur subscriptio cuiusdam, forsan operariorum praefecti, ut in adnotatione critica pag. 68. augurabar : dolendum sane est, haec loca adeo male conservata esse, & obscuro modo scripta, ut ipsorum lectio certo constitui nequeat.

In fragmentis, ut ex textu, quem vulgavimus, perspicitur, iidem operariorum catalogi continuantur. Haec fragmenta, si melius conservata fuissent, ipsi monumento sine dubio multum luminis adtulissent; at in tot particulas divulsa sunt & dilacerata, ipsaeque particulæ lectu adeo difficiles, ut spe, quam de iis initio conceperam, aliquo modo frustratum me videam. Interea fragmentum XXI. in cuius lin. penult. Σιουλας ἀπατωρ perspicue legitur, ad stabiliendam lectionem v. ἀπατωρ mihi utilissimum fuit. Vid. adnot. crit. pag. 45.

Quanam tandem sorte aut fortunae vicissitudine hoc monumentum ad locum, ubi repertum fuit, pervenerit, diu sine dubio obscurum atque incertum manebit.

C A P U T III.

De aetate chartae Borgianae.

Aetatem huius monumenti probatu perdifficile est; finem enim chartae, ubi aetas forsitan notata erat, perdidimus. Deinde quoque exigua admodum criteria ipsi monumento insunt, ex quibus certam aetatem definire licet; nam, quum monumentum in suo genere unicum sit, nihilque sibi simile habeat, neque ex confectura chartae nec eiusdem scriptura argumenta peti possunt; mutua enim similium monumentorum comparatio, quae ad aetatem ex eiusmodi argumentis stabiliendam omnino necessaria est, institui nequit. Ex eo etiam, quod charta Borgiana Graece & quidem in dialecto Graeco-Aegyptia scripta sit, nihil certi, quod aetatem monumenti attinet, deduci potest; dialectus enim Graeco-Aegyptia, ut ex multis iisque claris indiciis constat, a Ptolemaeorum usque aetate ad tempora etiam chartae Borgianae multo seriora duravit, in nomis praesertim, ubi magna Graecorum frequentia erat, ut nomo Arsinoitico, quem patriam novi huius monumenti fuisse credimus. Fata etiam ac mutationes, quas dialectus Graeco-Aegyptia subierit, quum in libris nunquam adhibita sit, ignoramus: nec de eadem minimam quidem cognitionem haberemus, ni in scriptoribus sacris rara eiusdem superfuissent vestigi-

vestigia, nam & scriptores ecclesiastici, in Aegypto nati, dialecto vulgari sive Constantinopolitana utebantur. Ex instituto denique & consilio monumenti, quum adhuc obscura sint, nihil colligitur. Is igitur, cui aetatem constituere iniunctum est, prima harum difficultatum cogitatione in summas etiam angustias se redigi sentit, praesertim in monumento, quod sola fere nomina propria continet: at penitiori quodam chartae nostrae studio haec difficultates aliquantum evanescent, atque indicia, quae certam monumenti aetatem arguunt, facile indagantur. Hinc diligentiori ipsius monumenti studio chartam Borgianam ad secundum a Christo nato saeculum, vel si tardius constituatur, ad tertium pertinere, mihi persuasum est: huius opinionis rationes in sequentibus succincte exponam.

α) Inter operariorum nomina, quae charta nostra exhibet, occurrunt nomina Romana, quae adeo aetatem monstrant, qua Romani iam cum Aegyptiis uniti erant: inter haec nomina deprehendimus *Aurelius*, *Maximus*, nomina tempore a me nuper constituto inter Romanos multum frequentia: tempore autem, quod aetatem chartae Borgianae proxime sequitur, forma horum nominum in *Aurelianus*, *Maximianus* aut *Maximianus* mutatur, ita ut forma antiqua *Aurelius* & *Maximus* in fine saeculi tertii fere evanuerit rarissimeque inveniatur. Gruterum, Fabrettium aut Muratorium evolvendo unusquisque hac de re facile persuadebitur.

β) Mirum est in tanto nominum numero nulla nomina, quae ab Aegyptiis christianis vulgo adoptari solebant, occurrere, v. c. Θεοδουλος, Θεοκτιστος, Θεοτεκνός, Θεοφιλος, Θεοφυλακτος, & alia similia: quod iustam suspicionem suboriri facit, chartam hanc christianismum, saltem in nomo Arsinoitico, praecedere.

Notum est, Alexandriae a primis usque saeculis magnos exstitisse christianorum caetus, eisque episcopos, quorum mutua successio ab Eusebio in *H. E.* magna adcuratione notatur, praefuisse; quominus autem praecepta Christi extra Alexandriam divulgarentur, turbas Aegypti intestinas continuasque

nuasque gentilium persecutiones diu impedivisse. Hinc primum circa finem saeculi tertii episcopos in aliis quoque extra Alexandriam Aegypti regionibus existisse invenimus; unde ecclesias ibidem paulo antea fundatas fuisse colligitur. In iis, quae Dionysius, Alexandriae episcopus, de persecutione sub Decio commemorat [ap. Eusebium *H. E.* lib. VI. cap. XLII.] episcopi *Nilopoleos* mentio fit, ait enim: Τι δὲ λέγειν το πλῆθος τῶν ἐν ἐρημίαις καὶ ὄρεσι πλανηθέντων — Χαίρημων ἢν ὑπεργηγῶς τῆς Νείλου καλουμένης ἐπίσκοπος πόλεως. οὗτος εἰς τὸ Ἀραβιον ὄρεσ ἀμα τῆ συμβίῳ εαυτοῦ φυγῶν οὐκ ἐπανεληλυθεν, οὐδὲ ἠδυνήθησαν ἰδεῖν οὐκέτι, καὶ τοὶ πολλὰ διερευνησάμενοι οἱ ἀδελφοί. *Nilopolis* in nomo Heracleotico haud procul a statione Ptolemaide septentrionem versus sita erat [vid. D' Anvillii *Mem. sur l' Egypte* pag. 165.]. Inter multas alias Dionysii ad varios Aegypti episcopos epistolae, quas Eusebius adfert, una est [*ibid.* cap. XLVI.] ad *Cononem*, Hermopolitanæ parochiæ episcopum, scripta: quænam ista *Hermopolis* sit, *parva* an *magna*, facile intelligitur, *parvam* enim, quæ Alexandriae vicina erat, episcopi Alexandrini moderamini subiectam fuisse verosimillimum est. Ad nostram rem autem inprimis facit epistola Dionysii [*ibid.* cap. XXIV.] ad alium Aegypti episcopum *Nepotem*, in qua occasione huius episcopi hæreseos ipse Dionysius hæc de se memorat: Ἐν μὲν οὖν τῷ Ἀρσινόεϊτῃ γενομένος, ἐνθα πρὸ πολλοῦ τοῦτο ἐπεπολάζε τὸ δόγμα [*νοῦα* sc. *de regno millenario Nepotis opinio*] ὡς καὶ σχίσματα καὶ ἀποστασίας ὁλῶν ἐκκλησιῶν γεγροναι. συγκαλέσας τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διδασκαλοὺς τῶν ἐν ταῖς κώμαις ἀδελφῶν, παρεόντων καὶ βουλομένων τῶν ἀδελφῶν, δημοσίᾳ τὴν ἐξέτασιν ποιήσασθαι τοῦ λόγου πρεσβεψάμεν. καὶ τοῦτο μοι πρὸς ἀγαθόντων τὸ βιβλίον, ὡς τι ὄπλον καὶ ταχὺς ἀκαταμαχῆτον, συγκαθεσθῆς αὐτοῖς τριῶν ἑξῆς ἡμερῶν ἐξ ἑω μέχρις ἑσπερας, διευθύνειν ἐπιγράθην τὰ γεγραμμένα. In nomo igitur Arsinoitico, ubi falsa Nepotis opinio mentibus christianorum sese insinuaverat, quamque Dionysius eradicare conatus est, Christi religionem Gallieno imperante, sub quo hæc acciderunt, iam diu divulgatam fuisse clare ex memorato Eusebii loco perspicitur: unde quoque, quum nulla christianismi indicia chartæ Borgianæ infint, quod

quod medio saltem saeculi tertii anterior sit , certo constitui posse videtur .

Huic autem asserto opponi potest epitheton *διακων* [forma Graeco-Aegyptia , quae & in mss. liturgico-Copticis episcopi Tukii defuncti , a cl. Zoëga hoc tempore in ordinem redactis , & in bibliotheca *Collegii de propaganda Fide* adservatis , ubique deprehenditur] quod nonnullis operariorum nominibus adiectum est : at primum quidem significatus v. *διακων* late extendi potest , ut quodlibet ministerium aut famulitium exprimat , ut in adnot. critica pag. 71. animadverti : deinde etiam in exiguo stationis Ptolemaidis circuitu , ubi operarii , qui in charta Borgiana recensentur , habitasse videntur , si vel maxime diaconos christianorum tunc temporis ad eiusmodi servilia opera interdum coactos fuisse concedatur , tantus diaconorum numerus nullo modo probabilis esse videtur : denique in monumento , ubi sacerdotis cuiusdam Iſidis [si vera sit mea de subscriptionibus , quas col. IX. & XII. cernimus , suspicio] aliorumque sacerdotum Aegyptiorum mentio fit [ut col. II. lin. 8. 13.] de diaconis christianis vix cogitari potest , ita ut eiusmodi obiectionem contra assertum meum exigui valoris esse atque momenti arbitrer .

γ) Illud autem , quod maxime aetatem chartae Borgianae probat & tempora etiam saeculo tertio remotiora arguit , est forma antiqua & genuina , qua nomina Aegyptia a Graecis & Graeco-Aegyptiis flecti solent , quaeque in charta Borgiana ubique servata est : secundum hunc antiquum formandi modum ex *Θερμουθ* vel *Θερμουθι* [forma Aegyptia] Graeco-Aegyptii addendo lit. *σ* *Θερμουθις* formant , ex *Ορσανουφ* vel *Ορσανουφι* , *Ορσανουφισ* . ex *Παχωμ* vel *Παχωμι* , *Παχωμις* . ex *Αμασι* & *Πανοσι* , *Αμασις* & *Πανοσις* . In scriptoribus vero saeculi IV. V. VI. adeoque aetate chartae nostrae serioribus nomina Aegyptia , quae nuper laudavimus , ita semper formantur : *Θερμουθιος* vel *Πατερμουθιος* , *Βαρσανουφιος* . *Παχωμιος* , *Πανοσιος* , *Αμασιος* . Eo consilio , quatenus nempe ad probandam monumenti aetatem faciunt , frequentia huius serioris ac Graeco-barbarae formationis exempla adnotationi criticae inseruimus .

De utilitate ac praestantia chartae Borgianae.

Quando hic quaeritur, quodnam incrementum ex novo hoc monumento literis accesserit, aut quid novi ac utilis exinde discatur; tum nullo aptiori modo ad quaestionem propositam a me respondi posse puto, quam si ea, quae illustrationis causa de hoc monumento dicta sunt, hic summatim ac breviter repetam.

α) Habemus hic unicam sine dubio chartam papyraceam, quae in Aegypto fabricata est; ceteras enim maximam partem Ravennates esse, mihi cum nonnullis scriptoribus diplomaticis persuasum est. Has tamen, ut quidam putarunt, non ex planta quadam indigena, quae papyro Aegyptio similis erat, factas esse credo; ipsam vero papyrum Aegyptiam Ravennam transportatam esse, atque exinde in officinis Ravennatibus chartas confectas esse longe probabilius est; unde quoque ratio discriminis, quod inter chartam Borgianam & Vaticanas intercedere supra animadvertimus, inprimis deducenda esse videtur. Veram igitur ac genuinam chartarum Aegyptiarum fabricationis rationem, quam ante hoc monumentum ex solo Plinio cognoscere licuit, ex charta Borgiana addiscimus.

β) Ex titulis catalogorum & subscriptionibus adiunctis aliisque praeterea indiciis hocce monumentum usum aliquem publicum habuisse apparet, in quo nempe operarii aggerum & fossarum cuiusdam Aegypti urbis aut regionis recensentur; at, quo consilio, nescimus; si enim de consilio huius chartae certo nobis constaret, novam sine dubio de instituto quodam Aegyptiorum publico ac civili, quod hucusque latuerit, cognitionem haberemus. Quum tamen in titulo primi catalogi operarii ex statione Ptolemaide fuisse dicantur, facile divinatu erit, hanc chartam ad acta publica huius stationis aut alius cuiuscumque nomi Arsinoitici urbis referendam esse: qua igitur opinione hoc monumentum tabularii vel archii cuius-

cuiusdam Graeco-Aegyptii reliquias esse existimandum esset. Quae, quum magnam etiam veritatis speciem habeant, chartam Borgianam in omni re diplomatica unicam esse arguunt; quemadmodum ratione aetatis, quam praecedenti capite constituimus, omnium eius generis monumentorum prima est. Scientiae igitur diplomaticae novum atque insigne incrementum novo hoc monumento accessit.

γ) Colligitur ex praecedentibus novam scripturam; quam in charta nostra cernimus, eam esse, qua Graeco-Aegyptii in actis ipsorum publicis utebantur: hanc scripturam primum ex hoc monumento cognoscimus, nihil enim simile in tota antiquitate habemus, cuius adeo lectione similibus monumentorum, si quando reperiantur, clavis reperta est.

δ) Ex palaeographia chartae Borgianae multa didicimus: ex frequenti nempe in nominibus Aegyptiis vocalium commutatione, cuius iam ante in lingua Coptica quam plurima exempla adsunt, linguam Aegyptiam olim sine vocalibus scriptam esse novis exemplis confirmatur: deinde quoque literam Aegyptiam ϣ apud Graeco-Aegyptios in usu fuisse, eamque, ut in lingua Coptica frequenter observatur, cum Graeco φ permutari, quod, quemadmodum inscriptionem monumenti Quiriniani illustravit, sic & aliis forsan eiusdem generis monumentis novum lumen adferet.

ε) Iam saeculo secundo vel tertio in actis publicis scripturam, quam appellamus cursivam [saltem apud Graeco-Aegyptios] in usu fuisse ex hoc monumento probari posse videtur: cuius probandi causa Montfauconius in palaeographia Graeca ad solam scriptorum auctoritatem confugere coactus fuit.

ζ) Vera ac genuina hic discernitur forma Graeco-Aegyptia nominum Aegyptiorum a formis eorundem Graeco-barbaris, quas in patribus & scriptoribus ecclesiasticis sequiorum temporum deprehendimus: in quo haec diversitas consistat, praecedenti capite & in adnotatione critica saepius monstratum est.

η) Novas denique flexiones dialecti Graeco-Aegyptiae invenimus, quas alibi occurrere mihi saltem ignotum est: nonnullas vero in scriptoribus sacris superesse in adnotatione criti-

critica data occasione observatum est. Inter has novas flexiones inprimis refero Αησαις, εις. Ισαλης, ης. [altera Ισαλης, η. aliunde nota est] Πανις, ι & ις. Θαισως, ως. [altera flectendi ratio : Θαισως, ω. alibi occurrit] & alias, quas in addendis in unum congeffi.

Haec sunt igitur ea, quae nova ac utilia in charta Borgiana deprehendi, quaeque etiam eiusdem praestantiam efficiunt: maior tamen sine dubio novi huius monumenti fuisset utilitas, si cum ceteris, quibuscum repertum fuit, unitum ad nos pervenisset.

Publicatio chartae papyraceae, quam nos qualicumque nostra opera illustravimus, munificentiae amplissimi Praefulis *Stephani Borgiae* debetur, e cuius Museo Veliterno orbis literatus tot insignia accepit dona & in posterum accipiet: hanc vero munificentiam [ne hic *Museum Cusicum Borgianum*, a cl. *Adlero* illustratum, quod primam rei numariae Cusicae studiosis viam aperuit, aliaque memorem] duo inprimis coronant opera, quorum unum *Fragmentum Evangelii S. Iohannis Graeco-Copto-Thebaicum una cum aliis fragmentis Copticis Musei Borgiani Velitris* exhibet, interprete *Augustino Antonio Georgio*, viro de literatura orientali & critica sacra immortaliter merito, in quo variae linguae Copticae dialecti novo lumine illustrantur, quodque ad umbilicum perductum iam in publicum prodibit: alterum *Numos Aegyptios imperatorios in Museo Borgiano Velitris prostantes* describens ac illustrans, quod eruditi iam legunt & admirantur, cuiusque auctor, insigne Danorum decus, a clementissimo PIO VI. summo literarum ac artium promotore, excitatus studia ea persequitur, ad quae ob magnum mentis acumen vastamque eruditionem natus esse videtur, & de quibus eximia quaevis sperari possunt. Mei igitur opusculi, tantorum virorum operibus adsociati, defectus, quos & ipse video & agnosco, facile in oculos incurrent: ad mitigandam tamen iudicum severitatem, si modo quid valeant, haec tantum monuisse sufficiat, quod tardius ad monumentum hocce perdifficile accesserim, quodque in eo illustrando & aliis studiis, quorum causa Romam adveneram, saepius distractus fuerim.

Quum

Quum iam constitutum erat scripturae chartae Borgianae partem tantum tabulis incisam exhibere, utilissimum fore credidi, si loca maxime insignia, & ad quae in adnotatione critica respicitur, deligerentur: inter haec autem praecipua sunt catalogorum tituli, aliaque, quibus memorabile aliquid inest. Alphabetum chartae eiusque compendia scribendi, quum eiusdem scriptura nova sit & hucusque incognita, huic locorum delectui praemittenda esse duxi. Quamvis vero omnia haec locorum specimina libera manu delineata sint [nam charta oleo inuncta chartae nostrae sine damno admoveri non poterat] summa tamen, qua fieri potuit, fide atque diligentia ad ipsum archetypum expressa sunt.

In describendo chartae Borgianae textu hanc potissimum legem secutus sum, ut omnia scripturae compendia, quorum vis perspicua erat, plene scriberem, ea autem, quae vel minimam ambiguitatem haberent, e textu omitterem.

Vellem iam, ut versionem quorundam locorum omissem, quae adhuc obscura sunt, quorumque lectio nondum constituta est, ut vocis incertae ac obscurae, quae in fine tituli [col. I. lin. 4.] legitur, subscriptionum porro, quas [col. VI. IX. & XII.] offendimus: haec vero audacia iuventuti adscribenda est, sensus enim horum locorum adhuc multum obscurus est & dubius.

Adnotationi criticae, in qua ratio textus vulgati redditur, explicationem inscriptionis Graeco-Aegyptiae & inscriptionis Graecae, nuper Eleusinis repertae, varietatis causa inseruimus. Vir doctus, qui nominari noluit, novam interpretationis monumenti Quiriniani viam nobis monstravit, quam nos ulterius persecuti sumus: in quo quidem monumento explicando contra eruditissimum Villoisonum, quem ob doctrinam ac insignia de literis Graecis merita veneramur & colimus, solo veritatis amore disputatum est.

Adnotationem palaeographicam, ad alphabetum chartae eiusque scribendi compendia illustranda necessariam, in fine adiecimus: in hisce notis, quemadmodum & in criticis, nimia festinatio interdum facile animadvertitur.

Non

Non solum publicatio huius operis munificentiae amplissimi Praefulis Stephani Borgiae debetur, sed &, quicquid boni aut utilitatis ipsi inesse deprehendatur, doctissimo huic Praefuli tribuendum est; ipse enim me timidum exhorrabatur saepiusque labantem doctis suis consiliis rexit atque edocuit, tantaque sunt summi huius Benefactoris mei in me & de studiis meis merita, ut meam laudem longe superent. Museum, quo amplissimus Praesul Velitras, inclitam patriam suam, ornavit, omni eo, quod in quovis monumentorum genere exquisitum atque rarum dici potest, abundat, quotidieque crescit, ita ut, praesertim quod antiquitatem eruditam attinet, inter prima Italiae Musea numerari possit: haec vero selecta monumentorum copia studio imprimis doctrina atque peritia amplissimi sui possessoris conquesta est, cuius ceteris insignibus meritis hoc quoque accedit, ut, quicquid in suo Museo literis ac scientiis nova lumina adlaturum esse viderit, orbi literato rara liberalitate ac humanitate ultro obferat: aequum igitur est, ut unusquisque, qui literarum pretia cognoscit, pro salute ac felicitate magni huius viri, utque diu in decus patriae atque Ecclesiae literarumque emolumenta vigeat, vota nuncupet.

Scribebam Romae pridie kal. iun. MDCCLXXXVIII.

TEXTUS GRAECUS CHARTAE PAPYRACEAE

UNA CUM

LATINA EIUSDEM VERSIONE.

A

TEXTUS GRAECUS
CHARTAE PAPYRACEAE

Columna I.

Κατανδρα των απεργασαμενων
 εις τα χωματικα εργα Τεπλινεως
 απο μεχειρ ι' εως ια' Πτολεμαϊδος ορμου
 ανδρων ρπα' αυτοκατανδ . . .
 Σαραπιων Στοτοπηλεως του Χαιρημονος, μητρος Θανα-
 παναχεως.
 Πρωτας αδελφος, μητρος της αυτης.
 Σαραπιων αλλος αδελφος, μητρος της αυτης.
 Παναιτης Ηρακλεου, μητρος Ειρηνης.
 Κοραξ, δουλος μητρος
 Πρωτας, απατωρ, μητρος Ηρακλειας.
 Σαραπιων, δουλος Ευδαιμονος.
 Παν. υτις Κρονιωνος, δουλος Ζωϊλου
 Κρονιων Χαιρημονος, μητρος Θαναπαναχεως.
 Κρονιων. Φν. ου, μητρος Θασεως.
 Αννης . . . εως, μητρος Τα. . . χα. ιου.
 Πτολεμαϊδ

 σαϊτ.
 Ορ
 . . . ης Ηρακλεου . . . ν . . . ιτ.
 Αννης φορσαϊτ.
 . . . αίου,

. αίου, μητρος Τανηϊτος .

Columnna II.

Ζυ. Σερηνος, δουλος Πουησεως.

Ονωφρις Ονωφρεως,
 μητρος Ηρακλουτ.

Σεσηνος Π... Πετερ. .
 μητρος Ταφορσαϊτ.

Ονωφρις Απναχεως ..

Μιυσις Σα

Πρωτας, δουλος Κρονιωνος, ιερεως .

Σανενευς Πρωτα, μητρος Ταφορσαϊτ.

Ευδαμων, δουλος Ευδαμονιδου, Σαραπιωνος .

Τουανις Ηρακλεου, μητρος Θαναπναχεως .

. ης

Παησις, δουλος Αρπαησεως, ιε .

. Πρωτα, μητρος Τα : . . .

Ορσα υτ

Αρπαλος Ταφορσαϊτ.

Ανηης Σανενεως, ονηλατης .

Διδυμος Διωνος .

. ιωνος .

. Κρονιωνος .

. Πρωτα, λαχανοπωλης .

... ιδος.

. matre Taneïte.

Columna II.

.. Serenus , fervus Puefeos .
 Onnophris Onnophreos ,
 matre Heraclute .
 Serenus
 matre Taphorfaïte .
 Onnophris Apnacheos .
 Miysis
 Protas , fervus Cronionis , facerdotis .
 Saneneus Protæ , matre Taphorfaïte . [nis.
 Eudaemon , fervus Eudaemonidis , filii Sarapio-
 Tuanis Heraclei , matre Thanapnache .

 Paëfis , fervus Arpaëfeos , facerdotis .
 Protæ , matre

 Harpalus Taphorfaïte
 Annes Sanenei , agafo .
 Didymus Dionis .

 Cronionis .
 Protæ , olerum venditor .

...

. ιδος.
 Πρωτας αδελφος . . .
 Ηρ νος.
 Διδυμος νος.
 Ευδαμων, απατωρ, μητρος Ταορσανουφιος.
 Σαραπαμμων, απατωρ, δουλος Ζωϊλου.
 ωιδος.
 ωιδος.
 Απναχισ ουλου.
 δουλος

Columna III.

Παυειτης Πωλεως.
 Παωφισ Ταφορσαϊτ.
 Ηρων αδελφος.
 Απναχισ Ηρωνος.
 Κρονιων Ηρωνος.
 Κρονιων Ωριωνος.
 Παυειτης Πτολεμ.
 Κηβητης Μαξιμου.
 Αρπακρας, απατωρ ησιτος.
 Παπισ Ευδαμονος, λερδισ.
 Παιβαυς Ζωϊλου
 Ηρακλειδα.
 Ευδαμων Θεανορος.
 Ηρωδης Ευδαμονος, διακ.
 Αμασις, απατωρ φ. υ. τ.
 Ευδαμων, βουκολος.

Πρω-

COLUMNA II.

7

.
 Protas frater

 Didymus
 Eudaemon, patre incognito, matre Taorfanuphe.
 Sarapammon, patre incognito, servus Zoïli.

 Apnachis fervi.
 servus

Columna III.

Pauites Poleos.
 Paophis Taphorfaïtis.
 Heron frater.
 Apnachis Heronis.
 Cronion Heronis.
 Cronion Orionis.
 Pauites
 Cebetes Maximi.
 Harpacras, patre incognito
 Paëfis Eudaemonis
 Païbaus Zoïli
 Heraclidis.
 Eudaemon Theanoris.
 Herodes Eudaemonis
 Amasis, patre incognito
 Eudaemon, bubulcus.

Pro-

Πρωτας Πρωτα .
 Παυειτης , απατωρ , Θαισωτος .
 Πρωτας Αεπαλου .
 Ηρωδας Αυρηλιου .
 Σαραπιων Αυρηλιου .
 Πρωτας Αυρηλιου .
 Παυειτης Κρονιωνος .
 Τουρβων , απατωρ , Απολλωνουτ .
 Ηρωδης , απατωρ , ουτ .
 Ηρακλειδης Τυραννου , κουρευς .
 Απολλων Ψενα . υτου .
 Ηρωδης αδελφος .
 Τουφισ Φικ
 Λακεψ Ανδρομαχου .
 Μωρος , απατωρ , Σαραπ . . .
 Σερηνος , απατωρ , Σαραπ . . .
 Νιλος Πελαϋθ Σαραπιωνος . αμονιδ . .

Columna IV.

Ηρακλης Ορσανούφews .
 Πασις Πασιτος , μητρος Τανεϋτ .
 Ηρακλης Αμβησεως .
 Σαραπιων Χορτοφαγου .
 Κοραξ Χορτοφαγου .
 Πακηκλις Κρονιωνος .
 Πωλις Πεννι .
 Σανενευς αδελφος .
 Νεανιων , απατωρ , Ορσιτος .

Πλου-

Protas Protæ .
 Pauites , patre incognito , Thaisote matre .
 Protas Harpali .
 Herodas Aurelii .
 Sarapion Aurelii .
 Protas Aurelii .
 Pauites Cronionis .
 Turbon , incognito patre , matre Apollonute .
 Herodes , patre incognito , matre
 Heraclides Tyranni , tonsor .
 Apollo
 Herodes frater .
 Tuphis
 Laceës Andromachi .
 Morus , incognito patre , matre
 Serenus , incognito patre , matre
 Nilus Pelayth Sarapionis

Columna IV.

Heracles Orfanupheos .
 Pâsis Pasitis , matre Taneyte .
 Heracles Ambeseos .
 Sarapion Chortophagi .
 Corax Chortophagi .
 Paceccis Cronionis .
 Polis Pennitis .
 Saneneus frater .
 Neanion , incognito patre , matre Orsite .

B

Plu-

Πλουτιων Χορτοφαγου .
 Σαραπιων Ηρωδου , ραβδειστ . .
 Ηράμμων Ηρωδου , ραβδειστ . .
 Πρωτας Πωλεως , λερδισ .
 Παειβαυς Μαλανα .
 Πρωτας Τουρβωνος , διακ . . .
 Σαραπιων Κρονιωνος .
 Κρονιων Πρωτα , Σαραπ . . .
 Ηρων Ευδαμονος .
 Κρονιων Ευδαμονος .
 Πατερμουθ Σισουχου .
 Κρονιων Ηρωδου .
 Τουτουης , απατωρ , μητρος Νεμεσουτ .
 Ισιδωρος Σαραπιων .
 Πλουσαμμων Αρπακχα .
 Πλουτιων Σαραπιωνος .
 Παυειτης Αννητος .
 Κρονιων Σαραπιωνος .
 Σαραπιων , απατωρ , μητρος Ηρακλουτ .
 Χαρωνας , απατωρ , Ταοννωφρεως .
 Σαραπιων , μητρος της αυτης .
 Τουανις Ισαλη .
 Παησις Ισαλη .
 Παησις Πρωτα .
 Απναχισ , απατωρ , Δημητρι . .

Plution Chortophagi.
 Sarapion Herodis
 Herammon Herodis
 Protas Poleos
 Païbaus
 Protas Turbonis
 Sarapion Cronionis
 Cronion Protæ , matre
 Heron Eudaemonis
 Cronion Eudaemonis
 Patermuth Sifuchi
 Cronion Herodis
 Tutues , incognito patre , matre Nemesute
 Isidorus Sarapion
 Plufammon Harpacrae
 Plution Sarapionis
 Pauites Annetis
 Cronion Sarapionis
 Sarapion , patre incognito , matre Heraclute
 Caronas , patre incognito , Taonnophre matre
 Sarapion , matre eadem
 Tuanis Ifaletis
 Paëfis Ifaletis
 Paëfis Protæ
 Apnachis , patre incognito , matre

Columnna V.

Πανουφίς Απναχέως,
 μητρος Ταωννωφρέως, ποιμ . .
 Πακλής αδελφος, με. ποι . .
 Απναχίς Μαρωνος, ποιμ . .
 Ηρακλής, απο . .
 Πτολεμαΐς Ηρακλεου .
 Κρονίων, απατωρ, Κρονουτ .
 Κοπρίς, απατωρ, μητρος Ταορσανουφ . .
 Ζυ.Πρωτας, απατωρ, μητρος Τα
 Ονωφίς Παλανεως,
 μητρος Ταορσανουφίος .
 Ορσανουφίς Παλανεως .
 Αντλεύς Πατα. υτίος, ποιμ . .
 Πα . . λίς αδελφος .
 Πασις Κρονεως .
 Μιυσις Πασίτος, ποιμ . .
 Απναχίς Ορσανουφεως .
 Μιυσις Ηρακλεου .
 Πατερμουθ, απατωρ, μητρος Ταορσανουφεως .
 Τουτουης, απατωρ, αποδ . .
 Πλουτιων, μηχαναρις .
 Αννης Ευδαμονος .
 Καμηφίς, απατωρ, Ταφορσαϊτ .
 Πετεσουχ Ζωΐλου .
 Γρωτας Ευδαμονος .
 Διδυμος Πρωτα, ποιμ . .

Columna V.

- Panuphis Apnacheos ,
 matre Taonnophre, opilio.
 Pacles frater
 Apnachis Maronis, opilio.
 Heracles
 Ptolemais Heraclei.
 Cronion, patre incognito, matre Cronute.
 Copres, patre incognito, matre Taorfanuphe.
 . . Protas, patre incognito, matre
 Onnophris Palaneos,
 matre Taorfanuphe.
 Orfanuphis Palaneos.
 Antleus opilio.
 frater.
 Paësis Croneos.
 Miyfis Pasitis, opilio.
 Apnachis Orfanupheos.
 Miyfis Heraclei.
 Patermuth, patre incognito, matre Taorfanuphe.
 Tutuës, patre incognito, ferva matre.
 Plution
 Annes Eudaemonis.
 Camephis, incognito patre, matre Taphorfaïte.
 Petesuch Zoïli.
 Protas Eudaemonis.
 Didymus Protæ, opilio.

Leon-

Λεοντας Ευπορα .
 Ζωϊλος Πατρωνος .
 Αννης Κορακος .
 Σαραπαμμων Ανισαειτ .
 Αβυϊς Πασιτος .
 Μαξιμος Ηρακλειου .
 Σαραπιων Ορσανουφews .
 Πρωτας Σ.λαουα.ος .

Columna VI.

. ους .
 Κοπρης , απατωρ .
 Παβρης Αυλανος .
 Παραμμων Μαλανος .
 Εκυσις , απατωρ , Ταφορσαϊτ .
 Κοτιλις , απατωρ , Ταφορσαϊτ .
 Κορκας , απατωρ , μητρος Θερμουθ .
 Πρωτας , απατωρ , Θαψεως .
 ισ.νος , απατωρ , μητρος Χαριτ .
 Αειωνις , απατωρ , μητρος Ηρακλουτ .
 Λουππος Πρωτα .
 Σαραπιων Χαμημονος , επ . . Παη . .
 Ευδαμμων , απατωρ , Ηρακλουτ .
 Κρονιων Ζωϊλου .
 Ευτυχ . . Ευτυχου .
 Αννης Ευτυχου .
 Ηρων , απατωρ , Τεφορσαϊτ .
 Παησις , απατωρ , βουκολος .

... τηλ-

Leontas Euporae .
 Zoilus Patronis .
 Annes Coracis .
 Sarapammon Anifaïtis .
 Abyis Pafitis .
 Maximus Heraclii .
 Sarapion Orfanupheos .
 Protas

Columna VI.

.
 Copres , patre incognito .
 Pabreës Aulanis .
 Parammon Malanis .
 Hecyfis , patre incognito , matre Taphorfaïte .
 Cotilis , patre incognito , matre Thaphorfaïte .
 Corcas , incognito patre , matre Thermuthe .
 Protas , patre incognito , Thaëse matre .
 incognito patre , matre Charite .
 Aïonis , patre incognito , matre Heraclute .
 Luppus Protæ .
 Sarapion Chaeremonis
 Eudaemon , patre incognito , matre Heraclute .
 Cronion Zoïli .
 Eutychi .
 Annes Eūtychi .
 Heron , patre incognito , matre Tephorsaïte .
 Paësis , patre incognito , bubuleus .

... Po-

. τιλλης Πωλεως , λαχανοπωλης .
 Πασις Ορσανουφews .
 Ισαλης Κρονιωνος , κεραμευς .
 Μωρος Ισαλητος , κεραμευς .
 Πρωτας , απατωρ , μητρος Ηρακλουτ .
 Αμμωνας Ηρωνος , μητρος Ταορσαν . . . Θερμουθews .
 Πρωτας Ευδαιμονος .
 Πρωτας Αιλουρα .
 Σελευκου Μαρεψημεως .
 Ευτυχης Ευτυχα .
 Σαραπιων Πωλιωνος .
 Ηρακλης Μαρωνος , ποιμ . .
 Ανδρες ρπα' . Δι . μ . . καταπο . . .

C o l u m n a V I I .

β' εγκ . . .
 Ομοιως απο ια' εως ιε'
 Φογημεως διωρυχ ανδρες ξθ' .
 Αρπαλος , δουλος Πτολλαρουτος .
 Ατρης Στοτοπλεως του Χασημονος ,
 μητρος Θαναπναχεως .
 Ηρων Ερμη , μητρος Τεφορσαϊτ .
 Σαραπιων , δουλος Κρονιωνος .
 Πρωτας Ηρωνος , δου . .
 Πρωτα , μητρος Ταορσεως .
 Ευδαιμων , δουλος Αμμωνιλ . .
 Πρωτας , δουλος Ηρωνος .
 Ιγρευς Κρονιωνος .

Ηρων

. . . . Poleos , olerum venditor .
 Pafis Orfanupheos .
 Ifales Cronionis , figulus .
 Morus Ifalétis , figulus .
 Protas , patre incognito , matre Heraclute .
 Ammonas Heronis , matre Thermuthe .
 Protas Eudaemonis .
 Protas Aelurae .
 Seleucus Marepsemeos .
 Eutyches Eutyphis .
 Sarapion Polionis .
 Heracles Maronis , opilio .
 Viri CLXXXI. . . . operum rectore .

Columna VII.

Secundum Encomium .
 Similiter a die XI. ad XV.
 in fossa Phogemeos (operati sunt) viri LXIX .
 Harpalus , fervus Ptollarutis .
 Atres Stoloelos , filii Chaeremonis ,
 matre Thanapnache .
 Heron Herme , matre Tephorsäite .
 Sarapion , fervus Cronionis .
 Protas Heronis , fervus
 Protæ , matre Taorse .
 Eudaemon , fervus Ammonili .
 Protas , fervus Heronis .
 Igreus Cronionis :

C

Heron

Ηρων Αρπαλου.
 Σερηνος, αυλητ.
 Σασικελης, διακων.
 Πασις, διακων.
 Καμης, διακων.
 Μαξιμος, αυλητης.
 Κοραξ Διοσκορου.
 Πρωτας Χρατου.
 Βιαγης Πρωτα.
 Κρονιων Καλπους.
 Πασιλενης Πακια.
 Απναχισ, απατωρ, μητρος Ισιδωρας.
 Βελλης, γραφευς.
 Απναχισ Γρωτα.
 Γαμουνης, απατωρ, μητρος Ισιδ.
 Ηρακλης Πατκομης.
 Μιυσις Πωλιωνος.
 Αμμωνιος Ακωνεως.
 Πρωτας Παμμο . . λαχανοπωλης.
 Παλωτις Κρονιωνος, ονηλατης.
 Τουτουης απατωρ, Πρωτα, λερδις.

Columna VIII.

Παπσις Φογημεως.
 Κρονις αδελφος.
 Εκυσις Πετεσουχου.
 Απναχισ, απατωρ, Ταφορσαϊτ.
 Παπσις, απατωρ, μητρος Τεφορσαϊτ.
 Ορσανουφισ Ευδαμονος, επ . . Λυκ . .

Πρω-

Heron Harpali . . .
 Serenus , tibicen .
 Saficeles
 Pafis
 Cames
 Maximus , tibicen .
 Corax Dioscori .
 Protas Chratis .
 Biages Protæ .
 Cronion Calpus .
 Pafilenes Paciaæ .
 Apnachis , patre incognito , matre Ifidora .
 Belles , pictor .
 Apnachis Protæ .
 Pamunis , patre incognito , matre Ifide .
 Heracles Patcomis .
 Miysis Polionis .
 Ammonius Aconeos .
 Protas . . . olerum venditor .
 Palotis Cronionis , agaso .
 Tutues , patre incognito , matre Prota . . .

Columna VIII.

Paëfis Phogemeos .
 Cronis , frater .
 Hecyfis Petefuchi .
 Apnachis , patre incognito , matre Taphorfaïte .
 Paëfis , patre incognito , matre Tephorsaïte .
 Orfanuphis Eudaemonis . . . Lyceos .

Πρωτας Σαραπιωνος , ονηλατης .
 Κορμουσις Παμμο . . λαχανοπωλης .
 Ανισαις Πασιτος , ονηλατης .
 Σααμβας Πασιτος , ονηλατης .
 Πασις βελλουου , μηχαναρις .
 Ορσευς Πλαπετ , ονηλατης .
 Σιλουρας , απατωρ , Τεφορσαϊτ .
 Αντουσις , απατωρ , γναφευς .
 Ηρακλης Ισχευς .
 Αενις Ναλου .
 Πωλιων Ηρωδου .
 Ευδαμμων Ηρακλεου .
 Ορσανουφισ Πρωτα .
 Θεων , ελαμουργος .
 Μαλας , απατωρ , Ελενης ,
 Σανενευς Κρονιωνος .
 Μωρος Σανενεως .
 Σαραπιων Κρονιωνος .
 Κρονιων Σαραπιωνος .
 Νιλος , αρτυ κατασ
 Κοραξ , ονηλατης .
 Καλλης Ανισωλις .
 Παησις Ηρακλεου .
 Ηρωδης Ηρακλεου .
 Βαϋθλας Δημητριου .
 Ηβελαρις Ανισαιτος .
 Πατρων , απατωρ , Θαναπναχεως .
 Ηεων Πατρωνος .
 Σαξαπαμμων Πρωτα .

Protas Sarapionis, agaso.
 Cormufis olerum venditor.
 Anifais Pasitis, agaso.
 Saambas Pasitis, agaso.
 Pasis Bellyae
 Orfeus Plapet, agaso.
 Siluras, patre incognito, matre Tephorsaïte.
 Antufis, patre incognito, fullo.
 Heracles Ifceus.
 Ainis Nili.
 Polion Herodis.
 Eudaemon Heraclei.
 Orfanuphis Protæ.
 Theon, olearius.
 Malas, patre incognito, matre Helena.
 Saneneus Cronionis.
 Morus Sanenei.
 Sarapion Cronionis.
 Cronion Sarapionis.
 Nilus
 Corax, agaso.
 Calles Anifolis.
 Paëfis Heraclei.
 Herodes Heraclei.
 Baythlas Demetrii.
 Hebelaris Anifaïtis.
 Patron, patre incognito, matre Thanapnâche.
 Heron Patronis.
 Sarapammon Protæ.

Co-

Columna IX.

Πρωτας Αβασκαντου .
 Σερνος Μουναυλου .
 Ζηϊλας Πρωτα .
 Ορσανουφισ Ταφορσω .
 Πρωτας Ηρωνος , κουρευς .
 Ανδρες ξθ' .
 Διϊκαττορος , ις Ισιδ . κατασ . . .

Φαμενωθ β' εως ε' διωρυγ .
 Φογημεως ανδρες υβ' .
 Νιλος Ηρωνος .
 Ορσευς Κρονιωνος , Θευδαμνονος .
 Σαραπιων Φικε . . .
 Πασιλενης Πρωτα .
 Ευροσπους Ιαν . ς .
 Ευτυχος Σαραπιωνος .
 Ορσανουφισ , λαχανοπωλης .
 Ηρων , ονηλατης , μητρος . . νης .
 Πρωτας Σαραπιωνος .
 Νεανιανος Σαραπιωνος .
 Ηρων Ιππαινου .
 Σανενευς Κρονιωνος , μητρος . . λτ .
 Ορσανουφισ Μιλου .
 Ευδαμμων Τουρβωνος , διακων .
 Κρονιων Ηρωνος .
 Παυαιτης , απατωρ , ματ . Ταο . . .
 Πρωτας , απατωρ , Αρσινοης .

Παησις

Columna IX.

Protas Abascanti .
 Serenus Munauli .
 Zeilas Protæ .
 Orfanuphis Taphorfo .
 Protas Heronis , tonfor .

Viri LXIX.

Diicattore , facerdote Isidis , operum rectore .

A die Phamenoth II. ad v. in fossa

Phogemeos (operati sunt) viri xcii.

Nilus Heronis .

Orfeus Cronionis , matre Theudaemone .

Sarapion

Pasilenes Protæ .

Eurospus , matre . . .

Eutyclus Sarapionis .

Orfanuphis , olerum venditor .

Heron , agaso , matre . . .

Protas Sarapionis .

Neanianus Sarapionis .

Heron Hippaeni .

Saneneus Cronionis , matre -

Orfanuphis Mili .

Eudaemon Turbonis

Cronion Heronis .

Pauites , patre incognito

Protas , patre incognito , matre Arfinoë .

Paëfis

Πασις Ονωφρεως .
 Λασις, απατωρ, μητρος Σαραπιο.τ.
 Ορσανουφισ Ορσανουφews,
 Θαναπναχεως .
 Σερηνος, γναφευς .

Columna X.

Κρονιων Κρονιωνος .
 Ανης Ευδαμμονος .
 Ευδαμων Απναχεως,
 ΤΕΚΤΩΝ .
 Αρπαλος, απατωρ, Κρονουτ .
 Λουππος, απατωρ, μητρος Σαραπ . . .
 Ηρων, γναφευς .
 Ηρακλης Ηρακλεου .
 Κρονιων, επ . . Ειρηναϊος,
 μητρος Ταεϋτος .
 Καλαης, απατωρ, ονηλατης .
 Παυειτης Σαραπιωνος, ονηλατης .
 Πατερμουθ Ορσανουφews,
 μητρος Τεφορσαϊτος .
 Πασις Ορσανουφews,
 μητρος . . σουτ .
 Πανουφισ Ορσανου,
 μητρος Τεφορσαϊτ .
 Αθηνιων Διαρι . .
 Ορσανουφισ Ορσανουφ .
 Ευδαμων Κρονιωνος, λαχανοπωλης .

Paësis Onnophreos.
 Lasis, patre incognito, matre Sarapiute.
 Orfanuphis Orfanupheos,
 matre Thanapnache.
 Serenus, fullo.

Columna X.

Cronion Cronionis.
 Annes Eudaemonis.
 Eudaemon Apnacheos,
 faber.
 Harpalus, patre incognito, matre Cronute.
 Luppus, patre incognito, matre Sarapiute.
 Heron, fullo.
 Heracles Heraclei.
 Cronion,
 matre Taeyte.
 Calaës, patre incognito, agaso.
 Pauites Sarapionis, agaso.
 Pätermuth Orfanupheos,
 matre Tephorsäite.
 Pasis Orfanupheos,
 matre Nemesute.
 Panuphis Orfani,
 matre Tephorsäite.
 Athenion
 Orfanuphis Orfanupheos.
 Eudaemon Cronionis, olerum venditor.

Πρωτας, γναφευς.
 Σαραπαμμων, απατωρ, Ταφορσαϊτ.
 Πελεευσ, απατωρ, μητρος Σαραπ. . .
 Κρονιων, απατωρ, Στατιας.
 Πρωτας Πλουτ. . . μητρος Κολλαϋθ.
 Γωλιων Κρονιωνος.
 Αννης Σοσιφαϊτ.
 Μεττοους, απατωρ, Τααρμιυσεως.
 Σαραπιων Αρπαυσεως, επ. . Καθαρου.
 Πασις Ονωφρευς, μητρος Ηραϊος.
 Πρωτας Ευδαυμονος, μητρος Τεφορσαϊτ.
 . . ης, απατωρ, μητρος Τααξμιυσεως.

Columna XI.

Διδυμος, απατωρ, μητρος Θεοδουτ.
 Διονυσιος, καλαμευ . . .
 Κρονις, καλαμευ . . .
 Μιωσις, καλαμευ . . μητρος Κελλαϋτ.
 Σουχας Ηρωνος.
 Παυσις Απναχεως.
 Παννιαλις Μιυσιος.
 Ιους, ψαθοπλοχος.
 Στεχινις Κρονιωνος.
 Κρονιων Κρονιωνος.
 Ηρακλης Μαξιμου.
 Πρωτας Αυρηλιου.
 Διογας Ηρακληου, μητρος Πρωτ.
 Ορσανουφις Μεττιου.

Παμου-

Protas , fullo . [faïte.
 Sarapammon , patre incognito , matre Taphor-
 Peleeus , patre incognito , matre Sarapiute .
 Cronion , patre incognito , matre Statia .
 Protas Plutionis , matre Collaythe .
 Polion Cronionis .
 Annes Sosiphaït .
 Mettous , patre incognito , matre Taarmiyse .
 Sarapion Arpaëseos . . . Cathari .
 Pafis Onnophreos , matre Heraë .
 Protas Eudaemonis , matre Tephorsaïte .
 . . . patre incognito , matre Taarmiyse .

Columna XI.

Didymus , patre incognito , matre Theodute .
 Dionysius , piscator .
 Cronis , piscator .
 Miosis , piscator , matre Cellayte .
 Suchas Heronis .
 Paësis Apnacheos .
 Pannialis Miyseos .
 Ius , tegetarius .
 Stechinis Cronionis .
 Cronion Cronionis .
 Heracles Maximi .
 Protas Aurelii .
 Diogas Heraclei , matre Prota .
 Orfanuphis Mettii .

Παμουνης, απατωρ, Σαραπ . . .
 Νααραυς Σαραπιωνος.
 Μωρος Α. ει
 Παβωϊς, απατωρ, μητρος Κολλαϋθ.
 Μισπας Απναχ Θιλακλεις.
 Ευδαμων Μαξιμου.
 Ευδαμων Ευδαμονος.
 Αντακίς Πωλιωνος.
 Κρονίς, Κρονιωνος.
 Αρπασις Θιλακλεις.
 Σαραπιων Αρπαλου.
 Πρωτας, αλ . .
 Εριευς Ηρωνος.
 Πεσουας Πουλιωνος.
 Ηρακλεις Πομβα,
 μητρος Τεφορσαϊτος.
 Αννης Κρονιος, επ . . Πελου . .
 Τουους Ηρακλεου.
 Παννιαλις Ορσανουφι . .

Columna XII.

Πενίς Ηρακλεου.
 Πατερμουθ Α. ιτ.
 μητηρ Τανουφίς.
 Πρωτας Πινκατ . .
 μητρος Ρωσιτος.
 Πωλιων αγχο. μητρος Τασιτος.
 Παμουτις Πρωτα, κ . .

Αννης,

Pamunis , patre incognito , matre Sarapiute .
 Naaraus Sarapionis .
 Morus
 Paboïs , patre incognito , matre Collaythe .
 Mispas Apnacheos
 Eudaemon Maximi .
 Eudaemon Eudaemonis .
 Antacis Polionis .
 Cronis Cronionis .
 Arpaëfis Thilacleïs .
 Sarapion Harpali .
 Protas
 Erieus Heronis .
 Pefuas Pulionis .
 Heracleïs Pombae ,
 matre Tephorsaïte .
 Annes Cronios
 Tuus Heraclei .
 Pannialis Orfanupheos .

Columna XII.

Penis Heraclei .
 Patermuth . . .
 mater Tanuphis .
 Protas . . .
 matre Rhofite .
 Polion , conterminus , matre Tafite .
 Pamutis Protæ , tonfor .

Annes ,

Αννης, δουλος Ευδαιμονος.
 Ευδαιμων, δουλος Ευδαιμονος.
 Αντωνις Αεφαηλεως.
 Ορσανουφισ Κορκυ . .
 Πρωτας Σεκενευτ.
 Πρωτας, απατωρ, Θεοδουτ.
 Ανδρες υβ'.
 Διικαττορος, ις Ισι . . ατασ . .

Φαρμουθι ε' εως θ' .

Ανδρες λε' .

Θαρι Πτολεμαϊ . .

Πωλιων, απατωρ, μητρος Τα. ιτ.

Ευδαιμων Πρωτα .

Σουχαμμων Μιϋσεως .

Κατασις Ορσεως .

Πακηκκις Τουρβωνος .

Νιλος Τεφορσω .

Εκυσις Νιλου .

Αννης Ορσανουφεως .

Ακωνις Ψενα. υ . . .

Ορσανουφισ Παταρυτ .

Πουησις, απατωρ, Ευδαιμονιδ .

Κρονιων Τουρβωνος .

Εκυσις Πασιτος .

Κρονιων Παυειτητ .

Πασις Μαβωνος .

Ορσανουφισ Πασι .

Annes , servus Eudaemonis .
 Eudaemon , servus Eudaemonis .
 Antonis Arphaëleos .
 Orfanuphis
 Protas Seceneutis .
 Protas , patre incognito , matre Theodute .
 Viri XCII.
 Diicattore , sacerdote Isidis , operum rectore .

A die Pharmuthi v. ad ix.

Viri XXXV.

Thari
 Polion , patre incognito , matre Tasite .
 Eudaemon Protæ .
 Suchammon Miyseos .
 Catafis Orfei .
 Paceccis Turbonis .
 Nilus Tephorso .
 Hecyfis Nili .
 Annes Orfanupheos .
 Aconis
 Orfanuphis Patarytis .
 Puëfis , patre incognito , matre Eudaemonide .
 Cronion Turbonis ,
 Hecyfis Pafitis .
 Cronion Pauitētis .
 Pafis Maronis .
 Orfanuphis Pafitis .

Columna XIII.

Πα . ης .
 Ορσευς Ηρ . . .
 Ηρακλης , α
 Μιυσις Απν
 Ηρακλης Πλ
 Πρωτας Π
 Ευδαμων .
 Ορσευς , ον
 Μωρος , δο
 Ευροσπω . . .
 Κρονιων
 Πωλιων
 Κοπρης , α
 Πεννις Π
 Πα . λιας
 . αε . υς

 Σ . γα
 Πακνις .
 ανδρες
 Φαρμ . . . ε' . ε . . .
 Ομοι . ε
 Αρπαλος , δ
 Ευδαμων

Columna XIII.

. . . .
 Orfeus . .
 Heracles , patre incognito . . .
 Miyfis Apnacheos . . .
 Heracles . .
 Protas . .
 Eudaemon . .
 Orfeus , agaso .
 Morus , fervus .

 Cronion . .
 Polion . .
 Copres , patre incognito .
 Pennis . .

 Sarapion . .
 Pacnis . .
 Viri . .

A die Pharmuthi v. ad . .
 Similiter . .
 Harpalus , fervus . .
 Eudaemon . .

E

Simi-

Ο . . ε' εως ι' .

ανδρες . . .

Πτολεμαῖς

Διδυμος

Πωλιων

Κρονιων

Πασις Πο . . .

Ευδαμων . . .

Νιλος Μαρ . . .

Σαραπιων . . .

Σαραπιων, α . . .

Αειωνις, α . . .

Similiter a die v. ad x.

Viri . . .

Ptolemaïs . . .

Didymus . . .

Polion . . .

Cronion . . .

Pafis . . .

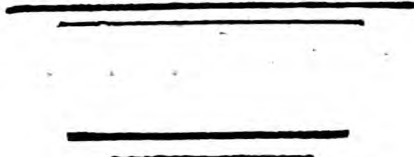
Eudaemon .

Nilus . . .

Sarapion . . .

Sarapion , patre incognito.

Aïonis , patre incognito.

FRAGMENTA EIUSDEM
CHARTAE PAPYRACEAE.

Fragm. I.

Col. I.	Col. II.
. . . σος .	Παχ . . .
. . . ατ . .	ανδ . . .
. . . λα .	αργ . .
. . . λου .	Τουρβ
.	Γρωτα
. . . νδρες ιδ' .	Ωσις Π
. . . ηνιανης .	Κρονις
. . . μητρος Τασιασ . .	Αιλουρ
. . . νου , χηνοβ . .	Κοναι
.	Καπα
. . . αισιος
. . . νος .	Δ
. . . ν φιλαδελφος
. . . απατωρ , ονηλατης

Fragm. II.

Col. I.	Col. II.
.	Απ . ιδ' ε
. . . ς .	διωρυχ . .
. . . ς .	Περι
. . . ασ . .	Μυς Θαρ
. . . ως ιδ' .	Ατρης Χρ

λαϊ-

· λαΐφι . . .	· . . αλλ . . .
·	·
·	·
· σιτος .	Ω . ν . .
· υ .	διωρ . .
· θο . . .	Κρονιων , α . .
	Σω . . .

Fragm. III.

· ρα
 · θ . α . . .
 ·
 ·
 · θ . α . ια' .
 · υ . ων .
 · ω . . ου .
 · . κ' .

Fragm. IV.

· : απο ιβ' εως ι . . .
 · γ' διωρυχ αργαλι . . .
 · ιων Βελληπος .
 · τας Κρονιωνος .
 · ανδρες β' .
 · η' εως κβ' ανδρες δ' .
 · υχ αργαλιδιας .
 · η Πρωτα , Θερ . υθ' εως .
 · Ηρωνος .
 · Ποσδι . . .
 · αραπ . . .

Fragm.

Fragm. V.

Col. I.

Col. II.

. . . ως .
 . . . ος .
 . καμου .
 . υρεως .
 . προς .
 . απ . .
 . φευς .
 . νου .
 . Ευδαιμονος .
 . μητρος . .
 . σιτος .
 . Πρωτα .
 . τος .

 . ωτα .
 . ννου .
 . σιτος .
 . της .

 . ωνος .

Πα
 . ν

Fragm.

Fragm. VI.

. . . οαιστ . . .
 . . . ρημ . . .
 . . . υαιτης . . .
 . . . υμων . . .

 Ηραμ . . .
 . . . ναχισ, δ . . .
 . . . σφ . . .
 Ηρακλ . . .
 . . . λα . . .
 . . . ωτας . . .
 Πασις . . .
 . . . ωφρις . . .
 . . . ωτας, γε . . .
 . . . υαιτης . . .

Fragm. VII.

.

 . . . ωνος . . .
 . . . ιουργος . . .

 . . . υδρες δ' . . .
 . . . ωυθ . . .
 . . . μεως . . .
 . . . χεως . . .
 . . . βδαιστη . . .
 . . . ς . . .

Fragm. VIII.

. . . υδρες δ' . . .
 . . . υδαμ . . .
 . . . ως κ' . . .
 . . . θηρι . . .
 . . . εποικλ . . .
 . . . Βαχ . . .
 . . . αταρ . . .
 . . . μητρος Θερμ . . .
 . . . δ . . .
 . . . ιε' εως . . .
 . . . δρυμ . . .
 . . . π . . .

Fragm. IX.

. . . κλυ . . .
 . . . ρη . . .

 . . . νυσ . . .

 . . . να . . .
 . . . μ . . .
 . . . ων, απατωρ . . .
 . . . μητρος . . .

Fragm.

Fragm. X.

. . . .
 . ρπαλ . . .
 . ηγεουρ . . .
 . δουλος Κρο . . .
 . ης Πρω . . .
 . . Πουη . . .
 . . Ηρακλ . . .
 . δ . . .

Fragm. XI.

. . Ηρ . . .
 . . Πεν . . .
 . ου . . .
 . Πατ . . .
 . αρι . . .

 . ια . . .
 . μου . . .
 . νδρες . . .
 . ορ . . .
 . ραπι . . .
 . . ⊕ . . .

Fragm. XII.

. . δ . . .
 Κρ
 Πα
 Ζη
 Ορσ
 Πετ
 Πα
 Κρ
 Φαρ
 Ηρω

Fragm. XIII.

. . μ . .
 . . πω . .
 . . νος . .

 . . α . .
 . . ου . .

 . . νος . .
 . . νος . .

Fragm.

Fragm. XIV.

. . . εως .
 . . . ος .
 ς .
 . . . τος .
 . . . ων .
 . ο . . .
 . . . ευς .
 . . . ου .
 . . . νος .

 . . . λα .

 . . . ου .

Fragm. XV.

. εκτω . . .
 . ωτας . . .
 Ηρω . . .
 . . . απατωρ .
 . ωτα . . .
 . υδα . . .
 . ρον . . .
 . σιτος . . .
 . . Πασιτος, δ . .
 . . ελαμο . .

Fragm. XVI.

. . . μπτρος . .
 . . . αιμ . . .
 . . . Πο . . .
 . . . αιμ . . .
 . . . μα . . .
 . . . ων . . .
 . . . αφ . . .
 . . . ραπ . . .

 . . . πι . . .
 . . . αν . . .
 . . . σπ . . .

Fragm. XVII.

Επι . . .

Fragm. XVIII.

Ευδα . . .
 . υ . . .
 . ελλ . . .
 Πρω . . .
 Ευρ . . .

F

Fragm.

Fragm. XIX.

. . . .
 . δ . . .
 . νι . . .
 . .αι. . .
 . ναρ. . . .

Fragm. XX.

. . . . κ .

Fragm. XXI.

Ισιδωρος, γν . . .
 Ηρακλής Πρ . . .
 Σαραπιων
 Πετουφισ, δο . . .
 Πρωτας Σαρ
 Πωλιων Υβ
 Διοσκοβος Ηρ
 Κολλουθος, απατωρ
 Ηρων Ευδαμ . . .
 Σαραπιων, δουλος Τυρα . . .
 Ορσανουφισ, α . . .
 Τουφισ Περγ
 Σιουλας, απατωρ
 Σαραπιων Ηρα . . .

Fragm. XXII.

. . . .
 . .δο. . . .
 . ως ια' εω . . .
 . διωρυχα . . .
 . .ορακος . . .
 . .ων Κορακ . . .
 . ουρος Πασ . . .
 . ων χαλινου . . .
 . ων Σαραπιωνος, ψα . . .
 . νδρες ε' . . .
 . . αυτου . . .

ADNOTATIO CRITICA
IN TEXTUM CHARTAE PAPYRACEAE.

Col. I. lin. 1. Κατανδρα. De sola lit. α, quae in prima syll. occurrit, dubitari potest, similem autem exhibet col. IV. lin. 6. in π. Πακηκκίς, qua omnis dubitatio tollitur. Vox *κατανδρα* nova est & in Lexx. frustra quaeritur, eius autem significatus hoc loco nullus alius esse potest, quam συλλογή sive καταριθμοίς ἢ κατ' ἀνδρα. *enumeratio viritum facta, series hominum*. vocem substantive adhiberi aperte indicat seq. τῶν ἀπεργασαμένων, quocum iungitur. Nulla, ut mihi quidem constat, adest auctoritas, qua usus eiusmodi vocis confirmari possit; ex hoc autem monumento satis apparet, vocem apud Graeco-Aegyptios in usu fuisse, atque ab iis de hisce operariorum catalogis adhibitam esse.

Ibid. lin. 1. 2. Τῶν ἀπεργασαμένων εἰς τὰ χωματικά ἐργα. V. ἀπεργασαμένων clare scripta est, primoque monumerti adspectu facile legitur; structura autem nova & insolita esse videtur. In poëtis quidem deprehenditur *εργαζέσθαι ἐργον*, & in scriptoribus solutae orationis *εργαζέσθαι εἰς τι*, in quibus tamen locis praep. εἰς otiosa est: at *ἀπεργαζέσθαι εἰς τι*, aut *ἀπεργαζέσθαι εἰς τὸ ἐργον* in usu fuisse, atque exemplis probari posse, mihi incognitum est. Nemo autem, qui genium linguae Graecae paulo accuratius cognoscit, ignorat, praepositiones, cum quibus verba componuntur, interdum vi & effectū carere; ita ut *ἀπεργαζέσθαι εἰς τι* idem sit ac *εργαζέσθαι εἰς τι* vel *εργαζέσθαι τι*. *operari, opus facere*. Quare etiam ex verbis huius tituli incertum est, utrum in nova fabricatione an sola restauratione opus horum hominum constiterit. Verba: *εἰς τὰ χωματικά ἐργα*. una serie scripta, obscura sunt lectūque difficillima; in quibus etiam diu haerebam, de lectionis veritate, de qua iam nullus dubito, valde incertus. Vox *χωματικός*, *chomaticus*, qui *aggerum* est,

est, a χωμα, agger. etiam nova est & lexicis inferenda; formata est autem eodem modo, quo σωματικός & multa alia.

Ibid. lin. 3. Απο μεχερ ι' εως ια'. Fuit initio hic locus lectu difficillimus; detectis autem ab eruditissimo Zoëga mensibus Aegyptiis, qui subsequuntur, φαμενωθ col. IX. lin. 8. & φαρμουθ col. XII. lin. 16. vera lectio facilis indagatu fuit. duae priores litterae v. μεχερ, ut in specimine cernitur, fere deletae sunt; restant tamen vestigia lit. μ & suprema lineola lit. ε, ita ut de veritate textus nullum sit dubium. scribitur quidem a Coptis **μεχιρ**, exigua autem haec differentia pronuntiationi Graccae diphth. α adscribenda est. tempus, quod hic indicatur, spatio unius diei absolvitur, ita ut lacuna loci, in quo dies finiti operis notatur, ita supplenda sit: εως ια'. quod & in textum recipere nullus dubitavi; clara enim sunt, ut ex ipso specimine patet, circa ipsam lacunam lit. α vestigia, consentiente quoque principio col. VII. Ομοιως απο ια' εως ιε'. incipitur enim ibi eodem die, quo hic finitur.

Ibid. lin. 3. 4. Πτολεμαϊδος ορμου ανδρων ρπα'. Hi viri CLXXXI, ut equidem locum intelligendum esse existimo, sunt incolae urbis Ptolemaidis Arsinoiticae, quae etiam a Ptolem. Geogr. lib. IV. cap. V. pag. 107. ορμος Πτολεμαϊς nominatur, ipsa Ptolemaei verba adscribam: Αρσινοϊτης νομος • μετροπολις μεσογειος Αρσινοη, και ορμος Πτολεμαϊς. haud raro adduntur nominibus urbium Aegyptiarum epitheta: ορμος, λιμνη, ορος. additur autem Ptolemaidi, quae haud dubie portus sive emporium metrop. Arsinoes fuit, v. ορμος ob navium stationem urbi vicinam: in hoc igitur attributo charta nostra cum Ptolemaeo consentit, nam lectio ορμου, ut in explicatione siglorum monstratur, certa est & indubitata; latine vero *Ptolemaidis Arsinoiticae* reddidi, ne cum Thinitica confunderetur. cogitabam quidem de Ptolemaide Thinitica, cuius meminit Strabo lib. XVII. pag. 1167. l. 10. quaeque a Ptolem. loc. laud. Ερμιου Πτολεμαϊς vocatur: verum lit. ο. v. ορμου, clare scripta, opinioni huic contraria est. Iungenda sunt: των απεργασαμενων — ανδρων ρπα'.

Ibid. lin. 4. Αυτοκατανδ'. Diu incertus fui, quid de hac nova voce statuerem; iam autem, litteris per se claris atque

certis, nullus dubito, quin formata sit ex v. *κατανδρα*, quam prima lin. exhibet, & *αυτος*, ita ut, quoad sensum, idem sit an si scriptum esset: *εθελονται* sive *αυτοκελευστοι*, *operarii voluntarii*, nulla vi aut lege coacti, *ultra huic numero adscripti*. Ipsam vocis formam aut flexionem, quum non plene scripta sit omnique auctoritate destituta, definire nequeo; significatus autem, quem eidem in versione tribui, principio col. VII. ut in praefatione iam monitum est, haud parum confirmari videtur.

Ibid. lin. 5. *Σαραπιων Στοτοηλεως του Χαιρημονος, μητρος Θαναπναχεως*. Sarapioni eiusque fratribus, inter quos & Atres, quem exhibet col. VII. lin. 4. haud dubie referendus est, quique generis nobilitate ceteros superasse videntur, avi nomen adscriptum est, quemadmodum & nonnullis aliis, ut col. I. lin. 4., III. lin. ult. De mentione matrum, in hisce operariorum catalogis adeo frequenti, nonnulla in praefat. disserui. n. *Θαναπναχης* formatum videtur ex n. *Απναχης*, quod charta nostra saepius exhibet, praemisso articulo Aegypt. *ϑ* (ή) qui hic ut *θα* effertur; ne autem duo *a* sibi occurrant, inserta videtur lit. *ν*. in n. *Θευδαιμων*, formato ex n. *Ευδαιμων*, quod col. IX. lin. 11. exhibetur, simplex *ϑ* praefigitur. De nota comp. quae in specim. loci ante nom. matris cernitur, in siglis agitur.

Ibid. lin. 7. *Πρωτας αδελφος, μητρος της αυτης*. Legitur quidem in charta: *Πρωτας αδε* (cum nota comp.) *μητ της αυτ*, ut in specimine quoque cernitur; libertatem autem, qua in re tam certa atque clara textum supplevi, nemo haud dubie improbabat.

Ibid. lin. 8. *Σαραπιων αλλος αδελφος, μητρος της αυτης*. In hac lin. *Σαραπιων αλλος* plene scripta sunt, reliqua autem ut in lin. praeced.

Ibid. lin. 10. *Κοραξ, δουλος μητρος* Exciderunt nomina heri & matris. Vox *δουλος* plene scripta est.

Ibid. lin. 11. *Πρωτας απατωρ, μητρος Ηρακλειας*. Hic locus & fr. XXI. lin. 13. soli sunt, in quibus v. *απατωρ* plene scribitur, quique ceteris locis, ubi *απατωρ* litteris *απ* cum nota compend. indicatur, lumen dederunt: insignia haec loca inter specimina exhibui, quo de lectionis veritate certius constaret:

ret : de ipso autem attributo , quod in hac charta adeo frequens est , nonnulla in praefatione monui .

Ibid. lin. 13. Παν . υτις Κρονιωνος , δουλος Ζωϊλου Primum nomen legi nequit ; mediae enim litterae deperditae sunt . Apparent in fine , ut in specimine cernitur , vestigia litterarum , ex quibus autem nihil colligitur : de litteris , quae conservatae sunt , incertus sum , sintne λα αν τα , suspicor autem eas initium esse vocis , quae heri conditionem indicabat , ut col. II. lin. 8. ubi conditio heri notatur voce ιερωος , claris literis scripta . De ν . δουλος nullum est dubium , clara enim in ipsa charta sunt huius vocis vestigia .

Ibid. lin. 15. Κρονιων . φν . ου . μητρος Θασσεως . Secundi nominis quatuor tantum litterae restant , quas & in textu indicavi . n. Θασσις eiusdem originis est ac n. Πασσις ; quod saepius exhibetur ; in eo tantum differunt , quod hoc art. Π . illud vero art. Ϝ sibi praefixum habeat . lineae , quae sequuntur , male conservatae sunt ; pauca vero , quae hinc & inde restant , in textu diligenter notata sunt .

Col. II. lin. 1. Ζυ . Σερνος , δουλος Πουσισεως . Observandae sunt duae primae litterae Ζυ . extra lineam positae , eoque modo , quo in specimine exhibentur , cum nota compend. scriptae : iterantur col. v. lin. 9. quarum vim & significatum ignoro , ipsae vero litterae satis clarae sunt & certae . Hic , ut in pluribus locis , similia monumenta , si modo reperiantur , lumen dabunt , quibus deficientibus , coniecturis parum aut nihil efficitur . Reliqua aperta sunt & clare scripta .

Ibid. lin. 4. Σερνος Π . . . Πετερ . . μητρος Ταφορσαϊτ . Primum nomen clarum est & integrum , cetera autem male conservata ; restat enim prima tantum lit. nom. patris . Suspicio litteras Πετερ reliquias esse n. Πετερμουθ vel Πατερμουθ , quod haud dubie nomen avi est , formatum ex Τερμουθ vel Θερμουθ & art. Π . (ο) qui varie a Graecis effertur ut πε vel πα . hinc Παμουσις , Πανουφισ , Πασσις , Πατερμουθ & Πετερμουθ , Πετσεουχ , Πετουφισ . n. Θερμουθ vel Θερμουθισ , quod col. VI. lin. 7. 25. exhibetur , ortum videtur ex אלווֹטֹט (hebr. תור , mori) ער אֵליו-

actionis causa & origo. & artic. foemin. **ϑ**-vel **†** unde **ϑ-ερ-μωστ** contr. **ϑερμωστ**, quae mori facit. eiusdem originis ac nom. mens. *Φαρμουθι*, nisi quod hoc artic. Memphit. **ϑ** praefixum habeat: alia vero etymologia, quam Jablonski Panth. Aegypt. lib. I. cap. V. pag. 117. potiore habuit, ut mihi videtur, a genio ling. Aegypt. nimium recedit. tribuebatur hoc nomen, ut satis notum est, *Isidi*, aspidem mortifera armatae. Vid. cl. Zoëga in numis Aegyptt. imp. p. 214. Hinc *Πατερμουθ* aut *Πετερμουθ* (ὁ τῆς Θερμουθεως) *Isidis Thermoutheos cultui consecratus, sacerdos*. Haud rarum fuit in Aegypto hocce nomen; martyris enim, cui nomen *Πατερμουθιος*, mentionem faciunt Euseb. Pamphilus de martyribus Palaestinae p. 383, & Photius in biblioth. cod. 118. Nomini matris *Ταφορσαίτ*. duo articuli praefiguntur, oritur enim ex *Ορσαίτ*, cui praepōnitur art. Aegypt. **ϑ** unde n. *Φορσαίτ*. cuius vestigia satis clara col. I. lin. 21. supersunt: ex hoc autem nom. foeminae, praemisso art. foem. **†** (ἡ) qui etiam ut *τε* & *τα* effertur; hinc in charta promiscue *Τεφορσαίτ* & *Ταφορσαίτ*. terminatur hoc nom. in *αίτ*, lit. τ aut una serie praecedentibus adiuncta, aut separatim supra lineam scripta, exceptis duobus locis col. X. lin. 14. XI. lin. 30. ubi claris literis indicatur flexio sec. cas. *Ταφορσαίτος*, ita ut absque ullo dubitationis scrupulo lectio *Ταφορσαίτος* ubique in textum recipi potuerit; nam in charta nostra hoc nom. ut multa alia, in fine abruptitur, partim ob spatii angustiam, partim brevitatis causa.

Ibid. lin. 6. Ονωφελς Απναχως. Supersunt adhuc vestigia vocis, quae nomen patris sequebatur, ex quibus autem nihil colligitur.

Ibid. lin. 7. Μωσις Σα Primum nomen clare legitur. nominis *Σανενως*, quod aliquoties occurrit, ut col. II. lin. 9. VIII. lin. 22. cernuntur vestigia: hocce nomen sequuntur literae pene deletae, quae nomen matris constituunt; quodnam autem fuerit, nescio.

Ibid. lin. 8. Περτας, δουλως Κρημωνος, Ιερως. Literae huius lineae satis bene conservatae sunt: vox *Ιερως* quoque, ut in specimine cernitur, plene & clare scripta est, ita ut lectio loci

loci omni dubitatione careat. Alium sacerdotis Aegyptii servum exhibet quoque, ni fallor, lin. 13.

Ibid. lin. 11. Τουανις Ηρακλεου, μητρος Θαναπναχεως. Primum nomen satis obscurum est, nam mediae literae *να* fere deletae sunt, qui autem literis huius monumenti paulo adsuetus est earum vestigia facile videbit; nomen Τουανις clare scriptum servavit col.IV. lin.31. reliqua autem clare leguntur. In seq. lin. relicta sunt quarundam literarum vestigia, inter quas solae literae *ης*, quas & in textu notavi, apertae sunt.

Ibid. lin. 13. Πανσις, δουλος Αρπακσεως, ιε. In nomine heri clare dignoscitur solita illa Aegyptt. partic. **ερ**, quae in multis nominibus praesertim ab initio ut *αρ* a Graecis effertur, hinc Αργουφισ, Αερυπεις, Αρπακσεως (quod ultimum in charta nostra aliquoties occurrit). Ultimae literae *ιε*, quae clarae sunt, quasque in siglis exhibui, parvulam notam comp. sibi adnexam habent; nullus fere dubito, quin vox *ιερεως* in hisce literis lateat, quam suspicionem quoque in versione indicavi. conferatur lin. 8. quae huius lineae lectionem aperte indigitat.

Ibid. lin. 14. Περωτα, μηξος Τα . . . Primi nominis reliquiae adsunt, ex quibus autem nihil concluditur. nom. Περωτα, quod haud dubie nom. patris est, difficulter agnoscitur; nomen matris autem, cuius duae primae literae clarae sunt, sine dubio fuit Τανυκλαια, quaedam enim literae, quae adhuc in fine cernuntur, hanc suspicionem confirmant.

Ibid. lin. 15. Ορσα υτι . . . Locus ita restituendus est: Ορσαγουφισ, δουλος Πλουτιωγος. vestigia enim, quae restant, hanc lectionem aperte indicant.

Ibid. lin. 16. Αρπαλος Ταφορσαϊτ. Excidit haud dubie nomen patris: in sequentibus quoque huius col. lineis charta male conservata est, multaue nomina penitus deleta, quae vero clara sunt & certa in textu notavi.

Ibid. lin. 17. Αννης Σανενεως, ονηλατης. Ultimae vocis tres priores literae cum nota comp. eo modo, quo in siglis exhibentur, scriptae sunt; quam quoque scribendi rationem ubique servatam deprehen-

deprehendimus , excepta col. VIII. lin. 27. cuius datum est specimen , ubi plene & clare scribitur ; quare de lectione loci nemo sollicitus esse debet .

Ibid. lin. 18. Διδυμος Διονος . Primi nominis vestigia aperta sunt : sequitur , ni fallor , vox δουλος . ultimum nomen clare legitur .

Ibid. lin. 21. Πρωτα , λαχανοπωλης . Ex literarum vestigiis , quae nomen patris praecedunt , nihil colligitur . In siglis exhibetur ratio compend. qua v. λαχανοπωλης scribitur , cuius lectionem certam & indubitatam reddit col. IX. lin. 16. , ubi plenius quam in ceteris locis scripta est .

Ibid. lin. 26. Ευδαιμων , απατωρ , μητρος Ταορσανουφιος . Linea haec cum seq. difficulter legitur , plurimae enim literae iniuria temporis & vetustate monumenti fere evanuerunt ; cernuntur tamen leviores literarum ductus , ex quibus is , qui in lectione chartae paulo versatus est , textum , quem dedimus , facile eruet . flexio Ταορσανουφιος plene scripta est , alias semper Ταορσανουφως . n. Σαραπαμμων , quod exhibet lin. seq. occurrit quoque col. X. lin. 23 .

Ibid. lin. 30. Απναχης ουλου . Primum nomen haud obscurum est , clarae sunt quoque in fine literae ουλου una cum reliquiis lit. ς , quae praecessit ; quare etiam v. δουλου , quae haud dubie nomini patris adiuncta fuit , in versione reddidi . Cernitur in lin. seq. v. δουλος una cum quibusdam literis in fine , ex quibus autem nihil colligo .

Col. III. lin. 7. Πανειτης Πτολεμ . Accedimus iam ad columnam III. praecedentibus melius conservatam . primum huius lin. nomen in charta nostra frequens est & clare legitur ; secundum autem compend. modo , quem in siglis exhibui , scriptum est : suspicor quidem legendum esse Πτολεμαϊος , quem admodum plene scriptum exhibetur col. XII. lin. 18. sec. cas. a Πτολεμαϊς , quod col. V. lin. 6. occurrit ; similem flexionemprehendimus col. X. lin. 9. in n. Ειρηναϊος ab Ειρηναϊς .

Ibid. lin. 9. Αρπακρας , απατωρ ησιτος . Forma primi nominis frequenter in hac charta occurrit , ut Αρμωνας , col. VI. lin. 25. Βαυθλας , col. VIII. lin. 31. Ζηϊλας , col. IX. lin. 3.

Λεοντας, col. V. lin. 27. Μιῦπας aut Μισπας (nam lectio dubia est) col. XI. lin. 19. Πεσουας, col. XI. lin. 28. Πεφτας, quod obvium est. Σιλουεας, col. VIII. lin. 13. Σουχας, col. XI. lin. 5. Χαοφνας, col. IV. lin. 29. quorum genit. in *a* definit, ut Αιλουεα, col. VI. lin. 27. Αρπακεα, col. IV. lin. 24. Ευπορεα, col. V. lin. 27. & Πεφτα. Solita Graeco-Aegyptiorum forma, quae deinde Alexandria Constantinopolin transit, unde in recentioribus scriptoribus Graecis, praesertim histor. Byzant. frequentia sunt Γρεγοεας, Λεονας & multa alia. Simili modo formatum est π. Σακας, cognomen Ammonii, philosophi Alexandrini, Origenis atque Plotini praeceptoris, conf. Theodoret, serm. VI. pag. 573. & Suid. v. Σακκας. Ante hoc nomen nullum eiusdem formae mihi cognitum est, nisi forte ex coniectura Casauboni in seq. loco Athen. Deipnos. lib. XIII. pag. 610. lateat. Καὶ εἰ μὲν τις σου πυθεται, τινες ἦσαν οἱ εἰς τὸν δούριον ἰωπὸν ἐγκατακλεισθέντες, ἐνός καὶ δευτέρου ἰσῶς ἐκείνου ὀνόμα, καὶ οὐδὲ ταῦτα ἐκ τῶν Στῆσιχοροῦ (σχολῆ γὰρ) ἀλλὰ ἐκ τῆς Ἀκατοῦ Ἀργίου Ἰλιοπερσίδος, οὗτος γὰρ παμπόλλους τινὰς κατέλεξεν. Quem summus Casaubonus in animadd. pag. 885. ita restituit: ἀλλὰ ἐκ τῆς Σακαδα, τοῦ Ἀργίου, Ἰλιοπερσίδος. Sacadae Argivi, ποιηταὶ lyrici, meminit Plutarch. de Musica: Γεγονε Σακαδας, Ἀργιος, ποιητῆς μελῶν τε καὶ ἐλεγείων μεμελοποιοιμένων. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ποιητῆς ἀγαθὸς, καὶ τὰ Πυθία τελεῖ νενικηκῶς ἀναγεγραπῆαι. Probabile autem videtur, eandem inde a Ptolemaeorum tempore a Graeco-Aegyptiis usurpatam esse. Subiungam denique locum ex Palladii hist. Lausiaca in vita Pauli simpl. p. 72. ed. Meurf. ex qua haec Graeco-Aegyptiorum flectendi ratio clarius patebit, sunt nempe verba D. Antonii ad Paulum: Θεὸς οὖν, φησὶν ὁ Ἀντώνιος, τῷ γέροντι, τὴν ἄρτιον· καὶ ὑπῆκουσεν. Φέρει ἄρτους ὁ Ἀντώνιος, καὶ ἐπιτίθει τὴν ἄρτιον παξάματας τεσσαρὰς, ἐχόντας ὡς ἀπὸ ἐξ οὐγκίων, καὶ εαυτῷ μὲν ἐβρέξεν ἓνα (ξῆρον γὰρ ἦσαν) ἐκάνῳ δὲ ἄρτιον. — Φαγὼν οὖν ὁ μέγας Ἀντώνιος τὸν παξάμαν τὸν ἓνα, ἄλλον οὐκ ἔφατο· ὁ δὲ γέρον, σχολαιοτέρῳ ἐσθίων, ἐπὶ εἶχεν τοῦ παξάμιδιου, οὐ κῆρατο, ἐξεδέξατο οὖν ὁ Ἀντώνιος εἰς οὐ τελεση, καὶ λέγει αὐτῷ· φαγε, παπία, καὶ ἄλλον παξάμαν. Vox Alexand. Παξάμας (cum circumfl. in ult.) idem est ac ἄρτος vel potius διπυρρος ἄρτος, panis

panis biscoctus, vid. Cangii Glos. h. v. sec. cas. Παζαμα (etiam cum circumfl. in ult.) occurrit in Nicephori presbyt. vit. D. Andreae Sali : ημισυ παζαμα ησθιεν ολην την νυκτα. quartum cas. παζαμαν exhibet loc. Palladii nuper allatus. prim. cas. in pl. παζαμαδες & παζαματες. quart. παζαμαδας & παζαματας, unde diminut. παζαμαδιον & παζαματιον. In sequentibus excidit haud dubie nomen heri, nam ita scriptum fuisse videtur: Αρπακας, απατωρ, δούλος Παπιστος.

Ibid. lin. 10. Παπισ Ευδαιμονος, λερδης, Ipsa nomina clara sunt; ultima autem vox exotica est & nova, de cuius literis dubitari nequit; occurrit enim clarius scripta col. VII. lin. ult. cuius exhibetur specimen. v. λερδης videtur esse nomen conditionis, cuius autem originem & significatum ignoro.

Ibid. lin. 11. Παριβαυς Ζωϊλου Ηρακλιδα. Primum nomen occurrit col. IV. lin. 14. clarius autem hoc loci legitur, in quo & art. Aegypt. agnoscitur. η. Ηρακλιδα aut gentile est, aut nomen avi, posterius equidem praeferrem; flectitur ut Ευτυχης, Ευτυχα (col. VI. lin. 29.) ex dialecto Graeco-Aegyptia.

Ibid. lin. 14. Ηραδης Ευδαιμονος, διακ. Primum nomen clarum est, secundi quoque restant vestigia haud obscura. Ante ultimas literas ακ. cernuntur reliquiae litt. δι, eodem modo scriptae, quo col. IV. lin. 15. quasque inter sigla chartae retulimus: suspicor autem utroque in loco primas literas v. διακων, de qua infra ad col. VII. lin. 16. agitur, brevitatis causa notatas esse.

Ibid. lin. 15. Αμασις, απατωρ, φ. υ. τ. In ultima voce, quae haud dubie nomen conditionis est, latere arbitror aut φρεατωρυχος aut φρεορυκτης, puteorum fossor. eiusmodi enim lectionis vestigia adsunt haud obscura.

Ibid. lin. 16. Ευδαιμων, βουκολος. Rationem compend. qua scripta est v. βουκολος, in siglis exhibuimus; de ipsa autem voce, ut ibi monstravimus, nullum est dubium.

Ibid. lin. 18. Παυιτης, απατωρ, Θαισωτος. Clare legitur haec linea, etiam terminatio nom. matris, cui art. Aegypt. praefigitur, plene scripta est; flectitur Θαισως, ωτος (cum circumfl. in penult.) quod novum est, atque ad dialectum Graeco-Aegyptiam referri debet.

Ibid. lin. 22. Πρωτας Αυρηλιου . Nullum est dubium , quin & hic Αυρηλιου legendum sit , clare enim leguntur postremae literae ηλιου cum primis Αυ. sola lit. ρ fere deleta . η. Αυρηλιος tempora Romanorum haud obscure indicat , apud quos secundo praesertim ac tertio saec. aer. chr. frequentissimum fuit , quare etiam in inscriptionibus eorum temporum ubique deprehenditur ; pluries occurrit in inscriptt. Graecis biblioth. Vaticanae , quarum unam male conservatam hic restituiam : Μ. Αυρηλιος Μακεδων βετερανος ενθαδε κατε μνηαν λε μοι την . . ητελεσ. υιο . . στορειης χαιεν Αυρηλιος Μετροδωρος και Αυρηλιος Ατταλος . Sine dubio ita legenda est : Μ. Αυρηλιος Μακεδων βετερανος ενθαδε κατα· μνηαν δε μοι τηνδε απετελεσαν υιοι ιστορειης χαιεν Αυρ. & sic porro . ιστορειης χαιεν idem valet ac obvium illud μνηας χαιεν . Literarum formae indicant sec. aut tertio saec. eam exaratam esse .

Ibid. lin. 23. Πανατης Κεγωνιος . Primum nomen clarioribus literis legitur , ita ut de eodem dubitari nequeat : nomen patris lectu difficile est , clara autem eiusdem supersunt vestigia .

Ibid. lin. 24. Τουρβων , απατωρ , Απολλωνουτ . De primo nomine paulo incertus sum , sitne Τουρκων an Τουρβων , nam β & κ interdum vix dignoscuntur ; interea ex col. XII. lin. 29. , ubi clarius scriptum est , lectio recepta praeferenda videtur ; quam & Epiphanius confirmat opp. tom. I. pag. 623. ed. Petav. , a quo Aegyptius eiusdem nominis affertur , scribitur autem Τυρβων . De nomine matris Απολλωνουτος (cum circumfl. in penult.) non dubitandum est ; saepius enim in hac charta occurrunt nomina foeminarum in hunc modum flexa , ut Ηεακλουτος , Κεγωνουτος Θεοδουτος ab Ηεακλους , Κεγωνους , Θεοδους . Eiusdem formae Graeco-Aegyptiae est nom. mulieris Μαρθους apud Epiphanium loc. laud. pag. 41. Hic , ut in nonnullis locis , literae μητ i. e. μητερος ob spatii angustiam omittuntur .

Ibid. lin. 25. Ηεφδης , απατωρ ουτ . Nomen matris , ut ex quibusdam vestigiis patet , sine dubio fuit Ηεακλουτ . five Ηεακλουτος , quod in charta nostra haud rarum est ; quum tamen peregrina haec flexio nunquam plene scripta sit , sed tantum lit. τ , quae in fine supra lin. ponitur , indicata , eam e textu omittendam esse duxi .

Ibid.

Ibid. lin. 26. Ηρακλειδης Τυρανον , κουρευς . Optime conservata atque clare scripta est haec linea . Nom. patris inter Graeco-Aegyptios satis obvium est : v. κουρευς plene scripta est , quemadmodum & col. IX. lin. 5. cuius exhibetur specimen .

Ibid. lin. 27. Απολλων ψενα . υτου . Nomen patris haud dubie est ψενααυτου aut ψεναευτου a ψεναευτης , quod & col. XII. lin. 27. cuius specimen in siglis exhibuimus , iterari videtur ; de vera tamen huius nominis lectione , locis , in quibus occurrit , male conservatis , incertus sum . Lin. seq. integra est & optime conservata .

Ibid. lin. 29. Τουφισ φικ . . . Aut Τουφισ φιβ . . . In sec. nomine restat , ut in specimine cernitur , superior pars ultimarum literarum , quid autem olim scriptum fuerit , nescio ; iteratur haud dubie col. IX. lin. 12. ubi quatuor primae literae conservatae sunt . primum nom. in charta nostra non rarum est , ex quo factum videtur Πετουφισ cum art. Aegypt. , quod solum fr. XXII. servavit ; primam autem nominis originem ignoro .

Ibid. lin. 30. Λακεης Ανδρομαχου . Primum nomen sola haec lin. exhibet , de quo non dubitandum est , nam lectio clara est & literae bene conservatae .

Ibid. lin. 31. Μωρης , απατωρ , Σαραπ . . . Hic & in seq. lin. omnia clara sunt , excepto nomine matris , cuius , ob brevitate , quemadmodum & nominis Σαραπιων , quinque priores literae cum nota compend. scribuntur ; huius autem nominis formam sola servavit col. IX. lin. 28. ubi legitur : Λασις , απατωρ , μητες Σαραπιω . τ . restantibus adhuc vestigiis lit. υ , quae hic excidit , ita ut Σαραπιους , Σαραπιουτος , eodem modo , quo Απολλωνους , Θεοδους , Ηρακλους &c. (cum accentu circumfl. in ult.) formatum sit , more Graeco-Aegyptio , quem supra animadvertimus . Alias inter Graecos in usu fuit n. Σεραπιας , quod exhibet Graeca inscriptio , edita in Thes. inscript. Muratorii tom. II. p. 1744. n. 5. at perquam vitiose ; huius inscriptionis , quam bene restituit cl. Abb. Raponius , primum distichon adferam , ceteris , quae mutila sunt & male conservata , eruditioni & sagacitati futuri editoris relictis :

Τικτε ΤΥΧΗ ΣΕΙΣΙΡΕΝ δε Σεραπιακος ταχυποτμος
αμφω θηλυτερην παιδα Σεραπιαδα.

Legit cl. Abbas :

Τικτε ΤΥΧΗ , σπειρεν δε Σεραπιακος (ταχυποτμοι
αμφω) θηλυτερην . π . Σ .

*Peperit Tyche , genuit autem Serapiacus (ambo praematura
morte defuncti) me filiam Serapiadem .*

Haud rarum est in inscriptionibus v. σπειρεν de patre , quem-
admodum τικτειν de matre . Ταχυποτμοι αμφω in parenthesi
egregie emendatum est , nam ex sequentibus patet , monu-
mentum sepulchrale , parentibus iam defunctis , à patrono Se-
rapiadi , quae sexto aetatis anno e vita decessit , erectum
esse .

Magna etiam auctoritas ex hoc monumento concilia-
tur emendationi cl. Zoëgae , qua in Hippocratis epid. 2. 2.
pro Σεραπισ nomen mulieris Σεραπιας legendum esse autumat
in addendis ad Num. Aegyptt. imp. pag. 399. Notandum est,
in charta nostra ubique exhiberi Σεραπιων , quemadmodum
& in Plutarcho , aliisque auctoribus Graecis Σεραπισ , etiam
in inscriptt. (ut in notis. illa inscriptt. Vatic. Σεραπιδι και τοις
συνναοις θεοις Στατιος Κοδρατος , ο κρατιστος νεωκορος , εκ μεγαλων
κινδυνων πολλακις σωθεις , ευχαριστων ανεθηκα) . In aliis Σεραπισ ,
Σεραπιων & Σεραπιας . in nominibus autem Aegyptiae originis
vocales , praesertim α & ε , ut saepius etiam in charta nostra
animadvertimus , arbitrario modo a Graecis efferuntur (nam
antiqua lingua Aegyptia , ut ex claris indiciis patet , sine vo-
calibus scribebatur) quare ultra scribendi ratio verior sit ,
dictu difficile est .

Ibid. lin. 33. Νιλος Πελαυθ Σεραπιωνος . αιωνιδ . . Nom. Πε-
λαυθ haud dubie est nomen patris , nam lit. θ in fine supra
lin. posita sec. cas. Πελαυθος indicare videtur : simili modo
scriptum est nom. mulieris Κολλαυθ col. xi. lin. 18. , ubi etiam
Κολλαυθος legendum esse videtur ; has autem terminationes ,
quum non plane certus sim , in textum recipere nolui ; Sarapion
est adeo avus Nili . Nomen , quod in fine additur , legi nequit ,
plerisque literis fere deletis ; apparent tamen vestigia n. Μαιωνιδ.
forfan

forſan Μαιονιδου (nam lit. δ in fine ſupra lin. poſita indicat terminat. δος & δου , ut in ſiglis monſtravimus) quod adeo nom. gentile eſſet , a Μαιονιδης .

Col. IV. lin. 1. Ηρακλης Ορσανουφως . Lectio huius lineae quemadmodum & ſeqq. clariffima eſt . Nomen patris Ορσανουφως frequenter in hac charta occurrit ,prehenditur quoque in Evagrii hiſtor. Eccleſ. lib. IV. c. 33. n. Βαρσανουφιος , literis βα (quod & in aliis nominibus accidit) vim lit. ο habentibus , quibus haud dubie pronuntiatio Aegyptia exprimitur .

Ibid. lin. 2. Πασις Πασις , μητες Τανευτ . In nom. matris lit. τ in fine ſupra lin. poſita flex. Τανευτς indicat ; ſic & Ταευτς col. X. lin. 10. plene ſcribitur . ſuſpicor n. Ταευς aut Ταευτ idem eſſe ac Τανευτ , factum ſecundum formationem n. Θαναπναχης , in quo ob concurſum duarum vocalium lit. ν inſertam eſſe ſupra animadvertimus , hic enim art. † ut τα effertur .

Ibid. lin. 3. Ηρακλης Αμβησεως . Clara & optime conſervata eſt haec linea , in qua nom. patris eſt Αμβησις , quod ſolo hoc loco exhibetur .

Ibid. lin. 4. Σαραπων Χορτοφαγου . Nomen patris , quod lin. ſeq. & lin. 10. exhibetur , ubique clare legitur .

Ibid. lin. 6. Πακηκκίς Κεθωνος . De primo nomine non dubitandum eſt , nam clare ſcriptum eſt ; clarius tamen col. XII. lin. 21. exhibetur , in quo etiam artic. Aegypt. facile agnoſcitur .

Ibid. lin. 7. Πωλις Πεννι . Primum nom. in charta noſtra aliquoties occurrit , ut col. VI. lin. 19. ex quo factum eſt Πωλιων , (quod frequens eſt) eodem modo , quo ex Σαραπις Σαραπων , ex Κεθις Κεθωνων . ſupra nom. patris lit. τ in fine , quae ſec. caſ. Πεννις indicaret , negligentia ſcribae omiſſa eſſe videtur ; nam ſcribitur Πενις & Πεννις , quorum prius col. XII. lin. 1. exhibetur , poſterius col. XIII. lin. 14.

Ibid. lin. 9. Νεανων , απατωρ , Ορσις . Nomen matris plene ſcribitur , atque Ορσις , Ορσις flexitur , videtur autem eiſdem originis eſſe ac n. Ορσευς , quod aliquoties exhibetur . n. Ορσις nullibi alias , ſi recte memini , in charta occurrit .

Ibid. lin. 11. Σαραπων Ηραδου , ραβδαιστ . . Satis clara eſt lectio huius lineae , nullumque admittit dubium , magnam vero

vero difficultatem faciunt literae vocis, quae in fine additur, & sine dubio nomen conditionis est, cuius quoque specimen exhibuimus: occurrunt eadem literae mox lin. sequenti & fragm. VIII. in quo autem solae litt. βδιστ. cum dimid. lit. η in fine, clare cernuntur, praecedentium ρα obscuris restantibus vestigiis. Ex fragm. patet legendum esse ραβδιστης, quae vox autem nullam auctoritatem habet, nullisque, quod sciam, exemplis probari potest, de qua adeo nihil affirmare possum; suspicor autem eam pro ραβδιστης (a ραβδιζω, *virgis caedo*) scriptam esse, atque de eo, cui a magistratu suppliciorum executio mandata fuit, hic usurpari, ita ut ραβδιστης apud Graeco-Aegyptios idem fuerit ac Romanorum carnifex. Quum haec suspicio sola vocis etymologia fundata sit, nihilque certi definire queam, vocem e versione omisi.

Ibid. lin. 13. Πρωτας Πωλειως, λερδης. Nomen patris est Πωλις, quod lin. 7. habuimus. iteratur v. λερδης, quam supra vidimus col. III. lin. 10. hic autem clarior est, quemadmodum & col. VII. lin. ult. de qua infra agitur.

Ibid. lin. 14. Πααβαυς Μαλανα. In primo nomine paulo obscuriores sunt mediae litt. βα, inclarescunt autem, collatis ceteris locis (ut col. III. lin. 11.) in quibus idem nomen occurrit. In fine satis clare legitur Μαλανα, suspicabar quidem legendum esse Μαλανος, quemadmodum col. VI. lin. 4. a n. Μαλας quod claris literis exhibet col. VIII. lin. 21. iam autem video n. Μαλανα more Graeco-Aegyptio, quem iam saepius animadvertimus, flecti a Μαλανας (cum circumfl. in ult.).

Ibid. lin. 15. Πρωτας Τουρβωνος, διακ. . . Nomen patris plene scriptum est, excidit tantum pars lit. τ, quae tamen ex reliquiis facile agnoscitur. Notantur in fine eadem litt. διακ. quas iam col. III. lin. 14. observavimus; & hic primas litt. v. διακων, quam col. VII. plene scriptam deprehendimus, notatas esse arbitror, nulla autem hisce literis addita est nota compend.

Ibid. lin. 17. Κεθων Πρωτα, Σαεαπ. . . Postremae literae Σαεαπ initium nominis matris constituunt; patet autem ex iis, quae ad col. III. lin. 31. monuimus, legendum esse Σαεαπουτος a Σαεαπούς.

Ibid.

Ibid. lin. 20. Πατερμουθ Σισουχου . Nomen patris Σισουχος . quod clare legitur , sola haec lin. exhibet .

Ibid. lin. 22. Τουτουης , απατωρ , μηξος Νεμεσουτ . Primum nom. etiam col.V. lin.20. VII. lin. ult. clare scriptum occurrit : notandum est , multa nomina Aegyptia in hac charta syllaba Τυ incipere , ut Τουφης , Τουανης , Τουους & alia . Nom. matris est Νεμεσους , ουτος .

Ibid. lin. 23. Ισιδωρης Σαραπιων . Suspicaretur quis falsum esse textum , & scribendum Σαραπιωνος , ita ut Σαραπιων sit nomen patris ; linea autem clare scripta est , nec de lectione dubitari potest ; haud raro etiam in hac charta iunguntur duo nomina unius eiusdemque hominis , ut Ηερν Ερμη col.VII. lin.7. Ηεακλης Πατκομις col.VII. lin.29. , Ηεακλης Ισκεις col.VIII. lin.15. Καλλης Ανισωλις col. VIII. lin.28.

Ibid. lin. 24. Πλουσαμμων Αρπακα . Primum nomen obvium est , exstiterunt enim varii in Aegypto eiusdem nominis episcopi ; nomen per se est Λουσαμμων , cui praefigitur art. π . Nomen patris est Αρπακας , quod & col. III. lin. 9. exhibetur , unde Αρπακα , quemadmodum Πεφτας , Πεφτα , ut saepius iam notatum est : In n. Αρπακας sunt duo praefixa , art. π & partic. ερ , quemadmodum & in n. Αρπακσις .

Ibid. lin. 26. Πανειτης Αννητος . Nomen patris est Αννης , quod in Aegypto satis obvium est ; haud raro quoque in charta nostra exhibetur , ut col. II. lin. 17. , X. lin. 28. flectitur ut Ισαλης , ητος . col. VI. lin. 21. 22. Πανειτης , ητος col. III. lin. 23. col. XII. lin. 32. Βελλης , ητος . col. VII. lin. 26. fragm. IV. lin. 3.

Ibid. lin. 28. Σαραπιων , απατωρ , μηξος Ηεακλουτ . Scribendum est Ηεακλουτος , quemadmodum supra Νεμεσουτος . Lin. 29. 30. quae sequuntur clarae sunt ; in lin. 30. verba : μηξος της αυτης . eodem modo scripta sunt , quo col. I. lin. 6. cuius datum est specimen .

Ibid. lin. 31. Τουανης Ισαλη . Linea haec cum seq. satis clare legitur ; offendit tamen terminatio n. Ισαλη , quae eadem esset ac nominis Ερμη col. VII. l. 7. malle equidem Ισαλητος ita ut Ισαλης sit nomen patris , eiusmodi autem terminationis nullum vestigium deprehenditur : existimandum est , literam τ , quae fini nominis

superfieri debebat, nimia scribae festinatione omissam esse, nam n. Ισαλης col. VI. lin. 21. quod Ισαλητος lin. 22. flectitur, clare scriptum est.

Ibid. lin. 34. Απναχης, απατωρ, Δημητει. Nominis matris tres priores syllabae perspicue leguntur, ultima autem per notam comp. quae in siglis exhibetur, indicata est: hanc syllabam ex literis ος constare, docet col. XI. lin. ult. ubi scribitur: Παννιαλις Ορσανουφι. literis ος (nam Ορσανουφισ, ιος flectitur) eadem not. comp. expressis. scribendum est adeo hoc loco Δημητειος, voce μητες ob spatii angustiam, ut in multis aliis locis, omissa; flectitur enim Δημητεις, ut Πτολεμαϊς col. V. lin. 6. sec. cas. Πτολεμαϊος col. XII. lin. 18. Ειρηναϊς, ιος col. X. lin. 9. Ηραις, ιος *ibid.* lin. 31.

Col. V. lin. 1. Πανουφισ Απναχεως, μητες Ταοννωφρεως, ποιμ. N. Πανουφισ (*agathodaemonis cultor*) quemadmodum & Τανουφισ. Ορσανουφισ & Ταορσανουφισ, quae omnia charta nostra exhibet, Aegyptia sunt; eorum autem radix, ut videtur, est ΠΟΥϚ (*αγαθος*) praefixis artt. Π aut Ϛ, qui, ut ex hoc quoque monumento patet, in multis nominibus Aegyptiis deprehenduntur. Hic Aegyptiorum mos articulos sive adspiraciones Ϛ Π Ϝ Ϛ vocibus praefigendi magnum lumen non solum in linguas gentium, quae primam culturam Aegyptiis debent, diffundit, sed & monumenta Graeco-Aegyptia novo lumine illustrat; huius rei exemplum ex sequenti inscriptione monumenti Quiriniani adferam:

ΠΟΥϚ ΘΗΚΙϚ Ϛ ΙΘ ΕΛ ΜΕΓΙΣΤΗϚ ΦΛΡΟΣ
ΑΝΕΘΗΚΕ

Possidet illustris. Angelus Quirini, senator Venetus, lapidem ex basalte, & quidem operis anaglyphi cum inscriptione Graeco-Aegyptia, quam modo exhibuimus: forma huius lapidis est quadrata, cuius media pars florum atque fructuum ornatus exhibet, inter quos autem duo vasa, ex quibus aquae profiliunt, pri-

primum locum occupant. mediam quadram, quae hosce ornatus in se inclusos continet, circumdat canalis satis amplus & profundus, adeoque aptus ad recipiendum fluidum quoddam, quod autem ope orificii, ex ipsa quadra prostantis, in terram effundi videtur: iacet in medio orificii rana, elementi humidi symbolum. Indicant haec omnia, quod eiusmodi ara sive mensa sacris solemnibus, nobis ceteroquin incognitis, dicata fuerit, quae autem ex indole theologiae Aegyptiae effusionem sive distributionem aquae Niliacae fuisse, haud improbabile est; eiusmodi instrumentum voce, quae in inscriptione huius monumenti ordine quinta est, nempe *φαρσος*, commode exprimi potuit, cuius vocis, ex lingua Copt. deductae, significatus hic esset: *instrumentum effusorium sive fons effusionis* (*ερ* origo, fons. *ϣου* effundere, effusio. & art. *ϕ*). Esset adeo vox *φαρσος* in inscriptione Graeca servata, quoniam in Graecorum lingua, quemadmodum & ceterarum gentium, a quibus eiusmodi ritus non observabatur, dictio aequivalens deerat. character $\overline{\text{ϣ}}$, aliquantum similis Aegyptiorum literae adspirat. *ϣ*, voci *φαρσος* praefigitur, ad exprimendum sonum genuinum, pronuntiationis Aegyptiae, quae literis Graecis reddi non poterat; unde etiam in lingua Copt. tot literas deprehendimus, quae otiosae esse videntur, inter quas litera *ϣ*, ut harum rerum peritis cognitum est, saepissime occurrit. Prima inscriptionis vox videtur esse nomen proprium cuiusdam Aegyptii, quod literis Graecis ita exprimendum est: *φθωϣθη* sive *φαθωϣθη*. (eiusdem terminationis ac nom. *Εγμν* in charta Borgiana col. VII. 17.) nam primus character $\overline{\text{ϣ}}$ simillimus est lit. Copt. *ϣ*, qua Graeco-Aegyptii literam *φ* saepius exprimunt, ita quidem ut hisce duabus literis promiscue utantur: huius promiscui usus in palaeographia Graeco-Aegyptia, de quo antea, quod quidem sciamus, nemini certo constare potuit, charta Borgiana multa & insignia exempla exhibet; sic enim litera *φ* in nom. *Ορσανουφης* permutatur cum *ϣ* Aegypt. ut litera eidem aequivalenti, col. v. lin. 8. 17. 33. VI. l. 20. nom. *Ονωφεις* scribitur cum *ϣ* col. IV. lin. 29. quemadmodum & nom. *Χορτοφαγος* col. IV. lin. 4. & alia;

hinc in alphabeto chartae Borg. duae hae literae earumque variae formae, tanquam literae unius eiusdemque valoris, iuxta se positae exhibentur; ita ut de lectione nominis $\Phi\Theta\omega\ddot{\upsilon}\Theta\eta$, graece $\Phi\alpha\Theta\omega\ddot{\upsilon}\Theta\eta$ pronunciati, nullum sit dubium. Satis nota est vis significantior art. π vel Φ , unde $\Phi\alpha\Theta\omega\ddot{\upsilon}\Theta\eta$ (ο του $\Theta\omega\ddot{\upsilon}\Theta$) *Mercurii Aegyptii servus* five *sacerdos*. quemadmodum $\Phi\alpha\rho\alpha\omega$ (ο του βασιλεως) *regis filius* aut *successor*. $\text{Πα}\rho\eta\eta\upsilon\tau\iota\omicron\varsigma$ (ο του $\Theta\epsilon\upsilon\omicron\upsilon$) *servus Dei*. $\text{Πα}\mu\omicron\upsilon\tau\iota\varsigma$ (chart. Borg. col. VII. lin. 28.) *constantiae servus*. $\text{Πα}\mu\omicron\upsilon\tau\iota\varsigma$ (ibid. col. XII. lin. 7.) *mortis servus*. $\text{Πε}\tau\epsilon\sigma\omicron\upsilon\chi$ (ibid. col. V. lin. 24.) *iustitiae servus*. eadem artic. vis animadvertitur quoque in nominibus mulierum, ut $\text{Τα}\nu\omicron\upsilon\Phi\iota\varsigma$ (ibid. col. XII. lin. 3.) *agathodaemonis serva*. quemadmodum $\text{Παν}\omicron\upsilon\Phi\iota\varsigma$, *agathod. servus*. $\text{Τε}\Phi\omicron\rho\sigma\alpha\iota\tau$ (in charta Borg. frequentissimum, η του $\Phi\omicron\rho\sigma\alpha\iota\tau\omicron\varsigma$) *Phorjaitis filia*. $\text{Τα}\omicron\eta\eta\omega\Phi\epsilon\iota\varsigma$ (etiam frequens) haud dubie a $\text{Π}\omicron\upsilon\Phi\eta\tau\iota$ (το συμφερον) cum artt. $\omicron\upsilon\tau$ & Τ , ut sit η του $\sigma\omicron\mu\Phi\epsilon\rho\eta\tau\omicron\varsigma$, *utilitatis serva*. Reliqua in hac inscriptione clara sunt, quae adeo ita scribenda & vertenda est:

$\Phi\Theta\omega\ddot{\upsilon}\Theta\eta$ $\text{Ι}\sigma\iota\delta\iota$, $\Theta\epsilon\alpha$ $\mu\epsilon\gamma\iota\sigma\tau\eta$, $\text{Φ}\alpha\rho\sigma\omicron\varsigma$ $\alpha\nu\epsilon\Theta\eta\kappa\epsilon$.

Phatboythe Isidi, deae maximae, mensam effusionis dedicavit.

Hanc explicationem anonymo cuidam docto, rerumque Aegyptiarum perito, debemus; fuit autem vir insigni doctrina conspicuus, qui, ut amplifs. Praesul Steph. Borgia nos monuit, characteres, vocibus $\Theta\omega\ddot{\upsilon}\Theta\eta$ & $\Phi\alpha\rho\sigma\omicron\varsigma$ praefixos, sculpturae ornamenta esse existimans, inscriptionem monumenti Quiriniani ita interpretatus est:

$\Theta\omega\ddot{\upsilon}\Theta\eta$, $\text{Ι}\sigma\iota\delta\iota$ $\Theta\epsilon\alpha$ $\mu\epsilon\gamma\iota\sigma\tau\eta$ $\Phi\alpha\rho\sigma\omicron\varsigma$ $\alpha\nu\epsilon\Theta\eta\kappa\epsilon$.

Mercurio, Isidi deae maximae Pharsus dedicavit.

(hanc aram, hoc monumentum).

Flectitur ergo $\Theta\omega\ddot{\upsilon}\Theta\eta\varsigma$, $\Theta\omicron\upsilon$, $\Theta\eta$, ut Ερμης , $\mu\omicron\upsilon$, $\mu\eta$, & $\Phi\alpha\rho\sigma\omicron\varsigma$ est nomen eius, qui hanc aram Mercurio & Isidi dicavit.

Quamvis haec interpretatio ob facilitatem primo adspectu arrideat; tamen, quominus eam amplectamur aut veram esse existimemus, sequentes rationes impediunt.

a) Duo

α) Duo characteres \sqcup & $\overline{\text{J}}$, qui, ut ipsa forma eiusque varietas indicant, ornatus esse nequeunt, sed vim suam habent, atque partem inscriptionis constituunt.

β) Inter haec duo nomina $\Theta\omega\ddot{\upsilon}\Theta\eta$ & $\text{I}\sigma\iota\delta\iota\ \Theta.\ \mu.$ quibus haec ara sive mensa sacrata fuit, desideratur copula, sine qua sensus ambiguus est & obscurus: hac autem difficultate, praesertim quum eiusmodi omissionis exemplum forte adfit, non multum insistimus.

γ) Insolitum quoque & alienum videtur, quod Thoyth, secundum systema Graeco-Aegyptium inferioris ordinis numen, primo loco ponatur; secundo autem Isis, Aegyptiorum dea maxima, cui etiam in hac inscriptione, tanquam superioris ordinis numini tit. $\Theta\epsilon\alpha\ \mu\epsilon\gamma\iota\sigma\tau\eta$ tribuitur.

δ) Satis cognitae sunt formae $\Theta\omega\ddot{\upsilon}\Theta$, $\Theta\omega\Theta$, $\Theta\epsilon\upsilon\Theta$, $\text{T}\alpha\alpha\upsilon\tau\omicron\varsigma$ ex Plutarcho, Clem. Alexand., Euseb., Suida, aliisque, quibus insuper addi potest fragm. VIII. chartae Borgianae, quod formam $\Theta\omega\ddot{\upsilon}\Theta$ clare exhibet: nova autem forma $\Theta\omega\ddot{\upsilon}\Theta\eta\varsigma$, $\omicron\upsilon$, $\Theta\eta$, quam huc interpres intulit, quaeque nullibi aliasprehenditur, maiorem auctoritatem, quam solum huius inscriptionis exemplum, desiderare videtur; nec enim Graecos nominibus barbaris, praesertim in χ & Θ desinentibus, terminationem $\eta\varsigma$ adiunxisse deprehendimus, sed $\omicron\varsigma$ vel $\iota\omicron\varsigma$, hinc ex $\text{Π}\epsilon\tau\epsilon\sigma\alpha\upsilon\chi$ fit $\text{Π}\epsilon\tau\epsilon\sigma\alpha\upsilon\chi\omicron\varsigma$, $\Sigma\iota\sigma\alpha\upsilon\chi$ $\Sigma\iota\sigma\alpha\upsilon\chi\omicron\varsigma$, $\text{Π}\alpha\tau\epsilon\rho\mu\omicron\upsilon\Theta$ $\text{Π}\alpha\tau\epsilon\rho\mu\omicron\upsilon\Theta\iota\omicron\varsigma$.

ε) Notum est aliquoties in eiusmodi inscriptionibus nomen rei, quae diis offertur aut dedicatur, omitti & subintelligi; inter alia huius rei exempla insignis est inscriptio Vatic. in nota ad col. III. lin. 31. citata. Maior tamen est numerus earum, in quibus res diis consecrata verbis exprimitur; inter multa huius rei exempla postremam partem inscriptionis supra laud. diligenter descriptam, hic proferemus:

$\text{I}\lambda\epsilon\omega\varsigma\ \sigma\omicron\iota\ \alpha\lambda\upsilon\pi\tau\iota.$

$\text{T}\omicron\upsilon\ \epsilon\upsilon\ \text{K}\alpha\gamma\omega\beta\omega\ \mu\epsilon\tau\alpha\ \tau\omicron\upsilon\ \text{P}\omega\mu\epsilon\ \dots\ \Delta\iota\omicron\sigma\kappa\omicron\epsilon\gamma\varsigma\ \text{N}\epsilon\omega\kappa\omicron\epsilon\gamma\varsigma\ \dots\dots$

$\tau\omicron\iota\varsigma\ \mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\omicron\iota\varsigma\ \lambda\iota\ \dots\ \alpha\upsilon\epsilon\Theta\eta\kappa\alpha.$

Quae haud dubie ita legenda est:

$\text{I}\lambda\epsilon\omega\varsigma\ \sigma\omicron\iota\ \alpha\lambda\upsilon\pi\tau\alpha.$

$\text{T}\omicron\upsilon\ \epsilon\upsilon\ \text{K}\alpha\gamma\omega\beta\omega\ \mu\epsilon\tau\alpha\ \tau\omicron\upsilon\ \text{P}\omega\mu\epsilon\lambda\iota\omicron\upsilon\ \Delta\iota\omicron\sigma\kappa\omicron\epsilon\gamma\varsigma,\ \text{N}\epsilon\omega\kappa\omicron\epsilon\gamma\varsigma,\ \Theta\epsilon\omicron\iota\varsigma\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\omicron\iota\varsigma\ \lambda\iota\Theta\omicron\upsilon\ \alpha\upsilon\epsilon\Theta\eta\kappa\alpha.$

(monu-

(monumentum enim, cui haec inscripta sunt, est λιθος sive στήλη, *columna*).

Haec sunt adeo dubia, quae eruditum anonymum aliam interpretandi viam ingredi suaserunt: sed revertamur iam ad nostrum propositum. In fine huius lineae adscriptae sunt tres litt. ποι eo modo, quo in siglis chartae exhibentur, cum nota comp. qua prima omiffae syllabae litera μ indicatur. Nescio, an alia vox, quam ποιμην, *opilio*, hoc loco legi possit, de cuius veritate ego quidem adeo persuasus sum, ut eam in versione reddiderim; nam aliquoties in charta nostra occurrit v. βουκολος nominibus adscripta, tanquam nomen conditionis, quae lectionem ποιμην hic & in sequentibus, in quibus eadem literae eodem modo scriptae saepius occurrunt, verosimillimam reddit.

Ibid. lin. 2. Πακλης αδελφος, μη. ποι. Ultimae vocis literae, quas in textu posui, ut ex specimine patet, clarae sunt, reliquae autem obscurae; hinc veram lectionem indagare non potui. ipsius quidem monumenti intuitu suspicaretur quis legendum esse μελοποιος, *vates lyricus*. verum haec lectio exiguam aut potius nullam veri speciem habet.

Ibid. lin. 5. Ηρακλης, απο.. Literae απο cum nota comp. in siglis chartae exhibentur; occurrunt mox lin. 20. quatuor literae αποδ. absque nota comp. ubi autem suspicor legendum esse αποδουλος, *quem serva genuit*, nam praecedit v. απατωρ. forsan & hic eodem modo legendum sit, quod definire nequeo: initio credidi latere in his literis nomen Απολλων (col. II. lin. 27.) aut Απολλωνιος, quod adeo esset nomen patris; hoc autem parum probabile est.

Ibid. lin. 6. Πτολεμαϊς Ηρακλεου. Primum nomen clare legitur, ex quo cas. sec. Πτολεμαϊος col. XII. lin. 18. occurrit, iuxta formam Ειρηναϊς, ἴος. ut supra iam monitum est.

Ibid. lin. 7. Κρονιων, απατωρ, Κρονουτ. Legendum est Κρονουτος a Κρονους. eiusmodi enim terminationem indicat lit. τ lineae superscripta.

Ibid. lin. 8. Καϕρης, απατωρ, μητρος Ταορσανουφ.. Monachi Aegyptii, cui nomen Καϕρης, qui imperante Valentiniano vixit, meminit Sozom. hist. eccles. lib. XI. c. 28. alioquin antiquum

nomen Aegyptium est. In fine leg. Ταορσανουφως, nulla autem adiuncta est not. comp.

Ibid. lin. 9. Ζυ. Πρωτας, απατωρ, μητρος Τα Primae literae Ζυ. scriptae sunt ut supra col. I. lin. 1. cuius specimen exhibuimus. matris nomen brevitatis causa abruptum est; credo autem, quod idem sit ac proxime praecedens Ταορσανουφως & leg. Ταορσανουφως.

Ibid. lin. 13. Αντλευς Πατα. υτιος, ποιμ. . . Media litera secundi nom. excidit; suspicor autem scriptum fuisse Παταρυτιος a Παταρυτις, habemus enim col. XII. lin. 28. η. Παταρυτος a Παταρυς. terminatio Παταρυτιος plene scripta est, ita tamen ut postremae litt. ος, non una serie cum praecedentibus cohaereant, sed supra lin. notatae sint. In fine lego ποιμην, quemadmodum in ceteris locis, ubi eadem literae occurrunt.

Ibid. lin. 14. Πα. . . λης αδελφος. In primo nom. supersunt vestigia trium aut quatuor literarum, ex quibus apparet scriptum fuisse nom. Πανγαλις, quod col. XI. lin. 7. & ult. exhibent; quum autem paulo incertus sim, lacunam textus servavi.

Ibid. lin. 16. Μιυτις Πασιτος, ποιμ. Ex primo nom. formatur, praefixo ερ, Αρμιυσις, & accedente art. †, nom. mulieris Τααρμιυσις, quod charta nostra saepius exhibet. fuit hic Miyfis opilio, additur enim v. ποιμην.

Ibid. lin. 20. Τουτουης, απατωρ, αποδ. . . Primum nom. iam supra vidimus col. IV. lin. 22. ubi clarius scriptum est; novum est, ut multa alia in hoc monumento, nam alibi deprehendi vix crediderim. literae, quae in fine notatae sunt, in siglis exhibentur, sub quibus, ut supra ad lin. 5. monui, vocem αποδουλος reconditam esse opinor, quod & in versione indicavi; nulla tamen addita est nota comp. nisi quod ultima lit. δ supra lineam posita sit.

Ibid. lin. 21. Πλουτιων, μηχαναις, Ultimam vocem nomen conditionis esse haud improbabile est; hoc enim confirmari videtur col. VIII. lin. 11., ubi ita aperte legitur: Πασις Βελλου, μηχαναις. cogitaret quis forsan μηχαναις esse formam Aegyptiam cuiusdam vocis Graecae originis; huic autem opinioni adversatur constans Aegyptiorum mos receptas Graecorum voces integras & intactas servandi, praefixis tantum ipsorum parti-

particulis, ut omnes, qui prima linguae Copticae rudimenta callent, norunt.

Ibid. lin. 23. Καμηφίς, ἀπατωρ, Ταφορσαΐτ. Occurrit in fragmento Damascii *ᾠδὴ ἀρχῶν* ap. Wolfium in anecdotis Graecis tom. III, pag. 261. numen Aegyptium, cui nomen Καμηφίς, eodem modo scriptum, quo hic; Aegyptii numinis quoque mentionem facit Plutarch. de Iside, verum sub nom. Κνηφίς, quod Damascio restituendum esse Galeus in Iamblich. de mysteriis pag. 298. contendit; in Plutarchi autem cod. elegantiss. qui in biblioth. Eminentiss. Card. Zeladae servatur, legitur Κμηφίς, quemadmodum & in marg. ed. suae ex duob. codd. Vatt. notavit Muretus (adservatur hicce Mureti Plutarchus in bibl. Collegii Rom. cuius Memorabilia Graeca una cum notitia critica praestantiorum codd. Graec. praesertim in literatura classica, quos in variis bibliothecis vidi & tractavi, aliquando forsan, si otium detur, publici iuris faciam). Adeoque lectio Wolfiana Καμηφίς chartae nostrae auctoritate confirmatur: videtur etiam n. Καμης, quod col. VII. lin. 18. occurrit cum n. Καμηφίς eiusdem originis esse. in fine leg. Ταφορσαΐτος.

Ibid. lin. 24. Πετесουχ Ζωΐλου. Regis Aegypti, cui nomen Petesuccus, meminit Plin. hist. natur. lib. XXXVI. cap. XIII. in quo quidem nomine multum inter se dissentiunt codd. mss. ratio autem scribendi, in charta nostra observata, etiam secundum etymologiam nominis, quam infra monstrabimus, praefenda esse videtur.

Ibid. lin. 26. Διδυμος Πρωτα, ποιμ. . Nomen patris cum lit. ποιμ. una serie scriptum est, ut in siglis, in quibus hic locus exhibetur, cernitur; hinc primo adspectu facile quis crederet legendum esse πρωτοποιμην, sed lit. α in Πρωτα clara est, ita ut nullus dubitem, quin bene descriperim.

Ibid. lin. 30. Σααπαμμων Ανισαντ. Nomen patris diu legere non potui, mediis literis fere evanidis, de lectione autem, quam recepi, iam nullus dubito; nam idem nomen distincte legitur col. VIII. l. 9. 32. quae loca huic lucem adfundunt. nomen festinatione scribae in fine detruncatum est pro Ανισαντος ab Ανισαις, secundum flexionem Graeco-Aegyptiam.

Ibid. lin. 34. Πρωτος Σ. λαουα. ος. Haec tantum literas secun-

secundi nominis agnosco, ceteras, quae iniuria temporis fere evanuerunt, nescio; litera autem, quae Σ sequitur, Coptorum ὚ similis est, litt. finales ος clarae sunt. Ob suam difficultatem locus inter specimina chartae exhibetur.

Col. VI. lin. 1. ους. Omnes huius lineae literae monumenti vetustate fere deletae sunt: primi quidem nominis vestigia supersunt, ex quibus autem nihil colligitur, secundum videtur esse Καλωους, idem quod col. VII. lin. 23. exhibetur.

Ibid. lin. 4. Παραμμων Μαλανος. Primi nominis literae Παρ consistunt ex praef. ερ & art. quae in unum contracta effertur ut Παρ, sic & Ηεαμμων, col. IV. lin. 12. quod autem artic. caret. Nomen patris lectu difficillimum est, lectionis autem veritatem confirmat col. VIII. lin. 21. ubi clare scriptum est; flectitur Μαλανος a Μαλας, quemadmodum in lin. praeced. Αυλανος ab Αυλας.

Ibid. lin. 9. ισ. νος, απατωρ, μητρος Χαριτ. Omnia clara sunt, excepto primo nomine, quod legi nequit, cuius quoque ob novitatem characteris specimen exhibetur. Suspicabitur quis literas male conservatas esse; locum autem diligenter examinavi, nihilque deletum aut corrosum deprehenditur. De literis, quae sequuntur, paululum incertus sum, sintne ισπνος an ισπινος. In fine legendum est Χαριτος ἀΧαρις, quam terminationem indicat quoque lit. τ supra lineam notata.

Ibid. lin. 10. Αιωνις, απατωρ, μητρος Ηεακλουτ. Primum nom. clare legitur, quemadmodum & col. XIII. lin. ult. In fine leg. μητρος Ηεακλουτος.

Ibid. lin. 11. Λουππος Πρωτα. Primum nom. clarum est, quod & col. X. lin. 6. exhibet. Fuit, imperante Traiano, praefectus Aegypti eiusdem nominis, cuius fit mentio in Eusebii Pamphili hist. eccles. lib. IV. cap. 2. Scriptt. hist. eccles. tom. I. pag. 121. ubi η. Λουππος, quemadmodum in charta nostra, ex orthographia Alexandrina cum dupl. π scribitur (Romani enim, ut notum est, cum simpl. scribebant) ἐν locum: Ηδη του αυτ-κεατοεος (Τραιανου) εις ενιαυτον οκτωκαιδεκατον ελαυνοντος. αυθις Ιουδαιων κηησις επαναστασα παμπολυ πληθος αυτων διεφθρεν.

Hicce Iudaeorum tumultus, qui non solum Alexandriae, sed & per reliquam Aegyptum & Cyrenaicam excitabatur, in tantam seditionem crevit, ut sequenti anno bellum non mediocre conflatum sit, ηγουμενου τινικαυτα Λουππου της απασης Αιγυπτου. A n. Λουπος (cum simpl. π) factum est dimin. Λουπουλος, quod in seq. inscript. Gr. Vat. legitur: Θ. Κ. Λουπουλη θυγατρι, ζησαση ετη δ' μην. ζ', Λουπουλος πατηρ εποησε. Frequens illud εποησε pro εποησε.

Ibid. lin. 12. Σαραπιων Χαρημονος, επ. . Παν. . Quid literae επ cum nota comp. significant, nescio. Suspicabar quidem indicari vocem επιτροπος, tutor, ita ut nomen pupilli adscriptum esset; verum hac de re, praesertim quum ipsa vox, quae hisce literis indicatur, nullibi plene scripta sit, nihil affirmare possum; literae per se clarae sunt & variis in locis occurrunt, ut col. VIII. lin. 6. X. lin. 9. 30. XI. lin. 31. data sunt horum locorum specimina, quo vera lectio, quae a me ignoratur, ab aliis facilius investigetur. In fine post literas Παν alia est, quam non agnosco, nisi forte sit litera, cui superscripta est nota comp. initio credidi esse n. Πανσις, quod in charta frequens est, iam autem nihil certi definire ausim. De lectione loci unusquisque ex dato specimine iudicabit.

Ibid. lin. 13. Ευδαιμων, απατωρ, Ηρακλουτ. In fine leg. Ηρακλουτς.

Ibid. lin. 15. Ευτυχ. . Ευτυχου. Duae literae in fine primi nominis exciderunt, facile autem restituuntur: scribendum est aut Ευτυχης, ut mox lin. 4. a fine, aut Ευτυχος, ut col. IX. lin. 15.

Ibid. lin. 16. Ανης Ευτυχου. Primi nominis, quod in Aegypto satis frequens est, mediae literae paululum corrosae sunt & obscurae, lectionis autem vestigia aperta sunt.

Ibid. lin. 17. Ηρων, απατωρ, Τεφορσαιτ. Indicat lit. τ in fine supra lin. notata scribendum esse Τεφορσαιτος. ultima vox lin. seq. eodem modo scripta est, quo col. II. lin. 16. ult. syllaba per notam comp. indicata.

Ibid. lin. 20. .τιλλης Πωλεως, λαχανοπωλης. Perditae sunt primi nominis duae priores literae, nec, quum simile non occurrat,

currat, quid olim scriptum fuerit, divinare licet. Nomen patris est Πωλις, quod aliquoties exhibetur, ex quo Πωλιων, quod in charta nostra frequens est. Ultima vox clare legitur, modo autem compendiario, qui in siglis cernitur, scripta est.

Ibid. lin. 21. Ισαλης Κρηγιωνος, κεραμεις. Dubitari potest sitne Ισαλης an Ισαγης, literae enim λ & γ praesertim in medio vocis interdum aegre distinguuntur; ex sequenti autem lin. ubi idem nomen clarius est, veritas textus probabitur. Hic & in seq. lin. sunt duo figuli, quos solos in charta nostra offendimus: v. κεραμεις, ut in specimine cernitur, plene scripta est.

Ibid. lin. 24. Αμμωνας Ηερνος μητρος Ταορσαν... Θερμουθεως. Literae ν in Ταορσαν addita est nota comp. ita ut sine dubio legendum sit Ταορσανουφειως. hoc nomen, ut ipsum specimen monstrat, punctis notatum est, ex quibus colligitur, illud scribam ut vitium calami exclusum voluisse; quapropter, reiecto n. Ταορσανουφειως, iungendum est μητρος Θερμουθεως. Eiusmodi puncta sine notae correctionis cernuntur quoque in specimine text. cuiusdam voluminis papyr. Herculanensis (vid. Winckelm. *Storia delle arti del disegno* tom. II. pag. 199. ed. Rom.) & in fragm. tab. marmor. Musei Borgiani Velitris, a cl. Heeren in elegantia & erudita dissertatione, qua hoc monum. illustravit, observatae pag. 15. Nom. mulieris Θερμουθις, cuius originem ad col. II. lin. 4. monstravimus, in Aegypto satis obvium fuisse colligitur ex Iablonski Panth. Aegyptt. lib. I. c. v. p. 116. 117:

Ibid. lin. 26. Πρωτας Αιλουρα. Nom. patris est Αιλουρας, alias n. Αιλουρος in Aegypto frequens est. Observandum est, terminationem nominum Aegyptiorum in ος, quae raro in charta Borgianaprehenditur, ad seriora tempora pertinere: hinc in charta nostra Αιλουρας, Ορσανουφισ, Πανσις, Πατερμουθ, Πρωτας, Σουχας antiquioris aevi sunt, sequioris autem Αιλουρος, Βαρσανουφιος, Πανσιος, Πατερμουθιος, Πρωτος, Σουχος. Haec observatio in praefatione mihi usui fuit.

Ibid. lin. 27. Σελευκου Μαρεψημειως. Terminatio primi nom. perspicua est, quam tamen vitiosam esse suspicor; scribendum enim videtur Σελευκος. De sec. nom. paulo incertus sum, sitne Μαρεψημεις an potius Μαρεψημεις, litera enim inter ρ & ψ

difficiliter dignoscitur : ipsum autem nomen Aegyptiae originis est.

Ibid. lin. 28. Ευτυχης Ευτυχα . Nom. patris flectitur haud dubie ab Ευτυχης , quae adeo nova flectendi ratio esset ; nam Ευτυχας charta nostra non agnoscit . In seq. lin. legendum est : Ηρακλης Μαρωνος , ποιμην .

Ibid. lin. 31. — ανδρες ρπα' . Δι. μ. καταπο . . . Repetitur , quemadmodum in fine cuiusque catalogi , numerus operariorum , & , ut equidem opinor , subscribitur nomen eius , cuius curae & moderamini haecce opera mandata erant : hujus quidem nominis mediae literae una cum particula chartae exciderunt , ita ut nomen legi nequeat , ultimae autem lit. μ adiuncta est nota comp. similis ei , quae col. I. lin. 5. nomini Χαρημονος superscripta est , ita ut structura gen. absol. satis aperta sit , quam clarius adhuc indicat flexio sec. cas. nominis Δικαττοεος a Δικαττωρ col. IX. lin. 7. Ultimae vocis literae πο male descriptae sunt , nec vitium textus emendare licuit ; tardius enim , primis textus foliis typis iam impressis , errorem animadverti , quem forte in monumento adeo difficili humanitas lectorum mihi facile ignoscet . Confirmavit me in hoc errore forma litt. αω , quibus vulgo v. απατωρ indicatur ; deinde etiam punctum (.) , quo in charta nostra lit. ο signatur , lineae curvae notae comp. quae in specimine cernitur , adnexum mihi videbatur . Hinc orta est falsa lectio καταπο . . . cuius loco scribendum est κατασ . . . quemadmodum & col. IX. lin. 7. & XII. lin. 15. ubi eadem literae repetuntur ; nam ult. lit. est sigma finale , cuius forma quoque in alphabeto chartae cernitur . Hae literae varie legi possunt , indicat enim nota comp. plures deesse syllabas : tentatis quidem variis rationibus , ea mihi probabilior visa est , qua κατασκευαζοντες vel κατασκευασαντες legitur , verbi κατασκευαζω στυο , ordino , dispono (subauditur nempe τα εργα) . Suspicio quidem , si modo in re tam dubia & obscura suspicari liceat , verbum κατασκευαζειν de primo horum operum structore adhiberi , qui nempe modum fabricationis docuit , laboribusque inter operarios distribuendis praefuit , quam quoque suspicionem in versione indi-

indicavi : ipsam autem vocem , quaecumque etiam fuerit , in hisce operariorum catalogis usitatissimam fuisse , vel ex eo patet , quod primis literis ubique signata sit . Haec tantum notavi , ne locus absque ullo illustrationis tentamine suis tenebris obvolutus relinqueretur , veriora haud dubie tempus indagabit . Conf. cum hac nota loci specimen .

Col. VII. lin. 1. β' εγκ Titulus huius catalogi inter specimina chartae exhibetur . Quatuor primae litterae β' εγκ. cum nota comp. clarae sunt , literis autem εγκ. indicari vocem εγκωμιον , *encomium* , *laudatio publica* , unusquisque , ut mihi videtur , primo aspectu suspicabitur : encomia enim hi catalogi nominari videntur , quia in ipsis nomina bonorum civium , qui se , nulla lege coacti , ad opera publica obtulerant , posteritatis memoriae servabantur . Hanc lectionem , quum haud exiguam veri speciem habeat , in versione reddidi : magnam tamen difficultatem facit lit. num. β' , indicat enim hunc titulum cum catalogo praeced. communem esse , in cuius autem quemadmodum & sequentium principio deest . Nulla alia , ut mihi videtur , huius rei ratio dari potest , quam quod hicce titulus in eiusmodi monumentis adeo frequens fuerit & obuius , ut eum scriba in fronte cuiusque catalogi repetere noluerit ; mirum tamen est , quod in principio secundi potius quam primi catalogi notatus sit .

Ibid. lin. 2. Ομοίως ἀπο 1α' εως 1ε' . Mensis Mechir , qui in primo catalogo notatur , subintelligitur : incipitur quoque die , quo ibi finitur , duratque opus per quatuor dies ; ipsum autem opus lin. seq. indicatur .

Ibid. lin. 3. Φογημεως διωρυχ ανδρες ξθ' . Deest vox απεργασαμενοι , quae ex titulo primi catalogi huc revocanda est . Abrumpitur in fine διωρυχ pro διωρυχα (a διωρυξ , *fossa*) quam vocem , magna rapiditate scriptam , ni aliquoties repetita esset , nemo hic agnosceret : haec autem fossa nomine Φογημις distinguitur , quemadmodum in titulo primi catalogi aggeres nomine Τεπλις . Quid de hisce nominibus probabiliter existimandum sit , in praefatione monitum est .

Ibid. lin. 4. Αρπαγος , δουλος Πολλαρευθς . Nomen heri
plene

plene scribitur, eiusdemque formae est ac n. Κρονους, Θεοδους, Ηρακλους, & alia, quae supra observavimus; quibus addendum est nom. mul. Ευσταθους eiusd. formae Graeco-Aegyptiae, quod in conciliis ad reg. edit. exactis ed. Labbei tom. II. pag. 1582.prehenditur; verba, in quibus occurrit, sunt: Νομιμον παραγμα πεποιηκασιν οι πρεσβυτεροι εν Γεμινω τη κωμη, ει αληθηνει η κομιζεσα το γραμμα Ευσταθους· φασκει γαρ, & rel. Flectitur Πολλαρους, ουτος (cum circumfl.) ita ut appareat, hanc formam utrique sexui communem fuisse. Habemus quidem formas vocum contractas in ους ex terminat. οεις, flectitur autem genit. ουτος. conf. Eustath. in Hom. Iliad. pag. 1114. lin. 1. ed. Rom.

Ibid. lin. 7. Ηρον Ερμη, μητρος Τεφορσαϊτ. Singulae literae n. Ερμη optime servatae sunt, neque apparet, quod hoc nomen, absque flexione scriptum, sit nomen patris, sed potius alterum Heronis nomen; nisi forte Ερμη & Ισαλη (col. IV. lin. 31. 32.) sint gen. Graeco-Aegyptii, ut Ανης, η (cum circumfl.) Ερμης, η. Κορης, η. Μωϋσης, η. & alia. in fine leg. Τεφορσαϊτος.

Ibid. lin. 9. Πρωτας Ηρωνος, δου. . Πρωτα, μητρος Ταορσεως. Omnia clara sunt, exceptis literis δου, quarum scriptura inter specimina exhibetur; prima autem lit. δ ex τ correcta videtur. In ipsa charta conspiciuntur exigua foramina una serie continuata supra Ηρωνος δουλος, quae ex punctis correctionis, eodem modo, quo col. VI. lin. 24. notatis, orta esse videntur: excludenda igitur essent Ηρωνος, δουλος ab ipso scriba deleta. Cogitaret quis etiam legendum esse: Ηρωνος του Πρωτα. ita ut Πρωτας avus esset; art. autem nullibi eo modo scribitur, & deinde nota comp. quae clare cernitur, huic opinioni adversatur. Legendum puto: Πρωτας Ηρωνος, δουλος Πρωτα, μητρος Ταορσεως. nom. matris est Ταορσις.

Ibid. lin. 11. Ευδαιμων, δουλος Αμμωνιλ. . Fini ult. nominis adiuncta est nota comp. qua vulgo unius syllabae omisso denotatur; unde credo scribendum esse Αμμωνιλου ab Αμμωνιλος. nom. Aegyptium satis cognitum, quod & in versione posui.

Ibid. lin. 15. Σερηνος, αυλητ. In fine ultim. vocis lit. τ supra lineam posita est, ut in siglis, in quibus exhibetur, cernitur:
nullus

nullus dubito, quin legendum sit *αυλητης*, ut plene scribitur lin. 19. quam lectionem quoque in versione reddidi. Haud improbabile est eos, quibus vox *αυλητης* adscripta est, musicos esse. Vid. Athen. Deipnos. lib. XIV. c. V.

Ibid. lin. 16. *Σασικελης, Διακων*. Additur vox *Διακων*, quae nomen conditionis est, occurrit eadem lin. 17. 18. col. IX. l. 23. in quibus plene & clare scripta est, ita ut de lectione nullum sit dubium; huius autem lineae, quae ceteris melius conservata est, datum est specimen. primas litt. *Διακ.* col. III. lin. 14. & IV. lin. 15. vidimus, quibus, ut supra monui, eandem vocem indicari probabile est. Voces *Διακονος* & *Διακων* unum idemque significant, nec in alia re differunt, nisi quod haec sit forma Graeco-Aegyptia sive Alexandrina, quae deinde a senioribus scriptoribus christianis interdum usurpata fuit, ex quorum euchologiis aut libris liturgicis Cangii glossario inserta est. Quid autem vox *Διακων* hic significet, dictu difficile est, forte ut idem sit ac *δουλος*, *υπηρετης*, *famulus*, *servus*. vid. Polluc. Onomast. lib. III. c. VIII. segm. 76. Sic & Clitarchus in glossis apud Athen. lib. VI. pag. 267. *Καλουνται δε οι δουλοι, ως μεν Κλειταρχος φησιν εν ταις γλωσσαις, αζοι και θεραποντες και ακολουθοι και Διακονοι και υπηρεται. Clitarchus in glossis tradit servos etiam vocari αζους, θεραποντας — Διακονους &c.* Aut etiam *οψοποιος*, *coquus*, qui v. *Διακονος* significatus fragm. Lucinae Nicomachi apud Athen. lib. VII. pag. 790. 791. egregie confirmatur. locum perspicuitatis causa adiungam:

Νικομαχος εν Ειληθυια φησιν οτινα μαγειρον... λεγει δε ουν ουτος ωρος τονμισθωσαμενον.

- A. *Υποδεικνυεις μ' ηθος αστειον πανυ και ωραον· ολιγωρον δε πεποιικας τι. B. Πως;*
- A. *Εν τη τεχνη τινες εσμεν ουκ εξητακας· η ωροτερον επιθυτου των ακειβως ειδωτων, ουτω τ' εμισθωσω με; B. Μα Δι' εγω μεν ουκ.*
- A. *Η μην ισως, οσον διαφερει Διακονου μαγειρος, ουκ οισθ'; B. Εισομαι δε γ', ην λεγης.*
- A. *Το γαρ φησιν λαβοντ' οψον ηγορασμενον, ωροτερον αποδουνην σκευασαντα μουσικως,*

Δια-

διακονου ὅτι του τυχοντος . B. Ηρακλεις .

A. Ο μαγειρος εσθ' ο τελειος, ετερα διαθεσις ;
πολλας τεχνας λαβοις αν ενδοξους πανυ ,
ων μη μαθην βουλομενον ορθως, ουκ ενι
ταυτη προσελθειν ευθυσ .

Nicomachus in Lucina coquum arrogantem cum hero
ita loquentem inducit :

Coq. *Mores valde urbanos prae te fers
ac placidos ; oscitanter autem egisti . Her. Quomodo ?*

Coq. *In arte mea quid valeam , non explorasti .
An , consultis primum peritioribus ,
ita demum conduxisti me ? Her. Per Iovem , nil minus .*

Coq. *An igitur ignoras , quantum inter διακονος
et μαγειρος discrimen sit ? Her. Sciam equidem , si mihi dixeris .*

Coq. *Coempta obsonia ab aliis accipere ,
atque , antequam in mensa apponantur , concinne apparare ,
cuiuslibet est διακονου . Her. Itane ?*

Coq. *Α μαγειρος autem qui artem suam perfecte callet , alia requiruntur :
multas tibi cogites artes , easque insigniores ,
quas qui diligenter discere noluerit , bancce
statim aggredi nequit .*

(Nicomachi vet. com. poëtae fabulam , Ειλειθυια inscriptam ,
drama satyricum fuisse suspicor . conf. Hygini fab. XIII. Grotius
contra Suidam comoediam fuisse contendit) . Conferatur cum
hoc loco Athen. Deipn. lib. IX. p. 404. 405, ubi in Anthippi comi-
ci fragm. similis comparatio instituitur inter μαγειρος & οψοποιος ,
ita ut notio v. οψοποιος notioni v. διακονος , quam nuper
vidimus , exacte respondeat . Vocem διακων e versione omisi ,
nam quid hic significet , definire nequeo : saltem de diaconis
christianis , ut spero , nemo sanus cogitabit .

Ibid. lin. 19. Μαξιμος , αυλητης . Vox , quae additur , ut
supra monitum fuit , plene & clare scripta est , cuius quoque
specimen dedimus .

Ibid. lin. 21. Πορτας Χρατου . Clara est lectio huius lin.
Suspiciabar nom. patris vitiose scriptum esse ; offendimus autem
in fragm. II. col. II. lin. 5. eiusdem nominis vestigia .

Ibid.

Ibid. lin. 23. Κερων Καλπους . Locus clare legitur, quem suspectum reddere potuit inauditum η. Καλπους . Credo autem, quod Καλπους cognomen sit, saepius enim vidimus nonnullos horum operariorum cognominibus distingui: huncce cognominum usum inter Graeco-Aegyptios illustrat locus Palladii hist. Laus. pag. 104. edit. Meurs. quem hic adscribam: Σεραπιων τις ονοματι γεγονεν, τω γενει Αιγυπτιος, επικλητος Σινδονις. παρεκτος γαρ σινδονιου ουδεποτε ουδεν αλλο παρειβαλετο. Loquitur nempe de Serapione quodam, Aegyptio, cui cognomen fuit *Sindonis*, quia vestibus, e sindone textis, utebatur. Essetne forsan Καλπους vox Graeco-Aegyptia, formata ex v. Καλπις, urna, vas potorium. vid. Hesych. h. v. ? Nihil statuo.

Ibid. lin. 24. Πασιλενης Πακια . Nomen patris est Πακιας, quod eodem modo flectitur, quo cetera in ας desinentia.

Ibid. lin. 26. Βελλης, γραφεις . Lectio, ut in specimine cernitur, clara est. Memorabilis est haec linea, quod unicum pictorem, cuius charta nostra mentionem facit, servaverit; nisi forte in literis γρ, quas exhibet fragm. VII. lin. 14. eadem vox lateat. Sequor interp. Hesychii v. γραφεις. ζωγραφος, ριكتور, flectitur Βελλης, πτος, conf. fragm. IV. lin. 3.

Ibid. lin. 28. Παμουνης, απατωρ, μητρος Ισιδ'. Primi nominis radix haud dubie est **ΠΟΥΝ** *constantia, perseverantia*; hinc, praefixo articulo, formatur Παμουν, & subiuncta terminatione Graeco-Aegyptia ις, Παμουνης. In secunda voce est litura; scriba enim, errorem suum videns, voci falsae nondum finitae, ut in specimine cernitur, literas απ (i. e. απατωρ) illevit. Fini ult. nominis, quod & in siglis exhibetur, adnexa est nota comp. qua literae omissae significantur, ita ut legendum sit μητρος Ισιδος, quod in textum recipere debuissim.

Ibid. lin. 29. Ηρακλης Πατκομις . N. Πατκομις sine dubio cognomen est & Aegyptiae originis, quam autem constituere difficile est. Adhuc incertus sum, an non potius Παλκομις legendum sit, nam loca sunt, in quibus λ eandem fere formam habet: huius dubitationis causa specimen loci datum est, ex quo, quaenam sit vera lectio, unusquisque diiudicare poterit.

Ibid. lin. 32. Τευτουής, απατωρ, Πρωτα, λερδης. Nomen matris haud dubie est Πρωτας, quod etiam ut nomen matris exhibetur col. XI. lin. 13. Πρωτας alias in charta nostra ut nomen viri frequentissimum est, quod haecce loca suspecta mihi reddidit; vidi autem veram esse lectionem chartae ex loco hist. Lauf. Pallad. pag. 88. ubi de muliere Aegyptia agitur, cui nomen Πιαμδυν, quod secundum art. ex quo compositum est, nomen viri esse debuit: potuisset quidem ex Αμου (nomen Aegyptii cuiusdam, de quo multa narrantur in fragm. hist. Lauf. quod in Cotelerii monum. eccles. Gr. pag. 158. exstat) nomen mulieris more Aegyptiorum formari; praefigendi autem essent artt. ϩ aut †, cuius moris quam plurima in charta nostra exempla ubique deprehendimus. Ex his ergo perspicitur, mulieribus Aegyptiis interdum nomina virilia data esse, ita ut ex auctoritate exempli nuper adlati Πρωτας eodem iure, quo Πιαμου, nomen mulieris esse possit. V. λερδης, ut supra monui, clarissima est, eamque inter specimina exhibui, ne quis de lectionis veritate dubitaret; suspicor autem inauditum hocce vocabulum, quemadmodum & nonnulla alia in hoc monumento, ut Πατκομης lin. 29. Καλπους lin. 23. Ισκεις col. VIII. lin. 15. Πλαπετ ibid. lin. 12. ad sonum pronunciationis Aegyptiae aut Graecae scripta esse, ita ut eorundem vis ac origo, deficientibus praesertim similibus monumentis, vix indagari possint.

Col. VIII. lin. 1. Πανσις Φογημεως. Nomen patris plene & clare scriptum est, quod supra vidimus col. VII. lin. 3.

Ibid. lin. 2. Κρονις αδελφος. Solus locus est, in quo v. αδελφος plene scripta est, cuius novitatis causa loci specimen exhibetur.

Ibid. lin. 3. Εκυσις Πετεσουχου. Nomen patris plene scriptum est, a Πετεσουχος, de cuius origine ad col. XI. lin. 5. agitur. Primum nom. col. VI. lin. 5, exhibetur, hoc loco autem clarius est & melius conservatum.

Ibid. lin. 6. Ορσανουφισ Ευδαιμονος, επ. . . Λυκ. . . Specimen loci datum est ob litt. επ. de quibus supra ad col. VI. lin. 12. nonnulla monuimus. In fine sine dubio legendum est Λυκειωσ a Λυκεις, nomen quod solo hoc loco occurrit.

Ibid.

Ibid. lin. 8. Κορμουσις Παμμο... λαχανοπωλης. Omnia clara sunt, excepto nom. patris, cuius tantum initium scriptum est, quemadmodum & col. VII. lin. 32. adnexa nota comp. qua non tantum literas sed syllabas deesse indicatur: quomodo legendum sit nescio, in siglis autem exhibetur scripturae specimen.

Ibid. lin. 9. Ανισαις Πασιζος, οηλατης. Primum nomen occurrit infra lin. 32. in cas. sec. Ανισαιζος, plene scripto.

Ibid. lin. 11. Πασις Βελλουου, μηχαναεις. Nomen patris haud dubie est Βελλουος aut Βελλυας, quod alias non occurrit. Haud obscure indicat hic locus ult. vocem nomen conditionis esse, ut ad col. V. lin. 21. monuimus.

Ibid. lin. 12. Ορσευς Πλαπετ, οηλατης. Charta nostra multa nomina exhibet, in quibus formae quidem diversae sunt, radix autem una eademque, inter haec sunt sequentia: Ορσευς, quod primum huius lin. est, quodque praeterea exhibent col. X. lin. 11. XII. lin. 22. XIII. lin. 2. 8. &, ut vestigia satis clara monstrant, fragm. XII. lin. 5. Ταορσις (n. mul.) col. VII. lin. 10. Ορσις (n. mul.) col. IV. lin. 9. Ορσανουφισ (n. v.) Ταορσανουφισ (n. mul.) & Ταφορσαϊτ sive Τεφορσαϊτ (n. mul.) quae in charta nostra obvia sunt. Ταφορσω (n. mul.) col. IX. lin. 4. & Τεφορσω col. XII. lin. 24. denique Ορσανος (n. v.) col. X. lin. 17. quibus nonnulla accedunt, quae charta non exhibet, sed alibi deprehenduntur, ut Ωρ ac Πωρ (nn. vv.) in Pallad. hist. Laus. frequentissima. Ταωρ (n. mul.) ibid. pag. 146. Haec omnia sine dubio ex una eademque radice proveniunt, nempe Aegyptt.

ορ, **ωρ** aut **ορ**, propr. *ignis*, quia autem igne omnia inclarescunt, etiam *lux*, *lumen*. quod in Lex. Copt. frustra quaeritur; Copti enim eius loco v. **ορ** utuntur, qua princip. Genes. multisque aliis in locis Ebr. **אור** vulgo redditur, quaeque ex antiqua voce Aegyptia corrupta esse videtur; superest autem **ορ** aut **ορ** in ceteris orientis linguis, in quibus etiam vaga eiusdem pronunciatio servata est, hinc **אור** vel **אור**, **ار** vel **اور** una eademque vox est, eiusdemque significationis, *ignis*, *lumen*: latet quoque,

ut opinor , posterior pronunciandi ratio in v. πυρ , *ignis* , voce Aegyptia nempe cum art. Π a Graecis πῦρ pronunciatā , nam art. Aegypt. Π cum ceteris Φ Θ Ξ multis vocibus Graecis adhaerent , quibus interdum sublatis , vera demum earum origo detegitur , simulque perspicitur inepta grammaticorum ratio , qua saepius vocum origines constituerunt . Ex iis , quae dicta sunt , haud obscure colligitur , cui usui sint eiusmodi nomina propria , quae ad linguam gentis , cui originem suam debent , illustrandam multum etiam conferre videntur . Sequens n. Πλαπιτ haud dubie cognomen est , cui etiam art. Aegypt. adhaeret ; peregrini huius nominis causa , quod alibi deprehendi vix crediderim , locum inter specimina exhibui .

Ibid. lin. 14. Αντεις , απατωρ , γναφεις . Primum nomen huius lin. , quemadmodum & praecedentis nova esse credo : huius lin. specimen datum est ob nomen conditionis γναφεις , plene scriptum , quod in pluribus chartae nostrae locis perspicue legitur .

Ibid. lin. 15. Ηρακλεις Ισκεις . Dubitari potest , utrum Ισβεις an Ισκεις legendum sit , nam β & κ interdum aegre dignoscuntur , posterius tamen praefendum esse videtur ; ut autem omnes de lectione loci iudicare possint , locus inter specimina exhibetur . N. Ισκεις , quod haud dubie Aegyptiae originis est , quemadmodum Πατκομις , Απισωλις & multa alia , cognomen esse suspicor , conf. col. VII. lin. 23. 29. & ult.

Ibid. lin. 20. Θεων , ελαιουργος . Ultima vox ελαιουργος . (*qui oleum facit , praeparat*) ut in specimine cernitur , clare ac plene scripta est ; formata est eodem modo , quo ceterae eiusdem originis voces , lexicis , in quibus deest , inferenda . occurrit in fragm. VIII. lin. 4. ubi postremae eius literae conspiciuntur ; primae autem supersunt in fragm. XVI. lin. 10.

Ibid. lin. 21. Μαλας , απατωρ , Ελενης . Locus clare legitur : primum nom. scilicet Μαλας , ανος , nam cas. sec. exhibet col. VI. lin. 4. Παραμμων Μαλανος .

Ibid. lin. 26. Νιλος , αρτυ κατασ . . Loci huius perdifficilis speci-

Specimen exhibetur , in quo literae *αρτυ* a sequentibus sciunctae esse videntur , ita ut *αρτυ κατασ* . . haud dubie duas voces constituent : literae *κατασ* . . parum aut nihil differunt ab iis , quarum specimen cernitur col. VI. lin. ult. IX. lin. 7. XII. lin. 15. eo quidem discrimine , quod nulla hic , ut ibi , adiuncta sit nota comp. ceterum quomodo locus adeo obscurus legendus sit , statuere nequeo . Notanda est scribendi ratio *Νιλος* , quae ab ea , quam lin. 16. *Ααιης Ναιλου* vidimus , variat . Sequentis lin. specimen dedi , quia unicus locus est , in quo v. *ονηλατης* plene scribitur , in ceteris enim eo modo , quem in siglis chartae exhibui , semper exarata est .

Ibid. lin. 28. *Καλλης Αισωλις* . *Ν. Αισωλις* etiam cognomen esse suspicor atque Aegyptiae originis , quod solo hoc loco occurrit : locum , qui clare legitur , inter specimina exhibuimus .

Ibid. lin. 31. *Βαυθλας Δημητριου* . Primum nomen , quod clare legitur , solo hoc loco occurrit & originis Aegyptiae esse videtur ; forma autem , ut ad col. III. lin. 9. monstratum fuit , est Graeco-Aegyptia sive Alexandrina . Veniam precor , si hic paululum a re proposita digrediar , nam in eiusmodi notis criticis , ne animus taedio adficiatur , varietas rerum necessaria est ; spero autem ipsam digressionem eruditissimis lectoribus haud ingratis fore . Proferam nempe insignem illam inscriptionem Graecam , quae anno MDCCCLXXXV. ex basi simulacri cuiusdam mysteriorum Eleusiniarum hierophantis descripta fuit : ipsa hierophantis , cuius memoria hoc monumento sacrata fuit , Hadrianum imperatorem , ut ipsa inscriptio docet , mysteriis Eleusiniis initiaverat . Simulacri hierophantis basin cum inscriptione Graeca in urbe , quae hodie Lepina appellatur (situs antiquae Eleusinis) primus detexit , atque e terra , sub qua recondita iacebat , in lucem protrahi iussit Illustriss. Riccardus Worsley , nobilis Anglus , qui anno elapso ex itinere in Graeciam suscepto Romam redux fuit . Huius inscriptionis exemplum , quod cum Ampliss. Praefule Stephano Borgia communicatum erat , ipse Praeful solita humanitate , qua omnibus scientiis favet iisque promovendis studet , mihi hic describendum dedit :

ΜΗΤΗΡΜΑΡΚΙΑΝΟΤΟΤΓΑΤΗΡΔΗΜΗΤΡΙΟΥΤΕΙΜΙ
 ΟΥΝΟΜΑΣΠΑΣΘΩΤΟΤΤΑΠΟΚΛΗΖΟΜΕΝΗ
 ΕΥΤΕΜΕΚΕΚΡΟΠΙΔΑΙΔΗΙΟΙΘΕΣΑΝΙΕΡΟΦΑΝΤΙΝ
 ΑΥΤΗΜΑΜΑΚΕΤΟΙΣΕΓΚΑΤΕΚΡΥΨΑΒΥΘΟΙΣ
 ΟΥΚΕΜΤΗΣΑΔΕΓΩΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΗΣΤΕΚΝΑΛΗΔΗΣ
 ΟΥΔΕΤΟΝΕΥΤΡΑΜΕΝΟΝΠΑΤΣΙΝΟΣΟΣΥΣΑΚΕΣΕΙΣ
 ΟΥΔΕΤΟΝΕΥΡΥΣΘΗΙΔΥΩΔΕΚΑΠΑΝΤΑΣΑΕΘΛΟΥΣ
 ΕΞΑΝΤΣΑΝΤΑΜΟΓΩΙΚΑΡΤΕΡΟΝΗΡΑΚΛΕΑ
 ΤΟΝΧΘΟΝΟΣΕΥΡΥΧΟΡΟΥΔΕΚΑΙΑΤΡΥΤΕΤΗΣΜΕΔΕΟΝΤΑ
 ΤΟΝΚΑΙΑΠΕΙΡΕΣΙΩΝΚΟΙΡΑΝΟΝΗΜΕΡΙΩΝ
 ΑΣΠΕΤΟΝΟΣΠΑΣΑΙΣΠΛΟΥΤΟΝΚΑΤΕΧΕΤΕΠΟΛΕΣΣΙΝ
 ΑΔΡΙΑΝΟΝΚΛΕΙΝΗΣΔΕΞΟΧΑΚΕΚΡΟΠΙΑΣ

Μήτηρ Μαρκίανου, θυγατήρ Δημητρίου εμί·
 οὐνομα σιγαῶσθω — τοῦτ', ἀποκληζομένη,
 εὔτε με Κεκρόπιδαι Δηοῖ θέσαν ἱερόφαντιν,
 αὐτὴ ἀμαμακέτοις ἐγκατέκρυψα βυθοῖς. —
 Οὐκ ἐμίησα δ' ἐγὼ Λακεδαιμονίης τέκνα Λήδης,
 οὐδὲ τὸν εὐράμενον παυσινόσους ἀκέσας,
 οὐδὲ τὸν Εὐρυσθέϊ δωδέκα πάντας ἀέθλους
 ἔξανύσαντα μόγῳ, καρτερόν Ηρακλέα·
 τὸν χθονὸς εὐρυχόρου δ' ἐ καὶ ἀτρυγέτης μεδέοντα,
 τὸν καὶ ἀπειρεσίων κοίρανον ἡμερίων,
 ἄσπετον ὃς πάσαις πλοῦτον κατέχευε πόλεσσιν
 (Ἀδριανὸν) κλεινῆς δ' ἔξοχα Κεκροπίας.

Mater Marciani, filia Demetrii sum :
nomen fileatur — hoc, seclusa (in adytis)
quando me Cecropidae Cereri constituerunt hierophantem,
ipsa in immensis abdidi profundis. —
Ego quidem non initiaui Ladae Lacedaemoniae filios,
neque eum, qui morbos sedantes invenit medelas,
neque eum, qui omnes Eurystheo duodecim labores
cum molestia perfecit — strenuum Herculem :
sed eum, qui terrae spatiosae atque indomito (mari) imperat,
innumerorum principem mortalium,

qui

qui immensas divitias in omnes diffusit civitates

(Hadrianum) *eximie autem in (urbem) inclytæ Cecropiæ.*

Res insigniores, quae in hac inscriptione notatū dignae esse videntur, breviter enarrabo:

α) Notum est, initiationem mystarum a mysteriorum Eleusiniarum antistite, qui *ιεροφαντης* appellatur, solemniter peractam esse: insigniora scriptorum testimonia, quae hoc probant, collegit Meurs. in Eleus. cap. XIII. pag. 36. Novum igitur est, antistitam, quae hic *ιεροφαντης* vocatur, Hadrianum imper. mysteriis Eleusiniis initiasse; nam vix crediderim exemplis probari posse, quod in gente Eumolpidarum iura sacerdotii ad foeminas sese extenderint.

β) Novimus ex insigni loco Eunapii in Maximo, pag. 74. 75. mystis iam initiatis nomen hierophantæ proloqui nefas esse, en verba Eunapii, ab eodem hierophanta, quo Iulianus imp. initiati: *Ὡς δὲ καὶ ταῦτα εἶχε καλῶς* (loquitur nempe de Iuliano, praeceptis Maximi & Chrysanthii iam instructo) *ἀκουσας τι πλεον εἶναι κατὰ τὴν Ἑλλάδα ὡς τῶ ταιν θεῶν ἱεροφάντη, καὶ πρὸς ἐκεῖνον οὕτως ἐδραμε· τοῦ δὲ ἱεροφάντου, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον οὐκ ἔστιν ἡ, τὸννομα οὐ μοι θεμῖς λεγῆν, ἐτελεῖ γὰρ τὸν ταῦτα γραφόντα, καὶ εἰς Εὐμολπίδας ἦγε. Nomen hierophantæ, qui eo tempore erat, mihi dicere nefas est; nam haec scribentem initiavit & ad Eumolpidas duxit. Quod autem ipsi hierophantæ ab eo usque tempore, quo mysteriis praeficiebatur, nomen suum eloqui prohibitum fuerit, iam primum ex hac inscriptione discimus; nisi forte eiusdem moris testimonia antiquitatis adsint, quae autem ignoro.*

γ) Hierophantis dicitur *mater Marciani*, quod haud dubie de tempore, quod sacerdotium huius foeminae praecessit, intelligendum est; nam ceteri hierophantæ, ut notum est, austeris castitatis legibus servandis obnoxii erant, conf. Meursii Eleusinia. In inscript. Amyclaea (*Nouveau traité de diplom. tom. I. p. 616.*) matres quoque nominibus filiorum adscriptis distinguuntur.

δ) Memorabile est, nullam in duobus mediis distichis Dionysi initiationis, in mythologia Graeca adeo celebris, mentionem fieri, quam etiam auctor Axiochi claris verbis innuit (opp.

(opp. Plat. tom. III. p. 371.) Καὶ τοὺς ὦν Ἡρακλεᾶ τε καὶ Διονύσου, κατιόντας εἰς Αἰδοῦ, ἄλλοτερον λόγος ἐνθάδε μνηθῆναι, καὶ τὸ θάρσος τῆς ἐκείσε πορείας ὦν τῆς Ἐλευσινίας ἐναυσαδαί. *Sermo est, Herculem & Dionysum, priusquam ad inferos descenderent, hic (in regione Attica) initiatos esse, illiusque itineris suscipiendi fiduciam animis ipsorum ab Eleusinia inditam esse.* Dionysum autem ante expeditionem Indicam mysteriis Phrygiis initiatum esse tradit Apollod. bibl. lib. III. pag. 175. ad quae Eurip. quoque adludit Bacch. v. 78. & seqq. De initiatione Dioscurorum, Aesculapii, & Herculis, cuius inscriptio meminit, conf. testimonia collecta in Meurs. Eleuf. cap. XIX.

ε) Duo ultima disticha mores istius aetatis egregie depingunt; continent enim servilem quandam adulationem, quam Graecia, tunc temporis sui oblita, & diu sub iugo superbientium tyrannorum depresso sibi familiarem reddiderat; illustrant autem Aurel. Victorem de Caesaribus pag. 542. qui haec in laudem imperatoris adfert: *Ceremonias, leges, gymnasia. doctoresque curare occoepit, adeo quidem ut etiam ludum ingenuarum artium, quod Athenaeum vocant, constitueret; atque initia Cereris Liberaeque, quae Eleusinia dicitur, Atheniensium modo Romae percoleret.* Hadrianus enim in primo itinere, quod, ad imperatoriam dignitatem iam evectus, per Graeciam & Orientem suscepit, secundum Eusebii chron. ad prima mysteria Eleusinia admissus est an. imperii IX. a Chr. nat. CXXXVII. *Hadrianus sacris Eleusinae initiatus multa Atheniensibus dona largitus est.* (opp. D. Hieronymi tom. VIII. part. I. pag. 705. ed. Vallarf.) Secundo autem itinere secundis mysteriis initiatus est an. imp. XV. a Chr. nat. CXXXIII. *Hadrianus, Athenis hyemem exiens, Eleusinam inuisit.* ibid. pag. 709. ubi Salmasius legit: *Eleusina vel Eleusinia (sc. mysteria) inuisit.* hanc Salmasii coniecturam egregie confirmat alius locus, huic similis, ibid. tom. II. part. II. pag. 862. de viris illustribus: *Καὶ πρὶν Ἀδριανὸς ἐν Ἀθῆναις ἐχέμασεν, ἐν Ἐλευσίνι γενομένος, καὶ πάντα σχεδὸν τὰ τῆς Ἑλλάδος μυστηρία μνηθεῖς, δέδωκεν ἀφορμὴν, & rel. quem locum Hieronymus ita vertit: Quumque Hadrianus Athenis exegisset hyemem, inuisens Eleusina & omnibus pene Graeciae sacris initiatus,*

tus, & rel. verbum *invisere* ap. Eusebium translatum esse videtur ex Graeco *εποπτευν*, quod de secunda Eleusiniarum initiatione adhiberi solebat, quemadmodum *μυστα* de prima. Ex his ergo patet Eusebium aut eius interpretem duas Hadriani initiationes statuisse, inter utramque (*μυστιν* nempe & *εποπτευσιν*) sexennio solito elapso. Credo autem cum Salmasio Eusebium, aut potius Hieronymum, dissensum variasque chronologorum opiniones circa annum initiationis Hadriani hoc modo inter se conciliasse; huic enim iteratae initiationi adversantur non modo scriptores vitae Hadriani, Dio nempe & Spartianus, qui ambo de una sola initiatione loquuntur, sed & Syncellus pag. 278. qui solius initiationis, an. imp. IX. factae, his verbis meminit: *Αδριανος, ὡς θαυμαζων εν Αθηναις, μυσειται τα Ελευσινια. Hadrianus, dum per hyemem Athenis moratur, Eleusiniis mysteriis initiatur.*

His iam praemonitis, pauca, quae circa dictionem huius inscriptionis observatu digna sunt, subiungam.

Quod structuram attinet solita durities epigrammatum istius aetatis in hac inscriptione mox animadvertitur; nam in primo & sec. disticho *τουτ', αποκληζομενη, ευτε με Κερροπιδα* & rel. dura sunt atque ab elegantia & simplicitate melioris aevi aliena: duriora adhuc, quae in ult. disticho leguntur: (*Αδριανον*) *κλεινης δ' εζοχα Κερροπιας*. quae autem, ut infra monstrabo, vitiosa esse suspicor.

V. 2. *Αποκληζομενη*. Magnam sensus ambiguitatem efficit verb. *αποκληζομαι* vel *αποκληζομαι*, nam simplex *κληζω* duplicem vim habet: *claudio* aut *celebro*, *voco*. priori quidem sensu deducitur a *κλεις* sive *κλεις clavis*. posteriori autem a *κλειος celebritas*, unde *κλειω*, *κλειζω* vel *κληζω*. Composita a *κληζω claudio* obvia sunt, ut *αποκληζομαι excludor*, *secludor* in Herodoto aliisque; comp. autem a *κληζω* vel *κληζομαι celebris fio*, *divulgor*, *nominor* mihi certe nondum obvenerunt; nisi forte apud Soph. Aj. mast. v. 225. ubi chorus Salaminiorum nuntio Tecmessae, quod Ajax vesanus pecora Achivorum noctu trucidaverat, attonitus & contristatus animi sui sensus ita exprimit:

Οταν εδηλωσας ανδρος
 αιθωνος αγγελιαν
 ατλατον ουδε φευκταν —
 των μεγαλων Δαναων
 υποκληζομεναν,
 ταν ο μεγας μυθος αεξα.
*Qualem de viro impetuoso
 indicasti famam
 nec tolerandam nec averruncandam —
 a primoribus Danaum
 clam divulgatam,
 quam rumor magnus adauget.*

Video quidem vulgatam scribendi rationem (υποκληζομεναν)
 a cl. Brunckio, viro de textu Sophoclis insigniter merito,
 in noviss. Soph. editione servatam esse; at elegantior haud
 dubie ea est, quam H. Steph. in adnott. in Soph. primus
 proposuit:

Των μεγαλων Δαναων
 υπο κληζομεναν.

Interpres Gr. υπο Δαναων φημιζομεναν. Divisim quoque legitur
 in uno cod. caesar. Vindob. uno Casanatensi & eximio illo
 cod. bibl. Chigianae, qui, ex optimo exemplari descriptus,
 textum Sophoclis variis in locis egregie illustrat atque emendat.

Quum igitur verb. αποκληζομαι vocor ullibi deprehendi
 mihi incognitum sit, eo sensu, quo obvium est, in versione
 reddendum esse iudicavi; quod si autem significatui vocor,
 nominor; idonea auctoritas adsit, tum locus ita vertendus est:

*Nomen fileatur — hoc, quo (olim) nominabar,
 quando me Cecropidae. & rel.*

(Duobus primis distichis mystica quaedam gravitas inest).

V. 3. ΔΗΙΟΙ. Haud memini ullibi deprehendisse nom. Ce-
 reris Δηω (cum iota subscripto) novimus autem ex Etymol.
 M. v. Δηω, hocce nomen cum & sine iota scriptum esse.
 Etymologici verba, quibus ex hac inscriptione lumen & aucto-
 ritas conciliantur, adferam: Δηω • η Δημητηρ. και διαφορειται (du-
 plici modo scribitur) ως φησιν τεχνικος (vetus ille grammati-
 cus,

cus, quem auctor Etym. compilavit) οἶδε γὰρ ἢ παραδοσις τοῦ ἡτα μετα τοῦ ἰωτα καὶ χωρὶς (traditione ergo constabat nomen Δἠω cum & sine iota scribi). In sequentibus autem variae huius scripturae rationes redduntur: Καὶ εἰ μὲν μὴ ἔχει τὸ ἰωτα, λέγει, ὅτι ἐστὶ Δῆα τὸ Δἠω — εὐρεσκῶ (quia Cereri, filiam ubique quaerenti, obvii adclamabant Δῆαις ἰ. ε. εὐρησεις ἱπυενίαις. aut quod Ceres frumenti culturam inveniret) εἰ δὲ ἔχει τὸ ἰωτα, λέγεται, ὅτι γεγόνε Δῆα τὸ Δαιῶ, τὸ κοπῆω pulso, tundo. Ionice autem pro Δαιῶ dicitur Δἠω. cuius quoque derivationis ratio additur (nam in etymologiis fertilissima sunt grammaticorum ingenia) καὶ γὰρ ἡ Δημητὴρ γῆ ἐστίν, ἡ δὲ γῆ δὴ σκοπέται ἐν τῷ ἀεθραϊαδῶν. aut etiam a Δαιῶ, ἦρο, accendo. ὅτι μετα λαμπάδων ἐζητα τὴν θυγατέρα.

Discimus ergo ex hisce grammaticorum nugis, olim scriptum esse Δἠω & Δἠω (cum & sine iota) adeoque ΔΗΙΟΙ, quam scripturam inscriptio exhibet, veram esse & cum auctoritate defendi posse.

V. 4. Αἰμαμακετοῖς — βυθοῖς. Epith. αἰμαμακετος hoc loci eodem sensu adhibetur, quo ap. Pindarum Pyth. od. I. v. 25. *Omnia, quae circa Iovem sunt & ab ipso amantur, Apollinis & Musarum cantu summo voluptatis sensu perfunduntur:*

Ὅσσα δὲ μὴ πεφίληκε
 Ζεὺς, ἀτυζονται βοῶν
 Πιερίδων αἶοντα,
 γὰν τε καὶ ποντον κατ' αἰμαμακετον —
Ea autem, quae Iupiter odit,
sive in terra sint sive in immenso mari,
audita Pieridum voce,
terrore percelluntur & contremiscunt —

V. 6. Πausinosous αχισίαις. Epith. παυσίνοσος eiusd. formationis est ac παυσίλυπος & multa alia: elegans est, & in epigrammatibus deprehenditur, in lexicis autem deest.

V. 8. Ἐξανυσαντα μογῶ. Iunxi has duas voces: μογῶ (i. e. ἐν μογῶ) & ἐξανυσαν· ἐκτελεῖν, ad finem perducere, perficere. Melius forsitan iunxissem:

— μογη καρτερον Ηρακλεα .

— *Herculem in aerumnis strenuum* .

V. 9. Ατρυγετης μεδεοντα . Hesych. μεδεοντα · βασιλευοντα . verbum est μεδω , μεδew , & μεδew , *dominor , impero* . ατρυγετης absolute positum , subaudita voce θαλασσης , durum est , nec mihi ullibi obvenit . Obvium est ap. Homerum ατρυγετος αλς vel ποντος , ubi ατρυγετος (ut epith. maris) semper significat : *qui nunquam fatigatur , nullae vi succumbit , indomitus* . a Graeco interprete vis eius , ut plurimum , voce ακαταποντος εκ- primitur .

V. 10. Απειρησιων — ημεριων . Voce ημεριοι pro ανθρωποι , *mortales , qui brevis aevi sunt* , tragici interdum utuntur , ve- rum cum alia voce (ανθρωποι , γενος aut γεννα) unita , ut in Phoeniss. Eurip. v. 125. ubi Antigona , truci regis Hippo- medontis adspectu obstupefacta , ita exclamat :

Ε , ε — ως γαυρος — ως φοβερος

εισιδειν — γιγαντι γηγενετα

ωροσομοιος — αστεροπος

εν γραφαισιν , ουχι ωροσφορος

αμειω γεννα .

Eheu — quam superbus — quam terribilis

adspectu — giganti terrigenae

adsimilis — stellarum

in picturis nec sobolis mortalis

speciem referens .

Ημεριος autem per se positum , ut in hac inscriptione , in epi- grammatibus offenditur .

V. 12. Αδριανον . penult. brevis est , ut in epigrammati- bus , in quibus occurrit , quod aliter esset secundum prosod. Latinam ; huius quantitatis exemplum adferam ex inscriptione statucae Memnonis , a Pocockio descripta , in cuius inscriptt. pag. 91. existat , emendatius autem ita legenda est :

Εκλυον αυδησαντος εγω Ποβλιος Βαλβινος

Φωνας τας Θεας Μεμνονος η Φαμενωφ .

ηλθον ομου δ' ερατα βασιληιδι τηδε Σαβινα ,

ωρας δε ωρωτας αλιος εσχε δρομον .

κοιρα-

κοιρανῶ Ἀδριανῶ πεμπτῶ δεκατῶ ενιαυτῶ ,
 ἀματὰ δ' ἔσχεν ἀθυρ εἰκοσι καὶ πῆντα .
Audi-vi ego Publius Balbinus cantantem
voce divina Memnonem seu Phamenoph .
Veni huc una cum amabili regina Sabina ;
sol autem primae horae cursum regebat ,
imperatoris Hadriani quinto decimo anno ,
Athyri diebus viginti & quatuor elapsis .

Idem quoque de aliis eiusdem terminationis nominibus valet ,
 ut in primo versu n. Μαρκιανός .

V. 12. Κλεινῆς δ' ἔξοχα Κεκροπίας . Duae adfunt rationes ,
 quibus haec cum antecedentibus iungi possunt , aut cum versu
 proxime praeced. hoc modo : ος κατεχευε πλουτον πασαις πο-
 λεσσιν , ἐξοχα δε Κεκροπίας (sc. γης πολεσσιν) quam rationem
 quoque , utpote faciliorem , in versione secutus sum . Aut
 cum v. 10. ita ut iungantur : Ἀδριανον , ἀπειρεσιων κοιρανον ημε-
 ριων , ἐξοχα δε κλεινῆς Κεκροπίας . Quae , licet ob duritiem stru-
 cturae vix admitti possit , sensum tamen perelegantem efficit ;
 notum enim est , Hadrianum , testibus quoque Dione & Spar-
 tiano , archontem Athenis creatum esse anno , ut videtur ,
 imperii xv. Adluderet ergo ad hanc novam Hadriani digni-
 tatem ult. pentametrum : neutra autem placet . Audi equi-
 dem basin in fine male conservatam esse , literasque paululum
 corrosas lectuque difficiles ; hinc suspicio facile oriri potest ,
 fini inscriptionis levius quoddam vitium inesse , quod forsan
 ita tollendum esset , legendo :

— ΚΛΕΙΝΗΙΔΕΞΟΧΑΚΕΚΡΟΠΙΑΙ .

— κλεινῆ δ' ἔξοχα Κεκροπία .

Sic cum versu proxime praeced. facilius iungitur : κατεχευε
 δε πλουτον πασαις πολεσσιν , ἐξοχα δε κλεινῆ Κεκροπία (sc. πόλει
 aut γῆ) *Profusit quidem ingentes divitias in omnes urbes , prae-
 cipue autem in urbem Cecropiam .* Hadriani liberalitas in Athe-
 nas nota est .

Ab hac digressionem , quae praeter consilium nimis longa
 fuit , ad textum chartae redeundum est .

Ibid.

Ibid. lin. 32. Ηβελάεις Ανισααΐς. Nomen patris, quod plene scribitur, Ανισααίς, εις flexitur, quemadmodum col. v. lin. 30. omissis in fine literis ος ob loci angustiam: nova haec flexendi ratio ad dialectum Graeco-Aegyptiam referenda est, nam solita flexio esset Ανισααίς, ενΐς. Eiusdem formae sunt Θιλακκίς col. xi. lin. 19. 24. Ηρακκίς *ibid.* lin. 29. Primum nomen, quod solo hoc loco occurrit, clare legitur.

Ibid. lin. 33. Πατρων, απατωρ, Θαναπναχίως. Primum nomen linea seq. exhibetur, in utroque autem loco lectio perspicua est. Nominis matris quatuor priores literae cum nota comp. signantur, quarum scriptura in siglis exhibetur.

Col. IX. lin. 1. Πρωτας Αβατκατου, Nomen patris Graecum est, quod in inscript. Gr. ap. Murator. tom. I. pag. 645. n. 3. occurrit.

Ibid. lin. 3. Ζηίλας Πρωτα. Exhibetur loci specimen ob litteram, quae in primo nomine cernitur; scriba enim, nominis Ζωίλος, quod in charta nostra obvium est, exaratis tribus prioribus literis, errorem agnovit & emendavit: eiusdem nominis duas priores literas exhibere videtur fragm. XII. lin. 4.

Ibid. lin. 4. Ορσανουφίς Ταφορσω. Terminatio nominis matris distincta est, atque col. XII. lin. 23. iteratur: haecce nominum Aegyptiorum terminatio saepiusprehenditur, sic Παμβω, in Palladii hist. Laus. haud infrequens. Ευροσσω, col. XIII. lin. 10. suspicor autem Ταφορσω esse gen. Graeco-Aegyptium a Ταφορσως, ut Αμμως, ω. Απολλως, ω. Varia loca sunt, in quibus primo nomini (omissis solitis illis: απατωρ aut μητες.) nomen matris continuo adiungitur, ut Παωφίς Ταφορσαίτ, col. III. lin. 2. Αρπανσίς Θιλακκίς, col. XI. lin. 24.

Ibid. lin. 5. Πρωτας Ηρωνος, κουρευς. Ultima vox plene scribitur, quemadmodum col. III. lin. 26. cuius scriptura in specimine loci cernitur. Iteratur in linea seq. numerus operariorum.

Ibid. lin. 7. Διικατΐθες, ις Ισιδ. κατασ... Huius lineae scripturam, quae satis obscura est, specimen exhibet. Primum n. Διικαττωρ, quod col. XII. lin. 15. iteratur, perspicuum est: etiam de lectione n. Ισιδος nullus dubito, nam scriptum est,
ut

ut col. VII. lin. 28. cum nota compend. quae & in figlis cernitur. Literas $\iota\varsigma$, de quibus dubitari nequit, vocem $\iota\epsilon\rho\epsilon\omega\varsigma$ (notatis brevitatis causa prima & ultima litera) denotare valde probabile est; nec enim video, quid hae literae ante n. Ισις aliud significant; legendum ergo esset: $\Delta\iota\iota\kappa\alpha\tau\epsilon\tau\epsilon\theta\epsilon\varsigma$, $\iota\epsilon\rho\epsilon\omega\varsigma$ Ισιδος . Hanc lectionem, quum haud exiguam probabilitatis speciem habere videatur, in versione reddidi; quod si autem vera sit, memorabile est, sacerdotem Isis hisce operibus praefuisse. De literis, quae in fine cernuntur, quid sentiam in nota ad col. VI. lin. ult. exposui.

Ibid. lin. 9. $\Phi\alpha\mu\epsilon\nu\omega\theta$ β' $\epsilon\omega\varsigma$ ϵ' $\delta\iota\omega\rho\upsilon\gamma$ $\phi\omicron\gamma\eta\mu\epsilon\omega\varsigma$ $\alpha\lambda\delta\rho\epsilon\varsigma$ $\psi\beta'$. Menssem Mechir sequitur Phamenoth, a Coptis $\Phi\alpha\mu\epsilon\nu\omega\theta$ scriptus, quae scribendi ratio hic servata est. subauditur, ut supra, vox $\alpha\pi\epsilon\rho\gamma\alpha\sigma\alpha\mu\epsilon\nu\omicron\iota$, quacum iungenda est vox $\delta\iota\omega\rho\upsilon\gamma$ pro $\delta\iota\omega\rho\upsilon\gamma\alpha$ a $\delta\iota\omega\rho\upsilon\zeta$, in fine ob loci angustiam detruncata, litera γ supra lineam scripta. Eadem quoque, quae in praeced. catalogo, fossa Phogemeos indicari videtur, cuius opus per tres dies continuatur (a die febr. XXVII. ad II. mart. anni fixi) ita ut operarii huius & praecedentis catalogi, exiguo temporis spatio interiecto, sibi successisse videantur.

Ibid. lin. 10. $\Sigma\alpha\epsilon\alpha\pi\iota\omega\nu$ $\Phi\iota\kappa\epsilon$. . Datum est huius lineae specimen ob scripturam secundi nominis, cuius finis intercidit: eiusdem quoque initium col. III. lin. 29. servatum esse videtur, conf. not.

Ibid. lin. 14. Ευεροσπους Ιαν.ς . Lectio Ευεροσπους perspicua est; idem nomen occurrit col. XIII. lin. 10. scribitur autem Ευεροσπω , conf. not. ad lin. 4. Terminatio nominum Aegyptiorum in $\omega\varsigma$ in charta Borgiana satis frequens est: Πολλαρους , col. VII. lin. 4. Καλπους , *ibid.* lin. 23. Μετθους , col. X. lin. 29. Ιους , col. XI. lin. 8. Τουους , col. XI. lin. 32. Secundi nominis mediae literae exciderunt.

Ibid. lin. 15. Ευτυχος $\Sigma\alpha\epsilon\alpha\pi\iota\omega\nu\omicron\varsigma$. Et hic ultimae literae sec. nominis fere evanuerunt; restant tamen vestigia.

Ibid. lin. 16. Ορσανουφισ , $\lambda\alpha\chi\alpha\nu\omicron\pi\omega\lambda\eta\varsigma$. Ultimae vocis, quae hic plenius quam in ceteris locis scripta est, specimen in figlis exhibetur.

Ibid.

Ibid. lin. 17. Ηρων, ονηλατης, μητρος .. νης. Primae literae nom. matris deletae sunt, ex quarum vestigiis nihil elicitur: idem quoque lin. 21. accidit.

Ibid. lin. 23. Εὐδαιμων Τουρβωνος, Διακων. Ultima vox, de qua ad col. VII. lin. 16. actum fuit, plene scripta est.

Ibid. lin. 25. Πανιτης, απατωρ, ματ. Ταο... In specimine loci cernitur nota comp. quae ultimo nomini adiuncta est; nullus fere dubito, quin legendum sit: μητρος Ταορσανουφως. sine nominis ob spatii angustiam omisso. Lit. α in ματ. sine dubio vitiosa est; nam rationem non video, cur in solo hoc loco Dorice scriberetur.

Ibid. lin. 26. Πρωτας, απατωρ, Αρσινοης. Nomen matris, quod solo hoc loco occurrit, perspicue legitur.

Ibid. lin. 27. Πανσις Ονωφρεως. Observanda est varia pronuntiatio art. Aegyptii in Πανσις & Πουσις (col. II lin. 1. XII. lin. 29., &, ut ex claris vestigiis patet, fragm. x. lin. 6.) quod haud dubie idem nomen est; in hoc enim art. Π pronuntiatur που, quod novum esse videtur, nec alibi deprehendi mihi notum est.

Varius ille vocalium sonus, quem in nominibus Aegyptiis saepius advertimus, non omni ratione destitutus esse videtur, verum, ut multa indicia declarant, ad vivum pronuntiationis Aegyptiae sonum accommodatus; Aegyptii enim, ut reliquae orientis gentes, a quibus vocales non scribebantur, in uno eodemque vocabulo aut nomine sonum saepius mutasse videntur, quem Graeco-Aegyptii, quantum quidem ipsis licuit, imitari conati sunt. Eiusmodi varietatis soni sive permutationis vocalium charta Borgiana insignia suppeditat argumenta, quae, quum indoli antiquae linguae Aegyptiae illustrandae inserviant, hic in unum congeram. Incipiam igitur a vario sono art. Π, Φ, Ψ, Θ.

α) Art. Π a Graeco-Aegyptiis & Coptis ut πι efferri solet; hinc Πωρ, nom. Aegypt. in Pallad. hist. Laus. admodum frequens. Πισσιμιος, ibid. variis in locis. Πιαμου, ibid. pag. 88. Πιτηρουμ, ibid. p. 95.

β) Eundem art. ut πε & πα in charta nostra efferri ad

ad col. II. lin. 4. pag. 46. notavimus ; exemplis autem , quae ibi collegimus , addi possunt Πεσουας , col. XI. lin. 28. Παωφισ , col. III. l. 2. (procul dubio , ex **ϩΟΥ** *aspis* , unde Gr. v. οφίς *serpens*) Παάπισ , nomen sacerdotis Aegyptii ex Photii biblioth. cod. CXVI. pag. 355.

γ) Art. **Π** nomini praefigitur , nulla intercedente vocali ; hinc Πλουσαμμων , col. IV. lin. 24. Πολλαρους , col. VII. lin. 4. Πλαπετ , col. VIII. lin. 12.

Notandum est , in charta Borgiana art. Aegyptium nullibi ex dialecto Memphit. **πι** pronunciari (nam in n. Πινκας , col. XII. lin. 4. ipsum nomen haud dubie est *Ινκας* , sola lit. **π** praefixa) verum **πα** , **πε** . **τα** , **τε** . **φα** , **θα** . Memphit. **φ** vel **φα** , **θ** vel **θα** raro occurrunt , & , si recte memini , in his solis : Φαμενωθ ; Φαρμουθι , Φογημης , col. VII. lin. 3. VIII. lin. 1. & in nominibus compositis , ut Αρφανλις , col. XII. lin. 10. ex **ερ** & Φανλις , Τεφορσαϊτ , ex **†** & Φορσαϊτ . Θαναπναχίς . vid. not. ad col. I. lin. 5. pag. 45. Θανσις , col. I. lin. 14. Θαισως , col. III. lin. 18. Θερμουθ , col. VI. lin. 7. Θευδαιμων , col. IX. lin. 11. Θιλακλις , col. XI. lin. 19. 24. Unde patet , chartam Borgianam ad dialectum Saïdicam propius quam Memphiticam accedere .

δ) Art. **Π** ut **που** efferri monstratum est ex n. Πουσις , alias Πανσις , ex art. & Ησις compositum ; n. Ησις autem idem est ac Ισις , nam Ισιδης nomen a Graeco-Aegyptiis Ισις , Ησις & Ηϊσις scribitur , literis **η** & **ι** ob soni similitudinem , ut saepius fieri solet , inter se permutatis , quae permutatio quoque in lingua Coptica frequentissima est ; hinc in fragm. I. col. I. lin. 11. Πανσις scribitur Παϊσις , ο της Ισιδος , *Isidis servus* , formatum eodem modo , quo Πααπις , quod modo ex Photio protulimus . Ex iis , quae hic notata sunt ; facile quis suspicabitur , inscriptionem monumenti Quiriniani , ad col. V. lin. 1. pag. 58. explicatam , ita quoque scribi potuisse :

Φθωϩ Ηϊσιδι , θεα μεγαστη , **ϩ** φαρσος ανεθικε .

qua scribendi ratione difficultas terminationis nom. Φθωϩη tollitur .

M

ε) Artt.

ε) Artt. *πα* vel *φα*, *τα* vel *θα*, *πε*, *τε*, *πι*. unam eademque vim habent, nec ulla alia re quam sono differunt; emphasin enim, quae vulgo art. Aegyptio tribuitur, quando pronounciatur *πα* vel *φα*, *τα* vel *θα*, habent quoque *πι*, *πε* & *τε*. sic Πιωρ, ο του Ωρ aut ο του φωτος, *luminis cultor*. Πεπεσουχ, ο του Δικαιου, *iusti servus*. Τεφορσαϊτ, η του φορσαϊτ, *filia Phor. saitis*. Hinc a Didymo Taurinensi dissentio, qui in Rudimento literat. Copticae p. 77. art. ΠΔ vel ΦΔ, a Π vel Φ alium esse existimat.

Huic commutationi accedunt aliae; commutantur enim *α* & *ο*. Occurrit in charta Borgiana n. Αρπακρας, col. II. lin. 9. IV. lin. 24. (forma Graeco-Aegyptia contracta, quemadmodum Διογας, col. XI. lin. 13. pro Διογενης. Σουχας, ibid. lin. 5. pro Σουχαμμων, col. XII. lin. 21. Sic & ap. Epiphani. haeres. 25. n. I. Παρμενας, unus e VII. diaconis, ab Apostolis constitutis. Αλεξας pro Αλεξανδρος, idem de ponderibus n. 12.) Vix dubito, quin & n. Αρπακρας sit pro Αρπακρατης, a ceteris Graecis Αρπωκρατης scriptum, & in numo Aegypt. Musei Borgiani Αρπωκρατης:

ο & α. Nomen Ορσανουφης (unde Ταορσανουφης, ambo in charta Borgiana frequentia) Βαρσανουφιος pronounciatur, vid. not. ad col. IV. lin. 1. pag. 55. nam lit. β, quae praefigitur, adspiratio Aegyptia esse videtur, quam Graeco-Aegyptius hoc modo expressit.

ε & ο. Nomen Κελλαῦς sive Κελλαῦτ, col. XI. lin. 4. scribitur Κολλαῦθ, col. X. lin. 26.

α, ε & η. Particula Aegypt. ΕΡ origo, prima causa, efferatur ut αρ in Αρμιυσις, Αρπανσις, Αρπακρας, Αρφανλις, col. XII. lin. 10. Παρραμμων, col. VI. lin. 4. ut ερ in Ερρης, ut ηρ in Ηεραμμων, col. IV. lin. 12.

Quaedam nomina Aegyptia, ut videtur, patronymica fiunt, praemissa partic. ΕΡ origo, ut Αρμιυσις, qui Μιυσι originem debet, filius Μιυσεος. Αρπανσις, filius Ραεσεος. Αρφανλις, filius Ρβαελεος. Ηεραμμων, filius Αμμωνις. eodem sensu quo αρ. Graecos Αμφιτρυωνιδης, Τυδαδης, Πηλειδης & alia. Praefixis deinde articulis Π aut Τ, nomen nepotis aut neptis formatur,

tur; hinc Παρραμμων (ο του Αμμωνιδου) *Ammonis nepos*. Ταρραμμισις (η του Μιυσιδου) *Miuseos neptis*.

η & ω. Litera ω in Ζωϊλος, quod obvium est, permutatur cum η in η. Ζηϊλος, col. IX. lin. 3. & fragm. XII. lin. 4. quod a Ζωϊλος sola forma sive pronunciatione differt.

υ & ω. Ν. Μιυσις, quod multis in locis occurrit (ex quo Αρραμμισις & Ταρραμμισις) scribitur Μιωσις, col. XI. lin. 4.

ω & ου. Ν. Ονωφρις (ex quo Ταωνωφρις, vid. not. ad col. V. lin. 1. pag. 60.) in libris, ut plurimum, Ονουφρις scribitur: pro Πωλιων, quod obvium est, legitur Πουλιων col. XI. lin. 28.

Nomina Πασις & Τασις, quae saepius occurrunt, ex Πησις & Θησις contracta esse videntur; eiusmodi enim vocalium contractiones in dialecto Graeco-Aegyptia sive Alexandrina saepius offendimus; hinc loco ψιαθος *teges* scribitur ψαθος, & ψαθοπλοκος *tegetarius*, pro ψιαθοπλοκος, ut infra monstrabitur.

Ibid. lin. 28. Λασις, απατωρ, μητρος Σαραπιο. τ. Lectionem huius lin. ad col. III. lin. 31. pag. 53. restituimus. Haud obscura sunt in nomine matris vestigia lit. υ, ita ut de lectione Σαραπιουτος nullus dubitem: reliqua distincte leguntur.

Ibid. lin. 31. Σερηνος, γναφεις. Vox γναφεις plene scripta est, quemadmodum & in pluribus locis, ut col. VIII. lin. 14. cuius exhibetur specimen: eiusdem vocis duae priores literae fragm. XXI. lin. 1. supersunt, nam legitur: Ισιδωρος, γν.

Col. X. lin. 3. 4. Ευδαιμων Απναχεως, τεκτων. Credebam initio, uncinum, qui in specimine loci ante v. τεκτων clare cernitur, ex lit. α superesse, atque, quum trium fere literarum spatium intercedat, v. αρχιτεκτων olim scriptam esse suspicabar; video autem curvam istam lineolam ad lit. iota η. Ευδαιμων, quae interdum infra lineam incurvatur, pertinere, ita ut de veritate textus nullus dubitem.

Ibid. lin. 5. Αρπαλος, απατωρ, Κρονουτ. Primum nom. in Aegypto frequens est, & saepius in charta nostra occurrit. In fine leg. Κρονουτος, quemadmodum in lin. seq. Σαραπιουτος.

Ibid. lin. 9. Κρονιων, επω. . . Ειρηναϊος, μητρος Ταεϋτος. Locus inter specimina exhibetur, conf. not. ad col. VI. lin. 12. Nomen

matris est Ταεύς, idem quod Ταναῦς aut Τανεύς, col. IV. lin. 2. vid. not. ad col. IV. lin. 2. pag. 55.

Ibid. lin. 11. Καλαῆς, ἀπατωρ, ἀνηλατῆς. Primum nomen exhibet, ni fallor, lin. ultima.

Ibid. lin. 12. Παιετῆς Σαεραπιωνος, ἀνηλατῆς. Mendose scriptum erat Παιετῆς, scriba autem, lit. υ̅ inter α & ε supra lineam notata, vitium calami correxit. Ult. vox solita ratione compendiaria scripta est. conf. specimen.

Ibid. lin. 13. Πατερμουθ Ορσανουφως, μητρος Τεφορσαῖτος. Litera φ in n. Ορσανουφῆς per ϣ Aegyptium exprimitur. vid. not. ad col. V. lin. 1. pag. 60.

Ibid. lin. 15. Πασῆς Ορσανουφως, μητρος . . σουτ. Nominis matris postremae literae restant, ex quibus suspicor, idem nomen, quod col. IV. lin. 22. exhibetur (Νεμεσουτος a Νεμεσους) huic loco restituendum esse.

Ibid. lin. 17. Πανούφῆς Ορσανου, μητρος Τεφορσαῖτ. In fine Τεφορσαῖτος. Ορσανος solo hoc loco exhibetur.

Ibid. lin. 19. Αθηνῶν Διαει . . Lego: Αθηνῶν Διαειος. (Διαειος, ιος. ut Κεγῆς, ιος). Hanc enim lectionem nota compendiaria indicat.

Ibid. lin. 20. Ορσανουφῆς Ορσανουφ. In fine leg. Ορσανουφως. Et hic n. Ορσανουφῆς cum ϣ scribitur.

Ibid. lin. 24. Πελλεως, ἀπατωρ, μητρος Σαεραπ . . . In fine leg. Σαεραπουτος.

Ibid. lin. 26. Πρωτας Πλουτ . . . μητρος Κολλαῦθ. Nomen patris sine dubio est Πλουτιων, in charta nostra obvium, cuius finis ob brevitatem omittitur. Nom. matris col. XI. lin. 18. iteratur, indicat autem lit. θ, lineae superscripta, flexionem Κολλαῦθος.

Ibid. lin. 28. Ανης Σοσιφαῖτ. N. Σοσιφαῖτ perspicue legitur, in quo nullum adest flexionis indicium.

Ibid. lin. 33. . . ης, ἀπατωρ, μητρος Τααρμισσεως. Quatuor priores literae primi nominis fere deletae sunt: n. Καλαῆς, quod lin. 11. clare legitur, huic loco restituendum esse videtur.

Col. XI lin. 1. Διδυμος, ἀπατωρ, μητρος Θεοδουτ. In fine leg. Θεοδουτος. conf. col. XI. lin. 13.

Ibid.

Ibid. lin. 2. Διονυσιος, καλαμευ. . Fini ult. vocis, ut in specimen cernitur, superscripta est nota comp. qua sine dubio omissa syllaba της indicatur, ita ut lectio καλαμευτης satis certa sit: quatenam vis huic voci, quae & in seqq. lineis perspicue legitur, tribuenda sit, dictu difficile est. In lexicis vulgo καλαμευτης · θεριστης, *messor*. significatus autem, quem auctor *Etymol. M.* servavit: Καλαμευτης · ο αλιευς, αλλα κυριως ο τοις καλαμοις αλιευων. *Piscator, proprie qui arundine piscatur.* huic loco magis convenire videtur; in urbe enim ad Nilum sita multos huic vitae generi deditos vixisse verosimile est. In seq. linea leg. Κρονις, καλαμευτης.

Ibid. lin. 4. Μιωσις, καλαμευ. . μητρος Κελλαυτ. Primum nomen diversam tantum prononciationem esse n. Μιωσις, ad col. IX. lin. 27. monui, quod & de Κελλαυτ & Κολλαυτ statuendum esse opinor. Locus ita restituendus est: Μιωσις, καλαμευτης, μητρος Κελλαυτος. flexio sec. cas. litera τ, lineae superscripta, indicatur.

Ibid. lin. 5. Σουχας Ηεθνος. Priores literae primi nominis paulo obscuriores sunt; huic obscuritati autem col. XII. lin. 21. lucem adfundit, ubi in n. Σουχαμμων similem literarum ου formam offendimus. Formam Graeco-Aegyptiam Σουχας pro Σουχαμμων ad col. IX. lin. 27. observavimus; notandum porro est, nomina Σουχας, Σουχαμμων, Πετessουχ vel Πετessουχος (col. V. lin. 24. VIII. lin. 3.) a voce **סוּחַ** vel **סוּחַי**, quam Kirchero debemus, oriri. Vox **סוּחַי** (Ebr. סוּחַי) *iustus*, ab Aegyptiis certo crocodilorum generi, quod innocuum erat, tribuebatur, quod & locus ex Damascii vita Isidori ap. Photium cod. CCXLII., quem hic subiungam, innuit: Ο ιπποποταμος, αδικον ζων, ουδεν και εν τοις ιερογλυφικοις γραμμασιν αδικιαν δηλοι · τον γαρ πατερα αποκτεινας βιαζεται την μητερα. ο σουχος δικαιος (ονομα δε κροκοδειλου και ειδος ο σουχος) ου γαρ αδικει ζων ουδεν. *Hippopotamus, iniusta bellua, unde & in hieroglyphicis literis iniustitiam significat, patre enim occiso matrem violat: Suchus vero iustus est (nomen crocodilli & species) nullum enim animal laedit.* Alias proprium crocodilli nomen est **εεεεεε**, ap. Herodot. lib. II.

lib. II. 69. χαμψα, praefixa lit. adspirata χ, qua sine dubio adspiratio Aegyptia exprimitur.

Ibid. lin. 7. Πανναλις Μιυσιος. Primum nomen exhibet lin. ult., ubi etiam perspicue legitur. N. Μιυσις flectitur Μιυσιος, alias Μιυσεως.

Ibid. lin. 8. Ιους, ψαθοπλοκος. Ipsum nomen clare legitur cum v. ψαθοπλοκος, quae huius operarii artem & conditionem indicat; eiusdem vocis duae priores literae in fragm. XXII. lin. 9. superesse videntur. Scriptum est ψαθοπλοκος, qui tegetes facit, pro ψιαθοπλοκος, ex dialecto Graeco-Aegyptia, quemadmodum ψαθος storea, teges, pro ψιαθος per crasin. vid. Cangii gloss. v. ψαθα. Hinc & ψαθοπλοκος tegetarius vertitur.

Ibid. lin. 9. Στεχνις Κρονιωνος. Primum nomen, quod solo hoc loco occurrit, perspicue legitur.

Ibid. lin. 13. Διογας Ηεακλεου, μητερος Πρωτ. Nomen matris est Πρωτας, quemadmodum col. VII. lin. ult. ita ut legendum sit: μητερος Πρωτα. Primum nomen Διογας contractum est ex Διογενης, ut Ηεακλας ex Ηεακλαδης. vid. not. ad col. IX. lin. 27.

Ibid. lin. 14. Ορσανουφισ Μεττιου. Legi potest Μαρτιου, hic enim α ab ε aegre dignoscitur.

Ibid. lin. 15. Παμουνις, απατωρ, Σαραπ... In fine leg. Σαραπουζος.

Ibid. lin. 17. Μωρος Α..η. Nomen patris, mediis eiusdem literis deperditis, legi nequit; probabile autem est scriptum fuisse Αησασζος ab Αησασις, quod aliquoties occurrit. Linea seq. bene conservata est.

Ibid. lin. 19. Μισπας Απναχ... Οιλανκλας. De primo nomine paulo incertus sum, sitne Μίπας an Μισπας, nam ι & σ hic aegre distinguitur; posterius tamen praefendum esse videtur. Locus ita restituendus est: Μισπας Απναχεως, μητηρ Οιλανκλας. Sic quoque contra morem nomen matris in casu recto exhibetur lin. 24. & col. XII. lin. 2. ubi legitur: Πατερμουθ Α.ιτ. μητηρ Τανουφισ. N. Οιλανκλας non flectitur, eiusdem autem formae est ac Ηεακλας, lin. 29. Αησασις, conf. not. ad col. VIII. lin. 32.

Ibid. lin. 22. Αντακισ Πωλιωνος. Primum nomen, quod perspicue legitur, sola haec lin. exhibet -

Ibid.

Ibid. lin. 24. Αρρασις Θιλακλεις . Linea haec aliena manu emendata esse videtur ; nam a prima manu sunt literae Θιλακ , a secunda λεις , quae a ceteris , ut ipsum specimen arguit , evidenti scripturae diversitate facile dignoscuntur .

Ibid. lin. 26. Πρωτας , αλ . . . Adiunctae vocis duae priores literae cum nota comp. qua plurium syllabarum omiffio indicatur , perspicuae sunt : vix crederem has literas initium esse v. αλιεις , piscator . Specimen loci exhibuimus . Linea seq. clare legitur .

Ibid. lin. 28. Πεσουας Πουλιωνος . Nomen patris solo hoc loco scribitur Πουλιων , alias Πωλιων . vid. not. ad col. IX. lin. 27 .

Ibid. lin. 29. Ηεακλεις Πομβας , μητρος Τεφορσαιτος . Nomen patris more Graeco-Aegyptio flectitur a Πομβας , quod Aegyptiae originis esse videtur . Nomen matris hic & col. X. lin. 14. plene scriptum est .

Ibid. lin. 31. Ανης Κρονιος , επ . . . Πελου . . . In literis επ littera est , quae & in specimine loci cernitur ; scriba enim , solitis literis απ (i. e. απατωρ) rapida manu exaratis , errorem advertens α in ε mutavit . Ult. nominis duae priores syllabae scriptae sunt , reliquae autem nota comp. indicatae ; quodnam fuerit , nescio .

Ibid. lin. 33. Πανναλις Ορσανουφι . In fine leg. Ορσανουφιος ab Ορσανουφιος . Primum nomen exhibet quoque lin. 7 .

Col. XII. lin. 1. Πενις Ηεακλειου . Primum nomen scribitur Πενις & Πεννις col. XIII. lin. 14 .

Ibid. lin. 2. Πατερμουθ Α . ιτ . μητηρ Τανουφιος . Nomen patris sine dubio idem est , quod col. V. lin. 31. exhibetur , ita ut legendum sit : Αβυϊτος . ab Αβυϊς , nomen Aegyptiae originis ; reliqua perspicua sunt .

Ibid. lin. 4. Πρωτας Πινκατ . μητρος Ρωσιτς . Nomen patris est Πινκας , quod solo hoc locoprehenditur , adeoque legendum est : Πρωτας Πινκατς . Nomen matris plene scriptum est .

Ibid. lin. 6. Πωλιων , αγχο . μητρος Τασιτς . In fine sec. vocis , ut in specimine cernitur , signata est nota comp. Essetne αγχοεος conterminus , urbi vicinus ? nihil affirmare ausim . Polion dici potuit αγχοεος , quod non , ut ceteri omnes ,
in

in ipsa Ptolemaïde sed extra eandem in agro vicino habitaverit.

Ibid. lin. 7. Παμουτις Πρωτα, κ.. Primum nomen Παμουτις (*servus mortis* a **ΠΑΜΟΥΤΙ**) sola haec linea exhibet. De ult. lit. κ. cum nota comp. nihil certi statuere possum; interea, quum eandem scripturam in fragm. xx. deprehenderim, vocem *κουρευς tonsor* (prima sua litera ob loci angustiam signatam) legendam esse suspicor; alias v. *κουρευς* ubique plene scribitur.

Ibid. lin. 10. Αντωνις Αρφαλεως. Observanda est forma Graeco-Aegyptia Αντωνις, Αντουσις & Αντακις. N. Αρφαλις, cui art. **Φ** & partic. **ερ** praefiguntur, Aegyptiae originis est.

Ibid. lin. 11. Ορσανουφις Κορκυ.. Nota comp. sec. nomini adiuncta in specimine cernitur: suspicabitur quis legendum esse Ορσανουφις Κορκυραιος aut Κερκυραιος, *Corcyraeus*, ita ut patria Orsanupheos indicata sit. Vel, Ορσανουφις Κερκυραίου, *Orsanuphis, filius Corcyraei*, patre a patria sua denominato. In re tam dubia nihil statuimus.

Ibid. lin. 12. Πρωτας Σεκενευτ. leg. Σεκενευτς a Σεκενευς, quod ut Τανευς aut Ταευς, ευτς. col. x lin. 10. flectitur.

Ibid. lin. 13. Πρωτας, απατωρ, Θεοδουτ. Legendum est, ut col. xi. lin. 1. Θεοδουτς, ibi autem clarius legitur.

Ibid. lin. 15. Διικαττορς, ις Ισι.. ατασ.. Hic locus col. ix. lin. 7. ubi eandem subscriptionem habuimus, non illustrat, in fine enim, ut ex specimine patet, minus bene conservatus est; initium autem: Διικαττορς ις Ισι. paulo clarius legitur.

Ibid. lin. 16. Φαρμουθι ε' εως θ' ανδρες λε'. Mensem Phamenoth sequitur Pharmuthi, qui die xxvii. Mart. init, ita ut opus, quatuor diebus (a d. i. Apr. ad v.) elapsis, finitum sit. Haud improbabile est, & hic de fossa Phogemeos (col. vii. lin. 3.) sermonem esse, quapropter locum ita supplendum esse arbitror: Φαρμουθι ε' εως θ' Φογημεως διωρυχα απεργασαμενοι ανδρες λε'. *A die v. Pharmuthi ad ix. in fossa Phogemeos operati sunt viri xxxv.* Litera ω partic. εως, ut in specimine cernitur, excidit, eam autem, quum clara vestigia adsint, in textu posui. Congruit

gruit num. XXXV. si primus excipiat, cuius nomen tardius, finito catalogo, insertum esse videtur.

Ibid. lin. 18. Θαρ Πτολεμαι . Leg. Πτολεμαῖος . Male e textu omisi postremas literas ος , in charta nostra satis perspicuas . Primum nomen Aegyptium est , nec alibi occurrit .

Ibid. lin. 19. Παλιων , απατωρ , μητρος Τα . ιτ . In nomine matris σ excidisse videtur , ita ut legendum sit Τασις . Idem nom. integrum servavit lin. 6. eiusdem formae ac Πασις pro Πανσις . vid. not. ad col. IX. lin. 27.

Ibid. lin. 21. Σουχαμμων Μιυσεως . Primum nomen perspicue legitur , ex quo sine dubio forma contracta Σουχας , col. XI. lin. 5.

Ibid. lin. 22. Κατασις Ορσεως . N. Κατασις , quod perspicue legitur , alibi deprehendi vix crediderim . N. Ορσευς , col. VIII. lin. 12. exhibetur .

Ibid. lin. 23. Πακηκκισ Τουρβωνος . Perspicua huius loci scriptura confirmat lectionem col. IV. lin. 6. de qua diu dubitabam . Ratio compend. qua Τουρβωνος scribitur , in siglis exhibetur .

Ibid. lin. 24. Νιλος Τεφορσω . Et hic , ut in nonnullis aliis locis , quos supra laudavimus , primo nomini nomen matris mox adiungitur . N. Τεφορσω , quod genet. Graeco-Aegyptius a Ταφορσως esse potest ; exhibet quoque col. IX. lin. 4. nam forma Graeco-Aegyptia in ως duobus modis flectitur : Θακισως , ω & ως . Απολλωσ , ω & ως (cum circumfl.) .

Ibid. lin. 26. Ακωνις Ψενα . υ . . Nomen patris legi nequit , nam mediae literae evanuerunt ; eiusdem fini , ut in specimine cernitur , nota comp. superscripta est . Primum nomen , quod col. VII. lin. 30. vidimus , perspicue legitur .

Ibid. lin. 27. Ορσανουφισ Παζαρυτ . In fine leg. Παζαρυτς a Παζαρυς , quemadmodum col. V. lin. 13. Παζαρυτιος a Παζαρυτις , nomina Aegyptia unius eiusdemque originis .

Ibid. lin. 28. Πουσις , απατωρ , Ευδαιμονιδ . In fine leg. Ευδαιμονιδος ab Ευδαιμονις , nom. mul. De primo nom. vid. not. ad col. IX. lin. 27.

Ibid. lin. 29. Κεθνιων Τουρβωνος . Nom. patris plene scriptum est , conf. lin. 23.

Ibid. lin. 31. Κεθγιων Παυατητ . In fine leg. Παυατητς
α Παυατης , quod obvium est .

Ibid. lin. 33. Ορσανουφισ Πασι . N. Πασις duobus modis
a Graeco-Aegyptiis flectitur : Πασις , ι & ιτος . utriusque fle-
xionis charta Borgiana exempla suppeditat . conf. col. v. lin. 31.
xii. lin. 30 .

Col. XIII. lin. 1. Πα .ης . Huius columnae dimidia pars
perdita est , ita ut prima tantum nomina legantur . In hac
lin. η Παυατης scriptum fuisse videtur .

Ibid. lin. 2. Ορσευς Ηρ . . Leg. Ηρνος aut Ηρακλεους .

Ibid. lin. 4. Μιυσις Απν . . . Leg. Μιυσις Απναχεως . N. Απναχις
obvium est .

Ibid. lin. 5. Ηρακλης Πλ . . . Leg. Ηρακλης Πλουτιωνος aut
Πλουσαμμονος . Literae , quas in textu posui , clarae sunt .

Ibid. lin. 6. Πρωτας Π . . . Forte : Πρωτας Πασιτς . Syll. πα
vestigia cernuntur .

Ibid. lin. 7. Ευδαιμων . Post ipsum nomen haud obscure
cernitur prima lit. ν. απατωρ .

Ibid. lin. 8. Ορσευς , ον . . Leg. Ορσευς , ονηλατης .

Ibid. lin. 9. Μωεθς , δο . . Leg. Μωεθς , δουλος . Sequeba-
tur sine dubio nomen heri . conf. col. I. lin. 12. II. lin. 8. 10 .

Ibid. lin. 10. Ευεθσπω . Idem quod Ευεθσπους col. ix. l. 14.
Terminatio clara est , quam in nominibus Aegyptiis haud ra-
ram esse , supra monstratum est , sic Παμβω ap. Pallad. in hist.
Lauf. idem haud dubie , quod Παβωϊς , col. xi. lin. 18. nam
vera terminatio Aegyptia est Παβω , cui deinde accessit termi-
natio Graeco-Aegyptia ις , ut Θερμουθις , Παμουις , Παμουτις
ex Θερμουθ , Παμουν , Παμουτ .

Ibid. lin. 13. Κοφρης , α . . Leg. Κοφρης , απατωρ . Clara
sunt lectionis vestigia . vid. col. vi. lin. 2 .

Ibid. lin. 14. Πενις Π . . Sec. nominis prima tantum lit. clare
cernitur ; primum autem col. xii. lin. 1. Πενις scriptum est .
Eiusmodi reduplicationem saepius offendimus , ut Λουππος ,
Κολλουθος & alia . Ex literis , in seq. linea restantibus , nihil
colligo .

Ibid. lin. 16. .αι.υς . Charta hic paululum detrita est ,
ita

ita ut linea haec cum seq. legi nequeat : suspicor scriptum esse *π. Ναιραυς*, quod col. XI. lin. 16. exhibetur.

Ibid. lin. 18. Σ. ρά.. Leg. Σαραπιων.

Ibid. lin. 19. Πακνις. Dubius sum, sitne Πακνις an Πεκνις, nam *α* med. ab *ε* interdum difficile dignoscitur; discrimen autem in hoc tantummodo consistit, ut in Πακνις art. pronuncietur *πα*, in Πεκνις, *πε*. In fine cernitur initium v. *απατωρ*.

Ibid. lin. 20. Ανδρες. Numerus facile restituitur, nam *ανδρες* λ' col. XII. lin. 17. repetitur.

Ibid. lin. 21. Φαρμ.. ε' ε.. Scriptura loci inter specimina exhibetur. Locus ita restituendus est : Φαρμουθι ε' εως. Hic & in seq. titulo idem tempus notatum deprehendimus, sic ut operarii huius & praecedentis catalogi in iisdem laboribus confociati fuisse videantur.

Ibid. lin. 22. Ομοι.ε. Leg. Ομοιως εως. conf. specimen.

Ibid. lin. 23. Αρπαλος, δ.. Leg. Αρπαλος, δουλος. sequebatur nomen heri.

Ibid. lin. 25. Ο.. ε' εως ι'. Leg. Ομοιως ε' εως ι'. Loco Φαρμουθι notata est prima lit. v. *ομοιως*. In seq. lin. num. operariorum excidit.

Ibid. lin. 27. Πτολεμαϊς... Perspicue legitur ut & col. V. lin. 6.

Ibid. lin. 31. Πασις Νο.. Leg. Πασις Πουησεως (col II. lin. 1.) aut Πουλιωνος (col. XI. lin. 28.) nam vestigia lit. *υ* in fine haud obscura sunt,

Ibid. lin. 33. Νιλος Μαρ.. Leg. Νιλος Μαρωνος. conf. col. XII. lin. 33.

Ibid. lin. 35. Σαραπιων, α.. Leg. Σαραπιων, απατωρ; Quemadmodum & in lin. seq. *Αειωνις, απατωρ*.

ADNOTATIO CRITICA

IN FRAGMENTA EIUSDEM CHARTAE PAPYRACEAE.

FRAGM. I.

Col. I. lin. 5. .νδρες ιδ'. Ex quinque praecedentibus lineis nihil elicitur; in hac autem leg. ανδρες ιδ'. Incipit novus catalogus, qui num. xiv. operariorum complectitur.

Ibid. lin. 6. . . ηνιανης. Finis cuiusdam nominis; primae literae deletae sunt. In lin. seq. initium nom. matris servatum est.

Ibid. lin. 8. . . νου, χηνοβ. Servata est terminatio nom. patris, cuius filius erat χηνοβοσκος, anserarius, anserum pastor, nam sic legendum esse existimo. Exhibetur in siglis scriptura vocis.

Ibid. lin. 9. . . αισιος. Ante has literas cernitur vestigium lit. Π, ita ut legendum sit Παϊσιος (a Παϊσις iuxta flex. Δημητρεις, ιος. Ορσανουφεις, ιος) quod idem esse videtur ac obvium illud Παισις, vid. not. ad col. ix. lin. 27.

Ibid. lin. 11. . . ν φιλαδελφος. Litera ν ad nomen, quod praecessit, pertinet: ipsi nomini adiunctum est cognomen φιλαδελφος, cuius scriptura in siglis exhibetur. Voces lin. seq. perspicuae sunt.

Col. II. lin. 1. Παχ. . . Novus incipit catalogus; literae autem, quae hic supersunt, eo loco, quo solito more tempus operis indicatur, scriptae sunt. Hinc divinato haud difficile est, servatas esse primas literas mensis Pachon, in dialecto Theb. ΠΑΧΩΝΣ, a Graecis παχων nominati; quodque eo probabilius est, quum Pachon, qui d. xxvi. Apr. init, ceteros in charta nostra praecedentes proxime sequatur. Unde ratio quoque perspicitur, cur hoc fragmentum primo loco posuerim.

Ibid.

ADNOT. CRIT. IN FRAGM. CHARTAE PAPYR. 101

Ibid. lin. 2. Ανδ... Leg. ανδρες . numerum adnexum perdidimus ; facile autem restitui potest , nam post nomina octo operariorum novus catalogus incipitur .

Ibid. lin. 3. Αργ... Literae clarae sunt ; quid autem olim scriptum fuerit , monstrat fragm. IV. lin. 7. ubi integra est lectio αργαλιδίας , iuncta cum v. διωρυξ *fossa* , molestiae operis significandae causa . Magnam igitur veri speciem habet , hasce literas , simili loco positas , initium esse vocis αργαλιδίας , a Graeco-Aegyptiis , ut videtur , pro αργαλειος , arduus , molestus , usurpatae . V. αργαλιδίας in lexicis deest ; eiusdem vocis initium exhibet fragm. IV. lin. 2.

Ibid. lin. 4. Τουρβ. Leg. Τουρβων , & in seq. lin. Πρωτας .

Ibid. lin. 6. Ωσις Π... Primum nom. solo hoc loco occurrit . In seq. lin. n. Κενης perspicuum est .

Ibid. lin. 8. Αιλουε... Cernitur in fine dimid. lit. α , ita ut scriptum fuerit Αιλουεας , quod & col. VI. lin. 27. exhibetur . Ex lineis , quae sequuntur , nihil colligitur ; literae autem , quas in textu notavi , clarae sunt .

FRAGM. II.

Col. I. lin. 4. ..ασ.. Satis perspicua sunt vestigia subscriptionis , quam col. VI. lin. ult. IX. lin. 7. & XII. lin. 15. offendimus . Ante ασ. cernitur vestigium lit. τ , fini adiuncta est solita nota comp. Conf. not. ad col. VI. lin. ult.

Ibid. lin. 5. ως ιε' . In novi huius catalogi initio nomen mensis una cum die incepti operis excidit , dies autem , qua finitum fuit , restat . Leg. εως ιε' . usque ad diem XV.

Ibid. lin. 6. Λαιφι... Praecessit , ni fallor , solita nota comp. V. μητες , in fine autem signatur nota comp. omissae terminationis ος , ita ut legendum sit μητες Λαιφίος , matre Λαιφε . N. Λαιφίς nullibi alias offenditur .

Ibid. lin. 9. .σιτος . Sine dubio terminatio nom. Πασίως a Πασίς .

Ibid. lin. 11. .θα... Duae hae literae , nota comp. duarum aut plurium syllabarum signatae , distincte leguntur :

vocis ψαθοπλοκος; *tegetum textor*, quam col. XI. lin. 8. exhibet, reliquias esse suspicor ω.

Col. II. lin. 1. Απ. ιθ' ε.. Incipit novus catalogus, in quo mensis praecedentis catalogi subauditur: notatur tantum dies operis inchoati, nam legendum est: *Απο ιθ' εως.. a die XIX. usque ad.* lit. ο praep. απο deleta. In seq. linea perspicua est v. *διωρυχ* pro *διωρυχα* aut *διωρυχας* (sc. *απεργασαμενοι*) in fossis igitur aut reparandis aut fabricandis opus constitit.

Ibid. lin. 3. Πεεε... Nominis initium; cuius autem, nescio.

Ibid. lin. 4. Μυς Θαρ... N. *Μυς* in Aegypto frequens est: literae, quae sequuntur, initium nom. patris constituunt.

Ibid. lin. 5. Ατρης Χρ... Primum nom. exhibet col. VII. lin. 5. Ex restantibus sec. nominis vestigiis *Χεατου* (a *Χεατης*, quod col. VII. lin. 21. occurrit) legendum esse colligo.

Ibid. lin. 6. ..αλλ... Scripta fuit procul dubio v. *αλλος*, cum v. *αδελφος*, ut col. I. lin. 7., unita. In lin. seq. ad finem catalogi numerus operariorum iterari videtur.

Ibid. lin. 9. 10. Ω. ν. Novi huius catalogi initium valde obscurum est. In lin. seq. cernitur initium v. *διωρυξ*, ita ut & huius catalogi operarii fossarum opere occupati fuerint.

Ibid. lin. 11. Κεθων, α.. Lectio: *Κεθων, απατωρ*. omni dubio caret.

FRAGM. III.

Hoc fragmentum male conservatum est & literae tanta rapiditate exaratae, ut paucissima legantur: in textu ea exhibentur, quae perspicua sunt.

Lin. 2. θ. α. Scriptum fuit sine dubio: *θ' εως ια'. a die IX. ad XI. diebus*, qua opus incepit, quaque finitum fuit, notatis; huius enim lectionis vestigia adsunt. Eadem lin. 5. iterari suspicor, quae ita restituenda est: *θ' . ω . ια'* (i. e. *θ' εως ια'*) nam in textu fragmenti describendo mediam lit. partic. *εως* pro α male accipi: sic unum idemque tempus in duobus catalogis col. XIII. lin. 21. & 25. (quorum posterior operarios, ceteris tardius accedentes, complectitur) notatum esse vidimus. Vereor quo-

quoque, ne lit. num. κ' in ult. linea male descripta sit; eius loco sine dubio reponenda est lit. β' (numerus nempe duorum operariorum, qui praecedunt, hic solito more iterari videtur) magna enim est literarum β & κ similitudo, quae & in alphabeto chartae facile animadvertitur.

FRAGM. IV.

Lin. 1. απο β' εως ι . . Numerus diei, qua opus finiebatur, legi nequit, excidit enim ult. litera: numerus diei, qua incipiebatur, integer est.

Lin. 2. γ' διωρυχ αργαλι . . Lectio huius lin. ex lin. 7. ita restituitur: γ' διωρυχ αργαλιδιδας (pro γ' διωρυχας αργαλιδιδας tres fossas ardui operis). Ubique, ut opinor, subauditur v. απεργασαμενοι, quam titulus primi catalogi servavit. Agitur ergo de tribus fossis, quarum opere duo operarii occupati erant (notatis enim duorum operariorum nominibus, novus inchoatur catalogus), nam lit. num. γ' cum v. διωρυξ iungenda est. De v. αργαλιδιδας vid. not. ad fragm. I. col. II. lin. 3.

Lin. 3. ιων Βελλητος . Procul dubio: Κρητων Βελλητος. Conf. col. VII. lin. 26.

Lin. 4. τας Κρητωνος . Scriptum fuit: Πρωτας Κρητωνος. In lin. seq. numerus operariorum ad finem catalogi iteratur.

Lin. 6. . η' εως κβ' ανδρες δ' . Scriptum fuisse suspicor: η' εως κβ' ανδρες δ' . a die XVIII. ad XXII. viri IV. dies incepti & finiti operis; ipsum opus in lin. seq. notatur.

Lin. 7. υχ αργαλιδιδας . Leg. διωρυχας αργαλιδιδας. Conf. l. 2.

Lin. 8. . η Πρωτα Θερ. υθειως . Primum nomen eiusdem terminationis fuit ac φθωυθη five φαθωυθη in inscriptione monumenti Quiriniani. In fine leg. Θερμουθειως (a Θερμουθεις). Lin. 11. restant mediae literae n. Σαραπων.

FRAGM. V.

Col. I. lin. 6. . απ . . In lineis praecedentibus restant nominum terminationes, hic autem mediae literae n. Σαραπων. In lin. seq. scriptum fuit aut γναφεις (fullo) aut γραφεις (pictor) conf. col. VII. lin. 26.

Ibid.

Ibid. *lin.* 11. Nom. patris Πασίτος (α Πασίς). *Lin.* 15. nomen patris Πρωτα (α Πρωτας). *Lin.* 17. iterum Πασίτος.

Col. II. *lin.* 1. Πα... Initium novi catalogi, in quo primas mensis cuiusdam Aegyptii (Παωνι forsan) literas servatas esse autumo. In seq. linea cernuntur vestigia v. ανδρες.

FRAGM. VI.

Lin. 3. . . υειτης. Finis n. Πανειτης, quemadmodum *lin.* seq. n. Ευδαιμων. *Lin.* 6. Initium n. Ηεαμμων, quod *col.* IV. *lin.* 12. exhibetur. *Lin.* 7. Απναχίς, δουλος (adiuncto sine dubio heri nomine). *Lin.* 9. Ηεακλής. *Lin.* 11. Πρωτας. *Lin.* 13. Ονωφεις. *Lin.* 14. Πρωτας, γραφεις. *Protas*, *ric̄tor*. conf. *col.* VII. *lin.* 26. *Ult.* *lin.* n. Πανειτης exhibetur.

FRAGM. VII.

Lin. 4. . . ιουργος. Superfunt reliquiae lit. α, quae primam lit. praecessit: quin v. ελαιουργος scripta fuerit, nullus dubito, conf. not. ad *col.* VII. *lin.* 20. Finitur catalogus & in seq. *lin.* inchoatur novus, cuius autem tituli pauca superfunt.

Lin. 6. Leg. ανδρες δ' (perdita prima vocis litera). *Lin.* 7. Servata est forma n. Θωϋθ, nam primae lit. vestigia superfunt. *Lin.* 8. Nom. patris φογημεως. *Lin.* 9. Nom. patris Απναχίως.

Lin. 10. . βδιστη. Hic locus, cuius literae perspicuae sunt & bene conservatae, confirmat lectionem v. εαβδιστης, quam exhibet *col.* IV. *lin.* 11. 12. conf. not.

FRAGM. VIII.

Lin. 1. . ανδρες δ'. Leg. ανδρες δ'. Numerus operariorum, qui ad finem catalogi iteratur.

Lin. 3. . . ως κ'. Ante ως excidit lit. ε, tempore incepti ac finiti operis in initio catalogi solito more notato. Ex seqq. lineis, in quibus nomina scripta erant, nihil colligitur, excepta *lin.* 8. ubi μπτες Θερμουθεως legendum est. Novus deinde inchoatur catalogus, ex cuius titulo parum aut nihil elicitur.

Lin.

Lin. 10. ιε' εως .. Servatus est num. diei, qua opus inchoatum fuit: ipsum opus ab iis, quae haec tenus memorata sunt, diversum in lin. seq. videbimus.

Lin. 11. Δρυμ .. Nullus dubito, quin scriptum fuerit δρύμον (a δρυμος, nemus) quid autem circa hoc nemus peractum fuerit, aut in quo hocce opus constiterit, neque ex fragm. nec aliunde perspicitur. In lin. seq. restat sola lit. π, qua fragm. finitur.

FRAGM. IX.

Lin. 2. .ρη ... Sine dubio reliquiae n. Χαερημων. *Lin. 4.* Scriptum fuit n. Διονυσιος, quod & col. xi. lin. 2. exhibetur. *Lin. 10.* Κερων, απατωρ.

FRAGM. X.

Lin. 2. .ρηαλ ... Sine dubio: Αρπαλος. superest primae lit. vestigium. Ex literis lin. seq. nihil colligo.

Lin. 4. Δουλος Κερ .. Leg. δουλος Κερνιος aut Κερνιωνος, servus Cronionis.

Lin. 5. .ης Περ .. Forfan: Κορνης Περτα, Copres Protas.

Lin. 6. Πουη .. Initium n. Πουησις, conf. col. xii. lin. 29. & not. ad col. ix. lin. 27. In seq. lin. Ηρακλους, nom. patris.

Lin. 8. .δ ... Pertinet ad v. ανδρες, sequuntur enim literae num. fere deletae: notatus erat in fine catalogi num. operariorum.

FRAGM. XI.

Lin. 1. .. Ηρ ... Initium n. Ηερν aut Ηρακλης. *Lin. 2.* Πενις aut Πεννις, col. xii. lin. 1. xiii. lin. 14. *Lin. 4.* Πατερμουθ. *Lin. 9.* ανδρες, numero deleta. *Lin. 11.* Σαραπιων.

FRAGM. XII.

Lin. 2. Κρ ... Init. n. Κερνις aut Κερνιων. *Lin. 3.* Πατερμουθ. *Lin. 4.* Sine dubio Ζηλας, conf. col. ix. lin. 3. *Lin. 5.* Ορσεις. *Lin. 6.* Πετσεουχ, vid. col. viii. lin. 3. *Lin. 7.* Πασις. *Lin. 8.* Κερνιων. *Lin. 10.* Ηερδης aut Ηερν.

O

FRAGM.

FRAGM. XIII.

Lin. 2. . . πω . Restat lineola notae comp. qua πωλης indicatur, unde colligo scriptum fuisse λαχασιπωλης, *olerum venditor*, haud aliter ac col. ix. lin. 16. Ex iis, quae sequuntur, nihil colligitur.

FRAGM. XIV.

Lin. 7. . . ευς . Haec terminatio in fine lin. indicat unum ex solitis illis operariorum attributis: γναφευς, γραφευς, κεραμευς aut κουρευς. adscriptum fuisse; quodnam fuerit, definiri nequit.

FRAGM. XV.

Lin. 2. . ωτας . . . Scriptum fuit Πρωτας. *Lin. 3. Ηρων .*
Lin. 5. Πρωτας . *Lin. 6. Ευδαιμων .* *Lin. 7. Κρονις .* *Lin. 8. Πασις .*
Lin. 9. Πασιτος , δουλος . *filius Pasitis, seruus .* *Lin. 10. Primae literae v. ελαιουργος ,* cuius finis fragm. VIII. lin. 2. restat.

FRAGM. XVI.

Lin. 2. . αιμ . . . Mediae literae n. Ευδαιμων. *Lin. 3. Procul dubio initium n. Πουησις ,* conf. fragm. x. lin. 6. *Lin. 4. Iterum Ευδαιμων .* *Lin. 8. Σαραπων .* *Lin. 9. Finitur catalogus & inchoatur novus ,* de quo pauciores literae supersunt.

Lin. 10. . πι . . . Cernuntur adhuc vestigia lit. praeced. ε ita ut legendum sit Επι. prostant autem hae literae in fronte tituli, quo tempus operis indicari solet; unde probabile est, servatas esse primas literas mensis ΕΠΗΠ (Gr. επιφι) qui d. xxv. Iun. an. fixi init; eiusdem mensis, ut videtur, tres priores literas, at clarius scriptas, sequens fragm. exhibet. Seq. lin. restant duae priores literae v. ανδρες, cui sine dubio numerus operariorum adscriptus erat: ex duabus ultimis lineis nihil colligo.

FRAGM. XVII.

Επι . . . Continetur hoc fragmento titulus novi catalogi, in quo tres tantum literae perspicuae sunt, procul dubio initium mensis επιφι. Haud obscura est in lin. seq. lit. prima v. ανδρες.

FRAGM.

FRAGM. XVIII.

Lin. 1. Ευδαι... Initium n. Ευδαιμων, quemadmodum *lin. 4.* n. Πρωτας. In ult. *lin. n.* Ευεροσπους scriptum fuisse videtur.

FRAGM. XIX.

Lin. 2. .δ.. Haud dubie lit. pr. v. δουλος, quam ex restante notae comp. lineola agnosco. *Lin. 3.* Initium n. Νιλος. Conf. col. IX. *lin. 10.* Ex sequentibus nihil colligo.

FRAGM. XX.

....κ. Hoc fragmentum praecedentis αποσπασμα est. Scripta est lit. κ in fine *lin.* eodem modo, quo col. XII *lin. 7.* quamque ibi v. κουρευς *tonfor*, indicare suspicabar, conf. not.

FRAGM. XXI.

Fragmentum hoc non tantum ceteris melius conservatum est, sed & nitidius scriptum.

Lin. 1. Ισιδωεος, γν.. Vocis adiectae duae priores litterae restant, in quibus v. γναφευς *fullo*, quae in charta Borgiana nonnullis operariorum nominibus adscripta est, facile agnoscitur. Conf. col. IX. *lin. 31.* x. *lin. 7.* 22.

Lin. 2. Ηρακλης Πρ.. Leg. Ηρακλης Πρωτα.

Lin. 4. Πετουφισ, δο.. Primum nom. compositum est ex n. Τουφισ, quod exhibent col. III. *lin. 29.* huiusque fragm. *lin. 12.* & art. Aegyptio. Restant vocis δουλος duae priores litterae cum parte not. comp.

Lin. 5. Πρωτας Σαρ... Forſan: Πρωτας Σαραπιωνος.

Lin. 6. Πωλιων γβ. Primum nomen sequuntur litterae γβ, ex quibus nihil colligo: forma lit. υ rarissima est, cui similem col. II. *lin. 29.* in n. Τουφισ deprehendimus, quae & Alphabeto chartae Borgianae inserta est.

Lin. 7. Διοσκοεος Ηρ.. Scriptum fuit aut Ηερονος aut Ηερακλεους. Primum nom. simili modo scriptum exhibetur col. VII. *lin. 20.*

Lin. 8. Κολλουθος, απατωρ. In fine litterae απ (i.e. απατωρ) solita ratione compendiaria scriptae, perspicuae sunt. Infoli-

ta est scriptura π. Κολλουθος pro Κολουθος, sic enim scribitur in actis D. Coluthi, ex cimelio Copt. Musei Borgiani in vol. IV. Anecdott. Doctifs. Antonio Georgio interprete, editis. Falsam hanc chartae nostrae scribendi rationem crederem, ni eadem quoque in Graeco Basilii imp. Menol. occurreret. Vid. Praefat. Doctifs. Praefulis Stephani Borgiae ad acta D. Coluthi I. laud. pag. 52. Sic & ubique in Pallad. hist. Lauf. Κολλουθος scribitur. Haec reduplicatio, quae satis frequens est, ut Πενης pro Πενις col. XIII. lin. 14. Λουππος pro Λουπος col. X. lin. 6. & alia, ad dialectum Graeco-Aegyptiam sive Alexandrinam referenda esse videtur.

Lin. 9. Ηρων Ευδαιμ . . Leg. Ηρων Ευδαιμονος .

Lin. 10. Σαραπιων, δουλος Τυρα . . Leg. Σαραπιων, δουλος Τυρανου . Conf. col. II. lin. 26.

Lin. 11. Ορσανουφισ, α . . In fine cernitur prima lit. v. απατωρ .

Lin. 12. Τουφισ Περγ . . Literae, quas in textu posui, perspicuae sunt .

Lin. 13. Σιουλας, απατωρ . In primo nom. litura est, cuius specimen exhibetur; scriba enim, nominis Σιλουλας, quod col. VIII. lin. 13. occurrit, duabus prioribus syllabis exaratis, errorem advertens literas ου in ας mutavit, mediamque syllabam ου inter Σι & λας supra lineam, ut in specimine cernitur, notavit: hocce nomen Aegyptium nullibi alias offendimus. Vox απατωρ plene & clare scripta est, quemadmodum col. I. lin. 10. Vid. not. ad col. I. lin. 11.

Lin. 14. Σαραπιων Ηρα . . In fine scriptum erat Ηρακλειους .

FRAGM. XXII.

Lin. 3. ως ια' εω . . Ex duabus prioribus lineis nihil colligitur; in hoc autem catalogi titulo superest num. diei, qua opus inchoatum fuit. Excidit in fine ult. litera partic. εως . In seq. lin. v. Διωρυχας perspicue legitur, restante adhuc ult. literae dimidia parte, ita ut plurimum fossarum opere homines huius catalogi occupati fuerint, conf. fragm. IV. lin. 7.

Lin.

Lin. 5. ..ορακος. Finis n. Κορακος, quemadmodum & lin. seq. eiusdem nom. initium, a Κοραξ, vid. col. VII. lin. 20.

Lin. 7. .ουρος Πατ.. Nomen patris est Πασις, primum autem non agnosco.

Lin. 8. .ων χαλινου.. Ipsius nominis finem constituunt literae ων. Nullus fere dubito, quin χαλινου initium sit vocis χαλινουργος (formatae ut ελαιουργος col. VIII. lin. 20.) quae idem esset ac χαλινοποιος, qui frenas equorum conficit, ita ut χαλινουργος nomen conditionis sive artis sit, ut ψαθοπλοκος, γναφευς, κεραιμευς & alia, in charta Borgiana obvia.

Lin. 9. .ων Σαραπωνος, ψα.. Et hic habemus finem primi nominis. In fine duas priores literas v. ψαθοπλοκος servatas esse credo. Conf. not. ad col. XI. lin. 8.

Lin. 10. .νδρες ε'. Excidit prima lit. α, finito enim catalogo, numerus operariorum praecedentium solito more repetitur. Literae, quae in ult. lin. restant, perspicuae sunt, ex quibus autem nihil colligitur.

ADNOTATIO PALAEOGRAPHICA IN SCRIPTURAM CHARTAE PAPYRACEAE.

Antequam ad scripturam chartae papyraceae Musei Borgiani Velitris illustrandam progrediamur, omnino definiendum est: sitne scriptura huius monumenti scriptura instrumentorum vel diplomatum, an codicum Graeco-Agyptiorum. Scripturam diplomaticam esse ipsa tachygraphiae forma primo adspectu arguit; nam tachygraphia codicum legibus adstricta est & usu quodam constituta, hic autem in literarum ductu & nexibus magna adhibita est licentia, qua scriptura diplomatica a tachygraphia codicum semper dignoscitur. Quemadmodum igitur in praefatione chartam Borgianam, ipsius monumenti argumento ducti, inter acta publica Ptolemaïdis Arsinoiticae retulimus, sic & eiusdem scripturam ut diplomaticam considerandam esse putamus, quo respectu hoc monumentum summi est pretii; nam non tantum magnam rei diplomaticae lacunam supplet, sed & ratione aetatis, quam in praefatione eidem tribuendam esse duximus, in omni re diplomatica facile primum locum obtinet. Quamvis autem inter scripturam diplomaticam & eam, quae in inscriptionibus aut libris occurrit, tantum intercedat discriminis, ipsi tamen palaeographiae Graeco-Aegyptiae, quae magnis adhuc involuta est tenebris, ex hoc monumento multum etiam luminis adfunditur: ea, quae huic scopo inserviunt, suis quaeque locis notata sunt.

Tachygraphia chartae Borgianae ex datis speciminibus, diligenter ad textum archetypum expressis, cognosci & diiudicari potest, ita ut proluxa descriptione non indigeat: characterem quoque, a vulgari characterem Graeco satis diversum, Alphabetum exhibet. Scripta est nempe literis, quas vocant
curfi-

curfivas, maiusculis immixtis; nec manus mutatur, nisi col. XI. lin. 24. ubi ultimae literae n. Θιλακλεις aliena manu adscriptae esse videntur. Vicia calami, quae rara sunt, maximam partem ab ipso scriba observata sunt & emendata: eiusmodi correctionis specimina exhibentur col. VII. lin. 9. IX. lin. 3. & fragm. XXI. Voces [1], plerisque in locis una serie

[1] In re diplomatica Gr. aetas monumenti ex omissione spirituum & accentuum diiudicari nequit; nam in actis publicis aut epistolis accentus pro lubitu a calligraphis additos & omisos esse, multum probabile est. Sic epistolam imperatoris cuiusdam Constantinopolitani, sine accentibus scriptam, ap. Mabillon. in Supplemento deprehendimus, quam Montfauc. Palaeogr. Gr. lib. IV. p. 265. supplet & illustrat: at in Rogerii regis diplomate Graeco, nitide & eleganter scripto, cuius a Montfauc. Palaeogr. Gr. lib. VI. p. 408. 409. specimen datum est, spiritus & accentus notantur. Hoc autem in palaeographia codicum aliter est; nam, iudice Montfauconio Palaeogr. Gr. lib. III. cap. V. pag. 223. septimo & octavo saeculo accentus & spiritus in codicibus primum comparent, & deinde nunquam omittuntur, quod iudicium quoque peritus quisque tractando codices verum esse deprehendet. Occurrunt quidem in codd. quorum aetas supra saeculum VII. ascendit, spiritus hinc & inde notati, ut in insigni illo fragmento evangel. Ioannis cum versione Coptica, quod brevi ex Museo Borgiano Velitris cum doctis Reverendis. Augustini Georgii commentariis in lucem prodibit, ubi solus spiritus asper quibusdam vocibus adhaeret; eum autem a seriori manu esse fere nullus dubito. Sic & in Dioscoride Caesareo Vindob. ut etiam Montfauconium ex Lambecio Palaeogr. Gr. lib. III. pag. 196. animadvertit, variis in locis non modo spiritus sed & accentus notatos vidi; at ibi secunda ma-

nus clarior est. Ante hoc tempus accentus in libris diu notatos esse, nemo, in grammaticorum libris paulo versatior, ignorat; id autem celebri illa inscriptione Retinensi probari

ὡς ἐν σοφὸν βούλευμα τὰς πολλὰς
χῆρας νικᾷ.

(Vers. 77. Eurip. Antiope, descriptus ex Polyb. histor. lib. I. pag. 50. edit. Amstelod.) quae in libro: *Le pitture d'Ercolano* tom. II. pag. 34. explicatur, cuiusque historia satis nota est, valde dubito. Eruditorum interpretum de hac inscriptione iudicium exscribam: *Or di qual peso sia questa Iscrizione, la di cui antichità è incontrastabile.* Hoc iudicium amplectuntur Princeps Torremuzza in libro: *Le antiche Iscrizioni di Palermo raccolte e spiegate, Palermo 1762.* fol. Cl. Villosionus in *Anecdott. Gr. tom. II. p. 143.* Quibus accedunt Cl. & Rev. Fabricy in *Diatriba, qua bibliographiae antiquariae & sacrae critices capita aliquot illustrantur*, pag. 80. & Cl. Hwiid in *libello critico Hauniae 1785.* 8. pag. 23.

Nihil habeo contra characterem curfivum & accentuum notationem, de quorum usu etiam ante Titi tempora persuasus sum, at contra ipsam huius inscriptionis literarum & accentuum formam, quam Titi tempore aliam prorsus fuisse existimo. Meae dubitationis duae inprimis adsunt rationes: .

α) Inscriptio, quae in loco publico posita est, ut ab omnibus legatur, characterem, qui in usu est & ab omnibus cognoscitur, supponit; hinc mirum videtur, in tanta inscriptionum copia simi-

serie cohaerentes, nulla interpunctione distinctae sunt, nec spiritibus aut accentibus notatae. Lectio denique difficillima est, haec autem difficultas oritur, non tam ex mala conservazione (nam

similem nullibi nec ante Titi tempora nec postea deprehendi. Existimandum igitur esset, hunc characterem, post Titi tempora omnino deperditum, in codicibus saeculi XIII. & XIV. demum renasci, quod multum improbabile est.

β) De characterē inscriptionis Retinensis minus iusta dubitandi ratio adefset, si primus character cursivus, quem in codd. saeculi IX. & X. offendimus, ex illo deductus videri potuisset, aut cum eodem aliquam saltem similitudinem haberet: contrarium autem ipsa codd. palaeographia monstrat, omnes enim huius inscriptionis literae, (forma diphth. ου & lit. π excepta, quae antiqua esse potest) ex characterē cursivo codd. saeculi IX. & X. formatae esse videntur, quales etiam circa initium saeculi XIII. in libris comparere incipiunt, quae a scribis deinde, exoleto antiquiori characterē cursivo, continuo ad seriora usque tempora adhibentur.

Sic sigma initiale in v. σοφον factum est ex forma eiusdem literae unciali, & in codd. saeculi X. primum offenditur; nam in primis codicibus, characterē cursivo scriptis, forma uncialis adhuc servata est, ut in egregio cod. Floril. sive Sermonum Stobaei Bibl. Caesar. Vindob. sine dubio circa finem saeculi IX. scripto, & cod. Colleg. Rom. qui ampliora vulgatis in 6. priores Iliadis libros scholia graeca continet, eiusdem, ut videtur, aetatis.

Sigma finale in vv. ως, τας πολλας χειρας, ex sigmate finali in codd. saeculi XI. & XII. natum est, & in codd. saeculi XIV. demum compareret.

Litera ν in vv. εν & νικα in codd. saeculi XIII. aut XIV. primum offenditur, ex forma eiusdem literae, qualis

in codd. antiquioribus exhibetur, abbreviata.

Literae μ in v. βουλευμα lineam deorsum ductam in antiquis codicibus deprehendi vix crediderim: haec forma seriori aetate incipit, nempe in codd. saeculi XII. aut XIII.

Ligaturam diphth. ου v. βουλευμα in numis antiquis & inscriptionibus habemus. Formam literae π v. πολλας in codd. antiquis (at semper in medio vocis) saepius offendimus; ab initio vocis positam ego quidem nunquam deprehendi, nisi in codicibus, post saeculum XII. scriptis.

Contra formam spiritus asperi (supra ως & εν) atque accentus circumflexi (supra χειρας & νικα) eadem monenda habeo.

Forma spiritus asperi curvata & ex dimidio digammatis Aeolici abbreviata circa initium saeculi XIII. frequentari incipit; in nonnullis tamen codd. antiquis forma angularis & rotunda promiscue a scribis adhibentur, ut in specimen codicis, quod Montfaucon. Palaeogr. Gr. lib. III. p. 234. adfert; spiritus autem rotundos seriori manu adscriptos esse suspicor, quod & in cod. Bibl. Emi Card. Zeladae saec. X. qui versionem Graecam Psalmorum continet, perspicuum est. Dubito ergo, an Titi tempore forma spiritus asperi curvata in usu fuerit.

Accentum circumflexum, scriptum eo modo, quo in inscriptione Retinensi supra χειρας, in ullo cod. antiquo reperiri multum dubito: forma huius accentus arcuata usque ad finem saeculi XII. servatur, quo in hodiernam a tachygraphis mutatur.

Conf. cum hac nota ipsa inscriptio in picturis Herculansenf. l. sup. laud.

(nam, exceptis tribus prioribus columnis, paucis in locis detrita est) quam [1] ex summa scripturae celeritate, abbreviationum frequentia, forma literarum exotica, variisque earundem nexibus, mutua etiam quarundam literarum similitudine, qua una ab altera vix dignoscitur, ita ut, ni voces cognitae, ex quibus alphabetum deduci posset, barbaris hisce nominibus intermixtae essent, omne legendi tentamen sine dubio irritum esset. His igitur praemissis, de alphabeto primum nonnulla monenda sunt, deinde autem sigla illustrabimus.

Ductae sunt literae chartae Borgianae tanta varietate, ut eas in alphabeti ordinem redigere summam exigit diligentiam, quae & in hoc labore facile animadvertitur. Singulas quidem uniuscuiusque literae formas iuxta rationem, qua una ex altera nasci videtur, digessimus, servato simul ordine, quo in initiales, medias & finales distribuuntur: ut autem formae literarum exoticae clarius dignoscantur, unicuique literae formam hodiernam cursivam, qua etiam in notis subiectis signantur, praefigendam esse duximus.

Lit. α duodecim formae.

Quinque priores initiales sunt. Tres, quae sequuntur, mediae: harum ultima a forma lit. ε, quae ordine quinta est, aegre discernitur. Quatuor ultimae finales.

Lit. β quinque formae.

Duae priores initiales sunt, reliquae mediae, quarum duae priores a lit. κ multis in locis aegre dignoscuntur.

Lit. γ quatuor formae.

Prima ab initio vocis ponitur, reliquae in media voce. Duae priores a forma lit. λ, quae ordine septima est & ultima, difficulter distinguuntur; postremae autem cum formis lit. ε ordine nona & undecima magnam similitudinem habent, atque facile cum iisdem confundi possunt.

P

Lit. δ

[1] Chartam Borgianam saeculo tertio vix recentiore esse in praefatione monstratum est: hinc argumenta, quibus Montfauc. Palaeogr. Gr. lib. I. p. 36.

tachygraphiae usum in actis publicis eiusque aetatem probare studuit, nova chartae Borgianae auctoritate confirmantur.

Lit. δ decem formae.

Omnes & ab initio & in medio vocis adhibentur. Quatuor priores clausae sunt; reliquae apertae, quae, etsi a vulgari forma paululum discedant, facile tamen agnoscuntur.

Secunda forma, quae quadrata est, raro occurrit; quemadmodum & ultima, quam una vice (fragm. VIII. lin. 11.) offendimus.

Lit. ε tredecim formae.

Omnes cum forma vulgari parum similitudinis habent. Tres priores initiales sunt, quarum secunda, quae ceteris magis exotica est, duobus tantum locis (col. XI. lin. 21. XII. lin. 25.) occurrit. Reliquae mediae sunt, quarum duae postremae, a praecedentibus satis diversae, raro occurrunt; ex forma autem initiali, quae ordine secunda est, abbreviatae esse videntur.

Lit. ζ quatuor formae.

Ultima a forma vulgari paululum recedit & rara est.

Lit. η duae formae.

Ab initio & in medio vocis collocantur; in eo autem differunt, quod una altera liberius delineata sit.

Lit. θ quatuor formae.

Duae priores initiales & mediae; reliquae semper mediae, quae etiam ex prioribus abbreviatae sunt.

Lit. ι novem formae.

Prima initialis est, reliquae mediae. Ultima ei similis est, quam in antiquis numis & inscriptionibus offendimus, quemadmodum & in insigni illa inscriptione Tesseræ hospitalis, ex aere, in Brutiis prope Petiliam repertae an. MDCCLXXXIII. quae inter insigniora antiquitatis monumenta Velitris in Museo Borgiano adservatur, cuius aetas quoque, ut ex omnibus antiquae palaeographiae & dialecti criteriis apparet, inter quintum & quartum saeculum ante aeram nostram commode constitui posse videtur. Ipsum tesseræ textum, quem forsitan alia occasione una cum vetustissimis palaeographiae Graecae monumentis adcuratius illustrabo, servato archetypi linearum ordine & numero, caractere vulgari describam:

ΘΕΟΣ. ΤΥΧΑ. ΣΑΟΤΙΣ. ΔΙΔ
 ΟΤΙ. ΣΙΚΑΙΝΙΑΙ. ΤΑΝΦΟΙ
 ΚΙΑΝ. ΚΑΙΤΑΛΛΑ. ΠΑΝΤ
 Α. ΔΑΜΙΟΡΓΟΣ. ΠΑΡΑΓΟΡ
 ΑΣ. ΠΡΟΞΕΝΟΙ. ΜΙΝΚΟΝ.
 ΑΡΜΟΞΙΔΑΜΟΣ. ΑΓΑΘΑΡ
 ΧΟΣ. ΟΝΑΤΑΣ. ΕΠΙΚΟΡ
 ΟΣ.

*Dea Fortuna. Saotis
 dat Sicaeniae domum
 et cetera omnia.*

*Demiurgus, Parago-
 ras proxeni. Mincon,
 Armoxidamus, Agathar-
 chus, Onatas, Epicurus.*

Initium Θεος Τυχα sine dubio formula est, in eiusmodi tesseri-
 ris usitata, subauditur nempe *ιλεος ειη*, *propitia sit dea Fortuna*,
suo numine adsit. Fortuna hic functionibus hospitalitatis prae-
 sident, quibus alias Ζευς Ξενιος.

Initur publicum hocce amicitiae & hospitalitatis foedus,
 ut opinor, inter privatos, quorum unus Saotis vel Saotes
 alter Sicaenias appellatur; initi autem foederis stabiliendi
 causa subscripta sunt nomina amicorum & hospitem: Demiur-
 gus, Paragoras &c.

Digamma Aeolicum ante v. οικιαν valde memorabile est,
 indicat enim vocem ea aetate cum forti adspiratione pronun-
 ciatam esse.

Verba: Σαοτις διδοτι Σικαινια ταν οικιαν και ταλλα παντα.
 paulo ambigua sunt & obscura, quae autem ita intelligenda
 esse reor: *Saotis dat Sicaeniae domum* (i. e. habitationem)
 & *cetera omnia* (i. e. cetera omnia, quae praeter habitatio-
 nem necessaria sunt).

Scriptum est Δαμιουργος & Επικουρος ex antiquiori orthogra-
 phia pro Δαμιουργος & Επικουρος. Etiam in antiqua illa inscriptione

Graeca, quae a Cl. Chandlero Athenis reperta fuit, *ῥυτανευοοες* pro *ῥυτανευουοης* legitur, vid. Inscriptt. Chandleri part. II. n. I.

Lit. κ septem formae.

Prima initialis est, reliquae initiales & mediae.

In variis locis forma huius literae adeo obscura est, ut facile pro β accipiatur.

Lit. λ tredecim formae.

Duae priores initiales sunt, formae initiali lit. α haud dissimiles; reliquae omnes mediae, quarum ultima a prima forma lit. γ vix discerni potest.

Lit. μ tres formae.

Duae priores initiales sunt, ultima media.

Lit. ν sex formae.

Prima initialis est, tres sequentes tam initiales quam mediae, duae postremae finales.

Singulari huius literae forma, quae lectionem monumenti multum impediēbat, detecta, tenebrae discuti coeperunt.

Lit. ξ. tres formae.

Duae priores mediae, ultima finalis: omnes inter se & a forma vulgari parum differunt.

Lit. ο quinque formae.

Duae priores initiales sunt, reliquae mediae.

Huius literae formae continuo decrescendo in puncto quodam minutissimo finiuntur.

Lit. π quinque formae.

Tres priores initiales sunt, in hoc tantummodo inter se differentes, quod secunda & tertia liberiori calamo scriptae sint. Duae postremae mediae sunt, quae in quibusdam locis a forma lit. ρ vix dignoscuntur.

Lit. ρ septendecim formae.

Hae in duas classes distribui possunt:

Prima septem complectitur, a dextra versus sinistram ductas.

Secunda reliquas decem, a sinistra dextram versus exartas.

Tres priores initiales sunt, reliquae mediae.

Lit. σ

Lit. σ decem formae.

Prima initialis, secunda media, reliquae finales.

Inter varias huius literae formas duae postremae notandae sunt, quarum prima cum linea superscripta in fine v. κούρευς (col. VII. lin. 26. IX. lin. 5.) altera, quae multum a ceteris recedit, in fine n. Θασιωτός (col. III. lin. 18.) reperitur.

Lit. τ duae formae.

Prima initialis, altera media & finalis.

Lit. υ septendecim formae.

Prima initialis, reliquae mediae (duabus exceptis, quinta scilicet & sexta a fine, quae & finales sunt & mediae).

Variae huius literae formae secundum ordinem, quo una ex altera provenire videtur, dispositae sunt, ex quarum, quemadmodum & praecedentium, varietate difficultas lectionis satis perspicitur.

Lit. φ novem formae.

Hae in duas classes distribui possunt:

Prima quatuor formas lit. φ complectitur, quarum prima initialis est; reliquae, liberiori calamo exaratae, mediae sunt.

Secunda quinque formas lit. Aegypt. ϣ, quarum varietas in eo tantum consistit, ut linea deorsum ducta continuo diminuatur.

Litt. φ & ϣ in charta Borgiana saepius commutari in explicatione monumenti Quiriniani pag. 59. 60. notatum fuit.

Lit. χ tres formae,

Duae priores initiales, ultima media.

Lit. ψ tres formae.

Prima initialis, reliquae mediae.

Lit. ω quinque formae.

Prima maiuscula & initialis, quam una tantum vice (fragm. II. col. II. lin. 9.) offendimus: reliquae & initiales & mediae. Ultimam, quae a forma praecedentium paululum discedit, sola fragmenta exhibent.

In primis huius alphabeti formis peregrini aliquid, quod characterem Graeco-Aegyptium a vulgari distinguit, mox animadver-

madvertitur; Graeci enim, in Aegypto habitantes, a primis usque Ptolemaeorum temporibus non modo mores & linguam sed & characterem alphabeti vulgarem mutasse videntur. Huius mutationis exempla offerunt inscriptiones statuæ Memnonis una cum inscriptione monumenti Quiriniani, fragm. Evang. Ioan. in Museo Borgiano Velitris, quod supra laudavimus, & cod. reg. Dioscoridis, in Aegypto scriptus, cuius specimen a Montfauconio palaeogr. Gr. lib. III. pag. 256. exhibetur. In quo autem proprie constiterit haec characteris Graeci mutatio ex alphabeto Coptico, ubi antiquus & genuinus character Graeco-Aegyptius sine dubio servatus est, clarius adhuc perspicitur; exoleto enim aut neglecto alphabeti Aegyptii characterē, alphabetum Graeco-Aegyptium usu adeo invaluit, ut ab ipsis etiam indigenis adhiberetur; quum autem literae novi huius alphabeti ad sonum vocum Aegyptiarum exprimendum haud sufficerent, aliae septem ex antiquo alphabeto Aegypto adscisciebantur, quibus etiam in vocibus Aegyptiis scribendis Graeco-Aegyptii interdum usi fuisse videntur, ut supra in inscriptione monumenti Quiriniani observatum fuit; quodque etiam vidimus in inscriptione statuæ Memnonis ap. Pocock. (*Description of the east*) tom I. p. 104. tab. XXXIX. 21. quae ita incipit: Εθραυσε Καμβουσης με τονδε τον λιθον. ubi iuxta lin. 2. & 3. characteres Aegyptii notati sunt, quorum duo (ordine secundus & tertius) iis, quos inscriptio monum. Quiriniani exhibet, perquam similes sunt. Novum hocce alphabetum, ex literis Aegyptiis & Graeco-Aegyptiis compositum, quod diu etiam ante Christum natum inter indigenas Aegypti in usu fuisse videtur, nos hodie Copticum (i. e. Aegyptium) appellamus, cuius appellationis vim & originem Didymus Taurinensis in Rudimento literat. Copt. pag. 7. crudite exponit: tempus autem, quo haec unio alphabeti Graeco-Aegyptii cum antiquo Aegypto facta fuerit, deficiente omni auctoritate historica, adcurate definiri nequit. Ex dictis igitur explicanda est illa similitudo, quae inter characterem Copticum & characterem chartae Borgianae in quibusdam praesertim literis deprehenditur; primas enim formas litt. η, θ, μ & ν iidem

iisdem alphabeti Coptici literis similes esse, nemo negabit. Haec autem similitudo (si ea, quae in paucis codicibus Graeco-Aegyptiis, quos hodie habemus, observantur, in scriptio- nem chartae Borgianae transferre liceat) insignem huius mo- numenti aetatem argueret; nam codex Graeco-Aegyptius, quo antiquior est, eo magis characterem alphabeti Coptici refert; sic nempe character fragmenti Borgiani Evang. Ioannis ad characterem Copticum multo propius accedit, quam cod. reg. Dioscoridis, qui etiam fragmento Borgiano aetate longe inferior est. Verum, ut supra dixi, ex palaeographia chartae Borgianae, deficientibus praesertim aliis eiusdem generis mo- numentis, quod aetatem probaret, nihil certi deducitur.

Literam Aegyptiam Ψ in libris Copticis continuo cum Φ permutari, notum est & obvium; quod autem Graeco-Aegy- ptii iisdem literis promiscue usi fuerint, easque pro lubitu commutaverint, charta Borgiana primum nos docuit; quo lu- mine etiam inscriptio monumenti Quiriniani dilucidata fuit.

Alphabeto chartae Borgianae iam illustrato, ad eiusdem sigla explicanda accedimus. Complectimur autem sub nomine siglorum non tantum vocum integrarum signa, sed & obscu- riores literarum nexus, & notas compendiaras, quibus a ta- chygraphis in fine vocum unius aut plurium syllabarum omisso indicatur: latiori hocce nominis significatu & sigla proprie sit dicta, & notas compendiaras una cum literarum nexibus tabula secunda exhibuimus, multis quidem ex iis, quae in speciminibus cernuntur, inutilis repetitionis evitandae causa omissis. Quemadmodum autem in omni scriptione diplo- matica, sic & in charta Borgiana notas compendiaras sive ab- breviationes ab iis, quae in codicibus in usu sunt, omnino diversas deprehendimus; in codicibus enim cuivis omissioni sua adsignata est abbreviationis nota, ex qua, quid omissum sit, studio & usu facile cognoscitur; hic autem notae com- pendiaras, pluribus diversi generis omissionibus communes, lectorem in vocibus abbreviatis supplendis incertum ac du- bium reliquunt, ita ut, ni quaedam ex istis vocibus ab- breviatis in ipso monumento interdum plene scriptae essent, plera-

plerarumque vis ignoraretur. Hinc figla chartae Borgianae in duas classes distribui possunt: *prima* nempe ea complectitur, quorum vis ex vocibus alibi plene scriptis certo definiri potest, *altera* ea, quorum vis incerta est. Secundum hanc distributionem ordo siglorum in tabula, qua exhibentur, commode institui non poterat; saepius enim accidit, ut unius eiusdemque abbreviationis vis in una voce certa sit, in alia autem incerta. Hinc ordinem, iuxta quem frequentiora praecedunt, rariora autem sequuntur, praetulimus, servato simul, quatenus quidem licuit, columnarum chartae ordine: iam autem de singulis secundum numerum, quo in tabula signantur, agendum est.

NUM. I.

Septem abbreviationes terminationis sec. cas. εως, quas ex pluribus (nam frequentissima est haec abbreviatio) propter varietatem, quae in formis observatur, selegimus.

Prima, finis n. Τεπλινεως (sine dubio a Τεπλινης) col. I. lin. 2. N. Στοτοηλεως (a Στοτοηλης) col. I. lin. 5. & pluries. Conf. specimina.

Secunda, finis n. Θάνσεως (a Θανσις) col. I. lin. 14. Mox lin. seq. n. Ονωφρεως. Forma haec cum praecedenti obvia est.

Tertia, finis n. Πωλεως (a Πωλις) col. IV. lin. 13. N. Ταορσεως (a Ταορσις) col. VII. lin. 10.

Quarta, finis n. Ορσανουφεως (ab Ορσανουφισ) col. IX. lin. 29. Forma huius abbreviationis rara est.

Quinta, finis n. Ορσανουφεως, col. IV. lin. 1. N. Παλανεως (a Παλανις) col. V. lin. 10.

Sexta, finis n. Ταοννωφρεως, col. IV. lin. 29.

Septima, finis n. Ορσανουφεως, col. V. lin. 33. Haud rara est haecce abbreviandi ratio, in qua etiam, quemadmodum & praecedenti, ϣ Aegyptium pro φ observandum est.

Locus insignis, qui huius abbreviationis vim probat, est col. VIII. lin. 1. ubi terminatio n. Φογημεως (sine dubio a Φογημις) quod col. VII. lin. 3. ut in specimine huius loci cernitur, solita ratione abbreviatum est, plene & clare scribitur.

bitur . Sic & terminationes nn. Θερμουθεως col. VI. lin. 25. Αρφανλεως col. XII. lin. 10. (quorum illud in casu recto Θερμουθ & Θερμουθις , hoc Αρφανλις scribitur) perspicue leguntur .

NUM. II.

Septem abbreviationes , quae eandem fere formam habent , vim autem diversam .

Prima , ultimam syllabam v. ὄρμου (a ὄρμος *statio navium*) denotare videtur , occurrit autem col. I. lin. 3. cuius specimen conferatur . Literae ὄρμ. certae sunt , collatis enim ceteris locis , ubi haec nota occurrit , omissam syllabam a lit. μ incipere , efficitur . Lectio ὄρμου , quam in textu posui , magnam quidem veritatis speciem habet , eique aliquid opponi posse vix credam (conf. not. ad loc. laud.) festinantius tamen ult. literas ου in textum recepi , nam iuxta regulam , quam in eodem vulgando mihi proposueram , omittendae essent . Haec autem libertas , quum ipsius archetypi specimen exhibeatur , excusari posse videtur .

Secunda , finis n. Χαρημονος (a Χαρημων) col. I. lin. 5. quemadmodum & col. VII. lin. 5.

Tertia , finis n. Ευδαιμονος (ab Ευδαιμων) quod frequenter hoc modo abbreviatur , ut col. VIII. lin. 6. IX. lin. 11. plene autem scribitur col. IV. lin. 18. 19. V. lin. 25. & aliis in locis , ita ut de huius , quemadmodum & praecedentis abbreviationis vi dubitari nequeat : etsi enim ipsa terminatio Χαρημονος nullibi plene scripta sit , forma tamen , quae eadem est ac n. Ευδαιμων , eandem quoque flexionem requirit . Hae solae igitur vim certam habent , reliquarum autem significatus ex ipso monumento probari nequit .

Quarta col. III. lin. 7. occurrit , qua terminationem n. Πτολεμαῖος (a Πτολεμαῖς nom. viri , conf. col. V. lin. 6.) quae col. XII. lin. 18. satis perspicua est , abbreviari suspicor ; quum autem hoc incertum sit , solas literas Πτολεμ , quae certae sunt , in textu posui .

Quinta , sine dubio abbreviatio v. ποιμην , quae multis in locis occurrit , ut col. V. lin. 2. 4. 13. ipsa autem vox nullibi

Q

plene

plene scribitur, ita ut abbreviationis vis probari nequeat. Solas literas ποιμ in textu notavi; ipsa enim nota, ut supra monui, primam omiffae syllabae literam μ in se continet.

Sexta, quae etiam col. v. lin. 26. exhibetur, eandem procul dubio vim habet; hic autem nom. patris (Πρωτα a Πρωτας) cum voce adiecta una serie scriptum est, conf. not. ad loc. laud. Observanda est in scriptura huius loci similitudo lit. π mediae cum lit. ν, quam & in alphabeto chartae animadvertimus.

Septima in fine vocis, quae fere deleta est, col. II. lin. 14. cernitur, quam ideo ceteris adiunxi, quia cum iisdem ratione formae similitudinem habet; eam autem & aliam esse & aliam vim habere fuscipor, conf. not. ad loc. laud.

NUM. III.

Quatuor abbreviationes, litera δ in fine vocis supra lineam notata formatae, quae in charta Borgiana multum frequentantur. Eandem quoque abbreviandi rationem in libris scriptis saepius deprehendimus, qua vulgo terminationes sec. cas. δος aut δου (ut Πτολεμαϊδος a Πτολεμαϊς, Ηερδου ab Ηερδης) significantur, ita ut harum abbreviationum vis etiam ex usu codicum cognita sit & certa.

Prima, finis n. Πτολεμαϊδος (a Πτολεμαϊς) col. I. lin. 3. conf. specimen. Diversa est abbrev. sec. cas. Ισιδος, conf. specim. col. VII. lin. 23. & not.

Secunda, finis nominis, cuius primae literae fere detritae sunt, col. III. lin. ult. conf. not. videtur tamen scriptum fuisse Μαιονιδ, quod adeo esset Μαιονιδος (a Μαιονις) aut Μαιονιδου (a Μαιονιδης).

Tertia, finis n. Ηερδου (ab Ηερδης) col. IV. lin. 11. 12. quod variis in locis plene scribitur, ut col. IV. lin. 21. VIII. lin. 17. & alibi.

Quarta, finis n. Ευδαιμονιδος (sine dubio ab Ευδαιμονις nom. mul.) col. XII. lin. 29. Quum autem Ευδαιμονις in casu recto nullibi inveniatur, terminationem sec. cas. ut incertam e textu omittendam esse duxi.

NUM.

NUM. IV.

Septem abbreviationes , quarum notae vi & significato multum variant .

Prima (ad quam ultima etiam referri potest , quam solam fragm. I. col. I. lin. 13. exhibet) est abbreviatio v. αδελφος , quae nempe col. VIII. lin. 2. (cuius exhibetur specimen) plene scripta est : haec abbreviatio in charta Borgiana admodum frequens est , ut col. I. lin. 6. 7. (conf. specimen) col. III. lin. 3. v. lin. 3. Plenam abbreviationis scriptionem in textum ubique recepi .

Secunda duas in se complectitur , quas quidem (primam ex col. III. lin. 16. alteram ex col. VI. lin. 18.) ob scriptionis varietatem enotavimus . In ipso quidem monumento haec abbreviatio nullibi plene scripta est , in codicibus autem voces , in λος & λης desinentes , simili fere modo abbreviatae reperiuntur ; accedit quoque , quod v. δουλος , eodem modo abbreviata , col. I. lin. 9. plene scripta sit . Hinc nullum est dubium , quin legendum sit βουκολος , quod & ubique in textu posui .

Tertia col. v. lin. 5. occurrit , cuius autem vim & significatum ignoro , conf. not. ad loc. laud. Plures in hac voce abbreviata syllabae deesse videntur , quapropter & in annotatione critica αποδουλος legendum esse duxi ; hanc autem coniecturam reprobo , collatis enim ceteris vocibus , eadem nota compendiaria abbreviatis , omissam syllabam a lit. λ incipere , colligitur ; quam literam ipsa quoque abbreviationis forma aliquo modo arguere videtur . Solus locus , huic opinioni contrarius , esset col. XI. lin. 2. 3. 4. (conf. specimen) ubi voce καλαμει , eadem abbreviationis nota signata , vocem καλαμειτης piscator significari in nota ad loc. laud. suspicabar ; credo autem ibi potius legendum esse καλαμαυλης aut καλαμαυλητης , idem quod μοναυλος , vid. Athen. deipnos. lib. IV. p. 176. c . nam , ut in alphabeto iam monui , tanta est in nonnullis locis litt. α & ε similitudo , ut una pro altera facile accipiatur ; neque etiam , loco iam attentius considerato , lectionem καλαμαυ alteri ; quam in textu posui , praefereendam esse dubito . Sic v. αυλητης ,

ut nomen conditionis , col.VII. lin.19. plene scriptum occurrit , conf. eiusdem col. lin. 15.

Quarta col.IX. lin.16. exhibetur , alias semper eo modo , quem num.10. exhibuimus , abbreviatur : ipsa autem abbreviationis nota , ut modo dixi , literam λ in se continet , ita ut de lectione λαχανοπωλης , quam & ubique recipiendam esse duxi , ut mihi saltem videtur , dubitari nequeat .

Quinta , quae ob variam scriptionem iteratur , frequentissima est , ut col. VII. lin. 4. & 12. unde duas has formas descripsimus : ipsa autem v. δουλος col. I. lin. 9. plene scribitur , & , ut equidem suspicor , col. II. lin. penult. conf. not.

Sextam col.VII. lin.11. offendimus , cuius autem vim definire nequeo , ipsum enim nomen nullibi plene scriptum deprehenditur , conf. not. ad loc. laud. De ultima litera , quam pro λ accepi , iam valde dubito .

Septima admodum frequens est , ut col.VIII. lin.7. 9. 10. & 12. ubique eodem modo scripta : lectu vero difficillima foret , ni integra vox col. VIII. lin.27. (cuius scriptionis specimen exhibetur) servata esset , unde etiam lectio οηλατης in textum ubique recepta est .

NUM. V.

Tres abbreviationes terminationis ων & sec. cas. ωνος , in charta Borgiana admodum frequentes .

Prima duplicem vim habet , denotat nempe terminationem ων in n. Κρονιων col. IV. lin. 19. & 27. V. lin. 7. quod multis in locis plene scribitur , ut col. IV. lin. 17. & 21. VII. lin. 23. Eandem quoque vim habet in n. Νεανιων col. IV. lin. 9. & lin. seq. in n. Πλουτιων , quod col. V. lin. 21. plene scriptum legitur . Denique etiam in n. Πωλιων col. XII. lin. 6. quod plene scribitur col. VIII. lin. 17. & n. Αθηνιων col. X. lin. 19. Significat autem terminationem sec. cas. ωνος in n. Κρονιωνος col. VII. lin. 8. VIII. lin. 22. & 24. IX. lin. 21. X. lin. 1. quae terminatio variis in locis plene scribitur , ut col. VII. lin. 13. X. lin. 27. In n. Σαραπιωνος col. IX. lin. 19. quod etiam col. IV. lin. 27. & alibi plene scribitur .

Occur-

Occurrit eadem abbreviationis nota col. x. lin. 19. supra literas Διαρι, ubi in adnot. crit. Διαριος (a Διαρις, ut Κρονις, ιος) legendum esse conieci; indicat autem & ibi, ut videtur, terminationem ωνος, ita ut legendum sit Διαριωνος (a Διαριων) nomen, quod aliunde mihi haud innotuit.

Secunda & tertia solam terminationem sec. cas. ωνος exprimunt: illa in n. Κρονιωνος col. II. lin. 8. haec in eodem nomine col. IV. lin. 6 Perspicitur ergo quam varia sit huius abbrev. forma.

Primam abbreviationem terminationis ων in libris scriptis invenimus, ut in cod. sermonum Stobaei bibl. caes. Vindob. quem, quum Vindobonae morarer, cum impressis totum contuli, quique etiam inter eos, quos hucusque videre mihi obtigit, praestantissimus est.

NUM. VI.

Septendecim abbreviationes, quarum forma plerumque in eo consistit, ut prima omiffae syllabae lit. τ aut θ in fine vocis supra lineam notetur: his abbreviationibus, quas secundum ordinem columnarum digessimus, partim terminatio sec. cas. της, τος aut θος, partim etiam ultima syllaba cas. recti της innui videtur.

Prima col. I. lin. 6. occurrit & in specimine loci cernitur; eam αυτης significare monstrat art. sec. cas. της, qui praecedit; iteratur autem col. IV. lin. 30. Eandem abbreviandi rationem in codicibus saepius offendimus.

Secunda, sine dubio finis n. Πανοσιτος (a Πανοσις) col. III. lin. 9. Primae huius abbreviationis literae sunt σι, in fine autem litera τ, lineae superscripta, flexionem sec. cas. indicat; primae nominis literae deletae sunt, conf. not. ad loc. laud.

Tertia, finis n. Απολλωνουτος (ab Απολλωνους, nom. mul.) col. III. lin. 24. conf. not.

Quarta, finis n. Ηρακλουτος (ab Ηρακλους) ut in not. ad col. III. lin. 25. divinabam. Hasce terminationes, ut peregrinas nec ullibi plene scriptas, e textu omisi.

Quinta, sine dubio abbreviatio sec. cas. n. Πελαυθος (a Πελαυθ) col. III. lin. ult. conf. not. Eandem & infra col. XI. lin. 18. videbimus.

Sexta,

Sexta, & *septima*, finis v. ραβδιστης, quarum illa col.IV. lin.11. haec lin. mox seq. habetur. Hanc abbreviationem propter varietatem scriptionis iteravi, conf. not. ad col.IV. lin. 11. eiusque specimen.

Octava, finis n. Ανητος (ab Ανης) col.IV. lin.26. Eandem quoque offendimus in n. Παναητος (α Παναητης) col.XII. lin.32. & n. Ισαητος (ab Ισαητης) col.VI. lin. 22.

Nona, finis n. Ανισαιτος (ab Ανισαιης) col.V. lin.30. conf. not. ipsam autem terminationem Ανισαιτος integram exhibet col.VIII. lin.32. Character, qui literam τ praecedit, est solitus ille nexus diphthongi ει, cuius formae frequentiores num.XIV. exhibentur.

Decima, finis n. Τεφορσαϊτος (α Τεφορσαϊτ) quae admodum frequens est, ut col.VI. lin.5. 6. VIII. lin. 4. 5. Terminatio sec. cas. integra col.X. lin.14. XI. lin. 30. perspicue legitur, quae & in textum ubique recipienda esset.

Undecima, abbreviatio sec. cas. n. Χαριτος (α Χαρις nom. mul.) col.VI. lin.9. conf. not.

Duodecima una cum *decima tertia*, quarum illa finem n. Κελλαῦτος (α Κελλαῦτ) col. XI. lin. 4. constituit, haec autem n. Κολλαῦθος (α Κολλαῦθ) ibid. lin. 18.

Decima quarta, finis n. Θεοδουτος (α Θεοδους) col.XI. lin.1. XII. lin. 13.

Quae sequuntur a praecedentibus vel aliquantulum differre videntur.

Decima quinta, finis n. Θερμουθ aut Θερμουθεις (α Θερμουθεις) col.VI. lin. 7. ipsa enim terminatio sec. cas. Θερμουθεις col.VI. lin.25. perspicue legitur; suspicor tamen nullam hocce abbreviationis signo flexionem sec. cas. indicari, Θερμουθ autem iuxta formam terminationis Aegyptiae sine flexione legendum esse, conf. not. ad col. II. lin.4.

Decima sexta, procul dubio abbreviatio v. αυλητης col.VII. lin.15., quae & ibid. lin.19. plene scribitur: haec igitur abbreviatio eandem vim habere videtur, quam sexta & septima.

Decima septima, abbreviatio sec. cas. n. Πρωτα (α Πρωτας) col.VII. lin. ult. conf. not. & specimen: hoc nomen eodem modo abbreviatur col.XI. lin.13. alias semper plene scribitur.

NUM.

NUM. VII.

Tres abbreviationes sec. cas. in *ou*.

Prima sec. cas. art. *του* indicat col. I. lin. 5. conf. specimen. In codicibus autem eadem abbreviationis nota terminationem tert. cas. indicat.

Secunda, finis n. *Τυραννου* (a *Τυραννος*) col. III. lin. 26.

Tertia, finis n. *Ψευδαυτου* aut *Ψευδευτου* (a *Ψευδευτης* forsan) ibid. lin. 27. conf. not.

NUM. VIII.

Sub hoc numero exhibentur abbreviationes seu potius sigla v. *απατωρ*, quae lectioni chartae nostrae tantas tenebras obfuderunt, quorumque sensum & vim tarde demum detexi. Primum quidem hoc me attentum fecit, novumque aliquid inveniendi exspectatione suspensum, quod haec sigla iis potissimum locis, in quibus nomen patris non adiungitur, inserta essent, varieque hac de re opinabar; donec tandem textum chartae assidue describendo, quae unica cuiusque monumenti difficilis legendi via est, locus (col. I. lin. 10. conf. specimen) vetustate satis detritus, ubi vox *απατωρ* plene scripta haud obscure legitur, ultro se oculis meis obtulit. Animadverti tum huius abbreviationis literas, quas semper pro *ας* acceperam (nam ult. litera vel potius literae ductus formae lit. *σ* antepenultimae aut penultimae in alphabeto chartae perquam similis est) *απ*, veloci calamo unitas, legendas esse. Interea tamen clariorem adhuc desiderabam locum, qui lectionem *απατωρ* extra omne dubium collocaret, cui voto etiam fragm. XXI., quod tardius quidem mihi ad manus venit, omnino satisfecit: huius enim fragmenti linea penultima, ut in specimine cernitur, vocem *απατωρ*, & quidem claris literis scriptam, integram servavit, quae claritate sua omnem adeo prioris loci obscuritatem dispulit, ut, duplici ipsius monumenti auctoritate nifus, plenam vocis scriptionem textui ubique inferere nullus dubitaverim. Frequentissima sunt haec sigla, ex quibus eas tantum formas delegi, in quibus varietas quaedam animadvertitur, & ad quas reli-
quae

quae omnes referri possunt : omnia autem ad tres formas , quas in principio huius numeri congeffi , reduci possunt .

Prima nempe col. III. lin. 25. occurrit ; in eo autem a ceteris differt , quod lineola , sequentibus superscripta , destituta sit .

Secunda , quae ibid. lin. penult. cernitur , lineam curvata sibi impositam habet , qua etiam a ceteris distinguitur .

Tertiam denique , a praecedentibus paulo diversam , exhibet col. IV. lin. 9.

Prima abbreviatio , quae hasce tres siglorum formas sequitur , frequens est , & in fine praecedentibus abbreviationibus similis : est nempe abbreviatio sec. cas. n. Σαραπωνος col. IV. lin. 25. variisque in locis , quod mox ibid. lin. 27. plene scribitur : etiam sec. cas. n. Σαραπουτος (a Σαραπους) col. X. lin. 6. quod etiam plene scriptum col. IX. lin. 28. (conf. not.) haud obscure legitur .

Secunda obscurae scriptionis causa huc inserta est ; prima enim syllaba finis est n. Απναχης , unitus cum abbreviatione v. απατωρ , quae hic difficulter agnoscitur . Occurrit col. IV. lin. ult. ubi legitur : Απναχης , απατωρ , Δημητριος . N. Δημητρις est nom. matris , conf. not.

Ultimam , quoniam cum abbreviatione v. απατωρ similitudinem habet , ex col. VI. lin. 12. cuius specimen exhibetur , repetii : his enim inter se collatis , literae επ , simili modo exaratae , satis incalescunt . Huius abbreviationis vim ignoro , vid. not. ad loc. laud.

NUM. IX.

Prima & secunda , abbreviationes vocis ανδρες , quae in ipsa charta eiusque fragmentis obviae sunt : ipse locus , ubi adhibetur , numerus etiam operariorum , hisce literis solito more adnexus , lectionem v. ανδρες clare indicant . Nunquam quidem v. ανδρες in ipsa charta plene scribitur , at in vocibus adeo cognitis & extra dubium constitutis , praesertim quum in figlis & specimenibus abbreviata vocis ratio ad textum archetypum toties

toties expressa sit, textum mutilare aut truncare nolui, in rebus alioquin obscurioribus & incertis cautior.

Prima abbreviationis forma exhibetur col. I. lin. 4. VI. lin. ult. XII. lin. 14. conf. horum locorum specimina.

*Alter*a in fine vocis incognitae col. I. lin. 4. conf. specimen.

Vocem, simili modo truncatam, hisce abbreviationibus adiunxi ex col. V. lin. 20. quomodo autem legenda sit, nescio: in adnotatione critica vocem ἀποδουλος significari suspicabar, conf. not. ad loc. laud.

NUM. X.

Haud infrequens est haec nota compendiaria, qua (ut ex locis, ubi vis eius definiri potest, perspicitur) plurium syllabarum omissio semper indicatur: quodque etiam ex vocibus abbreviatis, quas hic exhibui, evincitur. Occurrit quidem vox, col. VI. lin. ult. IX. lin. 7. XII. lin. 15. (conf. specimina) & fragm. II. col. I. lin. 4. (conf. not.) cui eadem nota adhaeret; hanc autem, toties in speciminibus repraesentatam, repetere nolui, quemadmodum & vocem col. XI. lin. 26. cuius quoque specimen habetur, conf. not. ad loc. laud. Notam haud absimilem interdum etiam in antiquis codd. sacris, at primis literis vocis breviatae impositam, invenimus, ut literis εὐ vocis, in principio homiliarum obviae, εὐλογησον (sc. κυριε), etiam literis ἀπό i. e. ἀποστολος. haec autem scribendi compendia nunquam nisi in formulis aut vocibus usu frequenti cognitis adhibentur. Hic ergo numerus trium tantum vocum abbreviationes complectitur, quarum prima ob scriptio- nis varietatem iterata est.

Prima, sub qua duae scriptiones unius eiusdemque vocis λαχανοπωλης (cuius lectionem sub num. IV. constituimus) paululum a se diversae comprehenduntur: *illam* nempe exhibent col. VI. lin. 19. VIII. lin. 8. X. lin. 21. *hanc* autem col. VII. lin. 32.

Secunda in textu vulgato male descripta est; legendum enim est Παμο, nec cum duplici μ, ut ibi vitiose legitur;

R

dua-

duabus autem vicibus col. VII. lin. 32. VIII. lin. 8. habetur. Videtur esse abbreviatio sec. cas. n. Παμουνης five Παμουιος (a Παμουις) quod iteratis vicibus col. VII. lin. 28. XI. lin. 15. plene scriptum est.

Tertiam, quae abbreviatio est sec. cas. n. Θαναπναχως (a Θαναπναχης) unice exhibet col. VIII. lin. 33. ipsum autem nomen col. I. lin. 5. (conf. specimen) col. II. lin. 11. IX. lin. penult. plene scriptum reperitur.

NUM. XI.

Habemus hic quatuor diversas scriptiones terminat. sec. cas. ονος five ωνος, quarum

Prima, quae literas ονος, uno calami ductu exaratas, exhibet, finis est sec. cas. Ευδαιμονος col. V. lin. 25. VI. lin. 26. & pluries.

Secunda, finis sec. cas. Κρονιωος, Σαραπιωος, Πωλιωος, & aliorum.

Tertia (nempe sec. cas. n. Ηρωος col. VII. lin. 12.) rara est; cernitur quoque in fine n. Ευδαιμονος col. X. lin. 2.

Quarta, finis sec. cas. n. Πωλιωος col. VII. lin. 30. in qua nexus literarum λι imprimis notandus est, qui in nonnullis locis lectionem chartae obscurat; scriptio autem literarum νος saepius occurrit.

NUM. XII.

Praepositio απο, quae uno ductu scripta esse videtur, etiam in specim. col. I. lin. 3. exhibetur.

NUM. XIII.

Dedimus sub hoc numero abbreviationem v. μητη, una cum eiusdem siglis, quae ad quatuor formas, quas hic repraesentavimus, reduci possunt: praecedit nempe abbreviatio sec. cas. μητρος, quem exigit sec. cas. ipsius nominis, cui praepositur, aut της αυτης, quod in nonnullis locis sequitur, conf. specim. col. I. lin. 6. & primam abbrev. num. VI. Ubique etiam in cas. sec. nom. matris adiungitur, exceptis duobus locis

locis col. XI. lin. 19. XII. lin. 3. ubi in adnotatione critica casum rectum nom. matris, ut rarum atque insolitum, animadvertimus. Literas $\mu\eta\tau$ inter nomina patris & matris insertas, aut etiam, ubi nomen patris deest, nomini matris praefixas, vix aliud significare posse credo; hinc etiam in re tam clara & indubitata, praesertim quum scriptionis archetypi tot specimina data sint, libertatem, qua hanc vocem abbreviatam in textu vulgato plene scripserim, a perito nemine improbatam iri spero.

Ubi literis $\mu\eta\tau$ nullum superfuit spatium, adhibita sunt signa, ipsam vocem denotantia, sive sigla, quorum quatuor formae, ex pluribus ob exiguam scriptionis diversitatem selectae, hic exhibentur.

Prima, χ Gr. similis, rara est, & col. I. lin. 5. (conf. specimen) nomini $\Theta\alpha\nu\alpha\pi\tau\alpha\chi\iota\varsigma$ ob lineae angustiam praefixa cernitur.

Secunda & *tertia* admodum frequentes sunt: *illa* nempe col. II. lin. 11. *haec* ibid. lin. 14. adhibetur.

Quarta, minus frequens, col. IV. lin. 28. X. lin. 24. reperitur.

Interdum etiam, ut in adnotatione critica observatum est, haec sigla ob loci angustiam omittuntur, ut col. IV. lin. 29. & ult. in speciminibus autem eiusmodi omissionis exempla habentur col. IV. lin. ult. VII. lin. ult. XI. lin. 24.

NUM. XIV.

Nexus literarum $\epsilon\iota$, qui obvius est, cuiusque formas frequentiores hic exhibuimus.

Prima col. I. lin. 8. *Secunda*, ceteris frequentior, col. III. lin. 7. *Tertla*, praecedentibus minus frequens, col. XIII. lin. ult. habetur. Huc pertinet quoque abbrev. nona num. VI. in qua forma litt. $\epsilon\iota$ ab iis, quas hic congeessimus, paululum variata esse videtur.

NUM. XV.

Litterae $\epsilon\epsilon$ (col. II. lin. 13.) sine dubio sunt duae priores litterae vocis $\epsilon\epsilon\tau\omega\varsigma$, quae mox lin. 8. praecessit, ut etiam

in adnot. crit. ad loc. laud. opinabar : nescio , an virgula adnexa abbreviationis nota sit. Aliam quoque , ut opinor , eiusdem vocis (col. IX. lin. 7. XII. lin. 15.) abbreviationem , notata tantum prima & ult. vocis litera , offendimus , quam hic repetere , quum duo eiusdem specimina data sint , supervacuum esse putavi , conf. not. ad col. IX. lin. 7.

NUM. XVI.

Nexus obscurior literarum $\delta\iota$, qui admodum frequens est , ut in literis $\delta\iota\alpha\kappa$, qui sub num. seq. exhibentur , in v. $\delta\iota\alpha\kappa\omega\upsilon$ col. VII. lin. 16. 17. 18. 20. in v. $\delta\iota\omega\rho\upsilon\chi$ (pro $\delta\iota\omega\rho\upsilon\chi\alpha$) col. VII. lin. 3. IX. lin. 8. & in fragmentis saepissime . In eo autem a $\epsilon\gamma$ Aegyptio chartae Borgianae discernitur , quod superior pars fere clausa sit , in $\epsilon\gamma$ autem aperta .

NUM. XVII.

Litterae $\delta\iota\alpha\kappa$ (col. IV. lin. 15.) vocem $\delta\iota\alpha\kappa\omega\upsilon$, ob lineae angustiam abruptam , indicare videntur , conf. not. ad loc. laud. nec aliter sine dubio scripta fuit col. III. lin. 14. ubi clara earundem literarum vestigia in fine lineae cernuntur .

NUM. XVIII.

Primus character est nexus literarum $\iota\sigma$, qui obvius est : priores literae $\iota\sigma\iota$ initium n. $\iota\sigma\iota\delta\omega\rho\omicron\varsigma$ (col. IV. lin. 23.) posteriores $\iota\sigma\alpha$ initium n. $\iota\sigma\alpha\lambda\eta\varsigma$ (col. VI. lin. 22.) constituunt .

NUM. XIX.

Nexus literarum $\omega\upsilon$, qui in fine nominum , in $\omega\upsilon$ definitum , $\kappa\rho\omicron\pi\omega\upsilon$, $\pi\omega\lambda\iota\omega\upsilon$, $\Sigma\alpha\rho\alpha\pi\omega\upsilon$ & aliorum frequenter occurrit .

NUM. XX.

Abbreviatio sec. cas. n. $\Delta\eta\mu\eta\tau\rho\iota\omicron\varsigma$ (a $\Delta\eta\mu\eta\tau\rho\iota\varsigma$) col. IV. lin. ult. eadem quoque abbreviationis nota $\Theta\rho\sigma\alpha\upsilon\omicron\upsilon\phi\iota$ superscripta est col. XI. lin. ult. qua literae $\omicron\varsigma$ omiffae significantur , conf. not. ad col. IV. lin. ult.

NUM.

NUM. XXI.

Sine dubio duae priores literae n. *Ταορσανουφειως*, brevitatis causa primis literis notati, col.v. lin.9. nam idem nomen plene scriptum proxime praecessit, conf. not.

NUM. XXII.

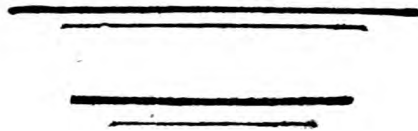
Prima litera v. *κουρευς* cum lineola adscripta col.xii. lin.7. habetur, conf. not.

NUM. XXIII.

Abbreviatio sec. cal. *Τουρβωνος* col.xii. lin.23. qui mox plene scribitur ibid. lin.30. quare & in textu vulgato plenam scriptionem posuerim.

NUM. XXIV.

Abbreviatio v. *Χηνοβοσκος* fragm.I. col.I. lin.9. , ut in nota ad hunc locum suspicabar.

A D D E N D A
IN TEXTUM CHARTAE PAPYRACEAE:

Ad pag. 49. in col. III. lin. 9.

Cum his conferenda sunt ea, quae pag. 90. lin. 12. notavi: in hoc autem erravi, quod n. Σακαδας ad formam Graeco-Aegyptiam retulerim, Σακαδας enim accentum in penult. habet, nec a vulgari flexione discedit.

Ad pag. 55. in col. IV. lin. 7.

In hoc quoque hallucinatus sum, quod lit. τ in fine n. Πεννι negligentia scribe omiffam esse crediderim; eiusmodi enim nomina Graeco-Aegyptii duplici modo flexunt: Πεννις, Πεννι-τος & Πεννι. Πασις, Πασιτος & Πασι. Ορσις, Ορσιτος & Ορσι.

Ad pag. 57. in col. IV. lin. 23.

Exemplum, quod ex Ηρων Ερμη desumptum est, huc non pertinet; nam Ερμη est nom. patris a Ερμης, quod Ερμης, Ερμη flexitur, ut Ισαλης Ισαλη, Κοφρης Κοφρη, & alia.

Ad pag. 57. in col. IV. lin. 31.

Falsa est haec nota; nam Ισαλη est cas. sec. ab Ισαλης, quod a Graeco-Aegyptiis duobus modis flexitur: Ισαλης, Ισαλητος & Ισαλη. Αννης, ητος & η. Παυειτης, ητος & η.

Ad pag. 59. in col. V. lin. 1.

Exemplum, quod ex terminat. n. Ερμη ad terminat. n. Φθωθη in inscript. monum. Quiriniani probandam attuli, reiiciendum est: nam, ut modo dixi, Ερμη est cas. sec. a Ερμης. Interea in fragm. IV. lin. 8. nominis, in η desinentis, reliquiae adsunt: quam terminationem nominum Aegyptiorum cum termi-

terminat. in ι (quia sc. η & ι a Graecis eodem fere sono efferruntur) saepius commutari deprehendimus , ut etiam summus Barthelemy (*Mem. de l' Acad. des Inscript.* tom. XXXII. p. 220.) animadvertit : adeoque incertum est , sitne pronunciandum Φθωῦθῆν an potius Φθωῦθι , quae quidem terminatio multo frequentior est.

Quod autem characteres peregrinos inscript. monum. Quiriniani attinet , memorabilis est illa similitudo , quae inter hos characteres , eosque , quos inscript. Pocockiana exhibet , satis evidens est , conf. adnotat. palaeogr. pag. 118.

Ad pag. 60. ibid.

In libro inscripto : *Altichiero, a Padoue 1787. 4.* , ubi antiqua monumenta villae Senatoris Quirini tabulis incisa exhibentur & describuntur, auctor explicationis, cuius in illustrando monum. Quiriniano ex literis amplifs. Praefulis Stephani Borgiae mentionem fecimus, nominatur; quum autem in hoc libro interpretatio viri doctissimi auctior sit & locupletior, quam in literis amplifs. Praefulis, ea, quae ibi deerant, quaeque ad inscriptionem monumenti explicandam faciunt, hic adiciemus.

In notis nempe ad librum supra laudatum pag. 72. 73. interpretatio monum. Quiriniani ex literis cl. Villoisoni ad cl. Abb. Morellium publicata est, verba, quibus auctor notarum hanc interpretationem commendat, sunt haec:

Les amateurs me sauront gré sans doute de rapporter ici ce que le savant Abbé Morelli, Garde de la Bibliothèque de S. Marc a Venise, m'écrit au sujet des Tables Isaques, dont Mr. le Sénateur avoit fait parvenir le dessein au celebre Mr. Ansse de Villoison, pour en avoir l'interprétation de ce, qu'on avoit gravé sur le monument.

Iam proferuntur literae cl. Abbatis, in quibus explicatio eruditissimi Villoisoni enarratur, quarum ea, quae scopo nostro inserviunt, describam.

Il omet la première lettre, qu'on ne peut reconnoître; ainsi que celle, qui precede immédiatement le mot Φαρος, (sed quo iure non video; in literis ad amplifs. Praefulem scriptis vir doctus hōice characteres ut ornatus sculpturae consideravit,
qua

qua quidem opinione eos omittendi ratio adesset), *mals si cette derniere n'est pas une syllabe ZE ou ΞE, qu'il faille ajouter au mot, qui suit, de maniere qu'on lise Ζεφαρος ou Ξεφαρος.* (Eiusdem quoque opinionis literae amplifs. Praesulis mentionem faciunt; at non perspicio, quomodo vir doctus ex isto caractere syllabam ZE aut ΞE elicere possit, & quid tandem isto nomine inaudito Ξεφαρος aut Ζεφαρος efficiatur. Continuatur porro): *Il est d'avis (nempe si non sit syll. ZE vel ΞE) que c'est une sigle, qui contient & indique le mot IOZ, avec lequel les Egyptiens indiquoient la lune, c'est à dire, Isis même, comme il est prouvé par Jablonski dans son Pantheon Aegyptiorum liv. III. chap. I. pag. 4.* (Suspicio equidem literas cl. Villoisoni hic male intellectas esse aut male descriptas; nam IOZ, quod nihili est, e manu viri eruditissimi profectum esse nequit. Scribitur quidem in lingua Aegyptia IOZ & cum art. PI-IOZ (ή σελήνη, luna), quod literis latinis transcriptum sonaret *Iob*, aut literis Graecis IOH cum digamma Aeolico in fine; nam Z Aegyptiorum est Graecorum spiritus asper. A Graecis autem vox IOZ scribebatur ιω , quam & in antiquo sermone Argivo usurpatam esse Eustathius in Dionys. periegeten ad v. 94. his verbis docet: *Ενθα (sc. Gazae) βους ην εν αγαλματι της Ιους, ητοι της σελήνης· ιω γαρ η σελήνη κατα την των Αργειων διαλεκτον.* Quod si vero character iste peregrinus monogramma sit aut cuiusdam vocis abbreviatio, ratio, qua vox *Iob* ex hoc monogrammate elicitur, multum arbitraria est, nec probabilitas quidem perspicitur, quamvis ipsa coniectura per se ingeniosa sit & elegans: haberet nempe Isis, ut dea *πολυωνυμος*, duo epitheta, *primum* Θεα μεγαστη , *alterum* ιω , quatenus nempe apud Aegyptios symbolum lunae erat, eiusque in fertilitatem terrae benefici influxus. Enarratur porro interpretatio viri doctissimi): *Mals quant au nom de Thoyth, que les Egyptiens donnoient à Mercure, rien n'est plus sûr.* (Adferuntur loca illa Eusebii decantata, in quibus Θωϋθ vel Θωθ , nom. Mercurii Aegyptii, occurrit, & de quo nemo dubitat; at de terminatione Θωϋθης , ου, η, quae auctoritatem desiderat, nihil agitur. In fine adduntur:

Il est

Il est dont évident par cette inscription , que ce monument étoit un voeu dédié à Mercure & à Isis . (Nos autem huius rei evidentiam nondum perspeximus) .

Ad pag. 75. in col. VIII. lin. 12.

Ex eadem radice **op** vel **orp** sine dubio provenit **Ωρ**, numen Aegyptium, quod Graeci **Ωρ** & **Ωρος** appellarunt, naturae masculinae & ignis aërii symbolum, in primis autem potestatis, quae calori solis inest, res procreandi procreataeque alendi, quare & cum Apolline, antiquo solis symbolo, a Graecis comparatur: multa, quae hoc illustrent, Jablonski (*Panth. Aegypt.* tom. I. lib. II. pag. 202. §. 2.) diligenter congestit. Adeoque in etymologia numinis **Ωρ** constituenda a Jablonskio dissentio, qui illud, partim ab **orp** rex (quatenus nempe rex mundi esset) partim ab **ep-or-ep** vel **ep-or-ep**, qui rerum origines producit, deducendum esse putavit.

Ad pag. 79.

Hierophantin Proserpinae, ut matrem, exhibet quoque inscriptio, a cl. Chandlero Eleusinis reperta (*Inscriptt.* part. I. n. 120.) *Ιεροφαντιν της νεωτερας Κλ. Φιλοξεναν, Τι. Κλαυδιου Πατρωνος Μελιτωος θυγατερα, αργυροσασαν τον βωμον της νεωτερας θεου επιμεληθεντος της αναθεσεως του νιου αυτης Τ. Κλ. Λυσιαδου, του Τι. Κλ. Πατρωνος νιου, Μελιτωος. Επι ιερειας Κλ. Τιμοθεας.*

Existimandum est, hierophantis patri & marito eadem fuisse nomina; alias enim inscriptio difficulter intelligitur.

Ad pag. 87. in col. IX. lin. 7.

Breviationem fec. cal. **Ισιδος**, quum duabus vicibus in speciminibus data sit, in siglis repetere haud necessum duxi, memoriae igitur lapsus est, si dixerim hanc breviationem in siglis exhiberi.

Ad pag. 119.

Minus accurate dixi characterem Graecum fragm. Evangel. Ioannis Musei Borgiani similitudine ad characterem Copticum

propius accedere ; quin potius dicendum esset , textum Graecum huius fragmenti eodem caractere , quo textus versionis Copticae , exaratum esse . Nec characterem Copticum alium esse video , quam Graeco-Aegyptium , quare etiam cum Didymo Taurinensi in *Rudim. literat. Copt.* prorsus consentio , qui pag. 39. haec bene monuit : *Nihil consulto dataque opera ab Aegyptiis in adscita Graecorum scriptura novatum est .* Nec aliter sentire videtur cl. Woidius in praefat. ad Nov. Testam. Graec. e cod. ms. Alexandrino descriptum , dum pag. 15. ita scribit : *Aegyptiacum alphabetum (Copticum nempe putat) quod est Graecum , septem literis adauctum .* Vir doctus autem & de critica sacra insigniter meritus in eadem praefatione aetatem fragmenti Evang. Ioannis Musei Borgiani nimis deprimit , notatione spiritus asperi , qui in quibusdam locis cernitur , ad hoc iudicium , ut videtur , permotus ; veram autem aetatem doctissimus eiusdem interpres constituet .

Peregrinas flexiones nominum chartae Borgianae , reliquias nempe dialecti Graeco-Aegyptiae , quam parum antea cognovimus , hic uno intuitu conspiciendas praebeo :

Definentia in *ās* , gen. in *ā* .

*Αρωακράς , *Αρωακρά , Βαυθλάς , *ā* . Διογάς , *ā* . Ζηϊλας , *ā* . Πρωτῶς , *ā* . Σουχας , *ā* .

Defin. in *είς* , gen. *είτος* .

*Αισαῖς , *Αισαῖτος . *Ηρακλεῖς , *είτος* . Θιλακλεῖς , *είτος* .

Defin. in *ῆς* , gen. *ῆ & ῆτος* .

*Ανηῖς , *Ανηῖ & *Ανηῖτος . *Ερμηῖς , *ῆ & ῆτος* . *Ισαληῖς , *ῆ & ῆτος* .

Defin. in *ις* , gen. formant in *ι , ιος & ιτος* .

*Αμασις , *Αμασι , *Αμάσιος & *Αμάσιτος . *Εβέλαις , *ι , ιος , ιτος* . Ειρηναῖς , *ι , ιος , ιτος* . *Όρσις , *ι , ιος , ιτος* . Πέννις , *ι , ιος , ιτος* .

Defin.

Defin. in ιτ, υτ vel υθ, gen. ιτος, υτος vel υθος.

Τεφορσαίτ, Τεφορσαίτος. Ταέυτ, Ταέυτος. Κόλλαυθ, Κολλάυθος & Πελάυθ, Πελάυθος.

Defin. in οῦς, gen. οὔτος.

Ἀπολλωνοῦς, Ἀπολλωνοῦτος. Ἡρακλοῦς, οὔτος. Πολλαροῦς, οὔτος. Σαρραποῦς, οὔτος.

Defin. in ὦς, gen. duplici modo formant
in ὶ & ὶτος.

Ἀπολλῶς, Ἀπολλῶ & Ἀπολλῶτος. Θαισῶς, ὶ & ὶτος. Τεφορσῶς, ὶ & ὶτος.

In formis nominum circumflexis, quas Graeco-Aegyptiā amant, τὸ πλατὺ pronunciationis orientalis facile agnoscitur.

Antequam huic operi finem imponam antiquitatis & literarum humaniorum studiosos haud latere volui operam criticam, quam per plures annos Sermonibus Io. Stobaei navavi, in id incumbens, ut textum ex melioribus codicibus emendatum, atque a vitiis, quibus hinc & inde abundat, repurgatum usui publico accommodarem; quam operam etiam, quod literaturam antiquam attinet, haud inutilem fore & supervacuum spero; de Eclogis, quae idoneum suum restitutorem invenerunt, edendis nunquam cogitavi.

Editiones *Sermonum Stobaei*, ut eruditus notum est, ad duas classes referri possunt, *prima* nempe Stobaei sermones breviores, *altera* pleniores exhibet: in *prima classe* collocandae sunt ed. Veneta per Io. Fr. Trincavellum, MDXXXV. prima Basileensis, MDXLIII. ad *secundam classem* pertinent altera Basil. MDXLIX. Gesneriana Dilingae, MDLVI. Wecheliana Francofurti, MDLXXXI. repetita Aureliae Allobrogum, MDCIX. Haec editionum diversitas eandem quoque in mss. differentiam arguit: dolendum autem est, maiorem esse eorum codicum numerum, ex quibus primae editiones provenerunt, quam eorum, ex quibus recentiores adauctae sunt & locupletatae. Sic omnes *Sermonum Stobaei* codices, qui Romae adsunt, quosque omnes con-

fului, ex eodem omnino archetypo descripti sunt, cui textus primarum edd. *Trincavelli* nempe & *primae Basil.* originem suam debent. In *bibl. Vaticana* duos tantum codices, qui *Stob. sermones* continent, inveni (sub nn. 954. & 955.) unum in 4. alterum in fol. chartaceos, saec. xv. quorum prior negligenter scriptus est, posterior emendatius: textum primarum edd. exacte sequuntur, nisi quod in fine sententiarum *Theodisti* post verba: ἀπερ αὖ κατὰ τὸ ἐναντίον χωρῆσαι. nonnulla adduntur, quae in edd. desunt, quaeque ita incipiunt: Ἰππόμαχος τις ἦν τῶν πάλαι γεγονότων ἀνὴρ γυμναστῆς, καὶ ποτὲ ἔτυχε συγκαθεζόμενος ἄλλοις ἰδιώταις τῆς τεχνῆς &c. Finiuntur in sententiis *Marci*. In fine cod. Vat. n. 954. adscripta sunt: Μιχαῆλος Ἀποστόλης Βυζάντιος μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς αὐτῆς πατρίδος, πενία συζῶν, καὶ τόδε τὸ θεῖον βιβλίον μισθῶ ἐν Κρήτῃ ἐξέγραψεν. scriptus est igitur in Creta post expugnatam a Turcis Constantinopolin. Cum hisce omnino consentit is, qui in *bibl. Angelica* adservatur, ex eodem fonte deductus & eiusdem fere aetatis, satis quoque negligenter scriptus: interea hosce codices etiam cum utilitate in locis difficilioribus consului. Ad alteram codicum mss. classem pertinet egregius ille cod. caes. Vindobonensis, quo Vindobonae usus sum, cuiusque ope permulta textus vulgati loca partim emendavi partim supplevi, scriptus, ut videtur, circa finem saeculi decimi: codices huius generis admodum rari sunt, nec similem adhuc inveni; et si reg. Parisiensis, quem tantum ex cl. Brunckii *poëtis gnomiis* cognosco, caes. Vindobonensi bonitate ac praestantia vix cedere videatur. Eorum omnium, quae textui *Sermonum Stobaei* emendando ex bibliothecis Anglicanis inservire possunt, doctissimus Chandlerus, quem hic Romae cognoscere mihi contigit, spem fecit; hinc, ut spero, subsidiorum criticorum nullâ aderit penuria. Consultis codicibus, opus typis paratum erit; totum enim textum descriptum iam ac emendatum in scriiniis meis adservo. Institutum autem hoc erit: omittam nempe in profaicis, si viris doctis ita placuerit, fragmenta *Platonis, Zenophontis, Isocratis, Theophrasti aliorumque auctorum editorum*, haec enim novae editionis onera sunt, nullumque verum criti-

criticum usum habent ; iis tamen servatis , in quibus inter textum Stobaei eumque , qui alibi vulgatus est , magnum aliquod discrimen intercedere deprehenditur , inter quae inprimis Epieteti fragmenta refero . Nullam quoque versionem Latinam addam ; haec enim editionem minus parabilem reddit , nullamque veram utilitatem praestat , nec viri solide eruditi , qui in historiam antiquae poëseos aut philosophiae Graecorum inquirunt , quibusque solis Io. Stobaei chrestomathia utilis esse potest , ea indigere videntur ; cui tamen defectui commodiori forsan ratione medebor . Solum igitur textum Graecum , cuius fundus est editio MDCIX. exhibebo , criticis rationibus emendati textus unicuique paginae subiectis . Calcem textus Graeci breves notae in fragmenta difficiliora sequentur . Addentur denique in fine operis indices auctorum & rerum : in indice auctorum Fabricii bibl. Graeca suppletur & corrigitur . In praefatione de auctore eiusque fontibus agitur , editionum quoque & codicum historia critica enarratur . Interea Sermonem CIV. (Περὶ τῶν παρ' ἀξίαν εὐτυχούντων) hic speciminis loco subiungam :

Εὐρείδου Βελλεροφόντης (1) .

- A. Τιμή σ' ἐπαίρει τῶν πέλας μᾶλλον φρονεῖν .
 B. Θνήσκοιμ' ἄν· οὐ γὰρ ἀξίον λείψαι φάος
 κακοῦς ὀρώοντας ἐκδίκως τιμωμένους .

———— Δίκτυος .

Πολλοῖς παρέστην κἀφθόνησά δὴ βροτῶν ,
 ὅστις κακαῖσιν , ἐπθλὸς ὦν , ὅμοιος ἦ ,
 λόγων ματαίων εἰς ἄμιλλαν ἀξίων·
 τὸ δ' ἦν ἀρ' οὐκ ἀκουστὸν οὐδ' ἀνασχετὸν ,
 σιγαῖν κλύοντα δαυὰ πρὸς κακίωνων .

S 3

— Οἰνεῖ

(1) Sunt omnes fabularum tituli in h. fr. ipse Bellerophon arrogantiam ex cod. caef. quem omnium hac in re sibi exprobranti respondere . Tzetzes adcuratissimum deprehendi . Videtur ad Lycophr. v. 17.

Οἰνεΐ (1)•

Ὅταν κακοὶ φράζωσιν, ὧ ξένοι, καλῶς,
ἀγαν κρατούντες, κοῦ νομίζοντες δίκην
δώσιν, ἔδρασαν πάντ' ἐφέντες ἠδ' οἴῃ.

Ἰκετίδων (2)•

Ἦ δὴ νοσῶδες τοῦτο τοῖς ἀμείνοσιν,
ὅταν πονηρὸς ἀξίωμ' ἀνὴρ ἔχη,
γλώσῃ κατασχῶν δῆμον, οὐδ' ἐν ὧν τὸ φρίν.

Ἐν ταύτῳ (3)•

Φεῦ, φεῦ, κακοῖσιν ὡς ὅταν δαίμων διδῶ
καλῶς, ὑβρίζουσ' ὡς ἀπὸ φράζοντες εὔ.

Τημενίσι•

Πολλοὶ γεγῶτες ἄνδρες οὐκ ἔχουσ', ὅπως
δείξωσιν αὐτοὺς τῶν κακῶν ἔξουσία.

Μενάνδρου Θεοφορουμένη (4)•

Εἴ τις παρσελθὼν μοι θεῶν λέγοι • = Κράτων,
ἐπ' ἀποθάνης, αὐθις ἐξ ἀρχῆς ἔση •
ἔση δ', ὅ τι ἂν βούλη • κύων, πρόβατον, τράγος,
ἄνθρωπος, ἴππος • δις βιῶναι γὰρ σε δεῖ,
εἰμαρμένον τοῦτ' ἐστίν • ὅ τι βούλει δ', ἔλω • =
Ἄπαντα μᾶλλον (εὐθύς εἰπεῖν ἂν δοκῶ)

ποίη

(1) Diomedes, ni fallor, ad Calydonios de Agrii filiis, qui avum Oeneum regno spoliaverant. Apollod. bibl. lib. I. pag. 37.

(2) V. 423. Ad Theseum nuncius Creontis, qui democratiam damnat. τὸ νοσῶδες, quod animi aegritudinem facit. Soph. Oed. T. v. 1079. Iocaste ad Oedipum:

Μὴ πρὸς θεῶν, εἴπερ τι τοῦ σαυτοῦ
ρίου
κείδῃ, ματεύσης τοῦτ' — ἄλις νοσοῦσ'
ἐγώ.

Veram lectionem: νοσοῦσ' ἐγώ. quam

cl. Brunckius bene in textum recepit, confirmat cod. Chigianus, summae in emendando Sophocle auctoritatis: in omnibus codd. Vindobb. librarii, Atticismo adsueti, νοσοῦσ' ἔχω scripserunt. (3) Ibid. v. 463. verba chori. (4) Titulus fabulae iam primum ex cod. caes. additur. Cognita sunt & alia eiusdem fabulae fragmenta, in quibus & ridendi moresque saeculi peritringendi mulierculae circumforaneae, quae numine quodam adflatas se credebant, materiam praebent.

ποίη με , πλὴν ἀνθρώπων · ἀδίκως εὐτυχεῖ
κακῶς τε φράττε τοῦτο τὸ ζῶον μόνον .
Ὁ κράτιστος ἵππος ἐπιμελεστέραν ἔχει
ἑτέρου θεραπεῖαν · ἀγαθὸς ἀν γένη κύων ,
ἐπιμότερος εἶ τοῦ κακοῦ κυνὸς πολὺ ·
ἀλεκτρυῶν γενναῖος ἐν ἑτέρᾳ τροφῇ
ἐστίν , ὃ δ' ἀγεννὴς καὶ δέδιε τὸν κρείττονα .
Ἄνθρωπος , εἴαν ἦ χρηστὸς , εὐγενὴς , σφόδρα
γενναῖος , οὐδ' ἐν ὄφελος ἐν παρ' νῦν γένη ·
φράττε δ' ὃ κόλαξ ἀριστα πάντων , δεύτερα
ὃ συκοφάντης , ὃ κακοήθης τὰ τρίτ' ἔχει (1) .
Ὅνον γενέσθαι κρείττον , ἢ τοὺς χείρονας
ὄρα ἑαυτοῦ ζῶντας ἐπιφανέστερον .

Θεόγνιδος (2) ·

Καὶ σώφρων ἡμαρτε , καὶ ἀφρονι πολλάκι δόξα
ἔσπετο · καὶ τιμὴν τίς κακὸς ὦν ἔλαχεν .

Ἐν ταύτῃ (3) ·

Πολλοῖς ἀχρήστοισι θεὸς διδοῖ ἀνδράσιν ὄλβον
ἐσθλὸν , ὃς οὐθ' αὐτῶ βέλτερος οὐδ' ἐν ἑῶν
οὔτε φίλοις . Ἀρετῆς δ' ἐ μέγα κλέος οὔ ποτ' ὀλεῖται ·
αἰχμητῆς γὰρ ἀνὴρ γῆν τε καὶ ἄστρῳ σάει .

Σοφοκλέους Ἀλείτης (4) ·

Δεινὸν γε τοὺς μὲν δυναστευαῖς κακῶν ἀπο
βλαστόντας , εἴτα τοῖσδε μὲν φράσσειν καλῶς ·

τοὺς

(1) Textum ex cod. Vat. & caef. restitui , quem Grotius in Florilegio eodem fere modo emendaverat : antea legebatur : τὰ τρίτα λέγει , contra metrum .

(2) V. 673. ed. Brunckii . Etiam ex cod. caef. & edd. Theognidis ἔσπετο pro vitioso ἀπτετο scripsi , quemadmodum & τιμὴν pro τιμῆς . Soph. Aj. M. v. 841. Ajax ad Iovem supplex :

Αἰτήσομαι δ' ἐσ' οὐ μακρὸν γέρας λαχεῖν .
(Ita scribo ex codd. Vindobb. , Chigiano , & Casanatensi) .

(3) V. 845. οὐθ' αὐτῶ ex edd. Theognidis & codd. reposui : particulae οὐδέ & οὔτε frequenter a librariis permutantur .

(4) In omnibus huius fabulae fragmentis lemma Ἀλείτης cod. caef. ubique exhibet , cuius argumentum procul dubio in Hygini fab. CXXII. enarratur , ita ut in h. fr. ad Aleten , Aegilti & Clytemnestrae filium , respiciatur , qui , dum Orestes in Taurica Dianae immolatus ferebatur , regnum Mycenis occupaverat .

τοὺς δ' ὄντας ἐσθλοὺς, ἕκ τε γενναίων ἅμα
 γεγῶτας, εἶτα δυστυχεῖς πεφυκέναι.
 Οὐ γάρ τ' οὕτω δαίμονας θνητῶν πέρι
 φράσσειν· ἐχρῆν γὰρ τοὺς μὲν εὐσεβεῖς βροτῶν
 ἔχειν τι κέρδος ἐμφανές θεῶν πάρα,
 τοὺς δ' ὄντας ἀδίκους τῶνδε τὴν ἐναντίαν
 δίκην, κακῶν τιμῶν, ἐμφανῆ τίειν·
 κοῦδεις ἂν οὕτως εὐτυχῆ κακὸς γεγώς.

Δημοσθένους Ὀλυμπιακὸς α'. (1).

Τὸ γὰρ εὖ φράττειν ὡς τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρο-
 νῆν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται.

————— Ὀλυμπιακὸς β'. (2).

Αἱ γὰρ εὐπραξίαι δεινὰ συγκρούει καὶ συσκιάσαι τὰς ἀμαρτίας
 τῶν ἀνθρώπων εἰσὶν· εἰ δέ τις πλάσσει, ταῦτ' ἀκριβῶς διακαλυφθήσεται
 ταῦτα πάντα.

Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου·

Ἐοῖκεν ὁ βίος θεάτρῳ, διὸ πολλάκις χεῖριστοὶ τὸν κάλλιστον
 ἐν αὐτῷ κατέχουσι τόπον.

(1) Ed. Bafil. 1572. tom. I. pag. 4. lin. 8. ubi Philippum innuit. πλάσσει, τότε ἀκριβῶς αὐτοῦ πάντ' ἐξε-
 τασθήσεται. Quod hic de solo Philippo

(2) Ibid. pag. 7. lin. 34. ita scribitur: Αἱ γὰρ εὐπραξίαι δεινὰ συγκρούει καὶ συσκιάσαι τὰ τοιαῦτα ἐνείδη· εἰ δέ τι
 dicitur, Stobaeus generatim extulit: ex quo magna lectionis varietas ori-
 tur.

F I N I S.

CONSP.

CONSPECTUS

RERUM PRAECIPUARUM

Quae in hoc libro continentur.

IN PRAEFATIONE

I nstitutum praefationis	pag. III.	tis (polituram nempe chartarum , malleo ac dente factam , solis Roma- nis deberi) dubitetur	<i>ibid.</i>
Historia chartae Borgianae	IV.	Harduini emendatio textus Pliniani re- iicitur	<i>ibid.</i>
Merita interpretum loci Pliniani (<i>H.N.</i> lib. XIII.) diiudicantur	IV. V.	Antiqua textus Pliniani lectio contra Harduinum defenditur	XVI.
Loca veterum de papyro & charta papy- racea recensentur	V. & <i>seqq.</i>	Isaias cap. XVIII. v. 2. explicatur	XVIII.
De papyris extra Aegyptum , quarum antiqui mentionem faciunt , earum- que usu	VI.	Isidori Hisp. (Orig. lib. VI. pag. 131.) textus restituitur	XIX.
Duarum Salmasii emendationum loci Theophrasti una probatur , altera reiicitur	VIII	Initium & finis usus chartae papyraceae constituuntur	XX-
Scaligeri opinio de inserto quodam loci Theophrasti additamento adproba- tur .	<i>ibid.</i>	Brevis conspectus chartarum , quae hodie in aedibus Vaticanis adser- vantur	XXI.
E textu Strabonis additamentum mar- ginale eiicitur	X.	De asserto Mabillonii , quod usus char- tae papyraceae ultra saeculum IX. du- raverit , dubitatur , additurque dubi- tationis ratio	XXI. XXII.
Plinius ex loco Theophrasti emenda- tur	XI.	Notus Eustathii locus (Od. φ. p. 1923.) adfertur & explicatur	<i>ibid.</i>
Mensura papyri apud Plinium cum mensura a recentioribus stabilita con- ciliatur	<i>ibid.</i>	Charta Borgiana describitur , eiusque fabricationis modus cum eo , qui in chartis Vaticanis & Alteriana cer- nitur , comparatur	XXIII. & <i>seqq.</i>
Salmasii interpretatio loci Pliniani cete- ris interpretum rationibus antefertur	XIII.	Opiniones de indole & consilio chartae Borgianae	XXXI.
Verae loci Pliniani interpretationis cla- vis	XIV.	Quod charta Borgiana tanquam charta publica considerari debeat , huiusque asserti ratio	XXXII.
In quo consistat mutatio chartae a Clau- dio facta , duce Salmasio explica- tur	XV.	Argumentum chartae illustratur	XXXIII. & <i>seqq.</i>
Origo falsae Guilandini opinionis de charta Claudia , quod ex tribus schedis (stamine nempe , sub- tegmine & altero stamine) consti- terit	<i>ibid.</i>	Quo more nomina matrum nominibus operariorum adiecta sint	XXXV.
Ratio , cur de Scaligeri & Caylii asser-		Quod difficile sit aetatem chartae defi- nire	XXXVI. XXXVII.
		Rationes aetatis constitutae exponun- tur	XXXVII.

Prae-

Praestantia & utilitas chartae Borgianae monstrantur XL. & seqq.

IN ADNOTATIONE CRITICA

- Forma Graeco-Aegyptia nominum in *α* exemplis illustratur pag. 50.
Tentatur nova interpretatio inscriptionis Graeco-Aegyptiae monumenti Quiriniani 58. & seqq.
Quomodo Πρωτας nomen mulieris esse possit, exemplo illustratur 74.
Vocem Aegyptiam **op** aut **oap**, quae hodie perdita est, in multis nominibus propriis chartae Borgianae superesse asseritur 75.
Nova inscriptio Graeca, Eleusinis reperta, illustratur 77. & seqq.
Quid novi ex hac inscriptione discatur (quod prohibitum fuerit initiatos nomine compellere etiam perspicuum est ex Luciani Lexiph. tom. I. pag. 829. ed. Amstelod. 1687.) 79.
Quid de duplici imperatoris Hadriani initiatione, cuius Eusebius meminit, existimandum sit 81.
Nomen Cereris olim scriptum fuit Δηω & Δηω cum & sine iota 83.
Suspicio, qua finis inscriptionis male descriptus esse creditur 85.
Exempla permutationis vocalium, quae in nominibus Aegyptiis chartae Borgianae frequens est, in unum locum congesta conspiciuntur 88. & seqq.
Quod articulus Aegyptius, qui nominibus propriis vulgo praefigitur, in charta Borgiana nullibi ex dialecto Memphit. *π* pronuncietur 89.
Alia inscriptionis monum. Quiriniani explicandae ratio proponitur *ibid.*
Contractionum syllabarum, quae in nominibus Graeco-Aegyptiis deprehenduntur, exempla 90.
Duae vocales iuxta se positae ex dialecto Graeco Aegyptia interdum coalescunt 91.

Origo nominum Σουχας & Πετεσουχ constituitur 93.

Literarum reduplicatio (ut Αουππος pro Λουπος, Κελλουθας pro Κελουθας ad dialectum Graeco-Aegyptiam refertur 108.

Loca, in quibus solis vox *απατωρ* (in charta Borgiana frequens) sine compendio scribitur *ibid.*

IN ADNOTATIONE PALAEOGRAPHICA

- Scripturam chartae Borgianae eam esse, quae apud Graeco-Aegyptios in actis publicis adhibebatur, ex ipsa tachygraphiae forma adstruitur 110.
Tachygraphia chartae describitur 111.
De antiquitate inscriptionis Retinenfis dubitatur, adiectis dubitationis rationibus 112.
Ordo, secundum quem literae alphabeti digestae sunt, exponitur 113. & seqq.
Illustratur tessera hospitalis Musei Borgiani Velitris 115.

- Quod lit. Aegyptia **ϣ** in alphabeto chartae Borgianae occurrat, saepiusque cum **φ** Gr. permutetur 117.
Pauca iniecta de origine alphabeti, quod hodie Copticum appellamus, quodque ex charactere Aegyptio & Graeco-Aegyptio compositum est 118.
Quomodo legendus sit locus (col. XI. lin. 2.) qui in adnot. crit. pag. 93. male describitur & explicatur 123.
Lectio v. *απατωρ* constituitur 127.

IN ADDENDIS

- Contra interpretationem monumenti Quiriniani, in *Altichiero* publicatam, nonnulla monentur 135. & seqq.
Omnes flexiones peregrinae nominum Graeco-Aegyptiorum, quae in charta Borgiana occurrunt, quaeque ad dialectum Graeco-Aegyptiam pertinent, in unum locum congestae 138.
Nunciatur in fine nova editio *Sermonum Io. Stobaeensis*.

CORRIGENDA

In praefatione

Pag. 8.	καλον,	pro	καλον.
27.	quarum		quorum
28.	necesse est		necesse sit
29.	remedeti		mederi

In textu Graeco

Col. I.	lin. 3.	ορμου	ορμ . .
VI.	lin. ult.	καταπο	κατασ . . .
XI.	lin. 2. 3. 4.	καλαμεν	καλαμαν . .

In versione

Col. I.	lin. 4.	<i>ultra se offerentium</i> . delenda sunt
VI.	lin. 6.	Thaphorfaite pro Taphorfaite
	lin. ult.	<i>operum rectore</i> . delenda sunt
VII.	lin. 1.	<i>Secundum encomium</i> . delenda sunt
IX.	lin. 7.	<i>sacerdote Isidis, operum rectore</i> . del. sunt
XII.	lin. 15.	Eadem delenda sunt
XI.	lin. 2. 3. 4.	<i>piscator</i> . delendum est

In adnotatione

Pag. 45.	lin. 3.	an si	ac si
53.	lin. 17.	fr. XXII.	fr. XXI.
59.	lin. 18.	caracter	character
61.	lin. 1.	<i>idem vitium</i>	
81.	lin. penult.	trucidaverat	trucidaverit
119.	lin. 24.	proprie sit	proprie sic
	lin. penult.	reliquant	relinquunt .

I M P R I M A T U R ,

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro S. P. Apostolici .

F. Xaverius Passari Archiep. Laris. Vicesgerens .

A D P R O B A T I O

CHartae papyraceae , quae in Borgiano Museo Velitris adservatur , quaeque omnium iudicio non difficilis modo , verum desperatae omnino intelligentiae habebatur , cl. vir Nicolaus Schow , Danus , explanationem aggressus est , atque patientia vigiliisque suis rem eo perduxit , ut cum fidem suam liberaverit , latineque eam reddiderit , iam probari possit & debeat . Hominem sane , qui Graeca Latinis coniungens C. G. Heynium audiverat , idque in celeberrima Academia , ita a summo huius aetatis Philologo discere oportuerat , ut magnum aliquod praestaret . Mihi gaudeo quod eum , cum vix Romae advenisset , in amplissima hac Bibliotheca susceperim , quodque ab Rmo S. P. Magistro huius operis , quod typis vulgandum censeo , mihi censura demandata fuerit , virumque enixe oro , ut vetera monumenta , prout incepit , tamdiu colat , quoad eum quantum profecerit non poenituerit ; nos enim cum ipso profecisse arbitrabimur .

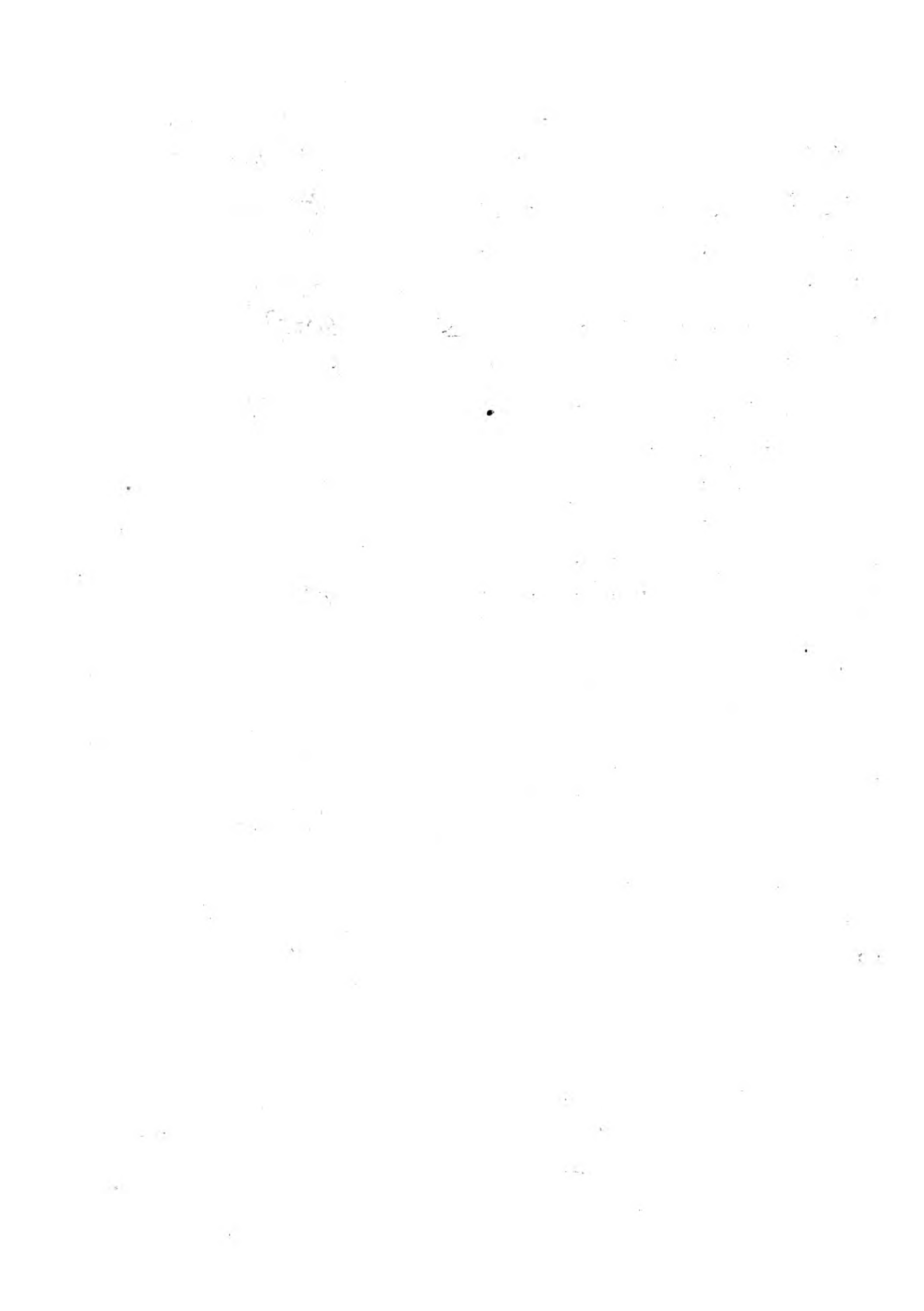
Dabam in Bibliotheca Casanatensi VI. kal. iun. an. MDCCLXXXVIII.

F. Philippus Angelicus Beccbesti Ord. Praed. Bibliothecarius Casanatensis .

I M P R I M A T U R .

Fr. Thomas Maria Mamachus Ord. Praed. Sac. Pal. Apost.

Magister .

Specimina chartae papyraceae Musei Borgiani Velitris.

col. I. lin 1-7.

ΠΡΩΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ
ΒΙΟΤΑΧΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ
ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ
ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ
ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

ibid. lin. 10.

ΠΡΩΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

ibid. lin. 13.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

col. II. lin. 1.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

ibid. lin. 8.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

col. III. lin. 29.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

col. IV. lin. 11.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

col. V. lin. 2.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

ibid. lin. 3.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

col. V. lin. 9.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

ibid. lin. 21.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

ibid. lin. ult.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

col. VI. lin. 9.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

ibid. lin. 12.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

ibid. lin. 21.

ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

Specimina chartae papyraceae Musei Borgiani Velitris

col. VI. lin. 22.

μυρς γυθη τηρομυ

ibid. lin. 24.

Αμυρς ηωρ φφορμω
φρυμωθωρ

ibid. lin. ult.

ωνταρ πορ γ. [redacted] [redacted]

col. VII. lin. 1-4.

υτη

φωλωρ ατο βεσενε ρε
φ οτημω γ ωρη ατζε

ibid. lin. 9.

πρωτηρ ημυρς φου
πρωτηρ πορμω

ibid. lin. 16.

αυτημωρ γωμω

ibid. lin. 19.

μζιμωρ αυτημωρ

ibid. lin. 26.

υστημωρ φρυ

ibid. lin. 28.

πρωμωρ ατζε φου [redacted]

ibid. lin. 29.

ημωρς πωτημωρ

ibid. lin. ult.

τοττομωρ ατρωτ πορ γωρ

col. VIII. lin. 2.

μωρμωρ ατζε φου

ibid. lin. 6.

οιμωρ ατζε φου ηωρ ηωρ

ibid. lin. 9. 10.

ατζε φου οτη
μωρμωρ ατζε φου οτη

ibid. lin. 12.

οιμωρ πωτημωρ οτη

ibid. lin. 14.

μωρμωρ ατζε φου

ibid. lin. 15.

ημωρς γωμω

ibid. lin. 20.

ατζε φου οτζε φου

ibid. lin. 21.

μωρς ατζε φου

ibid. lin. 26. 27.

μωρς ατζε φου
μωρς ατζε φου

Specimina chartae papyraceae Musei Borgiani Velitris

col. VIII lin 28.

ΛΥΤΗC ΑΥΓΥΤΗC

col. IX. lin 3.

ΖΕΥΣΙΝ ΠΑΥΤΟ

ibid lin 5.

ΠΛΩΤΗC ΗΕΥΡΕC ΚΟΛΕΜΥ

ibid. lin. 6-10.

ΛΑΜΠΡΟC
ΑΥΓΥΤΟC (ΑΥΓΥΤΟC) (ΑΥΓΥΤΟC)
ΦΑΙΝΟΜΕΝΟC - ΚΑC ΕΥΡΕΝ
ΦΟΤΗ ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin 12.

ΑΥΓΥΤΟC ΦΑΙΝΟΜΕΝΟC

ibid. lin 26.

ΠΛΩΤΗC ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin. 28.

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

col. X. lin 3.

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin. 9.

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin. 30.

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

col. XI. lin 2.

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin. 24.

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin 26.

ΠΛΩΤΗC ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin 31.

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

col. XII. lin. 2.

ΠΛΩΤΗC ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin. 6.

ΠΛΩΤΗC ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin. 7.

ΠΛΩΤΗC ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin. 11.

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin 14-20.

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin. 27.

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

col. XIII. lin. 20-24

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

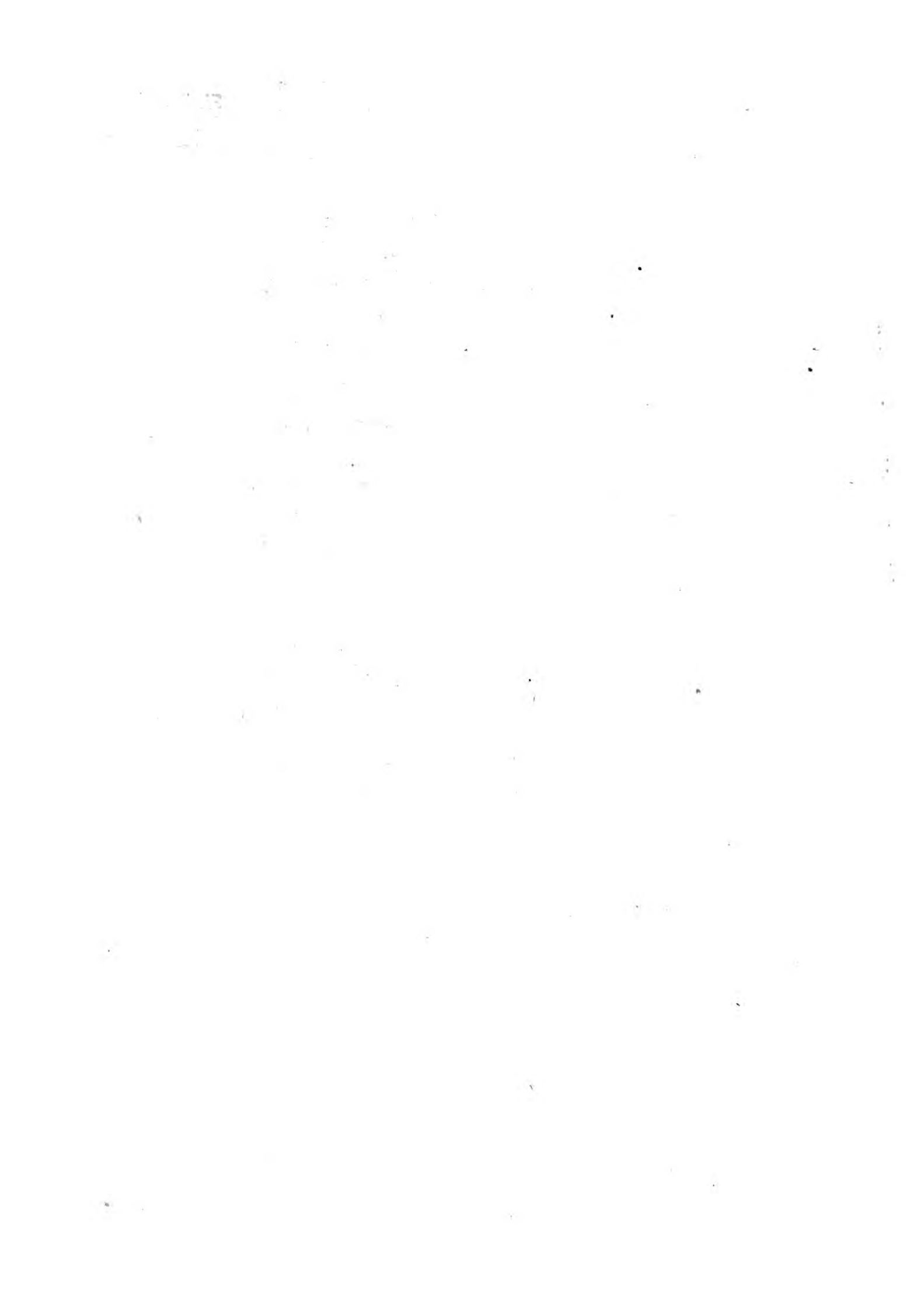
ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ibid. lin. 25-28

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

ΑΥΓΥΤΟC ΑΥΓΥΤΟC

Specimina fragmentorum ejusdem chartae papyraceae

Fragm. I. col. I. lin. 6.

ibid. col. II. lin. 1.

π Δ Ι Δ	Π Τ Χ
Π Ρ Ι Ο Τ Τ Υ	Ο Ν Ο
(Τ Τ Τ Τ Τ)	Ο Ρ Ι
	Τ Ο Υ Ρ Η Ο

Fragm. II. col. I. lin. 5.

υ γ)
 ε / ο —
 ο η γ α

ibid. col. II. lin. 1.

ο τ τ ι θ ρ
 γ α ρ υ

— lin. 7.

Π ο ω
 Δ ω ζ
 κ ρ ο τ τ ι ω

Fragm. IV. lin. 1.

ο ο τ τ / υ ρ ε υ ρ
 γ α ρ υ χ α ρ τ ο υ ρ
 — lin 5
 α ν δ υ
 τ ρ υ ρ κ λ λ ο τ τ ρ Δ

Fragm. VII. lin. 3.

θ ο υ ρ ρ
 —
 τ Δ Δ
 ζ υ ν θ
 ω ρ υ ρ
 χ ρ υ ρ
 υ ο θ ο τ τ

Fragm. V. col. II. lin. 1.

τ τ α
 ο ρ τ

Fragm. VIII. lin. 9.

ω Δ
 | ο τ τ υ γ
 Δ ρ υ ρ

Fragm. XV. lin. ult.

ο τ τ υ γ

Fragm. XVI. lin. 11.

ο ρ τ
 τ τ ι

Fragm. XVII

ο ρ τ / —
 —

Fragm. XXI. lin. 1.

η λ ε ρ ο ρ ο τ τ ρ

ibid. lin. 13.

ο ρ
 ο τ τ ρ ο τ τ υ γ

Frag. XXII. lin. 3.

ο ρ τ / ο ρ
 γ α ρ υ χ α

ibid. lin. 8.

ο χ α ρ τ ο υ ρ ο

ibid. lin. 10.

τ τ Δ ο
 ο ρ τ υ γ

